

Mötesbok: Tekniska nämnden (2026-03-19)

Tekniska nämnden

Datum: 2026-03-19

Plats: Vinkelhaken, Tegelslagaren

Kommentar:

Dagordning

Beslutsärenden

27/26 Fastställande av dagordning och fråga om jäv mars	3
28/26 Ekonomiuppföljning mars	6
29/26 Yttrande Revisionsrapport "Intern kontroll i investeringsprojekt 2025"	13
30/26 Återremissyttrande Motion 15/2024 Omtag i belysningsfrågan	40
31/26 Ändrade taxor för vinterserveringar	48
32/26 Yttrande Motion 38/2025: Synliggör kostnaden för möten inom kommunen	50
33/26 Yttrande Granskning av digitaliseringsarbetet 2025	54
34/26 Yttrande över det årliga bidraget till stiftelsen Arboretum Norr	85
35/26 Yttrande Remiss: Kommunens monument och statyer	102
36/26 Tekniska nämndens yttrande över Stadsledningskontorets förslag till planeringsdirektiv för 2027	131
37/26 Aktuellt från förvaltningen mars	313
38/26 Kurser och konferenser mars	314
39/26 Delegationsbeslut och anmälningsärenden mars	315
40/26 Ärenden under handläggning - information mars	349

Tjänsteskrivelse

2026-02-23

Tekniska nämnden

Diariennr: TN-2026/00011

Fastställande av dagordning och fråga om jäv mars

Förslag till beslut

Tekniska nämnden beslutar

att fastställa sammanträdets dagordning.

att till protokollet notera att ingen person är jävig.

Ärendebeskrivning

Tekniska nämndens föredragningslista finns som bilaga och eventuella ändringar noteras. En jävig person får varken delta i handläggningen av ärendet eller vara närvarande vid nämndens behandling av ärendet.

Beslutsunderlag

Föredragningslista. Bilaga.

Kallelse/Föredragningslista

Tekniska nämnden

Tid: Torsdagen den 19 mars 2026 kl. 10:00

Plats: Vinkelhaken, Tegelslagaren

Beslutsärenden

1	Fastställande av dagordning och fråga om jäv mars	13.00	
2	Ekonomiuppföljning mars	13.05	Marcus Bystedt
3	Yttrande Revisionsrapport "Intern kontroll i investeringsprojekt 2025"	13.15	Marcus Bystedt
4	Återremissyttrande Motion 15/2024 Omtag i belysningsfrågan	13.30	Karin Isaksson
5	Ändrade taxor för vinterserveringar	14.00	Karin Isaksson
6	Yttrande Motion 38/2025: Synliggör kostnaden för möten inom kommunen	14.15	Mattias Wallmark
7	Yttrande Granskning av digitaliseringsarbetet 2025	14.30	Mattias Wallmark
8	Yttrande över det årliga bidraget till stiftelsen Arboretum Norr	14.45	Karin Isaksson
9	Yttrande Remiss: Kommunens monument och statyer	15.00	Karin Isaksson
10	Tekniska nämndens yttrande över Stadsledningskontorets förslag till planeringsdirektiv för 2027	15.15	Karin Isaksson
11	Aktuellt från förvaltningen mars	16.00	Karin Isaksson
12	Kurser och konferenser mars	16.30	
13	Delegationsbeslut och anmälningsärenden mars	16.35	
14	Ärenden under handläggning - information mars	10.00	

Tjänsteskrivelse

2026-02-24

Tekniska nämnden

Diariennr: TN-2026/00007

Ekonomiuppföljning mars

Förslag till beslut

Tekniska nämnden beslutar

att godkänna ekonomirapporten för februari 2026.

Ärendebeskrivning

Ekonomirapport för februari 2026 har tagits fram för nämndens verksamheter.

Beslutsunderlag

Ekonomisk rapport feb 2026. Bilaga.

Beredningsansvariga

Marcus Bystedt

Beslutet ska skickas till

Marcus Bystedt

Ekonomiuppföljning feb

Utgåva: Ekonomiuppföljning 2026 **Rapportperiod:** 2026–02 **Organisation:** 20 Teknisk nämnd

Nämndens budgetavvikelse per feb är 24,3 mnkr och består av följande:

Verksamhet	Utfall feb 2026	Utfall feb 2025
Gator och parker	12,8	6
Fastighet	7,2	0,6
DoIT	-0,6	3,3
Måltidsservice	4,6	2,2
Städ-och verksamhetsservice	-0,7	-0,5
Gemensamt	1	0,3
Totalt, mnkr	24,3	11,9

Nämndens resultat per feb är ett överskott på 24,3 mnkr jämfört med budget fördelat per verksamhet enligt tabell. Jämfört med resultatet samma period föregående år, 11,9 mnkr, så är resultatet cirka 12,4 mnkr bättre. Det som skiljer mellan åren är i huvudsak att vintern är mer kostnadsmässigt gynnsam, samt att resultatet för fastighet och måltidsservice är bättre jämfört med 2025 medan resultatet för DoIT är sämre.

För gator och parker har året börjat med väldigt låga kostnader för vintern vilket återspeglas i resultatet. För färdtjänst är det ett litet underskott för perioden kopplat till ny entreprenad pga konkurs som kommer medföra stora kostnader för året.

Resultatet för fastighet är ett överskott för perioden. Låga kostnader för snöröjning lyfter resultatet samt överskott inom exempelvis skador med mera medan mediakostnaderna har ett underskott för perioden, främst på grund av fjärrvärmekostnader.

Måltidsservice har ett överskott för perioden kopplat till livsmedel, men planerade inköp av ekologiska och närproducerade livsmedel kommer minska det överskottet under året.

Underskottet inom IT beror intäkter som ej fakturerats ännu, i övrigt mindre avvikelser hittills för året.

Underskottet inom Städ- och verksamhetsservice beror på höga personalkostnader, inledningsvis kopplat till höga sjukskrivningstal. I övrigt mindre avvikelser.

Inom gemensamt är det ett överskott beroende på personalkostnader samt övriga kostnader som är lägre än budget.

Fler detaljer redovisas under respektive verksamhet.

Prognos för perioden, -15 mnkr

Verksamhet	Prognos 2026	Resultat
	feb	2025
Gator och parker	-10	9,8
Fastighet	0	-14,1
DoIT	-4	-2,1
Måltidsservice	1	5,3
Städ & verksamhet	-2	-5,3
Gemensamt	0	-2,9
Totalt, mnkr	-15	-9,3

Prognosen för perioden visar ett förväntat underskott på -15 mnkr mot budget.

Vintern har totalt sett varit kostnadsmässigt fördelaktig inledningsvis för året, men kommande kostnadsökningar inom främst färdtjänst drar ner resultatet kraftigt under året vilket sammantaget ger ett prognostiserat underskott. Även ökade mediakostnader inom fastighet ger en nollprognos för verksamheten trots inledande överskott på året. För DoIT drar kostnader för cybersäkerhet och lagstiftning ner resultatet under året till ett underskott, och för städ innebär personalkostnader högre än budget ett mindre underskott. Måltidsservice har ett överskott inledningsvis, där kommer satsningar på ekologiskt och närproducerat minska det överskottet under året men verksamheten räknar med att gå 1 mnkr plus.

I övrigt mindre avvikelser för verksamheterna.

Under nuvarande förutsättningar är det väldigt svårt att göra en säker prognos, därför ska prognosen bedömas med en osäkerhet på + 10 och -10 mnkr. Nämnden påverkas till stor del av yttre faktorer som prisökningar och väder, som inte går att styra. Avvikelser mot budget hanteras genom att anpassa volym, ambition eller servicenivå där så är möjligt.

Verksamheternas ekonomi per feb 2026

Fastighet

Periodresultat 7,2 mnkr

Skötsel/tillsyn redovisar ett överskott för perioden som uppgår till 6,6 mnkr. Den främsta orsaken till överskottet beror på att vinterkostnaderna varit låga dvs låga kostnader för snöröjning och inga kostnader för takskottning. Låga kostnader för skador ger ett överskott på 0,8 mnkr. Energikostnaderna redovisar däremot ett underskott som uppgår till -2,0 mnkr och beror främst på höga fjärrvärmekostnader. Övriga kostnader redovisar ett överskott på 1,8 mnkr.

Specificering kostnader kopplade till vintern:

Specifikation vinterkostnader, tkr	Periodbudget	Periodutfall	Periodavvikelse	Årsprognos
Skötsel/tillsyn	-19 255	-12 698	6 556	4 000
<i>varav snöröjning mm</i>	<i>-15 395</i>	<i>-9 868</i>	<i>5 527</i>	<i>4 000</i>
Media	-30 233	-32 207	-1 974	-6 450
<i>varav elkostnader</i>	<i>-12 549</i>	<i>-12 324</i>	<i>225</i>	<i>-2 250</i>
<i>varav värmekostnader</i>	<i>-14 868</i>	<i>-17 586</i>	<i>-2 719</i>	<i>-3 690</i>
<i>varav vattenkostnader</i>	<i>-2 816</i>	<i>-2 296</i>	<i>520</i>	<i>-520</i>
Skador	-1 667	-846	820	500
<i>varav vinterskador</i>		<i>-34</i>	<i>-34</i>	<i>0</i>
Varav takskottning, tkr	tom 2026–02	2025	2024	2023
Takskottning (utfall)	0,0	-5 243,7	-2 828,6	-9 935,0

Prognos 0 mnkr

Kostnaderna för skötsel/tillsyn kommer att redovisa ett överskott som uppgår till 4,0 mnkr. Överskottet beror uteslutande på låga snöröjningskostnader. Däremot bedöms energikostnaderna att sluta med ett underskott på -6,4 mnkr. Underskottet beror främst på höga fjärrvärmekostnader. I övrigt lägre kostnader med 2,4 mnkr.

Gator och parker

Periodresultat 12,8 mnkr

Gator och vägar (13,1 mnkr) Året har inletts med väldigt mild vinter.

Parker (0,3 mnkr). Året börjar med ett litet överskott för parker.

Färdtjänst (-0,6 mnkr). På grund av konkurs har en direktupphandling gjorts vilket medför ökade kostnader.

Prognos -10 mnkr

Årsprognosen på -10 mnkr är fördelat på gator och vägar (13 mnkr), parker (0 mnkr) och färdtjänst (-23 mnkr). Prisökningen på det nya avtalet för färdtjänst är ca 2,5 gånger högre än det tidigare avtalet, men det är svårt att bedöma årseffekten av kostnadsökningen så här tidigt på året och innan effekten av det nya avtalet syns i resultatet.

DoIT

Periodresultat -0,6 mnkr

Intäkterna avviker tillfälligt med -0,5 mnkr beroende på fakturering som inte gjorts ännu. Personalkostnaderna avviker för perioden med 1,1 mnkr, bestående av vakanta tjänster, VAB, sjukfrånvaro samt tjänstledighet. En mindre avvikelse för service och underhåll (-0,3 mnkr) samt ökade licenskostnader samt övriga kostnader (-0,9 mnkr). Konsulter nyttjas för att täcka upp där ordinarie personal saknas.

Prognos -4 mnkr

För att kunna efterleva den nya cybersäkerhetslagen kommer behovet av konsulter och licenser överstiga årsbudget med ungefär -4 mnkr enligt initiala bedömningar.

Övriga poster förväntas hålla budget.

Måltidsservice

Periodresultat 4,6 mnkr

Den positiva avvikelsen beror i sin helhet på minskade livsmedelskostnader (4,6 mnkr).

Prognos 1 mnkr

Kostnaderna för livsmedel förväntas öka under året på grund av inköp av ekologiska & närproducerade artiklar och successivt minska det inledande resultatet. Överskottet är kopplat till rabatterade priser på årslistan hos leverantörer.

Städ- och verksamhetsservice**Periodresultat -0,7 mnkr**

Avvikelsen mot budget för perioden beror på personalkostnader. Höga sjuktal i början av året har resulterat i en avvikelse mot budget med -0,8 mnkr. Intäkterna visar ett litet överskott med +0,1 mnkr bestående av bidrag och försäljning.

Prognos -2 mnkr

Intäkterna ser ut att följa lagd budget medan personalkostnaderna mest troligt kommer att avvika med -1,5 mnkr vid årets slut, främst beroende på behov av vikarier. Kostnader för förbrukningsmaterial kommer uppskattningsvis generera en avvikelse med ca -0,5 mnkr, där prisökningar, avtal samt ett fortsatt stort behov är orsakerna.

För att minska den negativa avvikelsen planerar verksamheten att minska nyttjandet av externt städ samt att minska nyttjandet av vikarier där det är möjligt.

Gemensamt**Periodresultat 1 mnkr**

Gemensamma kostnader och kostnader för ledning och politik redovisas här, samt kostnader för beredskap. Kostnaderna är lägre än budgeterat utifrån att medel avsatta för insatser eller åtgärder inte nyttjats ännu, främst inom civil beredskap och Toff-gemensamma kostnader.

Prognos 0 mnkr

Prognosen är satt till 0 mnkr. Kostnader för civil beredskap kommer under året och planen är att nyttja de medel som finns, likaså för förvaltningsgemensamma kostnader.

Tjänsteskrivelse

2026-02-19

Tekniska nämnden

Diariennr: TN-2026/00139

Yttrande Revisionsrapport "Intern kontroll i investeringsprojekt 2025"

Förslag till beslut

Tekniska nämnden beslutar

att yttra sig enligt nedan.

Ärendebeskrivning

Revisorerna i Umeå kommun har givit Ernst and Young (EY) i uppdrag att granska tekniska nämndens investeringsprocess för att bedöma om den interna styrningen och kontrollen är tillräcklig, med särskilt fokus på de ekonomiska aspekterna. Den investeringsprocess som nämns här är den som berör teknik- och fastighetsförvaltningens verksamheter, det finns även en kommungemensam investeringsprocess där kommunstyrelsen fastställer anvisningar för vad kommunens nämnder ska leverera i form av underlag och uppföljning. En del av de brister och rekommendationer EY framför i sin rapport faller därför inom kommunstyrelsens ansvarsområde och inte tekniska nämndens.

EY gör den samlade bedömningen att den interna styrningen och kontrollen delvis är tillräcklig. Sammanfattningsvis beskrivs att den interna styrningen och kontrollen till stor del fungerar, även om vissa förbättringsområden finns. Roll- och ansvarsfördelningen inom teknik- och fastighetsförvaltningen är i huvudsak tydlig, och det finns dokumenterade rutiner för investeringar i både Fastighet samt Gator och parker som är integrerade i de system som används, samt att nämnden får omfattande underlag inför beslut om investeringsbudget. Investeringar följs också upp både löpande och vid projektens slut, och efterkalkyler genomförs regelmässigt. Samtidigt finns behov av tydligare principer för beslutsunderlag gällande den kommungemensamma investeringsprincipen, att riskanalyser ska genomföras konsekvent samt att beslut behöver fattas för vilka projekt som ska följas upp extra noggrant, men EY konstaterar att flera grundläggande delar av intern kontroll redan är på plats och fungerar väl.

Utifrån granskningsresultatet rekommenderar EY tekniska nämnden att:

Tjänsteskrivelse

Dnr: TN-2026/00139

- Tydliggöra nämndens ställning i grundläggande frågor, exempelvis gällande när i tid nämnden ska fatta beslut, vilka beslutsunderlag som nämnden förväntar sig och vilka typer av investeringar som följs upp extra noggrant.
- Arbeta för att skapa en mer enhetlig struktur för beslutsunderlag och analyser inom verksamheten.
- Säkerställ att riskanalyser genomförs innan beslut om investering och innan projektstart och att dessa sker sammanhållet och dokumenterat för att säkerställa en samlad bild över risker i projekten och vilka åtgärder som vidtas/planerar att vidtas.
- Fortsätta genomföra regelbundna analyser av kostnadsutveckling och kostnadsstruktur i investeringsprojekt.

Yttrande

EYs granskning visar att det till stor del är bra ordning och struktur på de delar av investeringsprocessen som tekniska nämnden och förvaltningen ansvarar för. Tekniska nämnden ställer sig positiv till samtliga rekommendationer och har i beslut i januari, Arbetsformer TN 2026, TN-2026/00026, förtydligat de delar som berör de två första rekommendationerna. I februari tog tekniska nämnden även beslut om vilka projekt som bedöms som strategiska och ska följas upp vid varje nämndsammanträde, Diariennr: TN-2026/00080 Strategiska projekt 2026. Vidare kommer förvaltningen att säkerställa att riskanalyser alltid genomförs och dokumenteras, samt givetvis fortsätta det goda arbetet som redan görs i enlighet med den sista rekommendationen.

Därutöver pågår det kontinuerligt förbättringsarbete kopplat till investeringsprocessen och planeringsprocessen men det faller inom kommunstyrelsens ansvarsområde. Dock är representanter från förvaltningen involverade i olika delar. Det pågår även en översyn av lokalförsörjningsdirektivet samt en översyn av gator och parkers investeringsprocess.

I missivet framgår att revisionen önskar återkoppling från nämnden senast den 31 januari 2027 avseende vilka åtgärder som har vidtagits utifrån lämnade rekommendationer.

Beslutsunderlag

Missiv - Intern kontroll i investeringsprojekt -25. Bilaga.

Kortrapport Intern kontroll i investeringsprojekt -25. Bilaga.

Tjänsteskrivelse

Dnr: TN-2026/00139

Revisionsrapport intern kontroll i investeringsprojekt Umeå -25. Bilaga.

Checklista för handläggning av ärenden inför politiska beslut anses inte tillämpbar.

Beredningsansvariga

Marcus Bystedt

David Thornberg

Malin Lagervall

Beslutet ska skickas till

Senast den 31 mars 2026 till kommunrevisionen@umea.se

Kommunrevisionen, 2025-12-17

För yttrande

Tekniska nämnden

För kännedom

Kommunfullmäktige

Revisionsrapport "Intern kontroll i investeringsprojekt 2025"

De förtroendevalda revisorerna i Umeå kommun har givit EY i uppdrag att genomföra en granskning av tekniska nämndens interna styrning och kontroll i investeringsprojekt.

Uppdraget ingår i revisionsplanen för år 2025.

I rapporten framgår bedömningar och rekommendationer. Till rapporten bifogas också revisionens kortversion av rapporten.

Revisorerna önskar ett yttrande över rapporten där nämndens åsikter kring granskningen och dess rekommendationer framgår. Om utfästelser görs i svaret, önskas också tidsplan kring dessa. Revisionen önskar detta yttrande över rapporten senast den 31 mars 2026.

Revisionen önskar därtill återkoppling från nämnden senast den 31 januari 2027 avseende vilka åtgärder som har vidtagits utifrån lämnade rekommendationer.

Yttrande över rapporten samt återkoppling önskas via e-post till

kommunrevisionen@umea.se.

Umeå kommuns förtroendevalda revisorer och lekmannarevisorer i berörda bolag,

Ewa Miller

Ordförande

Per-Erik Evaldsson

Vice ordförande

Kommunrevisionen informerar

Granskning av intern kontroll i investeringsprojekt

Granskningens inriktning

Vi har granskat om tekniska nämnden säkerställer en tillräcklig intern styrning och kontroll avseende investeringsprojekt, med särskilt fokus på de ekonomiska aspekterna. Tidigare granskningar har visat att det fanns behov av att ytterligare stärka styrning och uppföljning av investeringsprojekt i samtliga projektfaser.

Resultat

Vår samlade bedömning är att den interna styrningen och kontrollen *delvis* är tillräcklig.

För att den interna kontrollen ska fungera väl krävs det tydliga riktlinjer och principer. Granskningen visar att tekniska nämnden styr de interna investeringsprocesserna, särskilt genomförandefasen, på ett splittrat sätt. Mycket regleras av ett lokalförsörjningsdirektiv från 2011, men det omfattar bara investeringar i lokaler.

Det är rimligt att vissa detaljer hanteras på tjänstepersonsnivå, men nämnden har inte på ett tydligt och samlat sätt tagit ställning i grundläggande frågor som när beslut ska fattas, vilka beslutsunderlag som ska finnas vid olika tillfällen, och har inte motiverat varför vissa investeringar följs upp mer noggrant.

Roll- och ansvarsfördelningen i investeringar inom teknik- och fastighetsförvaltningen är överlag tydliga.

Det finns dokumenterade rutiner för investeringar både inom Fastighet och Gator och parker, och dessa rutiner är integrerade i de systemstöd som används.

Nämnden får enligt vår bedömning omfattande underlag vid beslut om investeringsbudget, men det saknas principer för vad underlagen ska innehålla, vilket är en brist.

På verksamhetsnivå varierar beslutsunderlagen. Även om det är rimligt att investeringarnas storlek och art kräver olika underlag, bedömer vi att en mer enhetlig struktur hade bidragit till ökad tydlighet

och spårbarhet. Riskanalyser görs inte systematiskt och samlat innan projektstart.

Nämnden får både löpande och slutliga uppföljningar av de största investeringarna enligt ordinarie uppföljningsrutiner och följer dessutom upp strategiska investeringar tätare. Vi anser att det behöver bli tydligare vilka principer som ska gälla för att vissa investeringar ska följas upp extra noggrant. Verksamheterna följer upp projekt löpande och via slutuppföljningar. Efterkalkyler genomförs i regel.

Under år 2025 har nämnden efterfrågat och tagit del av analyser av kostnadsutveckling och kostnadsstruktur i investeringsprojekt, vilket vi ser positivt på.

Rekommendationer

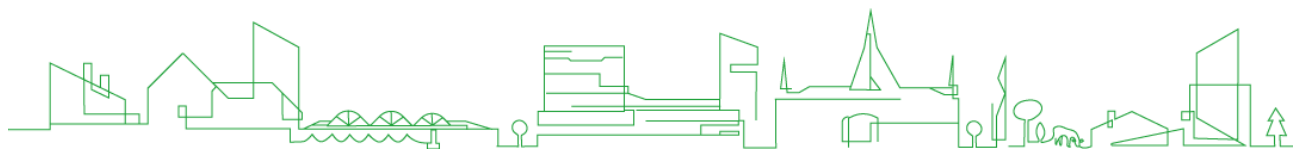
Utifrån granskningsresultatet rekommenderar vi tekniska nämnden att:

- Tydliggöra nämndens ställning i grundläggande frågor, exempelvis gällande när i tid nämnden ska fatta beslut, vilka beslutsunderlag som nämnden förväntar sig och vilka typer av investeringar som följs upp extra noggrant.
- Arbeta för att skapa en mer enhetlig struktur för beslutsunderlag och analyser inom verksamheten.
- Säkerställ att riskanalyser genomförs innan beslut om investering och innan projektstart och att dessa sker sammanhållet och dokumenterat för att säkerställa en samlad bild över risker i projekten och vilka åtgärder som vidtas/planeras att vidtas.
- Fortsätta genomföra regelbundna analyser av kostnadsutveckling och kostnadsstruktur i investeringsprojekt.

Kommunrevisionen granskar

Intern kontroll i investeringsprojekt

2025

Angående granskningen

Revisionsuppdraget är ett kommunalt förtroendeuppdrag och revisorerna är direkt ansvariga inför kommunfullmäktige och därmed indirekt inför medborgarna genom den representativa demokratin. Revisionen har uppdrag att granska de verksamheter som styrelser, nämnder och kommunala bolag bedriver.

I formell mening är varje revisor en egen myndighet, men i det praktiska revisionsarbetet sker arbetet gemensamt.

Ytterst syftar revisionen till att undersöka om verksamheten bedrivs i enlighet med uppställda mål och på ett från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt.

- Revisorernas uppdrag regleras i kommunallag, aktiebolagslag, god revisionssed, ägardirektiv och reglemente.
- Revision ska utföras på ett oberoende sätt.
- Revisorerna genomför grundläggande granskning, granskning av delårsrapport och årsredovisning och fördjupade granskningar.

Revisorerna ska därför objektivt, opartiskt och sakligt, självständigt granska den verksamhet som styrelse, nämnder och beredningar bedriver. Revisorerna ska också bedöma om de förtroendevalda ledamöterna i nämnder och styrelser har tillräcklig styrning och kontroll över verksamhetens ekonomi, prestationer och kvalitet.

Revisorernas uttalanden och bedömningar finns i revisionsberättelser och granskningsrapporter. En ambition i revisorernas arbete är att deras rekommendationer i samband med granskning ska kunna användas av verksamheterna för att åstadkomma effekter i deras förbättringsprocess.

Kontaktuppgifter

Om kommunrevisorernas uppdrag

kommunrevisionen@umea.se

Ordförande i kommunrevisionen

Ewa Miller, ordförande

ewa.miller@umea.se

Revisionsrapport 2025
Genomförd på uppdrag av revisorerna
December 2025

Granskning av intern kontroll i investeringsprojekt

Umeå kommun

2025

The better the question. The better the answer.
The better the world works.

Shape the future
with confidence

Shape the future
with confidence

Innehåll

Sammanfattning.....	2
1. Inledning.....	4
1.1 Bakgrund.....	4
1.2 Syfte och revisionsfrågor	4
1.3 Metod och avgränsning	5
1.4 Revisionskriterier	5
2. Granskningsresultat	6
2.1 Riktlinjer och rutiner	6
2.2 Beslutsunderlag	12
2.3 Löpande uppföljning	15
2.4 Slutlig uppföljning och utvärdering	17
3. Samlad bedömning och rekommendationer	19

Shape the future
with confidence

Sammanfattning

Revisorerna i Umeå kommun har givit EY i uppdrag att granska tekniska nämndens investeringsprocess för att bedöma om den interna styrningen och kontrollen är tillräcklig, med särskilt fokus på de ekonomiska aspekterna. Vår samlade bedömning är att den interna styrningen och kontrollen *delvis* är tillräcklig. Vi baserar vår bedömning på följande iakttagelser:

- En förutsättning för en välfungerande intern kontroll är tydliga riktlinjer och principer. Granskningen visar att tekniska nämndens styrning av de interna investeringsprocesserna, alltså genomförandefasen, är fragmenterad. Mycket styrs av ett lokalförsörjningsdirektiv senast reviderad 2011 och detta direktiv täcker endast investeringar i lokaler.
- Det är rimligt att detaljer avgörs på tjänstepersonsnivå. Däremot har inte nämnden på ett tydligt och samlat sätt tagit ställning i principiella frågor som när i tid nämnden ska fatta beslut, vilka beslutsunderlag som nämnden förväntar sig vid olika tillfällen och har inte på ett tydligt sätt motiverat varför vissa investeringar följs upp extra noggrant.
- Det är positivt att nämnden har begärt och tagit del av analyser av kostnadsutveckling och kostnadsstruktur i investeringsprojekt
- Roll- och ansvarsfördelningen i investeringsprojekt inom teknik- och fastighetsförvaltningen är i allt väsentligt tydliga.
- Det finns dokumenterade rutiner för investeringar inom både verksamheten Fastighet och verksamheten Gator och parker. Rutinerna är integrerade i tillämpade systemstöd.
- Nämnden får, enligt vår bedömning, omfattande underlag i samband med beslut om investeringsbudget. Avsaknaden av principer för underlagens innehåll är dock en brist
- Beslutsunderlagen på verksamhetsnivå varierar. Även om det är rimligt att investeringarnas omfattning och art fordrar olika beslutsunderlag är det vår bedömning att en mer enhetligare struktur hade gynnat tydlighet och spårbarhet. Riskanalyser sker inte konsekvent och på ett samlat sätt innan projektstart.
- Nämnden får både löpande och slutlig uppföljning av de största investeringarna enligt ordinarie uppföljningsstruktur och följer därutöver upp så kallade strategiska investeringar med tätare intervall. Vår bedömning är att principerna kring vilka investeringar som ska följas upp extra noggrant bör tydliggöras.
- Verksamheterna följer upp projekt löpande och via slutuppföljningar. Efterkalkyler genomförs i regel.

Utifrån granskningsresultatet rekommenderar vi tekniska nämnden att:

- Tydliggöra nämndens ställning i grundläggande frågor, exempelvis gällande när i tid nämnden ska fatta beslut, vilka beslutsunderlag som nämnden förväntar sig och vilka typer av investeringar som följs upp extra noggrant.

Shape the future
with confidence

- Arbeta för att skapa en mer enhetlig struktur för beslutsunderlag och analyser inom verksamheten.
- Säkerställ att riskanalyser genomförs innan beslut om investering och innan projektstart och att dessa sker sammanhållet och dokumenterat för att säkerställa en samlad bild över risker i projekten och vilka åtgärder som vidtas/planerar att vidtas.
- Fortsätta genomföra regelbundna analyser av kostnadsutveckling och kostnadsstruktur i investeringsprojekt.

Shape the future
with confidence

1. Inledning

1.1 Bakgrund

I planeringsdirektiv och budget för år 2025 samt plan för 2026-2028 framgår att kommunen planerar att genomföra stora och omfattande investeringar de kommande åren. För perioden 2025-2028 uppgår investeringsbudgeten till totalt 4 974 mnkr, varav 1 136 mnkr avser år 2025. Investeringarna under planperioden avser bland annat Vasaskolan, Rödängsskolan, brandstation, nytt vård- och omsorgsboende, daglig verksamhet med flera.

Investeringarna kräver finansiering och belastar efter färdigställandet resultaträkningen med årliga kostnader för avskrivningar och räntor. Som en följd av investeringar uppstår också olika typer av driftskostnader. Att det finns en tillräcklig intern styrning och kontroll avseende investeringsprojekt är väsentligt och utgör grund för god ekonomisk hushållning av kommunens resurser. Bristande styrning och uppföljning av större investeringsprojekt kan leda till budgetöverskridanden, ökade kapitalbehov och ökade kostnader på såväl kort som lång sikt.

Umeå kommuns revisorer har tidigare år genomfört granskningar inom området, såsom granskning av upphandling, genomförande och uppföljning av Lundabron, granskning av investeringskalkylering (2021) samt granskning av styrning av investeringsprojekt (2019). Granskningarna visade att det fanns behov av att ytterligare stärka styrning och uppföljning av investeringsprojekt i samtliga projektfaser.

1.2 Syfte och revisionsfrågor

Granskningen syftar till att bedöma om tekniska nämnden säkerställt en tillräcklig intern styrning och kontroll avseende investeringsprojekt, med särskilt fokus på de ekonomiska aspekterna. I granskningen ska följande revisionsfrågor besvaras:

- Finns tydliga riktlinjer och rutiner för investeringsprocessen?
 - Är roller och ansvar på olika nivåer tydliggjorda?
 - Är investeringsprocessen delat tydligt dokumenterad?
 - Finns dokumenterade krav på vilka underlag som krävs vid investeringsbeslut?
- Finns ändamålsenliga beslutsunderlag och kalkyler? Som innehåller:
 - Syfte och mål?
 - Riskanalyser?
 - Driftkostnadsbedömningar/lönsamhetsberäkningar?
- Sker löpande uppföljning av pågående investeringar i tillräcklig grad?
 - Sker uppföljning med tillräcklig frekvens?
 - Är uppföljningen tillräckligt omfattande?
- Sker uppföljning och utvärderingar av färdigställda investeringar på ett tillfredsställande sätt?
 - Är uppföljningen tillräckligt omfattande?
 - Utvärderas om syfte och eventuella mål uppnåtts?
 - Genomförs efterkalkyler eller motsvarande?

Shape the future
with confidence

1.3 Metod och avgränsning

Granskningen har genomförts genom analys och granskning av dokumentation samt intervjuer med relevanta tjänstepersoner. I granskningen har fyra investeringsprojekt valts ut för att granskas djupare. Syftet var att analysera efterlevnad av eventuella styrdokument, att granska kalkyler och att granska den uppföljning som skett under projekten.

Granskningen omfattar tekniska nämnden. I tid har granskningen framför allt omfattat år 2025, men investeringsprojekten i stickprovet sträcker sig över fler år. Kommunstyrelsen berörs till viss del utifrån styrelsen ansvar för den övergripande investeringsprocessen i kommunen.

Vi har begärt underlag kopplat till fyra investeringsprojekt inom tekniska nämnden. Två av projekten bedrivs inom verksamheten Fastighet och två bedrivs inom Gator och parker.

Fastighet	Gator och Parker
Berghemsskolan ersättning av 2 paviljonger (budget 80 mnkr)	Kvarnvägen (budget 10 mnkr)
Champinjonen (budget 132 mnkr)	Mätar-/kabelvägen (budget 13 mnkr)

1.4 Revisionskriterier

Med revisionskriterier avses bedömningsgrunder som används i granskningen för analyser, slutsatser och bedömningar. Revisionskriterierna kan hämtas från lagar och förfaranden eller interna regelverk, policyer beslutade av fullmäktige. Kriterier kan också ha sin grund i jämförbar praxis eller erkänd teoribildning. I denna granskning utgörs de huvudsakliga revisionskriterierna av:

- ▶ Kommunallagen
- ▶ Nämndernas reglementen
- ▶ Riktlinje för god ekonomisk hushållning
- ▶ Riktlinje för planeringsprocess budget och investeringar

Shape the future
with confidence

2. Granskningsresultat

2.1 Riktlinjer och rutiner

Ytterst regleras kommunens övergripande investeringsprocess i styrdokumentet *Riktlinjer för planeringsprocess - budget och investeringar*. Styrdokumentet antogs av kommunfullmäktige år 2020. Av riktlinjen framgår roll- och ansvarsfördelningen för kommunens budget- och investeringsprocess (som leder fram till en drifts- och investeringsbudget för kommunen).

Riktlinjen beskriver också den övergripande investeringsprocessens delar från beredning, yttranden och prioriteringar och fastställande till genomförande och uppföljning. Riktlinjen beskriver alltså processen som leder fram till kommunens investeringsbudget och inte processen för enskilda investeringar (genomförandefasen). Den senare processen är den föreliggande granskningens huvudfokus. Enligt riktlinjen kan den övergripande processen förenklat beskrivas enligt stegen i den vänstra kolumnen i nedanstående tabell. Våra kommentarer/iakttagelser återfinns i den högra kolumnen.

Processteg	EY:s kommentarer/iakttagelser
1. Kommunstyrelsen fastställer tidplan och begär underlag/analyser för nämnder och bolag inför kommande års budgetprocess. Kommunstyrelsens näringslivs- och arbetsutskott utgör budgetberedning.	
2. Nämnder analyserar nuläge (ekonomi och verksamhet) samt framtida utmaningar och möjligheter. Nämnderna lämnar underlag i enlighet med anvisning för kommunstyrelsen.	Det finns inga principer om vad nämndernas analyser ska innehålla.
3. Stadsledningskontoret sammanställer prognoser och analyser samt förslag till planeringsdirektiv och budget (bland annat innehållande investeringsbudget).	I riktlinjen finns inga tydliga principer för stadsledningskontorets sammanställning. Däremot framgår att ekonomiska konsekvenser ska belysas "t. ex självfinansieringsgrad". Noterbart är att det saknas konkret mål om självfinansieringsgrad i kommunens riktlinjer för god ekonomisk hushållning (GEH). I riktlinje för GEH framgår att kommunens investeringar <i>i hög grad</i> ska vara självfinansierade. Enligt intervjuade saknas idag ändamålsenliga finansiella målsättningar

Shape the future
with confidence

	för att begränsa investeringsbudgetens storlek. Därmed finns enligt intervjuade inte förutsättningar att på ett sätt analysera investeringsbudgeten i förhållande till kommunens långsiktiga ekonomiska utveckling. Enligt uppgift pågår ett arbete med att utveckla finansiella mål som kan sätta begränsningar på investeringsbudgetens storlek.
4. Nämnder yttrar sig över förslaget och lämnar förslag på prioriteringar utifrån förslag på ramar. Förslag till investeringar och större externa förhyrningar bereds i samråd med tekniska nämnden. Nämnderna lämnar underlag i enlighet med anvisning för kommunstyrelsen.	Det finns inga principer om hur nämnderna ska analysera och prioritera. Vi har tagit del av kommunstyrelsens anvisning till tekniska nämnden inför arbetet med investeringsbudget 2025. Här framgår bland annat att: • Krav på att projekt som ligger 2025-2026 ska vara genomförbara (förutsättningar som tomtmark, definition av projektet och kapacitet hos förvaltningen ska finnas) • Samband mellan investeringsprojekt ska beskrivas • Skriftlig motivering ska finnas till alla föreslagna förändringar i jämförelse med tidigare år • I samverkan med berörda nämnder ska tekniska nämnden, så långt det är möjligt, specificera projekt per verksamhet av de tillgängliga medel som finns för år 2028 • Ingen utökning av specificerade projekt i "i liggande plan" får föreslås på grund av prisökningar eller förändrade projekt
5. Partipolitisk beredning.	
6. Kommunfullmäktige fastställer planeringsdirektiv och budget (bland annat innehållande investeringsbudget).	
7. Genomförande av planer	

Shape the future
with confidence

8. Uppföljning och rapportering	I riktlinjen finns generella principer kring uppföljning och rapportering. Återrapportering till kommunfullmäktige sker via årsredovisning, delårsbokslut per augusti samt en så kallad förenklad rapportering per april månad. Enligt riktlinjen ska en budgetavräkning göras på projektnivå för investeringar i byggnader och anläggningar och för årligen återkommande anskaffning av utrustning och inventarier ska avräkning ske mot beslutat ramanslag. Detta ska ske vid årsbokslut. Vidare framgår att överföring av investeringsanslag mellan år sker genom beslut om ombudgetering per projekt i samband med att bokslutet behandlas av kommunfullmäktige.
---------------------------------	--

Styrdokument på nämndsnivå

Tekniska nämnden är ansvarig nämnd för att verkställa stora delar av kommunens investeringsbudget. De enskilda investeringsprojekten som bedrivs inom tekniska nämnden kan också beskrivas som enskilda investeringsprocesser. Tekniska nämndens styrning och kontroll av dessa processer är huvudfokus för denna granskning.

Verksamhetsplan 2025

I tekniska nämndens verksamhetsplan för år 2025 framgår en viss styrning kopplat mot investeringsområdet. Verksamhetsplanen inleds med att nämnden utstakar ett antal kritiska kvalitetsfaktorer och indikatorer för uppföljning kopplat till nämndens grunduppdrag. Uppföljning sker löpande med både kvantitativa och kvalitativa analyser, vilka återrapporteras till kommunfullmäktige i delårs- och årsbokslut. Nedan framgår kvalitetsfaktorer som kan kopplas till investeringsområdet:

Kritiska kvalitetsfaktorer	Indikator
Väl underhållna fastigheter och anläggningar	Andel röda (med nära förestående underhållsbehov) fastigheter och anläggningar Andel rödmarkerade (med nära förestående underhållsbehov) gång- och cykelvägar
Väl avvägd fördelning egenägda och förhyrda lokaler	Andel egna/förhyrda fastigheter

Källa: Tekniska nämndens verksamhetsplan 2025

Verksamhetsplanen fortsätter därefter att beskriva planeringen inom respektive verksamhet inom teknik- och fastighetsförvaltningen. Inom tekniska nämnden är det framför allt verksamheterna Fastighet och Gator och parker som står för majoriteten av

Shape the future
with confidence

investeringarna. Respektive verksamhet har ett antal kvalitetsfaktorer med indikatorer samt prioriteringar för perioden.

Bland annat framgår att Fastighet ska:

- Analysera de senaste årens kostnadsutveckling avseende byggprojekt och föreslå åtgärder.

Analysen presenterades för tekniska nämnden i oktober 2025. Analysen innehåller bland annat redovisning av hur kostnaderna har utvecklats senaste åren fördelat på olika kostnadsslag, hur kostnadsstrukturen ser ut för projekt, utvärdering av olika upphandlingsformer och hur nyttjande av ny teknik kan sänka kostnader.

Gator och Parker ska bland annat:

- Utveckla projektarbetet, genom att implementera och revidera arbetssätt för att säkra högre genomförandekraft av investeringsbudgeten, bland annat genom framtagandet av en "Gatu-utvecklingsplan"
- Framtidssäkra den långsiktiga investeringsplaneringen genom fokus på robusthet och uppdatera arbetsmodell för arbetet med våra investeringsprojekt.

Enligt intervjuade pågår arbetet med gatuutvecklingsplanen och syftar till att förbättra samarbetet och samordningen mellan olika avdelningar samt bidra till kommunens tillväxtmål. Ett gemensamt planeringsunderlag tillsammans med Vakin och Umeå Energi har tagits fram där investeringsbehov samlas i en databas och kartläggs, men samordningsarbetet fortsätter in i nästa år. Ännu återstår vissa moment innan en gemensam arbetsmodell kan fastställas.

Övriga styrdokument

Det finns inget sammanhållet styrdokument som beskriver och definierar tekniska nämndens principer avseende de interna investeringsprocesserna. Av granskningen framgår att investeringsprocesserna kopplat till lokaler/byggnader och gator och parker ser ut på olika sätt.

År 2011 reviderade tekniska nämnden dokumentet *Lokalförsörjningsdirektiv* (som antogs första gången år 2003 i tekniska nämnden och kommunfullmäktige). Direktivet beskriver roll- och ansvarsfördelningen i lokalförsörjningsprocessen och enligt intervjuade följs denna fördelning i stort fortfarande. Det finns också ett antal mål som ska följas upp årligen. Det sker ingen samlad uppföljning av målen i direktivet, men enligt intervjuade är vissa av målen fortfarande relevanta och följs upp i andra sammanhang.

I direktivet framgår en arbetsprincip för förändringar i lokalbeståndet, som kan sammanfattas:

1. Kundbehov
2. Behovsbeskrivning
3. Förstudie
4. Lokalplanering

Shape the future
with confidence

5. Projektering
6. Genomförande
7. Utvärdering

Syftet med denna arbetsprincip är, enligt direktivet, att säkerställa att förändringar grundas på väl underbyggda beslutsunderlag och att varje åtgärd provas noggrant utifrån dess påverkan på verksamheten, kommunens ekonomi och hur effektivt lokalerna används.

Det framgår inte hur och vid vilka tillfällen nämnden ska vara involverade i beslut och/eller uppföljning.

Det finns inga politiskt beslutade styrdokument som styr processen och principer för övriga investeringar, exempelvis investeringar i gator och parker.

Vid nämndens sammanträde i februari 2025 beslutade nämnden om så kallade strategiska projekt för år 2025. Strategiska projekt är projekt som nämnden kommer få information om vid varje sammanträde. Verksamheten Fastighet har valt ut 4 strategiska projekt och Gator och parker har valt ut 2 strategiska projekt. Det framgår inte varför de utvalda projekten anses som strategiska och därmed extra viktiga att följa. Enligt uppgift väljs de strategiska projekten ut utifrån investeringsbelopp, påverkan på medborgarna och om något är av särskilt intresse för nämnden, exempelvis om ny teknik används.

Rutiner inom förvaltningen

Investeringar i fastigheter följer inom förvaltningen ett flödesschema som kallas FAFF01-A. Rutinen följer i princip samma steg som beskrivs i lokalförsörjningsdirektivet, men med fler detaljer:

- 1. Behovsidentifiering:** Verksamhet eller beställare identifierar behov av ny eller förändrad lokal/investering. Checklista och behovsbeskrivning upprättas.
- 2. Utredningsskede:** Förstudie genomförs i samverkan mellan verksamhet och fastighetsfunktion. Alternativ och lösningar analyseras, inklusive ekonomiska konsekvenser. Förslag på åtgärder och finansiering tas fram.
- 3. Programskede:** Programarbete startar: krav, omfattning och preliminär tidplan tas fram. Lokalprogram och projektkalkyl upprättas. Beslut om att gå vidare till projektering.
- 4. Projekteringsskede:** Projektering och detaljplanering av projektet. Upphandling av konsulter och entreprenörer förbereds.
- 5. Upphandling.** Upphandling av entreprenör(er) genomförs enligt kommunens rutiner.
- 6. Genomförande** (Entreprenadskede). Byggnation eller genomförande av investeringen sker. Löpande projektuppföljning och samverkan med beställare/verksamhet.
- 7. Garantitid och avslut:** Projektet avslutas och överlämnas till drift. Garantitid inleds och eventuella fel åtgärdas. Slutredovisning.

Shape the future
with confidence

FAFF-01A finns integrerad i förvaltningens projektverktyg Antura, så att projekten inom Fastighet automatiskt följer den gällande rutinen.

Avseende Gator och parker har vi tagit del av en rutin för projektledning som beskriver investeringsprocessen för enskilda projekt, benämnd GP-PP-111. Enligt rutinen följer verksamheten följande steg:

1. **Projektstart:** Projektchef utser projektledare och avdelningschefer utser projektdeltagare. Projektchef godkänner projektplanen och lyfter vid behov till ledningsgruppen. Projektet startas upp enligt checklista, kostnadsuppskattning görs och uppdateras löpande.
2. **Upphandling av konsult:** Konsult avropas på ramavtal eller upphandlas via upphandlingsbyrån.
3. **Utredning/projektering:** Utrednings- och projekteringsuppdrag styrs med checklista. Kostnadsuppskattning, tidplan och projektmål kontrolleras.
4. **Upphandling av entreprenör:** Entreprenör handlas upp (eller avropas på ramavtal vid mindre åtgärder).
5. **Produktion/byggskede:** Byggskedet styrs med checklista.
6. **Slutbesiktning/projektavslut:** Projektledaren ansvarar för slutbesiktning och projektavslut enligt checklista. Slutredovisning sammanställs (foto, karta, kostnad mm).
7. **Överlämnande till drift:** Efter godkänd slutbesiktning överlämnas projektet till drift enligt checklista.
8. **Garantitid**
9. **Dokumentation**

Rutinen finns integrerad i systemstöd så att de enskilda projekten inom Gator och parker följer stegen i gällande rutin.

2.1.1 *Bedömning*

Revisionsfråga: Finns tydliga riktlinjer och rutiner för investeringsprocessen?

Bedömning: Nej, det finns inte tydliga riktlinjer men vi bedömer att det finns tydliga rutiner.

Vi grundar framför allt vår bedömning på nedanstående iakttagelser:

Shape the future
with confidence

- Tekniska nämndens styrning av de interna investeringsprocesserna är fragmenterad. Mycket styrs av ett lokalförsörjningsdirektiv senast reviderad 2011 och detta direktiv täcker endast investeringar i lokaler.
- Nämnden har inte på ett tydligt och samlat sätt tagit ställning i principiella frågor som när i tid nämnden ska fatta beslut, vilka beslutsunderlag som nämnden förväntar sig vid olika tillfällen och har inte på ett tydligt sätt motiverat varför vissa investeringar följs upp extra noggrant.
- Det är positivt att nämnden har begärt och tagit del av analyser av kostnadsutveckling och kostnadsstruktur i investeringsprojekt. Enligt vår uppfattning bör en sådan analys genomföras och presenteras för nämnden med jämna mellanrum.
- Roll- och ansvarsfördelningen i investeringsprojekt inom teknik- och fastighetsförvaltningen är i allt väsentligt tydliga.
- Det finns dokumenterade rutiner för investeringar inom både verksamheten Fastighet och verksamheten Gator och parker. Rutinerna är integrerade i tillämpade systemstöd.

2.2 Beslutsunderlag

Beslutsunderlag enligt protokoll

Som tidigare har nämnts finns inga explicita krav på beslutsunderlagen. Kalkyler och andra beslutsunderlag upprättas vid olika tillfällen och med varierande detaljgrad beroende på när investeringen är planerad. Detaljgraden ökar ju närmre i tid som investeringen ska genomföras. I kommunens investeringsbudget finns information om investeringsramar per nämnd för det aktuella budgetåret, samt en plan för de nästkommande tre åren efter aktuellt budgetår. I budgeten finns också en särredovisning av nya investeringsprojekt över 50 miljoner kronor. Som bilaga finns ett 10-årigt investeringsunderlag.

Av protokoll framgår att de underlag som finns till kommunfullmäktiges beslut om investeringsbudget är en detaljerad investeringsbudget som är uppställd per nämnd och per projekt. Underlaget visar budgeterade medel per projekt fördelat på perioden (budgetår + 3 år). Samma underlag ligger till grund för kommunstyrelsen respektive kommunstyrelsens näringslivs- och arbetsutskotts beslut om investeringsbudget som skickas vidare till kommunfullmäktige.

Enligt intervjuade är beloppen för investeringarna som startar under det aktuella budgetåret baserade på detaljerade beslutsunderlag. Beloppen för investeringar som startar senare under planperioden är istället baserade på mer osäkra kalkyler där beloppen bland annat sätts utifrån erfarenhet av liknande projekt.

Vid granskning av tekniska nämndens protokoll mellan november 2024 och november 2025 framkommer följande:

- I november 2024 beslutade nämnden om ett investeringsprogram för gator och parker för 2025. Nämnden beslutar också att bevilja igångsättningstillstånd för samtliga investeringar. Som beslutsunderlag finns en tabell som listar ett antal investeringar samt beräknat belopp per investering. Investeringsprogrammet är en beskrivning av vilka investeringar som är planerade inom nämndens olika ramslag för gator och

Shape the future
with confidence

parker (exempelvis säkra anläggningarnas standard, trafiksäkerhet och hållbara färdsmätt, klimatanpassningar, gatuinvesteringar (enskilda projekt) och parkinvesteringar). Totalt belopp uppgick till 217,6 miljoner kronor.

- I november 2024 beslutade nämnden också om nämndens förslag till investeringsbudget för år 2026 med plan för 2027-2029 samt det 10-åriga investeringsunderlaget. Som underlag finns både nämndens förslag till investeringar både avseende verksamheterna Fastighet och Gator och Parker. Underlaget innehåller en tabell med respektive projekt där det framgår investeringens kategori ("attraktiv", "demografi eller "klimat"), var investeringen genomförs (geografiskt) samt belopp fördelat över perioden.

I 2025 års investeringsbudget fanns, som tidigare nämnt en plan för investeringar under 2026 (samt 2027 och 2028). I underlaget tillhörande nämndens förslag till investeringsbudget för år 2026 är det tydligt specificerad vilka investeringar som ligger kvar i enlighet med tidigare plan samt vilka förändringar som föreslås.

Utöver ovanstående tabellbilaga finns en bilaga som beskriver alla nya eller ändrade investeringar. Detaljgraden i beskrivningarna varierar. Ibland framgår endast att projekt förskjuts eller tidigare läggs utan någon beskrivning medan det ibland framgår mer detaljerade beskrivningar.

- I mars 2025 yttrar sig nämnden över stadsledningskontorets förslag till planeringsdirektiv för 2026. Totalt finns 13 bilagor som beslutsunderlag. Underlagen liknar i stort sett de som fanns vid novembersammanträdet 2024 förutom tekniska nämndens yttrande. Avseende investeringar finns en bilaga i vilken nämnden önskar vissa förändringar i investeringsbudgeten och motiverar kort orsakerna till det. Nämnden konstaterar sammantaget att "Sedan förslaget till investeringsbudget togs fram har arbetet fortsatt och några nya behov identifierats."
- Utöver ovanstående sker löpande rapportering av delegationsbeslut i fastighetsärenden, exempelvis igångsättningsbeslut, antagande av konsulter/entreprenörer och rivning av fastigheter. Om dessa beslut följer aktuell delegationsordning eller inte har inte varit föremål för denna granskning.

Stickprov

Ovan har vi redogjort för de beslutsunderlag som nämnden tagit del av. Vi har också konstaterat att det inte finns några explicita krav på vad beslutsunderlagen ska innehålla. I nedanstående tabell har vi granskat förekomsten av olika typer av analyser tillhörande investeringarna.

Projekt	Syfte och mål	Risikanalys	Investeringskalkyl och driftskostnadsbedömning
Berghemsskolan	Anpassa Berghemsskolan till två parallella F-6 för att möta framtida	Ingen dokumenterad riskanalys innan projektstart upprättad.	Kalkyl finns och uppdelad på del som avser nybyggnad och ombyggnad. Kalkylen specificerar ytor och kostnader per kvadratmeter.

Shape the future
with confidence

	elevökning. Alternativa lösningar beskrivs.		Driftskostnader framgår (tillkommande 700tkr/år och avgående 905tkr/år).
Champinjonen	Kopplat till KF:s uppdrag 2021:23 - 1000 nya gymnasieplatser. Huvudsyftet är att samla Komvux, SFI, Lärvox och Vårdvux i ändamålsenliga lokaler på Champinjonen för att frigöra Vasaskolan/Nanna 5 till gymnasieplatser. Flera utredningar är genomförda, tex lokalutredning och förstudie.	Flera risker nämns bland underlagen så som kostnadsosäkerhet, tillgänglighetsrisk, kapacitetsbrist avseende parkering och risker kopplat till detaljplan och tomter. Det finns ingen samlad riskanalys dokumenterad.	Flera kalkyler är framtagna och har justerats i takt med prishöjningar per kvm. Från 108 mnkr förkalkyl till 132 mnkr under utredningsskedena och därefter 146 mnkr (+/- 15-25 %) enligt kalkyl inför upphandling. Tillhörande samtliga investeringskalkyler finns en beräknad driftskostnad.
Kvarnvägen	Projektets mål är att lyfta hela området. Med Lundabron på plats behöver förutsättningarna för gång och cykel förbättras. Ytterligare syfte med åtgärderna är att förbättra trafiksäkerhet och trygghet för oskyddade trafikanter.	Risker finns dokumenterat i systemstöd. Dock inte genomförd innan projektstart.	Erhållen projektkalkyl utgår från gatans längd, bredd och total kvm. Det är inte spårbart i kalkylen hur bedömd totalkostnad per projekt är beräknad. Det framgår inte heller om det finns något påslag för osäkerhet.
Mätar-/kabelvägen	Målet med åtgärderna är att dimensionera upp gatorna på grund av trafiklasterna. Syfte med åtgärderna är att förbättra gatustandarden.	Risker finns dokumenterat i systemstöd. Dock inte genomförd innan projektstart.	Erhållen projektkalkyl utgår från gatans längd, bredd och total kvm. Det är inte spårbart i kalkylen hur bedömd totalkostnad per projekt är beräknad. Det framgår inte heller om det finns något påslag för osäkerhet.

Noterbart är att strukturen i de beslutsunderlag som tas fram på verksamhetsnivå varierar. Vissa underlag finns endast i text, vissa finns i Excelformat och vissa underlag finns i både text och Excel.

2.2.1 Bedömning

Revisionsfråga: Finns ändamålsenliga beslutsunderlag och kalkyler?

Bedömning: Delvis.

Vi baserar vår bedömning på följande:

- Kvaliteten och omfattningen i beslutsunderlag varierar beroende på när i tid investeringarna är planerade (ju närmre planerad start, desto mer detaljerade underlag). Nämnden får dock sammantaget, enligt vår bedömning, omfattande

Shape the future
with confidence

underlag i samband med beslut om investeringsbudget. Avsaknaden av principer för underlagens innehåll är dock en brist, vilket tidigare har påpekats.

- Kvaliteten och tydligheten på beslutsunderlagen på verksamhetsnivå varierar. Granskningen visar att innehållet varierar dels mellan olika investeringar, dels mellan Fastighet och Gator och parker. Även strukturen på beslutsunderlagen varierar, vilket enligt vår bedömning riskerar att skapa en otydlighet. Det är rimligt att beslutsunderlagen mellan Fastighet och Gator och parker varierar något, eftersom investeringarnas art skiljer sig åt betydligt. Enligt vår uppfattning hade dock mer enhetliga strukturer kunnat öka tydlighet och spårbarhet.

2.3 Löpande uppföljning

Uppföljning i tekniska nämnden

Som tidigare nämnts sker återrapportering till kommunfullmäktige via årsredovisning, delårsbokslut per augusti samt en så kallad förenklad rapportering per april månad. Denna princip avspeglas i tekniska nämnden protokoll:

- I februari 2025 följer nämnden upp 2024 års verksamhet, däribland investeringar. Investeringar följs upp på totalnivå och per verksamhet (Fastighet, Gator och Parker, IT och "Övrigt"). Därutöver följs de 10 största investeringarna inom Fastighet och de 7 största investeringarna inom Gator och parker upp. Uppföljning sker både mot budget och mot tidigare prognoser. Därutöver lämnas viss skriftlig information om investeringarna och eventuella avvikelser.
- I maj följer nämnden upp 2025 års verksamhet per april månad (T1). Uppföljningen följer samma struktur som beskrivs i ovanstående punkt.
- I september följer nämnden upp 2025 års verksamhet per augusti månad (T2). Uppföljningen följer samma struktur som beskrivs i ovanstående punkt.

Utifrån protokollsgranskning kan vi inte bekräfta att de strategiska investeringarna följs upp vid varje nämndsammanträde. Enligt uppgift följs de upp inom ramen för den stående punkten "aktuellt från förvaltningen", vid varje sammanträde.

Enligt intervjuade sker ibland specifik uppföljning när projekt uppvisar negativa budgetavvikelser, trots att de inte finns bland de 7-10 största investeringarna. Några principer för när nämnden förväntar sig sådan uppföljning finns inte.

Uppföljning på verksamhetsnivå

Inom verksamheten Fastighet sker uppföljning och prognoser för respektive investering månatligen. Inom Gator och parker sker uppföljning tertialvis. Enligt intervjuade pågår ett arbete med att införa månatlig uppföljning även för Gator och parkers investeringsprojekt.

Stickprov

Shape the future
with confidence

Projekt	Uppföljningsfrekvens på nämndsnivå (vi har granskat uppföljning från årsrapport 2023 till och med delårsrapport (T2) år 2025)	Omfattning (ekonomi, tidplan, kvalitet)	Dokumentation av avvikelser och åtgärder
Berghemsskolan	Följs upp i tertialrapporter och årsrapporter	Uppföljning inkluderar ekonomi, tidplan och kvalitet	Avvikelser framgår av uppföljning.
Champinjonen	Följs upp i tertialrapporter och årsrapporter	Uppföljning inkluderar ekonomi, tidplan och kvalitet	Avvikelser framgår av uppföljning.
Kvarnvägen	Ingen uppföljning i tertialrapporter och årsrapporter	Ingen uppföljning i tertialrapporter och årsrapporter	Ingen uppföljning i tertialrapporter och årsrapporter
Mätar-/kabelvägen	Ingen uppföljning i tertialrapporter och årsrapporter	Ingen uppföljning i tertialrapporter och årsrapporter	Ingen uppföljning i tertialrapporter och årsrapporter

Som framgår ovan följs Berghemsskolan och Champinjonen upp löpande i tertialrapporter och årsrapporter.

Gator och parker följer löpande upp 7 projekt, men Kvarnvägen och Mätar-/kabelvägen är inte del av den uppföljningen eftersom dessa projekt inte är bland de 7 största projekten. Att Gator och Parker följer upp de 7 största projekten på nämndsnivå hade inte kommit till vår kännedom när stickprovsunderlagen begärdes ut. Utifrån den granskade uppföljningen kan vi dock konstatera att gator och parkers 7 största projekt följs upp i tertialrapporter och årsrapporter, att uppföljningen omfattar ekonomi, tidplan och kvalitet samt att avvikelser och åtgärder dokumenteras.

2.3.1 Bedömning

Revisionsfråga: Sker löpande uppföljning av pågående investeringar i tillräcklig grad?

Bedömning: Ja

Vi baserar vår bedömning på följande:

- Investeringsbudget följs upp på totalnivå i samband med tertialrapporter och årsrapporter.
- Vissa utvalda investeringar (10 största inom Fastighet och 7 största inom Gator och parker) följs upp löpande och uppföljningen inkluderar både ekonomiska och kvalitativa aspekter. Enligt vår bedömning är det däremot inte tydligt varför nämnden bedömer att de 10 respektive 7 största investeringar ska följas.
- Avvikelser kommenteras och eventuella åtgärder beskrivs.

Shape the future
with confidence

2.4 Slutlig uppföljning och utvärdering

Uppföljning på nämndsnivå

Som har beskrivits ovan sker löpande uppföljning av investeringar i nämnden. I den löpande uppföljningen finns information om färdigställda investeringar, exempelvis framgår när projekt är slutbesiktigade och tagna i bruk, samt om slutprognosen för ekonomi och tidplan håller. Enligt direktiv för återrapportering vid tertiälsbokslut ska projektledare fylla i vad som hade kunnat förbättras i projektet. Däremot finns det inget i protokollen som tyder på att nämnden gör någon fördjupad slutuppföljning eller utvärdering av färdiga investeringar i form av effektutvärdering, lärande eller systematisk erfarenhetsåterföring.

Uppföljning på verksamhetsnivå/stickprov

Enligt intervjuade sker slutlig uppföljning på olika nivåer. Bland annat sker uppföljning inom respektive projektgrupp enligt fastställda mallar. Ekonomin följs upp i enlighet med en mall där avvikelser ska kommenteras och förklaras och tidplanen ska kommenteras. Verksamheterna har också börjat arbeta med ett nytt verktyg för kvalitetsmätningar av projekten. Här utvärderas kvalitet i projektarbetet av byggherre (kommunen), entreprenör och konsulter. Efterkalkyler upprättas efter slutförda investeringar.

Ungefär 1 år efter projekten färdigställs genomför fastighetsförvaltare en så kallad "gåruna" tillsammans med de ansvariga för de som ska bedriva sin verksamhet i de aktuella lokalerna. Gårundan syftar till att följa upp kvalitativa aspekter.

Inom Gator och parker utvärderas entreprenaden vid ett slutmöte. Projektledaren ansvarar för att avsluta projektet enligt en checklista och gör också en utvärdering av projektet som helhet enligt en mall.

Avseende de projekt som vi har följt i stickprov framgår följande:

Projekt	Projektuppföljning	Utfall ekonomi	Efterkalkyl
Berghemsskolan	Projektuppföljning genomförd. Arbetet är inte helt slutfört.	Budget 82 mnkr och prognos pekar på ett utfall på 70,4 mnkr.	Ingen efterkalkyl upprättad ännu. Avses enligt uppgift att tas fram efter projektet är ekonomiskt slutreglerat.
Champinjonen	Projektuppföljning genomförd. Kvarstår visst arbete	Budget 132 mnkr och prognos pekar på ett utfall på 110 mnkr.	Ingen efterkalkyl upprättad ännu. Avses enligt uppgift att tas fram efter projektet är ekonomiskt slutreglerat.
Kvarnvägen	Projektuppföljning genomförd	Budget 13 mnkr och utfall blev 16 mnkr. Avvikelse berodde framför allt på sulfidjord.	Ingen efterkalkyl genomförd
Mätar-/kabelvägen	Projektuppföljning genomförd.	Budget 10 mnkr och utfall blev 17 mnkr. Avvikelse berodde framför allt på sulfidjord.	Ingen efterkalkyl genomförd

Shape the future
with confidence

2.4.1 *Bedömning*

Revisionsfråga: Sker uppföljning och utvärderingar av färdigställda investeringar på ett tillfredsställande sätt

Bedömning: Ja

Vi baserar vår bedömning på följande:

- Uppföljning av slutförda projekt sker till nämnd i enlighet med ordinarie rapporteringsstruktur
- Uppföljning och utvärdering sker på olika sätt och på flera olika nivåer. Granskningen visar att det finns ett utvärderande/lärande arbetssätt i samband med slutlig uppföljning
- Efterkalkyler sker inom Fastighet och inom Gator och parker

Shape the future
with confidence

3. Samlad bedömning och rekommendationer

Vår sammanfattande bedömning att tekniska nämnden *delvis* har säkerställt en tillräcklig intern styrning och kontroll avseende investeringsprojekt.

Vi grundar vår bedömning på följande:

Revisionsfrågor	Bedömning
Finns tydliga riktlinjer och rutiner för investeringsprocessen	Nej, avseende riktlinjer. Ja, avseende rutiner
Finns ändamålsenliga beslutsunderlag och kalkyler?	Delvis
Sker löpande uppföljning av pågående investeringar i tillräcklig grad	Ja
Sker uppföljning och utvärderingar av färdigställda investeringar på ett tillfredsställande sätt	Ja

Utifrån granskningsresultatet rekommenderar vi tekniska nämnden att:

- Tydliggöra nämndens ställning i grundläggande frågor, exempelvis gällande när i tid nämnden ska fatta beslut, vilka beslutsunderlag som nämnden förväntar sig och vilka typer av investeringar som följs upp extra noggrant.
- Arbeta för att skapa en mer enhetlig struktur för beslutsunderlag och analyser inom verksamheten.
- Säkerställ att riskanalyser genomförs innan beslut om investering och innan projektstart och att dessa sker sammanhållet och dokumenterat för att säkerställa en samlad bild över risker i projekten och vilka åtgärder som vidtas/planeras att vidtas.
- Fortsätta genomföra regelbundna analyser av kostnadsutveckling och kostnadsstruktur i investeringsprojekt.

Umeå december 2025

Max Stenman
Certifierad kommunal yrkesrevisor

Johan Perols
Certifierad kommunal yrkesrevisor

Tjänsteskrivelse

2025-10-23

Tekniska nämnden

Diariennr: TN-2025/00181

Återremissyttrande Motion 15/2024 Omtag i belysningsfrågan

Förslag till beslut

Tekniska nämnden beslutar

att lämna yttrande på återremissen enligt nedan.

Ärendebeskrivning

Centerpartiet lämnade i oktober 2024 in en motion där de yrkade på att arbetet med avveckling av belysningsanläggningar som följd av tekniska nämndens beslutade kriterier pausas och att Tekniska nämnden får i uppdrag att göra ett omtag i belysningsfrågan där kriterier som trivsel, livskvalitet och attraktionskraft vägs in.

Tekniska nämnden fattade beslut om yttrande i mars 2025.

Kommunfullmäktige fattade i september beslut om att återremittera ärendet (minoritetsåterremiss) till Tekniska nämnden för att ge nämnden i uppdrag att belysa de ekonomiska konsekvenserna och effekterna av att förändra kriterierna avseende riktlinjer gällande gatubelysning i Umeå kommun.

Yttrande

Det är viktigt att återigen lyfta fram att Tekniska nämnden INTE arbetar med avveckling av belysning på landsbygden. Kommunal belysning på landsbygden finns både längs statliga och enskilda vägar och kriterierna för upprustning har tagits fram för att lösa hur prioritering ska ske när, alltmer akuta, behov av upprustning uppstår. Landsbygden är en viktig del av kommunen och varken den eller belysningen ska avvecklas.

Genom åren har belysningen kommit till av olika skäl vilket innebär att den idag inte alltid är rätt placerad. Dagens belysning är i många fall i dåligt skick, den tekniska livslängden går mot sitt slut och den fyller inte aktuella krav på trafiksäkerhet. Utgångspunkt för de framtagna kriterierna har varit SKR och VTIs arbete med frågan som finns beskrivet i rapporten "Belysning där det behövs". I det liggande beslutet lade Tekniska nämnden till kompletteringen "småorter" för att beakta behovet av trygghet och skapa förutsättningar för god livskvalitet även på landsbygden, och för att minska

Tjänsteskrivelse
Dnr: TN-2025/00181

påverkan för (fler) boende på landsbygden när belysning som är uttjänt inte kan förnyas.

Längs statlig väg är ansvaret Statens och belysningen hanteras inom Trafikverket. Det är mycket angeläget att staten tar sitt ansvar och påbörjar upprustning av den belysning som ska finnas kvar i framtiden. Trafikverket ställer stora krav för att arbete med belysning ska få ske längs Trafikverkets vägar, det gäller allt från arbetsfordon, avstängningar och materialanvändning. Kommunen påtalar kontinuerligt behoven av att processen påbörjas och får fart inom Trafikverket. Formellt kan inte väghållningsansvaret delas, utifrån gällande lagstiftning. Kommunen kan därför inte ta över Trafikverkets uppdrag och kostnader utan Trafikverket och Staten måste agera och ta ansvar.

Ekonomiska konsekvenser

Att rusta upp belysning på landsbygden kräver stora resurser, redan inom ramen för de kriterier som redan beslutats. Under tiden för återremiss har förvaltningen fördjupat beräkningarna och totalsiffrorna är därför något reviderade.

Kostnaden beskrivs i tabell;

Kommunala belysningspunkter på enskilda och statliga vägar					
	Antal	Antal som avecklas nuvarande kriterier	Antal som reinvesteras beslutade kriterier	Kostnad att bygga om/ ersätta alla (Mnkr)	Kostnad att bygga om/ ersätta beslutade kriterier (Mnkr)
Statlig väg	3400	1516	1884	340	188
Enskild väg	3300	1681	1619	66	32
Summa		3197	3503	406	221
				Årlig reinvestering beroende på antal år, Mnkr	
				10	22
				15	15
				20	11

Kommunens formella ansvar, det kommunala gatunätet där kommunen är väghållare, innebär endast gatu- och vägnät som ligger inom detaljplanelagt område. Även här finns kontinuerligt behov av reinvestering och utbyten och befintlig budget har svårt att räckta till.

Idag är den beslutade budgeten för investering avseende belysning inom kommunen 20 Mkr. Budgeten höjdes inför 2026 med 5 Mnkr. Budgetposten avser samtlig belysning i kommunen där de flesta stolpar, ca 22 500 stycken finns längs det kommunala vägnätet. Ny lagstiftning med andra, högre miljökrav har också påverkat behoven.

Tjänsteskrivelse

Dnr: TN-2025/00181

Det tekniska skicket på belysningen innebär att stor del av belysningen behöver bytas relativt snart, därför bör upprustningen inte fördelas över alltför många år. Inom befintlig budget saknas ekonomiska förutsättningar för utökade åtaganden.

I samband med återremissen har en översyn gjorts om kriterierna kan revideras för att ytterligare mildra effekten för fler medborgare. Ett förslag på tillägg till de beslutade kriterierna skulle kunna vara att lägga till kursiverad text i kriteriet 1: Inom de sträckor där kommunen är ägare av belysning på Trafikverkets och enskilda vägar, kommer kommunen att fortsätta vara anläggningsägare av belysningen om VTIs kriterier är uppfyllda, med tillägget småort (ort med 50-199 invånare) på genomfartsvägar. Även tillägget *sammanhängande bebyggelse som börjar inom 400 meter från tät- och småorter och därefter till det längsta avstånd på 400 meter mellan gårdsinfarterna av fast boende efter större genomfartsvägar.*

Detta skulle innebära en mjukare gränsdragning och att ytterligare ca 1 000 belysningsstolpar byts ut och reinvesteras.

Kommunala belysningspunkter på enskilda och statliga vägar								
	Antal	Antal som iverklas nuvarande kriterier	Antal som reinvesteras nuvarande kriterier	Antal som iverklas reviderade kriterier	Antal som reinvesteras reviderade kriterier	Kostnad att bygga om/ ersätta alla (Mnkr)	Kostnad att bygga om/ ersätta nuvarande kriterier (Mnkr)	Kostnad att bygga om/ ersätta reviderade kriterier (Mnkr)
Statlig väg	3400	1516	1884	1157	2243	340	188	224
Enskild väg	3300	1681	1619	1088	2212	66	32	44
Summa		3197	3503	2245	4455	406	221	269
Ärlig reinvestering beroende på antal år								
	10				41		22	27
	15				27		15	18
	20				20		11	13

För att skapa mesta nyttan för de flesta medborgarna och använda de skattemedel vi förvaltar på bästa sätt, arbetar Tekniska nämnden för hela kommunen och försöker alltid väga av nytta mot kostnad. Utifrån det bör insatserna riktas in på att rusta upp belysning där den gör bäst nytta för flest medborgare.

Beslutsunderlag

KF Protokollsutdrag348 återremiss. Bilaga.
Riktlinjer för Umeå kommuns belysningspunkter på kommunala- , enskilda- och Trafikverkets vägar. Bilaga.

Beredningsansvariga

Per Hilmeresson, Marcus Bigren, Karin Isaksson, Annika Kjellsson Lind

Beslutet ska skickas till

KSdiarium för vidare behandling i KF.

4 av 4

Tjänsteskrivelse

Dnr: TN-2025/00181

Umeå kommun
Kommunfullmäktige

Protokollsutdrag
2025-08-25

§ 149

Diariennr: KS-2024/00893

Motion 15/2024: Gör ett omtag i belysningsfrågan; Mattias Larsson (C)

Beslut

Kommunfullmäktige beslutar

att återremittera ärendet (minoritetsåterremiss) till tekniska nämnden för att ge nämnden i uppdrag att belysa de ekonomiska konsekvenserna och effekterna av att förändra kriterierna avseende riktlinjer gällande gatubelysning i Umeå kommun.

Ärendebeskrivning

Centerpartiet har anmält motionen "Gör ett omtag i belysningsfrågan" och föreslår;

- att arbetet med avveckling av belysningsanläggningar som följd av tekniska nämndens beslutade kriterier pausas.
- att Tekniska nämnden får i uppdrag att göra ett omtag i belysningsfrågan där kriterier som trivsel, livskvalitet och attraktionskraft vägs in.
- att ett nytt förslag går ut på extern och intern remiss innan ett nytt beslut fattas.

Tekniska nämnden har yttrat sig och föreslår kommunfullmäktige att avslå motionen.

Jämställdhetsutskottet har yttrat sig och föreslår kommunfullmäktige att avslå motionens första att-sats, att bifalla motionens andra att-sats och avslå motionens tredje att-sats.

Förslag till beslut

Kommunfullmäktige beslutar

Umeå kommun
Kommunfullmäktige

Protokollsutdrag
2025-08-25

att avslå motionen i enlighet med tekniska nämndens yttrande.

Beslutsunderlag

Motionen

Tekniska nämndens protokoll

Jämställdhetsutskottets protokoll

Näringslivs- och arbetsutskottets beslutsordning

Yrkanden

Hans Lindberg (S) – Bifall till tjänsteskrivelsens förslag (avslå motionen).

Mattias Larsson (C) och **Anders Ågren (M)** – Bifall till motionen.

Särskilt uttalande

Bore Sköld (V) – Återkommer i kommunstyrelsen.

Propositionsordning som godkänns

Bifall till tjänsteskrivelsens förslag *mot* bifall till motionen. Ordföranden finner att utskottet bifaller tjänsteskrivelsens förslag (att avslå motionen).

Kommunstyrelsens beslutsordning

Yrkanden

Hans Lindberg (S) – Bifall till näringslivs- och arbetsutskottets förslag (avslå motionen).

Maja Westling Palmberg (C), **Anders Ågren (M)**, **Lars Forsgren (SD)**, **Veronica Kerr (KD)** och **Maria Lindvall (-) (L)** – Bifall till motionen.

Särskilt uttalande

Bore Sköld (V) – Återkommer i kommunfullmäktige.

Propositionsordning som godkänns

Bifall till näringslivs- och arbetsutskottets förslag (avslå motionen) *mot* bifall till motionen. Ordföranden finner att kommunstyrelsen beslutar att bifalla näringslivs- och arbetsutskottets förslag att avslå motionen.

Reservation

Umeå kommun
Kommunfullmäktige

Protokollsutdrag
2025-08-25

Veronica Kerr (KD) reserverar sig mot beslutet till förmån för eget yrkande om bifall till motionen.

Kommunfullmäktiges beslutsordning

Följande yttrar sig: Mattias Larsson, Hans Lindberg, Christina Bernhardsson, Joline Göttfert, Bore Sköld, Davis Kaza, Lars Forsgren, Veronica Kerr, Janet Ågren, Alf Molin, Arvid Lundberg, Anders Ågren, Fredrik Rönn, Mikael Berglund, Robert Axebro och Maria Lindvall.

Yrkanden

Mattias Larsson (C), Joline Göttfert (M), Bore Sköld (V), Lars Forsgren (SD), Veronica Kerr (KD), Alf Molin (L), Anders Ågren (M), Fredrik Rönn (C) och Robert Axebro (S) – Bifall till motionen.

Hans Lindberg (S), Janet Ågren (S), Arvid Lundberg (MP) och Mikael Berglund (S) – Att återremittera ärendet till tekniska nämnden för att ge nämnden i uppdrag att belysa de ekonomiska konsekvenserna och effekterna av att förändra kriterierna avseende riktlinjer gällande gatubelysning i Umeå kommun.

Davis Kaza (AP) – I första hand bifall till motionen. I andra hand återremiss.

Propositionsordning som godkänns

Ärendet ska återremitteras *mot* att ärendet ska avgöras idag.
Ordföranden finner att kommunfullmäktige beslutar att ärendet ska återremitteras till tekniska nämnden för att ge nämnden i uppdrag att belysa de ekonomiska konsekvenserna och effekterna av att förändra kriterierna avseende riktlinjer gällande gatubelysning i Umeå kommun.

Beslutet ska skickas till

Motionären

Tekniska nämnden

Riktlinjer för Umeå kommuns belysningspunkter på kommunala- , enskilda- och Trafikverkets vägar

1. Inom de sträckor där kommunen är ägare av belysning på Trafikverkets och enskilda vägar kommer kommunen att fortsätta vara anläggningsägare av belysningen om VTIs kriterier är uppfyllda, med tillägget småort (ort med 50 – 199 invånare) på genomfartsvägar.
2. Kommunen skall inte äga belysning inom fritidshusområden (enligt SCB:s definition) .
3. Kommunen kommer att långsiktigt rusta upp belysningen som uppfyller kriterierna ovan på enskilda vägarna enligt Umeå Kommuns tekniska standard, ingen utbyggnad kommer att ske.
4. Kommunen kommer att rusta upp belysningen som uppfyller kriterierna ovan på Trafikverkets vägar enligt Trafikverkets standard men endast om anläggningen är i sådant dåligt skick att den inte klarar sig till 2029*, ingen utbyggnad kommer att ske.
5. De belysningspunkter som kommunen bedömer inte uppfyller dessa kriterier kommer att tas ned när den tekniska livslängden har passerat eller lämnas över till samfälligheter eller fastighetsägare om det är möjligt.
6. Kommunen ska aktivt arbeta för att överlåta kommunala belysningspunkter på statlig väg till Trafikverket.

**Trafikverket har beslutat att de inte kan erbjuda kommuner att överlämna kommunala belysningsanläggningar längs statliga vägar inom närtid, dvs inom nuvarande planperiod 2018-2029. Detta mot bakgrund av att det saknas medel för att finansiera ett övertagande. Trafikverket menar på att frågan ska hanteras i kommande strategiska åtgärdsplaneringen.*

Taxa för uteserveringar

Taxan för uteserveringar justeras för att innefatta både en sommartaxa och vintertaxa.

Uteserveringar

Grundavgift 1068 kr

	Sommarsäsong	Vintersäsong
Zon 1 arealavgift	5,01 kr kvm/dygn	2,5 kr kvm/dygn
Zon 2 arealavgift	2,34 kr kvm/dygn	1,17 kr kvm/dygn
Zon 3 arealavgift	1,67 kr kvm/dygn	0,84 kr kvm/dygn

Under vintersäsongen november-mars halveras arealavgiften för uteserveringar.

Indexuppräknig

Taxan för uteservering räknas upp årligen efter Statistiska Centralbyråns konsumentprisindex (KPI) med basmånad oktober 2014 = 314,02 enheter

Zonindelning

Zon 1: Avser hyra på Rådhusorget, Renmarkstorget, Rådhusplanaden (mellan Rådhusorget och Nygatan), på gågatan, på Kungsgatan mellan Renmarkstorget och Vasagatan, Rådhusparken, Årstidernas park och Vasaplan.

Zon 2: Avser hyra på Centrumfyrkanten i Umeå (undantaget platserna i zon 1), Döbelns park och Broparken. Med centrumfyrkanten menas det område som i norr och söder avgränsas av Järnvägsallén och Ume älv, i väster och öster av Västra Esplanaden och Östra kyrkogatan.

Zon 3: Avser hyra på övriga platser i Umeå kommun som är på offentlig platsmark.

Tjänsteskrivelse

2026-02-16

Tekniska nämnden

Diariennr: TN-2026/00099

Taxa för vinterservering

Förslag till beslut

Tekniska nämnden föreslår kommunfullmäktige att besluta att taxan för uteserveringar halveras under vinterperioden november-mars.

Ärendebeskrivning

I kommunens riktlinjer för uteserveringar möjliggörs för öppna uteserveringar (s.k. vinterserveringar), under perioden november-mars om markytans driftbehov tillåter det. De senaste åren har det också kommit ett antal förfrågningar om att ha öppna uteserveringar på vintern, vilket visar att det finns ett intresse från näringslivet. I sammanhanget kan tydliggöras att serveringsbyggnader endast tillåts på sommarhalvåret eftersom det annars skulle bli en permanent upplåtelse på allmän plats.

En omvärldsbevakning med jämförelse av liknande kommuners taxor för uteserveringar visar på en variation där en del kommuner har:

- samma avgift hela året.
- nedsatt avgift under vinterperioden.

Uteserveringar bidrar till en attraktiv och levande stad, både i stadskärnan och utanför. Många kommuner möjliggör för vinterserveringar genom att ha en lägre taxa på vintern för att underlätta för dem som önskar ha en vinterservering. Att ha en helt avgiftsfri uteservering vintertid skulle dock kunna bidra till att uteserveringen inte används aktivt. Därför föreslår förvaltningen halverad avgift för uteserveringar under vinterperioden november-mars.

Beslutsunderlag

Taxa för uteserveringar

Beredningsansvariga

Anna Briell, handläggare
Anna Lee, handläggare
Ann Siklund, handläggare

Beslutet ska skickas till

KSdiarium

Tjänsteskrivelse

2026-02-24

Tekniska nämnden

Diariennr: TN-2026/00154

Yttrande Motion 38/2025: Synliggör kostnaden för möten inom kommunen

Förslag till beslut

Tekniska nämnden beslutar

att föreslå Kommunfullmäktige att avslå motionen med nedanstående motivering.

Ärendebeskrivning

Elmer Eriksson (M) har lämnat in en motion där han vill att Kommunfullmäktige beslutar

- att Umeå kommun inför ett system för att beräkna kostnaden för mötesbokningar i Outlook.
- att den totala kostnaden för kommunens möten ska redovisas årligen.

Tekniska nämnden har fått den för yttrande.

Yttrande

Utredning och bedömning

Syftet att öka medvetenheten om mötens resursåtgång och därigenom bidra till effektivare mötesformer är i grunden positivt en utredning har genomförts avseende tekniska förutsättningar och möjliga lösningar.

Utredningen visar att det i dagsläget finns några olika alternativ för att uppskatta och synliggöra möteskostnader, exempelvis genom analysverktyg i Microsoft 365 eller genom egenutvecklade tillägg. Samtidigt visar utredningen att dessa lösningar är förenade med betydande begränsningar, kostnader och osäkerheter.

En grundläggande utmaning är datakvaliteten. Kalenderdata i Outlook ger inte en tillförlitlig bild av faktisk närvaro eller faktisk resursåtgång. En och samma medarbetare kan vara bokad på flera möten samtidigt men endast delta i ett av dem. Medarbetare kan ha accepterat en mötesinbjudan men ändå utebli, eller tackat nej men ändå delta. Det är även vanligt att mötesinbjudningar inte besvaras alls eller att möten avslutats tidigare/senare än planerat. Dessa omständigheter innebär att beräkningar

Tjänsteskrivelse

Dnr: TN-2026/00154

som baseras på mötesbokningar riskerar att bli missvisande och inte spegla verkligt resursutnyttjande.

Vidare saknas entydiga grunder för hur en möteskostnad ska definieras.

Det finns flera principiella frågeställningar, exempelvis:

- om kostnaden ska baseras på schabloner eller individuella lönekostnader,
- hur externa deltagare ska hanteras, särskilt när mötet är initierat av extern part,
- om olika mötesformer ska värderas olika (fysiska möten, digitala möten, möten med resor eller möten på annan geografisk plats)
- samt om det enbart är kostnader för arbetstid som ska ingå eller om även lokaler eller andra faktorer ska inkluderas.

Utredningen visar också att de identifierade tekniska lösningarna medför icke obetydliga kostnader och förvaltningsbehov. Licensbaserade lösningar innebär höga årliga kostnader vid en bred utrullning i organisationen.

Alternativet med egenutvecklade tillägg kräver intern utveckling, drift, vidareutveckling och anpassning till förändringar i Microsofts plattformar. Sammantaget bedöms detta innebära en administrativ och ekonomisk belastning som inte står i rimlig proportion till den nytta som kan uppnås.

Mot denna bakgrund bedöms att ett införande av ett system för att synliggöra möteskostnader i Outlook skulle ge begränsat besluts- och styrvärde, samtidigt som risken för felaktiga tolkningar och förenklade slutsatser är betydande. Det finns även en risk att fokus förskjuts från verksamhetens faktiska resultat och kvalitet till schablonmässiga kostnadsindikatorer som inte ger en rättvisande bild av mötens nödvändighet eller nytta. Tydliga arbetssätt, ansvar i chefsled och kontinuerlig uppföljning inom respektive verksamhet bedöms ge större effekt än tekniska kostnadsberäkningar baserade på osäkra kalenderdata.

Beslutsunderlag

Motion Synliggör kostnaden för möten inom kommunen. Bilaga.

Checklista för handläggning av ärenden inför politiska beslut anses inte tillämpbar.

Beredningsansvariga

Mattias Wallmark

3 av 3

Tjänsteskrivelse

Dnr: TN-2026/00154

Beslutet ska skickas till

ksdiarium@umea.se, märk ämnesraden med diarienummer: KS-2025/01006

Motion till Umeå kommunfullmäktige

Synliggör kostnaden för möten inom kommunen

Möten utgör en stor del av många kommunanställdas arbetsdag. De kan ofta vara nödvändiga, men alltför många möten tenderar att vara ineffektiva eller rent ut av onödiga. Det kan då ta tid och fokus från viktiga arbetsuppgifter som behöver genomföras. Möten ska genomföras på ett effektivt sätt, annars riskerar de att bli en onödig kostnad och slösa bort medarbetarnas tid. Talesättet *"tid är pengar"* är i högsta grad relevant även inom offentlig verksamhet.

Ett exempel på en kommun som har arbetat med just detta är Huddinge. Där har kommunen synliggjort kostnaden för varje möte genom att göra ett programmeringstillägg till Outlook. Vid varje mötesinbjudan räknas kostnaden ut för att hålla möten. Ju fler deltagare och ju längre mötestiden är, desto högre är kostnaden. Syftet med kostnadsberäkningen är att det ska väcka tankar hos den som kallar till ett möte: *Behövs verkligen det här möten? Är rätt personer inbjudna? Finns det en tydlig dagordning?*

Umeå kommun borde följa Huddinges exempel och införa ett liknande system för att beräkna kostnaden för möten. En sådant verktyg gör det möjligt att synliggöra de dolda kostnaderna för möten och på så vis effektivisera mötesformerna, minska onödig mötestid och frigöra tid för kärnverksamhet. Det skulle på sikt kunna leda till en förbättrad möteskultur inom kommunens organisation och därmed en bättre arbetsmiljö.

Med anledning av ovanstående föreslår jag att kommunfullmäktige beslutar

att Umeå kommun inför ett system för att beräkna kostnaden för mötesbokningar i Outlook

att den totala kostnaden för kommunens möten ska redovisas årligen

Umeå 2025-11-05

Elmer Eriksson, kommunfullmäktigeledamot (M)

Tjänsteskrivelse

2026-02-20

Tekniska nämnden

Diariennr: TN-2026/00142

Yttrande Granskning av digitaliseringsarbetet 2025

Förslag till beslut

Tekniska nämnden beslutar

att lämna yttrande enligt nedan.

Ärendebeskrivning

Kommunrevisionen har granskat om kommunstyrelsen och tekniska nämnden säkerställer att digitaliseringsarbetet i kommunen utförs på ett ändamålsenligt sätt. Tekniska nämnden har fått rapporten för yttrande.

Yttrande

Tekniska nämnden har tagit emot rapporten och har inget att tillägga.

Beslutsunderlag

Missiv - Granskning av digitaliseringsarbetet -25. Bilaga.

Kortrapport digitaliseringsarbetet Umeå -26. Bilaga.

Revisionsrapport digitaliseringsarbetet Umeå -26. Bilaga.

Checklista för handläggning av ärenden inför politiska beslut bedöms inte tillämplig.

Beredningsansvariga

Mattias Wallmark

Beslutet ska skickas till

Senast 31 mars till kommunrevisionen@umea.se

Kommunrevisionen, 2026-02-20

För yttrande

Kommunstyrelsen

Tekniska nämnden

För kännedom

Kommunfullmäktige

Revisionsrapport ”Digitaliseringsarbetet, 2025”

De förtroendevalda revisorerna i Umeå kommun har givit EY i uppdrag att genomföra en granskning av om kommunstyrelsen och tekniska nämnden säkerställt att digitaliseringsarbetet sker på ett ändamålsenligt sätt. Uppdraget ingår i revisionsplanen för år 2025.

I rapporten framgår bedömningar och rekommendationer. Till rapporten bifogas också revisionens kortversion av rapporten.

Revisorerna önskar ett yttrande över rapporten där nämndens åsikter kring granskningen och dess rekommendationer framgår. Om utfästelser görs i svaret, önskas också tidsplan kring dessa. Revisionen önskar detta yttrande över rapporten senast den 31 maj 2026.

Revisionen önskar därtill återkoppling från nämnden senast den 31 mars 2027 avseende vilka åtgärder som har vidtagits utifrån lämnade rekommendationer.

Yttrande över rapporten samt återkoppling önskas via e-post till kommunrevisionen@umea.se.

För Umeå kommuns förtroendevalda revisorer,

Ewa Miller

Ordförande

Per-Erik Evaldsson

Vice ordförande

Kommunrevisionen informerar

Granskning av digitaliseringsarbetet

Granskningens inriktning

Vi har granskat om kommunstyrelsen och tekniska nämnden säkerställer att digitaliseringsarbetet i kommunen utförs på ett ändamålsenligt sätt.

Resultat

Vår sammanfattade bedömning är att tekniska nämnden och kommunstyrelsen *delvis* har säkerställt att digitaliseringsarbetet utförs på ett ändamålsenligt sätt. Betydande delar av styrningen av digitaliseringsområdet är nyligen beslutad om eller under utveckling.

Det finns delvis ändamålsenlig organisation och ansvarsfördelning. Kommunfullmäktige har beslutat om styrdokument som definierar ansvarsfördelning på övergripande nivå.

En ändamålsenlig samverkansmodell för digitaliseringsarbetet finns. Implementering påbörjades år 2024 och implementeringsarbetet är pågående. Det finns ett behov av ytterligare insatser för att främja implementering. Vi ser positivt på att förvaltningen planerar ytterligare insatser.

Det finns vid tidpunkten för granskningen inte relevanta styrdokument, handlingsplaner och riktlinjer. Den övergripande styrning är under utveckling, styrdokument är inte anpassade till samverkansmodellen, och det finns begränsat med vägledning för uppföljning och riskhantering.

Det förekommer generellt tydliga mål och syften i enskilda digitaliseringsinitiativ. Teknik- och fastighetsförvaltningen har upprättat stöd för att identifiera mål och uppskatta effekter.

Det upprättas delvis tillräckliga risk- och konsekvensanalyser i digitaliseringsprojekt. Stickprov visar att risk beaktas i digitaliseringsinitiativ och samverkansmodellen ger goda förutsättningar för att hantera risk. Dock finns det begränsat med riktlinjer för riskhantering vilket kan leda till ojämlig hantering och bristande kontroll.

Den information som återrapporteras till styrelsen är inte tillräcklig för att ge styrelsen en helhetsbild av digitaliseringsarbetet.

Rekommendationer

Utifrån granskningsresultatet rekommenderar vi kommunstyrelsen och tekniska nämnden:

- Stärka översynen och samordningen över förvaltningarnas implementeringar av digitala projekt för att säkerställa att alla IT- och digitaliseringsinitiativ är i linje med kommunens övergripande mål och strategier.
- Säkerställ att det finns tillräckliga och ändamålsenliga styrdokument, handlingsplaner och riktlinjer för hur digitaliseringsarbetet ska implementeras i kommunens verksamheter.

Kommunstyrelsen:

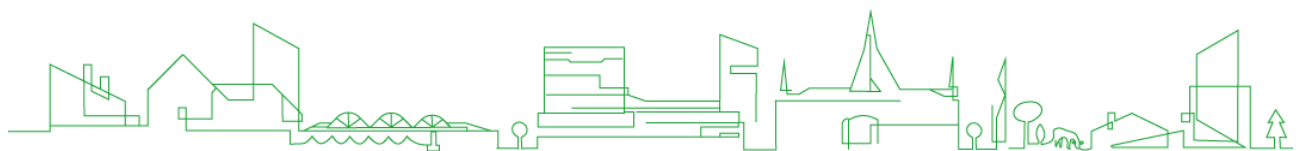
- Säkerställ att uppföljning och återrapportering sker enligt plan för digital omställning. Informationen som återrapporteras ska vara tillräcklig för att dels säkerställa intern kontroll dels uppfylla kommunstyrelsens uppsiktsplikt.
- Säkerställ att uppföljning och återrapportering som behandlar målområdet datadriven kommun i tertiär rapport 2 är tillräcklig omfattande för att arbetet ska kunna utvärderas.

Tekniska Nämnden:

- Säkerställ tillräckliga insatser genomförs för att säkerställa att samverkansmodellen implementeras och efterlevs.
- Säkerställ att samverkansobjekten i tillräcklig utsträckning arbetar med digitaliseringsprocessen samtliga delar, särskilt riskanalys samt uppföljning, för att säkerställa ett ändamålsenligt digitaliseringsarbete.

Kommunrevisionen granskar

Granskning av digitaliseringsarbetet, 2025

Angående granskningen

Revisionsuppdraget är ett kommunalt förtroendeuppdrag och revisorerna är direkt ansvariga inför kommunfullmäktige och därmed indirekt inför medborgarna genom den representativa demokratin. Revisionen har uppdrag att granska de verksamheter som styrelser, nämnder och kommunala bolag bedriver.

I formell mening är varje revisor en egen myndighet, men i det praktiska revisionsarbetet sker arbetet gemensamt.

Ytterst syftar revisionen till att undersöka om verksamheten bedrivs i enlighet med uppställda mål och på ett från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt.

- Revisorernas uppdrag regleras i kommunallag, aktiebolagslag, god revisionssed, ägardirektiv och reglemente.
- Revision ska utföras på ett oberoende sätt.
- Revisorerna genomför grundläggande granskning, granskning av delårsrapport och årsredovisning och fördjupade granskningar.

Revisorerna ska därför objektivt, opartiskt och sakligt, självständigt granska den verksamhet som styrelse, nämnder och beredningar bedriver. Revisorerna ska också bedöma om de förtroendevalda ledamöterna i nämnder och styrelser har tillräcklig styrning och kontroll över verksamhetens ekonomi, prestationer och kvalitet.

Revisorernas uttalanden och bedömningar finns i revisionsberättelser och granskningsrapporter. En ambition i revisorernas arbete är att deras rekommendationer i samband med granskning ska kunna användas av verksamheterna för att åstadkomma effekter i deras förbättringsprocess.

Kontaktuppgifter

Om kommunrevisorernas uppdrag

kommunrevisionen@umea.se

Ordförande i kommunrevisionen

Ewa Miller, ordförande

ewa.miller@umea.se

Revisionsrapport 2025
Genomförd på uppdrag av revisorerna
Februari 2026

Granskning av digitaliseringsarbetet

Umeå kommun

2026

The better the question. The better the answer.
The better the world works.

Shape the future
with confidence

Shape the future
with confidence

Innehåll

1. Sammanfattning	2
2. Inledning	4
2.1 Bakgrund.....	4
2.2 Syfte och revisionsfrågor	4
2.3 Metod och avgränsning.....	5
2.4 Definition	5
2.5 Revisionskriterier	5
3. Ansvarsfördelning och Organisation	6
4. Styrning av digitaliseringsområdet	7
4.1 Kommunfullmäktige har beslutat om en kommunövergripande plan för digital omställning 7	
4.2 Digitalisering behandlas i kommunfullmäktiges strategiska plan	8
4.3 I Kommunstyrelsen verksamhetsplan framgår mål för digitaliseringsarbetet.....	8
4.4 I tekniska nämndens verksamhetsplan framgår mål för digitaliseringsarbetet	9
5. Samverkansmodellen anger hur digitaliseringsarbetet ska organiseras i förvaltningsöverskridande samverkansobjekt	10
5.1 Implementeringen av samverkansmodellen är begränsad och varierar mellan samverkansobjekten	11
5.2 Bedömning	12
5.3 Bedömning	13
6. Finns klara syften och mål i varje digitaliseringsprojekt?.....	14
6.1 Syfte och mål.....	14
6.2 Uppföljning av effekthemtagning och produktivitet	15
6.3 Bedömning	16
7. Uppföljning av digitaliseringsarbetet.....	17
7.1 Styrelsen följer upp fokusområdet datadriven kommun i tertialrapport 2	17
7.2 Digitaliseringsfrågor behandlas vid styrelsen sammanträden i begränsad utsträckning .	17
7.3 Bedömning	17
8. Riskanalys.....	19
8.1 Kommunstyrelsen respektive tekniska nämndens internkontrollplan	19
8.2 Riskanalys i projekt	19
8.3 Bedömning	20
9. Stickprov.....	21
9.1 Digitala lås.....	22
9.2 Digital fritidsgård	22
9.3 Mina sidor.....	23
10. Samlad bedömning och rekommendationer	24

Shape the future
with confidence

1. Sammanfattning

Revisorerna i Umeå kommun har givit EY i uppdrag att granska om kommunstyrelsen och tekniska nämnden har säkerställt att digitaliseringsarbetet i kommunen utförs på ett ändamålsenligt sätt. Vår sammanfattade bedömning är att tekniska nämnden och kommunstyrelsen delvis har säkerställt att digitaliseringsarbetet utförs på ett ändamålsenligt sätt.

Vi bedömer att det delvis finns relevant organisation och ansvarsfördelning för digitaliseringsarbetet. Kommunfullmäktige har under år 2025 beslutat om 'plan för digital omställning' som definierar ansvarsfördelning, fokusområden och mål inom digitaliseringsområdet. Planen ska konkretiseras i en handlingsplan som är under framtagning. Både styrelsen och tekniska nämnden har formulerat relevanta mål för digitaliseringsarbetet i verksamhetsplaner.

Teknik- och fastighetsförvaltningen har beslutat om en samverkansmodell för digitaliseringsarbetet där relevanta kompetenser från både verksamhetssidan och tekniska sidan samlas i samverkansobjekt för att tillsammans genomföra digitaliseringsarbetet. Implementering påbörjades under år 2024. Graden av implementering och efterlevnad av modellen skiljer sig avsevärt åt mellan samverkansobjekten. Det finns ett behov av ytterligare insatser för att säkerställa implementering och vi ser positivt på att teknik- och fastighetsförvaltningen planerar sådana för år 2026.

Att styrdokument antagits nära inpå tidpunkten för granskningen samt att flera styrdokument är under framtagning innebär att vi inte har en helhetsbild av digitaliseringsområdet. Då implementering är pågående är det inte heller möjligt att bedöma följsamheten fullt ut.

Vi bedömer att det inte finns relevanta styrdokument, handlingsplaner och riktlinjer för hur digitaliseringsarbetet ska implementeras i kommunens verksamheter. Den övergripande styrning är under utveckling. Objektplaner har ännu inte anpassats till samverkansmodell 2024. Teknik och fastighetsförvaltning har tagit fram relevant riktlinjer för digitaliseringsprocessen samt stöd för att utvärdera digitaliseringsinitiativ. Inom samverkansobjekten finns begränsat med systematiska arbetsätt och rutiner avseende riskhantering och uppföljning. För omfattande digitaliseringsprojekt så använder kommunen PROJEKtiL vilket är en etablerad modell. Vi ser positivt på att det pågår ett aktivt utvecklingsarbete inom området.

Det finns delvis klara syften och tydliga mål i digitaliseringsprojekt. Kopplingen mellan de övergripande målen och de enskilda målen i individuella digitaliseringsprojekt är delvis tydlig. Nyttillkomna styrdokument och styrdokument under framtagning är en bidragande orsak. Att samverkansmodellen inte implementerats fullt ut och att objektplaner inte är uppdaterade är en annan. Inom enskilda digitaliseringsprojekt finns generellt tydliga syften och mål. Det pågår i viss utsträckning ett arbete med effekthemtagning, och ett förbättringsarbete är pågående. Uppföljning av effekter och påverkan på produktivitet sker i begränsad utsträckning.

Vi bedömer att det delvis upprättas tillräckliga risk- och konsekvensanalyser i digitaliseringsprojekt. Stickprovets resultat visar att risk har beaktats i de tre digitaliseringsprojekt som granskats. Vidare innebär samverkansobjekten att relevant verksamhetsnära och teknisk kompetens samlas vilket rimligen bidrar positivt till att relevanta risker identifieras och hanteras. Dock har vi inte identifierat tydliga riktlinjer för

Shape the future
with confidence

risk- och konsekvensanalyser vilket kan leda till ojämlig hantering och bristande kontroll, särskilt avseende brukarperspektiv och tillgänglighet.

Vi bedömer att kommunstyrelsen inte följer upp att digitaliseringsarbetet genomförs på relevant sätt. Styrelsen tar inte del av någon återrapportering som ger en helhetsbild av digitaliseringsarbetet. Visserligen tar styrelsen del av återrapportering i tertialrapport 2 avseende datadriven kommun, men den återrapporterade information är inte tillräcklig för att utvärdera arbetet fullt ut. Enligt plan för digital omställning ska återrapportering ske årligen till kommunstyrelsen och tekniska nämnden. Vad denna återrapportering ska innehålla framgår inte men en sådan återrapportering skulle kunna ge styrelsen en helhetsbild.

Utifrån granskningens iakttagelser rekommenderar vi kommunstyrelsen att:

- ▶ Säkerställ att uppföljning och återrapportering sker enligt plan för digital omställning. Informationen som återrapporteras ska vara tillräcklig för att dels säkerställa intern kontroll dels uppfylla kommunstyrelsens uppsiktsplikt.
- ▶ Säkerställ att uppföljning och återrapportering som behandlar målområdet datadriven kommun i tertialrapport 2 är tillräcklig omfattande för att arbetet ska kunna utvärderas.

Utifrån granskningens iakttagelser rekommenderar vi tekniska nämnden att:

- ▶ Säkerställ tillräckliga insatser genomförs för att säkerställa att samverkansmodellen implementeras och efterlevs.
- ▶ Säkerställ att samverkansobjekten i tillräcklig utsträckning arbetar med digitaliseringsprocessen samtliga delar, särskilt riskanalys samt uppföljning, för att säkerställa ett ändamålsenligt digitaliseringsarbete.

Utifrån granskningens iakttagelser rekommenderar vi kommunstyrelsen och tekniska nämnden att:

- ▶ Stärka översynen och samordningen över förvaltningarnas implementeringar av digitala projekt för att säkerställa att alla IT- och digitaliseringsinitiativ är i linje med kommunens övergripande mål och strategier.
- ▶ Säkerställ att det finns tillräckliga och ändamålsenliga styrdokument, handlingsplaner och riktlinjer för hur digitaliseringsarbetet ska implementeras i kommunens verksamheter.

Shape the future
with confidence

2. Inledning

2.1 Bakgrund

Enligt SCB:s befolkningsprognos kommer flertalet kommuner inom snar framtid stå inför en situation där färre ska försörja fler. Behovet av kommunal verksamhet kommer alltså öka i högre takt än skatteintäkterna från ökad sysselsättning. Detta ställer stora krav på kommunerna att tillhandahålla effektiva verksamheter. En avgörande faktor är enligt SKR en ökad digitalisering av den kommunala verksamheten. Exempel på sådana tjänster är e-arkiv, digitala ärendeprocesser, e-signaturer och digitala plattformar av olika slag. I förändringsarbete är det viktigt att kommunledningen står bakom digitaliseringsarbetet som tydliga bärare av budskapet om digitalisering samt tillser att detta implementeras i ordinarie styr- och ledningsarbete. Umeå kommun har under 2024 i pilotprojekt prövat användning av AI i syfte att vara tidsbesparande och effektivisera administrativt arbete. Utvärdering pågår och implementering avvaktas. Denna granskning går därför inte in i användningen specifikt av AI.

I Umeå kommun är det tekniska nämnden som har uppdraget att driva och samordna kommunens övergripande digitaliseringsarbete. Det är av stor vikt att nämnden har säkerställt ändamålsenliga processer för digitaliseringsarbetet såsom att tillräckliga behovs- och riskanalyser genomförs, att upphandlingar och implementering av IT-system inom kommunens olika verksamheter sker på ett effektivt sätt. Vidare bör kommunstyrelsen, utifrån sin ledande och samordnande roll, säkerställa att digitaliseringsarbetet bedrivs på ett ändamålsenligt sätt.

Revisionens tidigare granskningar har visat på betydande risker inom samordning och styrning av kommunens digitaliseringsprocesser.

2.2 Syfte och revisionsfrågor

Granskningens syfte är att bedöma om tekniska nämnden och kommunstyrelsen säkerställt att digitaliseringsarbetet i kommunen utförs på ett ändamålsenligt sätt.

Granskningen har besvarat följande revisionsfrågor:

- ▶ Finns relevant organisation och ansvarsfördelning mellan styrelse/nämnder och förvaltningar för styrning och ledning av digitaliseringsarbetet?
- ▶ Finns funktionella styrdokument, handlingsplaner och/eller riktlinjer för hur digitaliseringsarbetet ska implementeras i kommunens verksamheter?
- ▶ Finns klara syften och tydliga mål i varje digitaliseringsprojekt?
 - Produktivitet och effektivitet?
 - Effekthemtagning?
- ▶ Upprättas tillräckliga risk- och konsekvensanalyser i digitaliseringsprojekten?
- ▶ Följer Kommunstyrelsen upp att digitaliseringsarbetet genomförs på relevant sätt?

Shape the future
with confidence

2.3 Metod och avgränsning

Granskningen avser tekniska nämnden och kommunstyrelsen.

Granskningen genomförs genom analys och granskning av dokumentation och intervjuer med relevanta tjänstepersoner samt förtroendevalda vid kommunstyrelsen/stadsledningskontoret och tekniska nämnden/teknik och fastighetskontoret. Stickprov har gjorts på tre kommunala digitaliseringsprojekt.

2.4 Definition

I SKR:s Strategi för digital utveckling beskrivs begreppet digitalisering på följande vis: Digitalisering ska förstås som arbetssätt, processer och beteenden som förändras i snabb takt med stöd eller på grund av ny teknik och datadriven utveckling. Samma beskrivning av begreppet används i denna granskning.

2.5 Revisionskriterier

Med revisionskriterier avses de bedömningsgrunder som används i granskningen för analyser, slutsatser och bedömningar. I denna granskning utgörs de huvudsakliga revisionskriterierna av:

- ▶ Kommunallagen 6 kap.
- ▶ Kommunala riktlinjer, styrdokument och planer på området

Shape the future
with confidence

3. Ansvarsfördelning och Organisation

Samtliga nämnder har ansvar kopplat till digitaliseringsarbetet då de omfattas av kommunfullmäktiges plan för digital omställning.¹ Nämnderna ska dels upparbeta nödvändig styrning och uppföljning inom sina respektive verksamhetsområden, dels frigöra de medel och resurser inom budgetram som krävs för att möta målen för digitaliseringsarbetet. Planen omfattar även de kommunala bolagen där det finns gemensam digital infrastruktur eller gemensamma digitala lösningar, samt i de fall bolagen agerar leverantör till kommunen.

Tekniska nämnden har ett omfattande och särskilt ansvar inom digitaliseringsområdet. Tekniska nämnden ska svara för att kortsiktigt och långsiktigt ge kommunens verksamheter IT-mässiga digitaliseringsförutsättningar. Därutöver ska nämnden leda, samordna och utveckla kommungemensamt arbete med digitalisering och digital transformation, samt samordna och utveckla driften av kommunens IT-system.² Nämnden är huvudansvarig för genomförande och uppföljning av plan för digital omställning samt ansvarig för att konkretisera den övergripande planen i en handlingsplan.³

Kommunstyrelsen har också ett särskilt ansvar inom digitaliseringsområdet. Styrelsen har ansvar för frågor som avser strategisk utveckling och innovation. Därutöver har styrelsen dels ansvar för arbetet med kommunövergripande informationssäkerhet och informationshantering, dels ansvar för att styra, leda och samordna kommunens verksamheter och ekonomi, samt följa upp och rapportera nämndernas utveckling till kommunfullmäktige. Styrelsen och tekniska nämnden har tillsammans huvudansvaret för genomförande och uppföljning av plan för digital omställning.

I kommunen sker digitaliseringsarbetet i varierande omfattning och med varierad självständighet i de olika förvaltningarna. Det kommunövergripande digitaliseringsarbetet sker främst inom stadsledningskontoret samt teknik- och fastighetsförvaltningen.

Under kommunstyrelsen, inom stadsledningskontoret pågår ett digitaliseringsarbete. Vid Stadsarkivet (avdelning demokrati och juridik) pågår ett arbete med överföring av information till e-arkiv som förutom digital lagring möjliggör att enskilda ska kunna söka viss information på egen hand. Avdelningen strategisk utveckling ansvarar för gemensamma kommundata och statistisk analys.

Under tekniska nämnden, inom teknik- och fastighetsförvaltningen, hanteras digitaliseringsfrågor främst inom avdelningen digital omställning och IT (DoIT). Avdelningen arbetar bland annat med att stärka Umeå kommuns förmåga att digitalisera samt stöttar verksamheterna att utföra och utveckla deras kärnuppdrag. På avdelningen arbetar cirka 110 personer.

Mer verksamhetsnära digitaliseringsfrågor hanteras i viss mån inom de enskilda förvaltningarna men i stor utsträckning inom förvaltningsöverskridande samverkansobjekt (se avsnitt 5). I kommunen finns 15 samverkansobjekt kopplade till kommunens kärn- och stödverksamhet. Objekten är "virtuella" organisationer där kompetens från DoIT samt respektive verksamhet samlas. Genom dessa objekt samlas teknisk och verksamhetsnära kunskap för att ge bättre förutsättningar för ett effektivt digitaliseringsarbete.

¹ Plan för digital omställning, beslutad av kommunfullmäktige 2025-08-25.

² Reglemente för Umeå kommuns styrelse och nämnder, s.24-25.

³ Plan för digital omställning s.2-3, 9.

4. Styrning av digitaliseringsområdet

4.1 Kommunfullmäktige har beslutat om en kommunövergripande plan för digital omställning

Kommunfullmäktige beslutade augusti 2025 om en kommunövergripande Plan för digital omställning.⁴ Planen ersatte de två tidigare styrdokumenterna 'strategi för E-service' och 'IT-strategi'.

Tekniska nämnden är ansvarig för planen och större delen av arbetet med att upprätta planen skedde inom DoIT. Planen anger 6 inriktningar (•) och ett varierande antal prioriterande områden (o) inom respektive inriktning. Nedan presenteras inriktningarna och ett urval av de prioriterande områdena:

- ▶ Digitaliseringen skapar nytta för invånarna i högre utsträckning
 - Invånarfokus - kommunen ska utveckla ett systematiskt arbetssätt och främjar delaktighet och transparens i digitaliseringsarbetet. Målgruppernas behov och förutsättningar ska vara i centrum och jämställdhet, jämlikhet och hållbarhet ska beaktas ur alla perspektiv.
- ▶ Digitaliseringen bidrar till bättre användning av kommunens resurser
 - AI - Kommunen ska öka kompetens, förståelse och förmåga kring hur AI kan bidra till att uppnå verksamhetsmål, effektivisera arbetsuppgifter samt främja verksamhetsutveckling och innovation. Riktlinjer för användning och teknisk förmåga ska upprättas.
- ▶ En effektivare styrning och samordning inom digitaliseringsområdet
 - Effekthemtagning och uppföljning - Kommunen ska utveckla och tillämpa metoder för att kontinuerligt följa hur digitaliseringen bidrar till verksamheternas mål och värdeskapande för invånare och andra aktörer. Insikterna ska bidra till att rätt digitala tjänster och lösningar med rätt kvalitet tillhandahålls.
- ▶ En mer robust och säker digitalisering
 - Cybersäkerhet - Kommunen ska säkerställa ett systematiskt cybersäkerhetsarbete för att minska risker mot kommunens tekniska miljö. Fokus ska ligga på att identifiera och åtgärda sårbarheter, höja kompetens och implementera robusta säkerhetsåtgärder.
- ▶ Data används i högre grad som-strategisk tillgång
 - Informationsförvaltning - Kommunen ska etablera och tillämpa gemensamma metoder och verktyg för informationsförvaltning som ett led i att förenkla datadrivet samarbete inom hela kommunkoncernen.
- ▶ Ökade kunskaper, förståelse och färdigheter för digitaliseringen möjliggör

⁴ Plan för digital omställning, beslutad av kommunfullmäktige 2025-08-25. Planen ersatte styrdokumenterna 'IT-strategin' och 'Strategi för E-service'.

- Ökad digital kompetens - Kommunen ska öka medarbetarnas förståelse för hur digitalisering kan effektivisera och utveckla verksamheten. Medarbetare ska enkelt kunna ta till sig rätt digitala kompetens för sitt arbete.

Av plan för digital omställning framgår att genomförande ska konkretiseras i en handlingsplan. Tekniska nämnden pekas ut som ansvarig att (tillsammans med övriga nämnder och förvaltningar) upprätta och koordinera en handlingsplan.⁵ Då plan för digital omställningen antogs augusti 2025 har ännu inte handlingsplan färdigställts vid granskningstillfället (oktober-december 2025). EY har tagit del av ett utkast av handlingsplanen.

4.2 Digitalisering behandlas i kommunfullmäktiges strategiska plan

I kommunfullmäktiges strategiska plan för perioden 2016-2028 konstateras att digitalisering kommer att ha betydande inverkan på kommunens framtida utveckling. Digitaliseringen förväntas påverka arbetsmarknaden genom att förändra vilka typer av arbeten som tillkommer respektive försvinner. Digitaliseringen förväntas även skapa nya förutsättningar för närhet och samverkan mellan platser, oberoende av geografisk belägenhet.⁶

4.3 I Kommunstyrelsen verksamhetsplan framgår mål för digitaliseringsarbetet

Av kommunstyrelsens verksamhetsplan för år 2025 framgår att styrelsen ska arbeta med fokusområdet *datadriven kommun*.⁷ Målet är att skapa kommunövergripande strukturer för datainsamling och kvalitet för att möjliggöra ett mer datadrivet arbete. Vidare framgår att arbetet ska intensifieras med att skapa förutsättningar för att arbeta mer datadrivet och att detta arbete ska ske tillsammans med teknikförvaltningen. Arbetet med fokusområdet genomförs i samverkansobjektet datadriven kommun. Enligt verksamhetsplanen ska en styrgrupp tillsättas vilket har gjorts under år 2025.⁸

Av verksamhetsplanen framgår även att arbetet inom avdelningen demokrati och juridik under år 2025 ska fokusera på följande:

- ▶ Fortsätta arbetet med överföring av material till e-arkiv
- ▶ Skapa en kommunövergripande verksamhetsbaserad informationsarkitektur som en viktig förutsättning för bland annat god informationssäkerhet och uppbyggnad av en datadriven organisation.

⁵ Plan för digital omställning s.9.

⁶ Strategisk plan 2016-2028, beslutad av kommunfullmäktige 2016-03-29.

⁷ Kommunstyrelsen verksamhetsplan 2025, beslutad av kommunstyrelsen 2024-11-12.

⁸ I styrgruppen ingår bland annat ekonomidirektör, verksamhetschef för DoIT, samt flera förvaltningschefer.

Shape the future
with confidence

4.4 I tekniska nämndens verksamhetsplan framgår mål för digitaliseringsarbetet

Av tekniska nämndens verksamhetsplan för år 2025 framgår prioriteringar för perioden för respektive avdelning inom teknik- och fastighetsförvaltningen. För digital omställning och IT (DoIT) framgår tre övergripande mål för tekniska nämndens digitala omställningsarbete.

Tabell - DoIT prioriteringar för perioden med koppling till digitaliseringsarbetet

Prioritering för perioden	Ansvarig	Datum för färdigställande
Bygga en god förmåga till cybersäkerhet inom Umeå kommun ▶ Säkerställ kommunens tillgång till adekvat teknik för detektering av angrepp ▶ Öka mognaden inom cybersäkerhet genom att utbilda kommunens medarbetare.	Enhetschef Digital omställning och IT	December 2025
Skapa förutsättningar för Umeå kommun att arbeta datadrivet och använda AI ▶ Etablera samverkansobjektet datadriven kommun ▶ Leverera analysstöd som kan användas av och skapa värde i verksamheten ▶ Skapa förutsättningar för Umeå kommun att använda AI, exempelvis genom att definiera juridiska och säkerhetsmässiga ramverk.	Verksamhetschef Digital omställning och IT	December 2025
Driva omställning och utveckling i den egna verksamheten och tillsammans med andra ▶ Starta välfungerande team som skapar värde för dem som finns för. ▶ Vi ska lägga en ökad andel arbetstid på att utveckla och ställa om, och en minskad andel på att underhålla befintligt. ▶ Vi ska spara tid, åt oss själva och/eller andra.	Områdeschef Digital omställning och IT	Juni 2025

Shape the future
with confidence

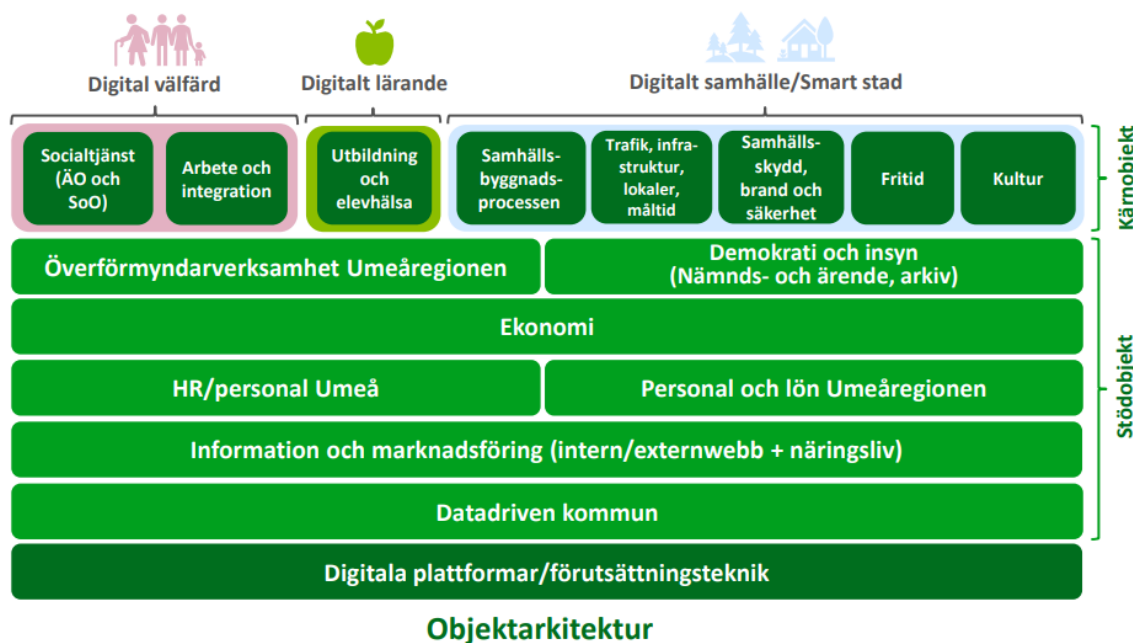
5. Samverkansmodellen anger hur digitaliseringsarbetet ska organiseras i förvaltningsöverskridande samverkansobjekt

Inom teknikförvaltningen har en samverkansmodell som bygger på PM3⁹ för digitaliseringsarbetet tagits fram och beslutats av områdeschef Utveckling och Arkitektur (DoIT).¹⁰

Samverkansmodellen är kommunövergripande. Målet med samverkansmodellen är att möjliggöra för att verksamhetsnära och teknisknära funktioner kan mötas tvärfunktionellt på olika beslut- och ansvarsnivå. Syftet är att samla de kompetenser som krävs för att åstadkomma ett effektivt och samlat grepp om digitalisering.

I kommunen organiseras digitaliseringsarbetet i så kallade samverkansobjekt. I nuläget finns 15 sådana samverkansobjekt. Vissa samverkansobjekt har tydlig koppling till en förvaltning, exempelvis 'kultur' eller 'fritid' medan andra objekt är kommunövergripande, exempelvis 'ekonomi och styrning' eller 'datadriven kommun'. Nedan presenteras en bild av kommunens olika samverkansobjekt.¹¹

Illustration - Samverkansobjekten i Umeå kommun

Samverkansobjekt ansvarar för hela digitaliseringsprocessen, från att prioritera och initiera ett projekt, till att fasa ut och avveckla. Beslutsfattande möjliggörs genom att relevanta funktioner med beslutsmandat från den ordinarie linjeorganisationen samlas i objektet. Målsättningen är att det inom varje samverkansobjekt ska finnas de beslutsmandat och kompetenser som behövs för att digitaliseringsprojekt ska kunna bedrivas av objektet (med undantag för mycket omfattande digitaliseringsinitiativ som drivs i projektform).

⁹ PM3 är en etablerad modell för hur samverkan mellan IT och verksamheten kan organiseras i digitalt utveckling- och förvaltningssyfte.

¹⁰ Samverkansmodell för digitalisering 1.0, beslutad processägare. Senast reviderad 2025-08-08.

¹¹ Vid granskningstillfället pågår ett arbete där det utreds huruvida vissa samverkansobjekt ska delas upp i flera mindre objekt.

Shape the future
with confidence

Samverkansobjektet organiseras på tre nivåer: strategisk, taktisk och operativ, där beslutsfattande sker på strategisk och taktisk nivå.

Samverkansmodellen reglerar hur arbetet ska organiseras, och bedrivs samt ansvarsfördelningen inom samverkansobjektet. Enligt modellen ska respektive objekt upprätta en objektplan på årlig basis. Inom teknik- och fastighetsförvaltningen har det funnits en definierad funktion som gett stöd till objekten. Dock är det objektets styrgrupp som beslutar om planen, där bland annat objektets avgränsning, mål, eftersträlvade effekter, ansvariga funktioner, uppföljning och budget ska definieras.

Det har inte funnits en uppdaterad mall för hur objektplaner ska var utformade.¹² I dagsläget ser samverkansobjektens objektplaner väsentligt olika ut, och varierar i informationsinnehåll.¹³ För år 2026 planerar teknik- och fastighetsförvaltningen att ta fram en mall på objektplan som samtliga objekt ska utgå ifrån.

Samverkansmodellen definierar även en tydlig ansvarsfördelning för tre nivåer: strategisk, taktisk och operativ. Det finns fördefinierade funktioner/roller inom objektet med angivna korresponderande ansvar. Därutöver delar modellen upp digitaliseringsprocessen i flera mindre steg, där aktivitet och ansvarig för genomförande anges. I tabellen nedan presenteras ett urval på hur samverkansmodellen bryter ner digitaliseringsprocessen i mindre beståndsdelar och definierar ansvar.

Tabell - fas, åtgärd och ansvarig anges i digitaliseringsprocessen

Fas	Åtgärd	Ansvarig
Fånga, Förstå Behov	Upprätta vägledande effekter och snabbanalysera ett digitaliseringsbehov	Objektledare, objektledare teknik tillsammans med personer med kunskap om verksamheten.
Planera	Analysen är en fortsättning på snabbanalysen. Analysen ska vara mer djupgående och omfatta hela digitaliseringslösningens livscykel. Analysen syfte är att ge en tydligare bild av nytta, risk och insats.	Objektteamet
Följa upp effekter	Mäta och följa upp effekter av digitaliseringsprojekt	Objektledare, objektledare teknik

5.1 Implementeringen av samverkansmodellen är begränsad och varierar mellan samverkansobjekten

Implementering av samverkansmodellen påbörjades år 2024. Den ersatte en tidigare 'förvaltningsmodell' som ursprungligen beslutats av kommunfullmäktige år 2017.

¹² Det finns en mall. Denna bygger dock på den äldre förvaltningsmodellen som samverkansmodellen ersatte år 2024 (se avsnitt 5.1).

¹³ En förklaring till att samverkansobjektens objektplaner skiljer sig väsentligt åt är att vissa objekt använt en tidigare mall som fanns för föregångaren till samverkansmodellen (se avsnitt 5.1). Under 2026 planerar teknik- och fastighetsförvaltningen att upprätta en mall för objektplaners utformning.

Shape the future
with confidence

Övergången innebar ett omfattande skifte från fokus på befintliga IT-stöd till fokus på hela livscykeln för IT-relaterade behov dvs. innovation, nyutveckling, förvaltning och avveckling.

Vid granskningstillfället har modellen ännu inte implementerats fullt ut. Implementeringsarbetet är pågående och efterlevnaden av modellen är varierad. Vissa intervjuade bedömer att det kommer ta flera år innan modellen blir en naturlig del av arbetet. Exempel på vad som begränsat implementering är bland annat tidigare arbetsätt och strukturer, resursbrist och vakanser.

Intervjuer med tjänstepersoner och genomgång av objektplaner för flera samverkansobjektet pekar på att arbetet med mål, effekter och uppföljning sker i begränsad utsträckning. Uppföljning av vilka effekter digitaliseringsprojekt faktiskt resulterar i sker i begränsad utsträckning (se även avsnitt 6).

5.2 Bedömning

Finns relevant organisation och ansvarsfördelning mellan styrelse/nämnder och förvaltningar för styrning och ledning av digitaliseringsarbetet?

Vi bedömer att det **delvis** finns relevant ansvarsfördelning mellan styrelse/nämnder och förvaltningar när det gäller styrning och ledning av digitaliseringsarbetet. I plan för digital omställning definieras en tydlig ansvarsfördelning på övergripande nivå. Både kommunstyrelsen och tekniska nämnden har i verksamhetsplan upprättat mål för digitaliseringsarbetet. Därutöver anger samverkansmodellen en tydlig struktur och ansvarsfördelning för hur digitaliseringsarbetet på förvaltningsnivå ska organiseras.

Eftersom flera styrdokument antagits nära inpå samt vid tidpunkten för vår granskning saknar vi en helhetsbild. Plan för digital omställning har antagits vid tidpunkten för vår granskning. Den handlingsplan som ska konkretisera planen är under utveckling. Vidare så påbörjades implementering av samverkansmodellen år 2024 och modellen är inte fullt ut implementerad. Ovan innebär att vi saknar en helhetsbild samt i begränsad utsträckning kan bedöma följsamheten av de styrande dokumenten.

Granskningen visar att följsamheten samt graden av implementering av samverkansmodellen varierar mellan samverkansobjekten. Modellen har ännu inte implementerats fullt ut. Vi har förståelse för att större organisationsförändringar tar tid. Vi ser även positivt på att teknik- och fastighetsförvaltning arbetar för att främja implementering. Dock anser vi att ytterligare insatser krävs för att stärka och säkerställa implementering. Dessa insatser bör rimligen utgå ifrån tekniska nämnden och dess förvaltning då den har i uppdrag att leda digitaliseringsarbetet.

För ansvarsfördelning och organisering avseende uppföljning, se revisionsfrågan uppföljning och återrapportering.

Shape the future
with confidence

5.3 Bedömning

Finns funktionella styrdokument, handlingsplaner och/eller riktlinjer för hur digitaliseringsarbetet ska implementeras i kommunens verksamheter?

Vi bedömer att det **inte** finns tillräckliga styrdokument, handlingsplaner och riktlinjer för hur digitaliseringsarbetet ska implementeras i kommunens verksamheter. Digitaliseringsområdet regleras i flera styrdokument och på olika nivå.

På kommunövergripande nivå finns delvis ändamålsenliga styrdokument, framför allt plan för digital omställning. Planen omfattar centrala områden för digitalisering, såsom invånarnytta, effekthemtagning, datadrivet arbete, cybersäkerhet och AI. Planen ska konkretiseras i en handlingsplan men denna är under utveckling vid tidpunkten för granskning. Detta innebär att den övergripande styrning är begränsad.

Det finns en samverkansmodell för hur digitaliseringsarbetet ska organiseras över förvaltningsgränser. Modellen anger en tydlig arbetsfördelning för digitaliseringsarbetet samt i en enskild digitaliseringsprocess. Följsamhet och graden av implementering varierar dock mellan samverkansobjekten och det finns behov av ytterligare insatser för att säkerställa implementering.

Inom samverkansobjekt finns begränsat med funktionella styrdokument, handlingsplaner och riktlinjer. Styrning avseende objektplaner har inte varit uppdaterad och upprättade objektplaner varierar avseende omfattning och innehåll. Förekomsten av tydliga mål varierar mellan objektplaner. Granskningen pekar även på att det inom samverkansobjekten finns begränsat med systematiska arbetssätt och rutiner för arbetet med uppföljning och riskhantering.

Digitaliseringsprojekt som är för omfattande för att hanteras inom samverkansobjektet drivs som regel i projektform. Kommunen använder sig i dessa fall av den etablerade modellen PROJEKtiL och det finns vägledande material för modellen.

6. Finns klara syften och mål i varje digitaliseringsprojekt?

6.1 Syfte och mål

Mål för digitaliseringsinitiativ kommer främst i två olika former. Dels kan målen för initiativet vara de övergripande målen för samverkansobjektet som anges i dess objektplan. Dels kan enskilda mål upprättas för ett specifikt digitaliseringsprojekt. Som regel upprättas enskilda mål för projekt som är större i omfattning (till exempel digitaliseringsprojektet digitala lås (se avsnitt 9)).

Samverkansmodellen anger hur övergripande mål ska kopplas till enskilda projekt. Samverkansobjektets styrgrupp beslutar om strategiska mål som är i linje med övergripande målen. Dessa ska dokumenteras i en så kallad objektplan. Granskade objektplaner¹⁴ och intervjuer med tjänstepersoner pekar på att implementering av modellen är varierad mellan samverkansobjekten. Bland annat så varierar objektplaners utformning och innehåll, hur tydligt ett samverkansobjekt mål hänger ihop med övergripande mål, förekomsten av tydligt mål samt hur långt arbetet med effekter, mål och uppföljning har kommit. Det uppges att arbetet med att tillämpa modellen är pågående och 2026 har teknik- och fastighetsförvaltningen ambitionen att ta fram mall för hur objektplaner ska utformas.

Registret "digilistan" för digitaliseringsinitiativ hanteras av teknik- och fastighetsförvaltningen men ansvaret att uppdatera registret löpande vilar på samtliga samverkansobjekt. För de flesta registrerade digitaliseringsinitiativ förekommer beskrivningar av problem som initiativet ska svara på (syfte) men dessa är generellt formulerade snarare än vägledande mål som sedan kan följas upp. Registret uppmanar den som registrerar att tydligt ange eftersträvarde effekter med initiativet.

I många fall kompletteras problembeskrivning i "digilistan" med "snabbanalys" innan beslut tas om ett digitaliseringsinitiativ ska genomföras. Teknik- och fastighetsförvaltningen har upprättat metodstöd för att genomföra snabbanalysen som består av ett frågebatteri samt excelark där bland annat samhällsnytta/medborgarnytta, verksamhetsnytta, ekonomisk nytta och insats (kostnad) uppskattas och vägs samman i ett övergripande nyttovärde för initiativet. I snabbanalysen görs syften och mål tydliga då det ska anges i analysen vilka effekter och mål (till exempel "tidsbesparing" eller "ökad tillgänglighet") som är förväntade.

För mindre omfattande digitaliseringsinitiativ upprättas sällan ytterligare underlag än problembeskrivning i digilistan och snabbanalysen.¹⁵ Vid större initiativ med behov av ytterligare beslutsunderlag skapas detta vid varje unikt tillfälle. Omfattande digitaliseringsinitiativ som är för stora att hantera inom ramen för samverksobjekt drivs som regel i projektform. Kommunen använder i dessa fall "PROJEKtiL" som är en projektmodell för IT-utveckling inom offentlig sektor. Modellen har tydlig struktur och består av initiering, etablering, genomförande, avveckling och nyttorealiserings. För dessa projekt upprättas separat projektplan där bland annat syften, effekter och mål anges.

¹⁴ Samhällsbyggnadsobjektet respektive ekonomiobjektets objektplan.

¹⁵ Inom vissa samverkansobjekt pågår ett arbete med att ta fram arbetssätt för hur det ska tydliggöras när ett projekt ska anses färdigt, där den initiala definitionen av målet för projektet är central.

Shape the future
with confidence

6.2 Uppföljning av effekthemtagning och produktivitet

Effekthemtagning är hur en organisation systematiskt arbetar för att skapa nytta och värde genom sina insatser och ska säkerställa och optimera nyttan som förväntas via digitalisering. Begreppet omfattar identifiering av behov, skapande av värde genom utveckling av tjänster och mätning av effekter. Effekthemtagning innebär att man strävar efter tydliga och mätbara förändringar som kan följas upp och utvärderas.

Produktivitet är mått på hur mycket som produceras i förhållande till tid, pengar eller andra former av resurser. Ökad produktiviteten innebär att mer kan produceras med samma mängd resurser eller att samma mängd kan uppnås med färre resurser.

Det finns generellt relativt tydliga syften och önskade effekter med digitalisering, men granskningen pekar på att det i få fall, särskilt mindre digitaliseringsprojekt, görs uppföljning av om syfte och önskade effekter uppnåtts. En orsak är att det är svårt att med säkerhet isolera och följa upp effekten av en digitalisering men även att det inom flera samverkansobjekt saknas tydlig systematik för uppföljning. Detta innebär att det i många projekt inte genomförs någon systematisk jämförelse mellan uppskattat utfall (mål, önskade effekt) och faktiskt utfall.

Uppföljning sker i begränsad utsträckning. Den uppföljning som sker är ofta i samband med att ett digitaliseringsprojekt "avslutas" (implementeras). Någon senarelagd uppföljning (till exempel ett år efter implementering) sker som regel inte, varken för individuella projekt eller aggregat.

I de fall där uppföljning sker kan den endast ge begränsad bild av digitaliseringens påverkan på produktiviteten. En vanligt förekommande effekt är "tidsbesparing i timmar".¹⁶ Sparad tid till följd av digitalisering och automatisering är även en indikator som följs upp i tekniska nämndens tertialrapport 2 under 2025. Uppföljningen innehåller däremot inte information om hur frigjorda tiden används vilket innebär att den inte ger en tydlig bild av eventuell påverkan på produktiviteten.

Flera uppger att det avseende uppföljning och effekthemtagning finns förbättringsutrymme och det pågår aktivt förbättringsarbete inom teknik- och fastighetsförvaltningen. Det är numera standard att bygga in i system så det mäter användning av systemet i syfte att följa upp satsningens resultat. Dock är det inte alltid som denna information används för systematisk uppföljning. Det pågår också arbete med standardisering av användningen av effekter och att sammanställa vanligt förekommande effekter i ett effektbibliotek.

¹⁶ Hur tidsbesparing mäts kan variera. Vanligt förekommande är att förvaltningen uppskattar tidsåtgången för att genomföra en aktivitet med eller utan någon form av digitalt stöd. Då det digitala stödet ofta mäter hur många gånger det används, kan m

Shape the future
with confidence

6.3 Bedömning

Finns klara syften och tydliga mål i varje digitaliseringsprojekt?

- ▶ Produktivitet och effektivitet?
- ▶ Effekthemtagning?

Vi bedömer att det delvis finns klara syften och tydliga mål i varje digitaliseringsprojekt. På övergripande nivå finns generellt klara syften och tydliga mål för digitaliseringsarbetet, dock är vissa styrdokument nyligen beslutade om och vissa under framtagning vilket försvårar en fullständig bedömning. Förekomsten av tydliga mål inom samverkansobjekten varierar. Vissa objekt saknar mål, det förekommer otydliga mål och i vilken mån samverkansmodellen i sin helhet efterlevs varierar mellan objekten.

Granskningen visar att det för enskilda digitaliseringsprojekt generellt finns klara syften och mål. I de tre digitaliseringsinitiativ som granskades inom ramen för stickprovet fanns det tydligt angivna syften och mål. Snabbanalysen, som vanligtvis används för att initialt utvärdera digitaliseringsinitiativ, bidrar till att tydliggöra dessa syften och mål. För mindre digitaliseringsinitiativ används som regel snabbanalysen, omfattande initiativ som inte kan hanteras inom samverkansobjekten drivs som regel i projektform.

Trots de tydliga syftena och önskade effekterna med digitalisering är den systematiska uppföljningen av dessa mål och effekter bristfällig, särskilt för mindre digitaliseringsinitiativ. Detta kan leda till att syften och mål inte utvärderas på ett tillfredsställande sätt, vilket i sin tur påverkar möjligheten att följa upp nyttan av digitalisering.

Den begränsade uppföljningen innebär också att prognoser och uppskattningar som anges i underlag, såsom snabbanalysen, sällan följs upp mot faktiskt utfall. Avsaknaden av denna information gör det svårt att bedöma träffsäkerheten hos dessa prognoser och uppskattningar.

Det systematiska arbetet med effekthemtagning sker i begränsad utsträckning men förvaltningen arbetar aktivt med att skapa strukturer för mer systematiskt arbete. Teknik- och fastighetsförvaltningen håller på att standardisera arbetet, bland annat genom att upprätta ett effektbibliotek och ta fram en mall för objektplaner. Som regel utrustas nya system med en funktion så att användning av system kan mätas. Dock utnyttjas inte alltid denna information för systematisk uppföljning. Därutöver visar granskning att systematisk uppföljning av digitaliseringsinitiativ sker i begränsad utsträckning.

I granskningen har vi inte identifierat någon tydlig uppföljning av digitaliseringsinitiativens påverkan på produktivitet. En vanlig effekt av digitalisering är tidsbesparing, vilket följs upp i vissa rapporter, men för att verkligen förstå hur produktiviteten påverkas, behövs mer information om hur den frigjorda tiden används. Utan denna information är det svårt att dra slutsatser om påverkan på produktivitet.

Vi ser positivt på den breda medvetenheten inom förvaltningen om dessa förbättringsområden och ser positivt på att ett aktivt förbättringsarbete pågår.

Shape the future
with confidence

7. Uppföljning av digitaliseringsarbetet

7.1 Styrelsen följer upp fokusområdet datadriven kommun i tertialrapport 2

Kommunstyrelsen följer upp fokusområdet datadriven kommun i tertialrapport 2¹⁷. Av uppföljningen framgår att stadsledningskontoret tillsammans med DoIT arbetat med att bygga förmågor och skapa förutsättningar för mer datadrivna arbetssätt. Vidare konstateras att kommunens verksamheter är positiva till initiativet och ser potential i att datadrivet arbete kan medföra tidsbesparingar. Strategin för arbetet beskrivs som att arbeta brett inom ramen för respektive IT-objekt och arbeta djupt genom att ha verksamheten i fokus hela tiden. Under 2025 har äldreomsorgen varit i fokus för arbetet och under hösten 2025 var gymnasie- och vuxenutbildningsverksamheten i fokus. En viktig lärdom uppges vara att avsätta tillräckliga resurser för att implementera eventuella nya mer datadrivna arbetssätt.

Uppföljningen i tertialrapporten ger endast begränsad bild av arbetet med datadriven kommun. Av uppföljningen framgår att arbetet under året avsett att bygga förmåga och skapa förutsättningar. Dock framgår inte hur arbetet bidragit till detta eller vad det åstadkommit. Det framgår att äldreomsorgen stått i fokus men det framgår inte vad arbetet åstadkommit.

7.2 Vissa digitaliseringsfrågor har behandlats vid styrelsen sammanträden

Digitalisering har behandlats vid 2 av styrelsens 10 sammanträden under perioden januari-november 2025. Vid sammanträdet i mars beslutade styrelsen om ett remissyttrande till tekniska nämnden för plan för digital omställning baserat på stadsledningskontorets kommentarer på förslaget.¹⁸ Senare under året, vid sammanträdet i juni beslutade styrelsen om plan för digital omställning som därefter beslutades av kommunfullmäktige.¹⁹

Näringslivs- och arbetsutskottet är utskott till kommunstyrelsen. "Digitaliseringsfrågor" i bred bemärkelse har behandlats vid 8 av 25 av utskottets sammanträden. Vid dessa tillfällen har bland annat remissvar, AI-projekt finansiering och revidering av tekniska nämndens grunduppdrag behandlats. Vid ett tillfälle har stadsdirektör lämnat en lägesrapport av arbetet angående fokusområdet datadriven Kommun. Någon uppföljning av kommunens digitaliseringsarbete har däremot inte behandlats.

7.3 Bedömning²⁰

Följer Kommunstyrelsen upp att digitaliseringsarbetet genomförs på relevant sätt?

¹⁷ Kommunstyrelsen tertialrapport 2 2025, beslutad av styrelsen 10 oktober 2025.

¹⁸ Kommunstyrelsens sammanträdesprotokoll 2025-03-18.

¹⁹ Kommunstyrelsens sammanträdesprotokoll 2025-06-03.

²⁰ Bedömningen baseras på innehållet i styrelsens tertialrapport 2 för år 2025 samt styrelsen och näringslivs- och arbetsutskottets sammanträdesprotokoll från perioden januari 2025 - november 2025.

Shape the future
with confidence

Vi bedömer att kommunstyrelsen inte följer upp digitaliseringsarbetet på relevant sätt. Styrelsen har inte tagit del av tillräcklig återrapportering för att få en helhetsbild av digitaliseringsarbetet.

I styrelsens tertialrapport redovisas endast ett digitaliseringsprojekt, nämligen datadrivna kommunen. Informationen i tertialrapporten bedöms dock inte vara tillräcklig för att på ett ändamålsenligt sätt kunna utvärdera arbetet. Vid styrelsens sammanträden har digitaliseringsarbetet inte följts upp eller återrapporterats, med undantag för planen för digital omställning, som har behandlats vid två tillfällen.

Kommunfullmäktige beslutade i augusti 2025 om det omfattande styrdokumentet "Plan för digital omställning". I denna plan tydliggörs att uppföljning av planen ska ske årligen, och skriftlig återrapportering ska ske till kommunstyrelsen och tekniska nämnden. Då planen antogs nyligen har denna återrapportering ännu inte skett. En grundlig uppföljning av planen kan ge styrelsen en helhetsbild av hur digitaliseringsarbetet genomförs.

Shape the future
with confidence

8. Riskanalys

8.1 Kommunstyrelsen respektive tekniska nämndens internkontrollplan

I kommunstyrelsens internkontrollplan 2025²¹ förekommer ingen risk med direkt koppling till digitalisering. Däremot förekommer flera risker som kan ha indirekt påverkan som kompetensförsörjning, kostnadsutveckling och informationsklassning.

I tekniska nämndens internkontrollplan²² 2025 förekommer flera risker med koppling till digitalisering, bland annat anges kompetensförsörjning och resursbrist som potentiella hinder för digitalisering. Därutöver identifieras juridiska risker till följd av nya teknologier som en risk.

8.2 Riskanalys i projekt

I plan för digital omställning (antagen augusti 2025) framgår att kommunen behöver beakta riskerna med digitalt utanförskap i allt digitaliseringsarbete. I övrigt finns det begränsad styrning på övergripande nivå av hur riskarbetet kopplat till digitalisering ska organiseras.²³ Hur risk ska hanteras anges inte i någon betydande utsträckning i varken plan för digital omställning, samverkansmodellen eller granskade objektplaner²⁴.

Dock visar genomgång av två objektplaner att riskhantering inte beskrivs utförligt på denna lägre nivå i organisationen. Avsaknaden av styrning innebär nödvändigtvis inte att relevanta risker inte beaktas. Inom samverkansobjektet samlas och engageras relevanta kompetenser från både tekniska- och verksamhetssidan vilket kan bidra till att relevanta risker beaktas. Förvaltningen uppger att avsaknaden av styrning av riskanalys är ett utvecklingsområde och det finns en ambition att upprätta sådan.

Enligt digitaliseringsprocessen ska det i tidigt skede genomföras en snabbanalys. I analysen ska en initial bedömning av risk, nytta och insats av digitaliseringssatsningen genomföras. Det finns mall som stöd för genomförande av analysen, dock innehåller mallen inte något tydligt avsnitt avseende risk (med undantag för juridiska risker). Förvaltningen framhåller att risk även kan beaktas i avsnittet där projektet genomförbarhet ska utvärderas. Dock innehåller avsnittet ingen tydlig vägledning avseende hur risk ska beaktas. Om enbart mallen skulle användas så är det inte säkert att risk skulle beaktas i tillräcklig utsträckning.

Säkerhetsenheten, inom stadsledningskontoret har upprättat vägledningsmaterial för att analysera risker avseende informationssäkerhet vid upphandling och förvaltning av IT-system. Det är inte ett krav i kommunen att använda materialet och det är inte heller tillgänglig för all personal. Under 2026 ska materialet uppdateras efter nya lagkrav och tanken är sedan att tillgängliggöra stödet bredare.

²¹ Beslutad av kommunstyrelsen 2024-11-12.

²² Upprättad 2024-11-08, reviderad 2024-11-27.

²³ VI uppmärksammar att plan för digital omställning ska kompletteras med en handlingsplan som inte är färdigställd vid granskningstillfället.

²⁴ Objektplanerna som är granskade är ekonomiobjektets samt samhällsbyggnadsprocessobjektets.

Shape the future
with confidence

För mindre omfattande digitaliseringssatsningar upprättas sällan dokumenterade riskanalyser utöver vad som beaktas i snabbanalysen. Omfattande digitaliseringsprojekt hanteras ofta i projektförm och då utgår kommunen från PROJEKtiL. För dessa projekt ska separat riskanalys upprättas.

Av stickprov framgår att två av tre digitaliseringssatsningar upprättat separata riskanalyser. För projektet 'digitalisering av gymnasiebetyg' upprättades endast snabbanalys (mallen). I projektet pekar granskning på att risk beaktades men dokumenterades inte (vilket vi bedömer som rimligt i förhållande till projektets karaktär och omfattning).

8.3 Bedömning

Upprättas tillräckliga risk- och konsekvensanalyser i digitaliseringsprojekten?

Vi bedömer att det **delvis** upprättas tillräckliga risk- och konsekvensanalyser i digitaliseringsprojekten.

I de övergripande styrdokumenterna för digitalisering regleras riskhanteringsarbetet i begränsad utsträckning. Detta innebär att vilka risker som beaktas i hög grad beror på vem som äger digitaliseringsinitiativet, exempelvis samverkansobjektet.

Att delar av riskhanteringen inte regleras på en övergripande nivå bedömer vi som rimligt, eftersom de olika samverkansobjekten står inför väsentligt olika risker. Däremot finns det andra delar av riskhantering som är så pass grundläggande eller vanligt förekommande inom digitalisering (till exempel cybersäkerhet) att dessa mer effektivt kan regleras på en mer övergripande nivå.

Det finns ingen tydlig styrningen av riskhanteringsområdet på samverkansobjektsnivå. Vid granskning av två samverkansobjekt har ingen tydlig styrning identifierats. Att relevant verksamhetsnära och teknisk kompetens samlas inom samverkansobjektet kan rimligen bidra positivt till att relevanta risker identifieras och hanteras. Dock innebär avsaknaden av tydliga riktlinjer för risk- och konsekvensanalys en ökad risk för ojämlig hantering och bristande kontroll, särskilt avseende brukarperspektiv.

Enligt våra stickprov har det för 2 av 3 granskade digitaliseringsprojekt upprättats separata riskanalyser. Det projekt som inte hade en separat riskanalys var mindre i omfattning, men granskningen visar att risker trots allt beaktades.

Trots stickprovsresultaten pekar granskningen på att det inte upprättas tillräckliga risk- och konsekvensanalyser i mindre digitaliseringsprojekt. För mindre digitaliseringsinitiativ upprättas i många fall inte något ytterligare underlag än en snabbanalys. Det finns en mall för snabbanalysen, men den behandlar risker i begränsad utsträckning och ger begränsad vägledning. Mallen tar inte heller upp den risk som i plan för digital omställning anges som särskilt angelägen, nämligen risken för digitalt utanförskap.

För digitaliseringsprojekt som drivs inom ramen för PROJEKtiL ska det som regel upprättas en risk- och konsekvensanalys. För det stickprov som följde PROJEKtiL fanns separat upprättad risk- och konsekvensanalys.

Shape the future
with confidence

9. Stickprov

Tre stickprov på digitaliseringsprojekt genomförts. Dessa har valts ut från digilistan samt i dialog med tjänstepersoner inom DoIT. Vägledande för urvalet har varit att få en spridning med avseende typ, omfattning och vart digitaliseringsprojektet har drivits. Urvalet har gjorts strategisk för att uppnå en spridning i typ av projekt. Som underlag har intervjuer med tjänstepersoner med kunskap om projekten hållits och dokument inhämtats.

Sammanställning av stickprovresultat

Projekt	Digitala lås	Digital fritidsgård	Mina betyg
	Kommunen införde mellan åren 2020-2023 digitala lås för ordinärt boende. Syftet med lösningen är att minska tiden som går åt till nyckelhantering. De digitala låsen ger dessutom ökad spårbarhet genom identifikation via e-legitimation.	Kommunen ville införa en ny digital mötesplats för unga mellan 13 och 25 år, mellan 2020-2022. Syftet med plattformen var att ge ungdomar möjlighet att spela och kommunicera med varandra i en trygg miljö, där fritidsledare finns närvarande för stöd och interaktion. Den digitala mötesplatsen lanserades aldrig.	Mina betyg är en digital tjänst som infördes 2023. Tjänsten gör det möjligt för kommunens invånare att beställa sina gymnasiebetyg direkt via kommunens hemsida. Beställningen levereras som en PDF-fil, vilket gör processen enkel och smidig.
Beräknad insats/kostnad	400-799 tkr (digilistan)	490 tkr	25-49 tkr (digilistan)
Mål	Effektivisera nyckelhantering för hemtjänst och sjuksköterskor.	Skapa en trygg mötesplats för unga med fokus på medskapande och delaktighet.	Effektivisera utlämning av gymnasiebetyg.
Har det gjorts en initial utredning?	✓	✓	✓
Har det fastställts några effektmål?	✓	✓	✓
Har det gjorts någon riskanalys?	✓	✓	—
Har det gjorts någon upphandling?	Upphandling	Direktupphandling	NEJ
Har det gjorts någon/några uppföljningar?	✓	✓	—
Har det gjorts någon effekthemtagning?	✓	—	—

Teckenförklaring: ✓ (Kan styrkas med dokumentation), — (Kan ej styrkas med dokumentation)

Shape the future
with confidence

9.1 Digitala lås

Mellan 2020 och 2023 genomfördes ett digitaliseringsprojekt inom äldreomsorgsförvaltningen med syfte att införa digitala lås för ordinärt boende. Före projektet var nyckelhantering en stor utmaning inom hemtjänst och hemsjukvård. Målet med digitala lås var att minska den tid som fysisk nyckelhantering krävde och samtidigt skapa ett system med spårbarhet. Lösningen består av en digital låscylinder som monteras på insidan av brukarens dörr. Personal låser upp via mobiltelefon med e-identifiering, vilket ger ökad säkerhet, enkel administration och loggning av alla upplåsningar.

Projektet²⁵ inleddes med en utredning och projektplan som godkändes av styrgruppen i oktober 2020. Planen beskrev organisation, syfte, risker, avgränsningar, tid och aktivitetsplan. Införandet startade i liten skala för att kartlägga flöden, processer, behov och kostnader samt realisera nyttan. En förstudie från februari 2021 innehöll kostnads- och nyttoanalys samt effektmål, bland annat säker låslösning, kvalitetssäkrad uppföljning, ökad flexibilitet, effektivare verksamhet, minskad klimatpåverkan och kortare inställelsetid vid larm. Riskbedömning och handlingsplan genomfördes i mars 2022 och reviderades i november 2023.

Upphandlingen styrdes av projektdirektiv med kravlista, tidsplan och budget.²⁶ Projektkostnaden beräknades till 161 500 kr baserat på 323 timmar à 500 kr/timme. Därutöver tillkommer kostnad för upphandling av låscylinder samt installation. Delavstämningar har inte dokumenterats, men löpande uppföljningar planerades. Slutrapporten från september 2024 visar att 16 av 18 projektmål uppnåddes och att effektmålen följts upp. Ytterligare uppföljning av effekthemtagning planeras för år 2025 och 2026 genom en nyttorealiseringsplan som sedan rapporteras till äldreomsorgens strategigrupp digitalisera.

9.2 Digital fritidsgård

I oktober 2020 beslutade kommunfullmäktige att inrätta ett verksamhetsutvecklingsanslag för digitalisering samt en digitaliseringsreserv inom kommunstyrelsens budget. För 2021 uppgick anslaget till 6 mnkr och stadsdirektören fick i uppdrag att ta fram en beredningsprocess. Fritidsförvaltningen ansökte 2021 och 2022 om totalt 750 tkr för att utveckla en digital plattform - en "digital fritidsgård" där ungdomar kunde mötas i en trygg miljö med vuxennärvaro. Projekten genomfördes i samarbete med tre uppstart bolag.

Projekt 1 ansökte om 200 tkr från utvecklingsanslaget, därtill skulle fritidsnämnden skjuta till mellan 150 - 300 tkr. Totala kostnaden beräknades till 350 - 500 tkr.

Av ansökan framgår att syftet med projektet var dels att bidra med erfarenheter till kommunens innovationsarbete. Dels att utveckla en digital mötesplats för unga 13-25 år som är tillgänglighetsanpassad, som ungdomar vill besöka och som har vuxennärvaro. I samarbete med Uminova innovation och Ignite Sweden så genomfördes projektet utifrån metoden "Igniteprocessen Ignitepublic". Projekten som genomfördes som en pilot och i samarbete med tre start-up bolag.

För projekt 2 skickades ytterligare ansökan om verksamhetsanslag. Ansökan bestod av den mall som var angiven i beredningsprocessen. Projekt 2 ansökte om 550 tkr, fritidsnämnden skulle skjuta till 200 tkr i form av personalkostnader och externa Uminova Innovation skulle

²⁵ Projektplan förstudie digitala lås ordinärt boende

²⁶ Projektplan upphandling digitala lås ordinärt boende

Shape the future
with confidence

bidra med 150 tkr. Totala kostnaden för kommunen beräknades till 750 tkr. I ansökan angavs samma syfte som för projekt 1. Projekten genomfördes i samarbete med Uminova innovation och två start-up bolag

En uppdragsbeskrivning från oktober 2021 innehöll omvärldsanalys, effektmål och riskanalys. Riskerna omfattade låg användning, samordningsproblem, förväntansgap och begränsat intresse från andra kommuner.

Åtgärder föreslogs, men ingen kalkyl för bemanning och drift togs fram - trots att vuxennärvaro var en förutsättning. Uppdragsavtal tecknades för perioden oktober 2021-mars 2022. Delavstämningar har inte kunnat fastställas eftersom dessa inte finns dokumenterade (vilket de enligt ansökan skulle göras). Enligt uppgift har uppföljningar gallrats på grund av att mötesanteckningarna förvarades externt. Gallringen har skett efter det att slutrapport och uppföljningar av projektet genomförts, dessa dokument finns.

Slutrapporten visar att tre av fem effektmål uppnåddes. Övriga effektmål bedöms delvis uppfyllda. Projektet försenades två månader. En uppföljning i december 2022 konstaterar att projektet inte lanserades, främst på grund av otillräckliga medel för bemanning. Totalkostnaden beräknas till cirka 490 000 kr inklusive arbetstid. Trots utebliven lansering menar intervjuade att projektet gett värdefulla erfarenheter kring innovation, upphandling och samverkan.

9.3 Mina sidor

Mina sidor - gymnasiebetyg är en självservice-tjänst som förvaltas av Stadsarkivet i Umeå kommun. Syftet med tjänsten är att ge målgruppen möjlighet att snabbt och enkelt hämta ut gymnasiebetyg digitalt. Innan e-tjänsten lanserades behövde anställda vid stadsarkivet leta fram handlingar i det fysiska arkivet för att sedan skanna och skicka dessa. E-tjänsten innebär dels att personer kan få ut sina betyg direkt utan väntetid, dels tidsbesparing för personal vid stadsarkivet.

Det enskilda projektet "mina sidor - gymnasiebetyg" var av mindre omfattningen dock var projektet en del av två större projekt. Det ena kopplat till att digitalisera fysiska handlingar det andra till utbyggnaden av kommunens e-tjänst "mina sidor".

Det dokument som finns till projektet är en initial nyttokalkyl (snabbanalys). I kalkylen uppskattas kostnaden (insats) för projektet som 25 - 49 tkr. Vidare har ett sammanlagt nyttovärde beräknats för projektet utifrån bland annat *ekonomisk nytta*, *samhällsnytta*, *verksamhetsnytta*, *juridiska risker*, *genomförbarhet*, och *linjerande med övergripande mål*. Tidsbesparing i arbetstimmar, kvalitetshöjning inom stadskontoret samt minskad leveranstid mot medborgare anges som eftersträövade effekter.

Någon uppföljning av satsningen har inte gjorts vid granskningstillfället och av intervju framgår att uppföljning inte är planerad. E-tjänsten är konstruerad så den mäter antalet personer som nyttjar tjänsten vilket möjliggör för uppföljning. Stadsarkivet bild är att tjänsten sparar personal mycket arbetstid.

Shape the future
with confidence

10. Samlad bedömning och rekommendationer

Vår sammanfattande bedömning att tekniska nämnden *delvis* har säkerställt en tillräcklig intern styrning och kontroll avseende investeringsprojekt.

Vi grundar vår bedömning på följande:

Revisionsfrågor	Bedömning
Finns relevant organisation och ansvarsfördelning mellan styrelse/nämnder och förvaltningar för styrning och ledning av digitaliseringsarbetet?	Vi bedömer att det delvis finns relevant organisation och ansvarsfördelning för styrning och ledning av digitaliseringsarbetet. Det finns ändamålsenliga övergripande styrande dokument, det pågår ett arbete att konkretisera dessa på lägre nivå men dessa är inte färdigställda vid tidpunkt för granskningen.
Finns funktionella styrdokument, handlingsplaner och/eller riktlinjer för hur digitaliseringsarbetet ska implementeras i kommunens verksamheter?	Vi bedömer att det inte finns funktionella styrdokument, handlingsplaner och riktlinjer för hur digitaliseringsarbetet ska implementeras i kommunens verksamheter. Den övergripande styrning är under utveckling. Det finns objektplaner men dessa är inte uppdaterade till samverkansmodellen 2024 (en mall är under utveckling). Rutiner för att arbeta riskhantering och uppföljning finns i begränsad utsträckning.
Finns klara syften och tydliga mål i varje digitaliseringsprojekt? • Produktivitet och effektivitet? • Effekthemtagning?	Vi bedömer att det delvis finns klara syften och tydliga mål i varje digitaliseringsprojekt. Det finns stöd för att arbeta med mål och det upprättas generellt tydliga mål. Insatser för att utveckla arbetet effekthemtagning har genomförts och pågår. Det genomförs inte tillräcklig systematisk uppföljning för att utvärdera måluppfyllelsen eller prognosers träffsäkerhet.
Upprättas tillräckliga risk- och konsekvensanalyser i digitaliseringsprojekten?	Vi bedömer att det delvis upprättas tillräckliga risk- och konsekvensanalyser i digitaliseringsprojekt. Stickprov tyder på att risk beaktas i enskilda digitaliseringsprojekt. Det finns begränsat med styrning samt vägledning för riskarbetet vilket innebär en ökad risk för ojämlik hantering och bristande kontroll.
Följer Kommunstyrelsen upp att digitaliseringsarbetet genomförs på relevant sätt?	Vi bedömer att kommunstyrelsen inte följer upp att digitaliseringsarbetet genomförs på relevant sätt. Återrapportering ger inte en helhetsbild utan är begränsad till ett digitaliseringsmål, datadriven kommun. Den information som återrapporteras bedöms inte heller vara tillräcklig för att utvärdera arbetet.

Utifrån granskningsresultatet rekommenderar vi kommunstyrelsen och tekniska nämnden att:

- ▶ Stärka översynen och samordningen över förvaltningarnas implementeringar av digitala projekt för att säkerställa att alla IT- och digitaliseringsinitiativ är i linje med kommunens övergripande mål och strategier.
- ▶ Säkerställ att det finns tillräckliga och ändamålsenliga styrdokument, handlingsplaner och riktlinjer för hur digitaliseringsarbetet ska implementeras i kommunens verksamheter.

Shape the future
with confidence

Utifrån granskningens iakttagelser rekommenderar vi kommunstyrelsen att:

- ▶ Säkerställ att uppföljning och återrapportering sker enligt plan för digital omställning. Informationen som återrapporteras ska vara tillräcklig för att dels säkerställa intern kontroll dels uppfylla kommunstyrelsens uppsiktsplikt.
- ▶ Säkerställ att uppföljning och återrapportering som behandlar målområdet datadriven kommun i tertialrapport 2 är tillräcklig omfattande för att arbetet ska kunna utvärderas.

Utifrån granskningens iakttagelser rekommenderar vi tekniska nämnden att:

- ▶ Säkerställ tillräckliga insatser genomförs för att säkerställa att samverkansmodellen implementeras och efterlevs.
- ▶ Säkerställ att samverkansobjekten i tillräcklig utsträckning arbetar med digitaliseringsprocessen samtliga delar, särskilt riskanalys samt uppföljning, för att säkerställa ett ändamålsenligt digitaliseringsarbete.

Umeå februari 3 2026

Jan Darrell
Certifierad kommunal yrkesrevisor, EY

Nils Oresten Paulson
Verksamhetsrevisor, EY

Veronica Martin
EY

Max Stenmark
Certifierad kommunal yrkesrevisor, EY

Tjänsteskrivelse

2026-01-22

Tekniska nämnden

Diariennr: TN-2026/00065

Yttrande över det årliga bidraget till stiftelsen Arboretum Norr

Förslag till beslut

Tekniska nämnden beslutar

att lämna Stiftelsens Arboretum Norrs yttrande som bilaga till yttrandet på Planeringsförutsättningarna.

Ärendebeskrivning

Yttrande

För att kunna vidmakthålla driften av Arboretum Norr och undvika en nedläggning på sikt, föreslås Kommunfullmäktige att öka bidraget till Stiftelsen Arboretum Norr till 1,5 mnkr per år.

Bidraget till Stiftelsen Arboretum Norr från Umeå kommun höjdes senast 2010 och har sedan dess legat still på nuvarande nivå 545 tkr om året.

Redan för 16 år sedan var anslaget för litet för att täcka föreståndarens (den då ende anställde) lön och nödvändiga driftskostnader. Under samma tid har det skett en genomsnittlig penningvärdesförsämring av ~30 %. Även utan hänsyn till inflationen har stödet från Umeå kommun de facto minskat sedan 2010. Detta eftersom kommunen tidigare bekostade funktioner som ekonomisk redovisning, sekreterarhjälp, soptömning, vedutkörning och latrintömning, vilka stiftelsen idag själva får hantera.

I oktober 2022 hade Tekniska nämnden ett överskott och beslutade om ett engångsanslag på 1 mnkr (TN-2022/00690). Man föreslog samtidigt till kommunstyrelsen att ett utökat kontinuerligt anslag bör inarbetas i kommunens budget. Trots flera äskanden från stiftelsen om en permanent höjning har detta inte genomförts.

För sin överlevnad har Arboretum Norr fått snåla på driftkostnaderna och förlita sig på alternativa intäkter. Historiskt har vi haft stora framgångar med externa projektbidrag (sponsring, fonder, EU-medel, Naturvårdsverket), vilket möjliggjort nyanläggningar och utveckling, såsom Lägdaleden, Japanska trädgården och arboretets filial på campus. Dock går det inte långsiktigt att finansiera driften genom projektansökningar, eftersom varje nytt projekt också medför ökade framtida driftskostnader. Tyvärr finns det inga sökbara externa fonder etcetera, som ger pengar till skötsel och drift; utan alla premierar nyanläggning.

Tjänsteskrivelse

Dnr: TN-2026/00065

Sedan 2010 har antalet planterade träd nästan fördubblats, stigsystemen har utökats och besökstalen har mer än tiodubblats. Personalbehovet har ökat i takt med detta.

Idag består personalen av:

- Föreståndare (chef och vetenskaplig ledare): 40 % tjänst.
- Intendent (huvudansvar för samlingar och databas): 80 % tjänst.
- Trädgårdsmästare (deltar även i administration etc.): 80 % tjänst.
- Snickare (underhåll av stigar, trappor, mm.): 80 % tjänst under sommaren.

Den sammanlagda årsarbetstiden motsvarar 2,4 heltidstjänster, vilket bedöms vara ett minimum för nödvändig skötsel. Detta är dock en mycket större bemanning än någonsin förr i Arboretum Norrs historia.

Nyanställningarna skedde när föreståndaren var frånvarande en längre tid på grund av sjukdom i familjen, med hjälp av de lönedel som då frigjordes, samt det extra bidraget från TN på 1 mnkr.

Ingen permanent höjning av bidraget har kommit till stånd efter det och personalen har bara kunnat behållas fram till idag, tack vare att ett större arv erhöles 2024. Efter 2026 kommer dock alla sparade medel att vara förbrukade.

Som allmännyttig organisation utan inträdesavgift ökar kostnaderna för underhåll och drift i takt med att besöksantalen ökar. Alla år med en otillräcklig bemanning har också lett till att en avsevärd underhållsskuld har byggts upp, vilken vi har börjat beta av när vi nu för första gången har en gynnsammare personalsituation. Utan den föreslagna uppräkningsen av bidraget från Umeå kommun kommer dock personalen att behöva sägas upp och verksamheten får på sikt läggas ned. En rimlig kommunal basfinansiering underlättar dessutom möjligheten att attrahera ytterligare externa finansiärer och samarbetspartners, där sådana medel då kan användas till utveckling snarare än basdrift.

Arboretum Norr lockar besökare från hela världen och har av kommunen själv pekats ut som ett av 10 besöksmål som behövs i en attraktiv kommun av Umeås storlek. Anläggningarna besitter unika vetenskapliga, pedagogiska och rekreationella värden som upprätthållits till mycket små kostnader för Umeå kommun. Med tanke på pågående urbanisering och klimatförändringar förväntas behovet av dessa värden öka. Om vi på grund av bristande basfinansiering tvingas nedmontera verksamheten, vore detta en stor förlust för Umeå kommun och dess invånare. Samtidigt skulle det vara ett hårt slag mot den internationella dendrologiska forskningen då oersättlig kunskap och en unik genbank, en av världens nordligaste, skulle gå förlorad.

Tjänsteskrivelse

Dnr: TN-2026/00065

Sammanfattning: Mot bakgrund av Arboretum Norrs unika värden samt ökande besöksantal och därmed medföljande kostnader, är en permanent höjning av bidraget till 1,5 mnkr per år nödvändig för att säkerställa fortsatt drift och utveckling.

Beslutsunderlag

Bilaga 1. Arboretum Norr; värden, historik och ekonomiska förutsättningar.

Bilaga 2. Ekonomisk resultatrapport för verksamhetsåret 2025, samt budget för 2026.

Beredningsansvariga

Johnny Schimmel

Magnus Lingegård

Beslutet ska skickas till

KSdiarium

Bilaga 1

ARBORETUM NORR; värden, historik och ekonomiska förutsättningar

Stiftelsen Arboretum Norr

bildades 1984 för testplanteringar av olika träd och består idag av Baggbölearboretet, med olika trädarter geografiskt uppdelade i världsdelar, samt Campusarboretet, en filial inne på Umeå campus, vilken skapats för undervisning. Baggbölearboretet erbjuder estetiska miljöer med hög biologisk mångfald och lockar turister såväl som Umebor. Även campusarboretet har blivit en viktig rekreativ miljö för anställda och studenter på universiteten. Vi deltar i internationella nätverk och tar emot forskare, studenter och volontärer från hela världen.

 Besök och publik: >20 000 besökare/år; skolor, universitet, allmänhet och turister. Lockar trädfantaster från hela världen. Är av kommunen själv utpekad som ett av tio besöksmål som behövs i en attraktiv kommun av Umeås storlek.

 Pedagogik och forskning: Testmiljö för träd som normalt inte överlever i norra Sverige; stödjer forskning och examensarbeten. Deltar aktivt i undervisningen vid våra universitet.

 Biologisk mångfald: Planterade träd i naturskogsliknande miljöer skapar stora naturvärden. Kombinationen av ett arboretum, intressanta kulturmiljöer och en skötsel för biologisk mångfald är världsunik. En genbank av levande träd; bevarar arter som riskerar att försvinna i södra Sverige.

 Ekonomi: Har alltid varit underfinansierat, men har vuxit med hjälp av externa anslag, som dock ej bekostar fortsatt drift. Snabbt ökande skaror av besökare medför också slitage och ökade underhållskostnader.

 Bemanning: Dagens 2,4 heltidstjänster – ett absolut minimum för driften – är unikt stort i stiftelsens historia och har endast kunnat uppnås genom att vi erhölet ett större arv. Med denna bemanning har vi börjat beta av en ackumulerad underhållsskuld i våra arboreta.

 Framtid: Bidraget från Umeå kommun (0,5 mnkr/år), har inte ökat sedan 2010 och räcker inte för att täcka våra driftkostnader. Utan ökat anslag måste vi redan 2027 säga upp större delen av personalen och hela verksamheten riskerar att inte överleva på sikt.

*Arboretum Norr är en unik verksamhet med internationellt erkännande och en **fantastisk tillgång för Umeå**. Vi bevarar hotade trädarter, främjar biologisk mångfald och erbjuder pedagogiska miljöer för skolor, universitet och forskare. Nuvarande anslag räcker inte för drift och underhåll. **Vi föreslår ett bidrag på 1,5 mnkr/år från 2027, med årlig uppräknings**, för att säkerställa verksamhetens överlevnad och utveckling.*

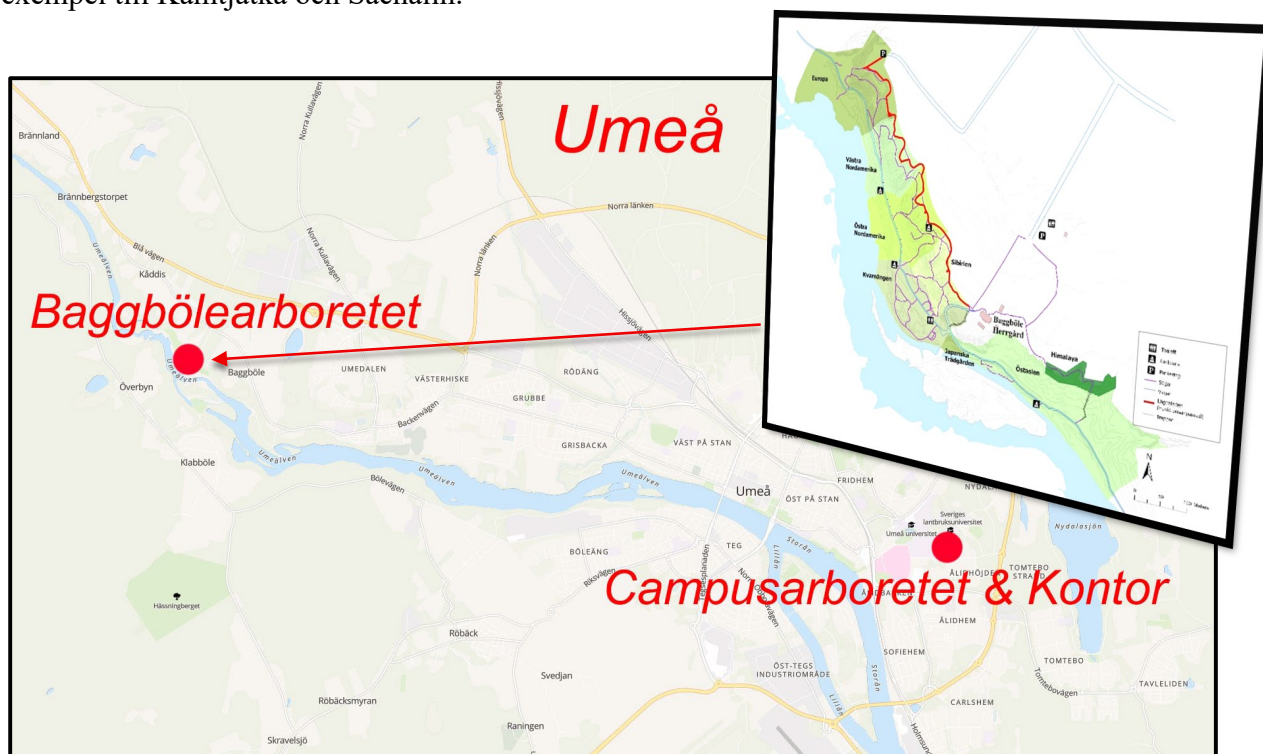
Denna bilaga syftar till att ge en fördjupad beskrivning av Arboretum Norrs värden, historiska utveckling och ekonomiska förutsättningar, som underlag till ärendet om ett utökat årligt bidrag. Bilagan kompletterar yttrandet och ger beslutsfattare möjlighet till fördjupning.

BAKGRUND

Arboretum Norr bildas

Stiftelsen Arboretum Norr instiftades av Umeå kommun 1984 i syfte att förvalta den trädsamling, arboretum, som då redan hade börjat anläggas på av kommunen inköpt mark i Baggböle. Umeå universitet och Skogsvetenskapliga fakulteten vid SLU, inbjöds att ta plats i styrelsen med en ledamot vardera. Umeå kommun utser ordförande och fyra ledamöter till styrelsen plus suppleanter. Styrelsen utser en förvaltare (sekreterare och sammankallande i styrelsen) och rekryterar en föreståndare (verkställande).

Utöver att skapa och vidmakthålla ett omfattande och besöksvärt arboretum är det övergripande målet från urkunden att insamla kunskap om träd och buskar lämpliga för odling i Norra Sverige och att förmedla denna kunskap till kommuner och andra avnämare samt till studenter och intresserad allmänhet. Genom föreståndaren deltar Arboretum Norr i ett internationellt nätverk av andra arboreta och liknande institutioner för utbyte av kunskaper och frö/plantmaterial. Under åren har Arboretum Norr också organiserat flera expeditioner för insamling av frö, till exempel till Kamtjatka och Sachalin.

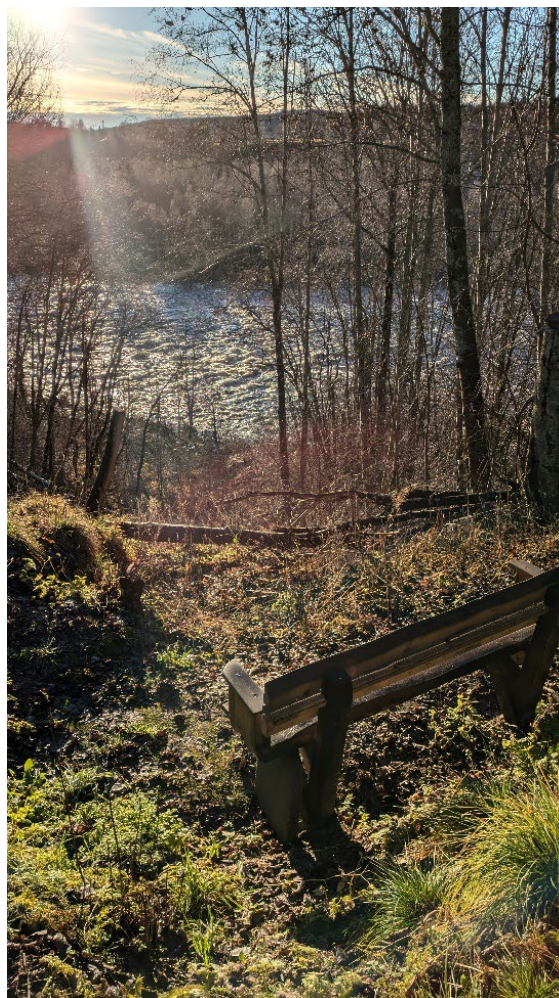
Baggbölearboretet

Initiativet att skapa världens då nordligaste arboretum i Umeå kom från Mats Hagner och Carl Gustaf Thøgersen (den senare utsågs också till Arboretum Norrs förste föreståndare) vid Umeå universitet redan i mitten av 1970-talet. Umeå kommun förvärvade mark i Baggböle och de första planteringarna gjordes omkring 1978.

Thøgersens ursprungliga plan var ett arboretum bestående av geografiska områden, s.k. ”världsdelar” där träden är grupperade utifrån deras naturliga hemvist, men med ett centralt beläget ”skyltfönster” som benämndes Kvarnängen. I detta skyltfönster ville han visa upp det vackraste från världsdelarna och också tillåta kultivarer (förädlade eller utvalda sorter av en art), medan man i världsdelarna skulle visa upp trädarter precis som de förekommer inom sina naturliga utbredningsområden i naturen. Detta genialiska upplägg, i kombination med det extremt vackra läget och unikt bra odlingsförutsättningar i förhållande till det nordliga läget, har varit nyckeln till Arboretum Norrs utveckling till en turistattraktion av världsklass.

Än i dag utgår skötseln av Baggbölearboretet från Thøgersens ursprungliga plan men den centrala delen Kvarnängen har i senare tid utökats med ett nytt och inbjudande enréområde mot Baggböle Herrgård och strax intill, invid den gamla turbinhallen har vi nu byggt upp ”Japanska trädgården”. Detta har snabbt blivit de delar av arboretet som drar flest besökare; parkliknande, intensivt skötta miljöer där tonvikten ligger på det estetiska värdet.

Även de så kallade världsdelarna har i senare tid utvecklats med en ny del; ”Sibirien” och också helt nyligen, med en liten del för träd och buskar från Himalaya. Inom världsdelarna har vi tvärtom en uttalad ambition att visa upp träden och buskarna i en vild och naturskogsliknande miljö som den skulle te sig inom arternas naturliga utbredningsområden. Till exempel försöker vi numera bland de planterade träden åstadkomma en riklig förekomst av död ved och högstubbar, vilket snabbt har lett till en unikt hög biologisk mångfald av alla organismgrupper (speciellt vedsvampar, insekter och fåglar) i Baggbölearboretet. Denna kombination av ett arboretum där man visar upp främmande träd och buskar, i kombination med omsorg om den övriga biologiska mångfalden är också världsunikt och har blivit en attraktion i sig självt. Det är också denna typ av skötsel som gjort att vi tilldelats medel från naturvårdsverkets lokala naturvårdssatsning, LONA och att arboretet i Baggböle idag följs med intresse av ornitologer och ekologer med flera vid våra universitet.

Baggbölearboretets nyaste ”världsdel” Himalaya påbörjades under 2022.

Det är inte bara de spännande träden som lockar studenter och forskare från hela världen till Baggbölearboretet. Genom den unika skötseln har vi också skapat en fristad för en rik mångfald av vedsvampar och insekter samt en spännande fågelfauna.

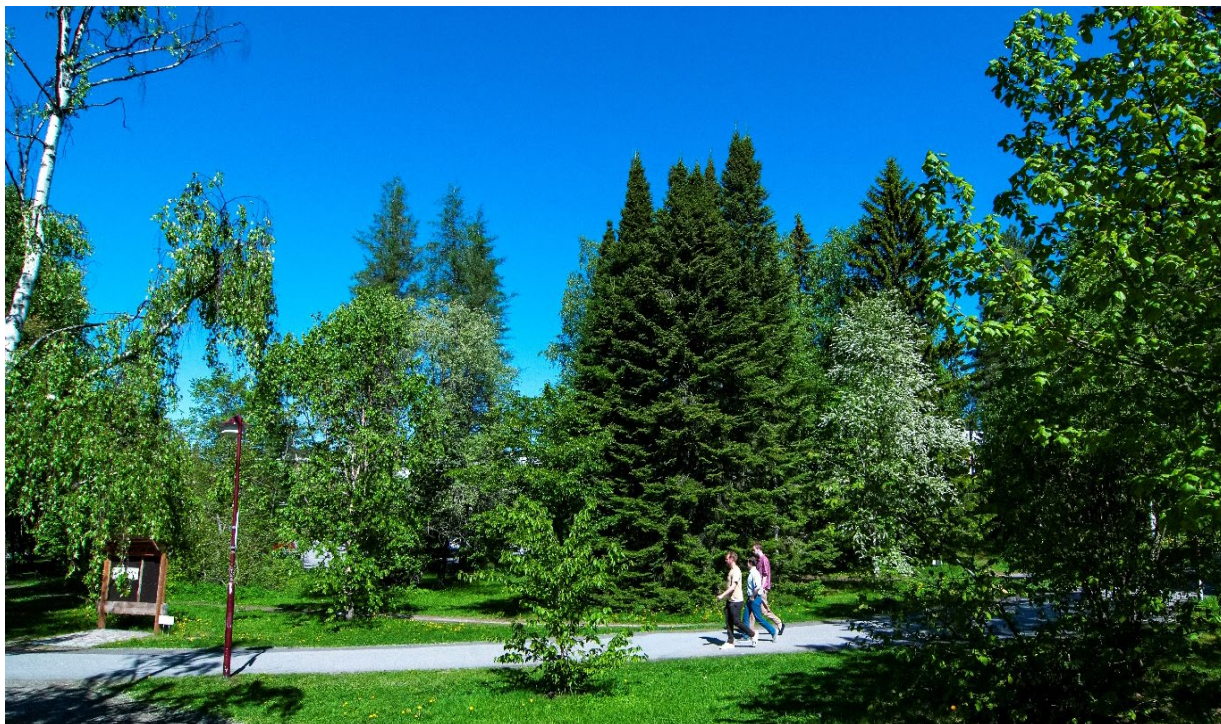
Baggbölearboretet är fortfarande ungt och har framtiden för sig. Fyrtio år är ingen trädålder, och trädsamlingarna kommer bara att bli bättre och bättre och mer sevärd ju mer träden växer till sig. Samtidigt är arboretet än idag kvar i en utvecklingsfas där många svenska träd ute i världsdelen ska huggas bort för att bereda plats för fler exotiska träd och buskar. Vi gör också mycket nyplanteringar; bara under den senaste tioårs-perioden har vi planterat ca 1000 nya träd i Baggbölearboretet. Vi har idag också en väl utbyggd plantskola i anslutning till arboretet i Baggböle, med mer än tusen trädplantor som står på tillväxt i väntan på att bli utplanterade.

Allt detta sammantaget i kombination med uppbyggnaden av en webbplats med stor räckvidd och genomslagskraft, närvaro på sociala medier samt publiceringar i facktidskrifter och böcker, har gjort att besöksantalet har vuxit närmast exponentiellt under den senaste tioårsperioden. 2008, när arboretet var ganska igenväxt och relativt okänt uppskattade vi besöksantalet per år till 1000-2000 medan antalet besökare de senaste åren med stor säkerhet har överskridit 20 000 personer per år. Majoriteten av besökarna är vanliga Umeåbor som vill ta en promenad eller göra en utflykt i en vacker och annorlunda skogsmiljö, men vi möts varje år också av turister från hela världen som lockats till Umeå primärt för att besöka Arboretum Norr. Dessutom används våra arboretum flitigt i undervisning, av såväl grundskolor, gymnasier och Umeås bäge universitet.

En guidad tur längs Lägdaleden, som är en av våra satsningar för att göra Baggbölearboretet mer tillgängligt för funktionshindrade. Skarorna av besökare i våra arboretum har stigit explosionsartat under de senaste åren och via våra sociala medier tar vi emot mycket stor uppskattning för vårt arbete.

Campusarboretet

Stiftelsen Arboretum Norrs Campusarboretum stöttas ekonomiskt av bägge Umeås universitet och vi förvaltar området i samarbete med Akademiska hus. Genom sin placering mellan SLU och Umeå universitet på campusområdet är det en värdefull miljö för undervisning såväl som för anställdas och studenters rekreation.

När Skogshögskolan 1978 blev en del av Sveriges lantbruksuniversitet och utlokaliserades till Umeå, lämnade man ett vackert, ganska utväxt arboretum vid de gamla lokalerna vid Frescati Hage i Stockholm. Förlusten av denna trädsamling lyftes fram som ett stort pedagogiskt problem, och Carl-Gustav Thøgersen som då var i full färd med uppstarten av Baggbölearboretet, fick därför ett uppdrag att även dra upp och plantera diverse exotiska träd runt den nya ”Skogshögskolan” i Umeå. Många av de ursprungliga trädplanteringarna har fått stryka på foten för universitetens och campus utbyggnad, men en del har stått kvar till idag. Trädintresserade studenter har sedan också fyllt på samlingarna med mängder av plantor under årens lopp. Det roligaste med dessa ”studentplanteringar” är att man helt oblygt har testat mycket som enligt tidigare känd kunskap inte borde ha en chans att klara sig i Umeå, vilket har gjort att samlingarna idag innehåller några träddarter, tex Vresalm och Jättetuja, som i vissa fall är de enda av sitt slag i Umeå och i hela norra Sverige.

Trädsamlingarna, då kända som ”Skogshögskolans arboretum”, har sedan under många år stått utan skötsel, i delar övervuxna och bortglömda och i delar som allmänna park- och gatu-träd på campus med skötsel av Markservice, utan att någon vetat om trädens ursprung och ofta heller inte vad det rört sig om för arter. Arboretum Norrs nuvarande föreståndare påbörjade därför en lobbykampanj mot Akademiska hus, Umeå universitet och SLU, i syfte att förmå dem att stödja en av honom presenterad plan om att rusta upp de gamla trädsamlingarna som en filial till Arboretum Norr. Syftet med projektet från stiftelsen Arboretum Norrs sida var dels att rädda trädsamlingarna med unika träd, varav många ursprungligen planterats av Arboretum Norrs grundare, dels att förmå universiteten och Akademiska hus att bidra till stiftelsens överlevnad genom att stödja oss ekonomiskt.

Sen 2017 bidrar också var och en av dessa tre institutioner årligen med 100 000 kr vardera till Stiftelsen Arboretum Norr, och "Skogshögskolans arboretum" har blivit Arboretum Norrs Campusarboretum. Genom campusarboretet kan vi synliggöra vår verksamhet för nya grupper och genom campusarboretet skapar vi också ytterligare värdefulla miljöer för undervisning av studenter och allmänhet i dendrologi, vilket ju är ett av stiftelsens mål enligt stadgarna.

Stiftelsen Arboretum Norr höll hösten 2022 "nyinvigning" av sitt Campusarboretum. Förstasida från VK 2022-09-21.

EKONOMI OCH BEMANNING

Från stiftelsens bildande 1984 fram till 2008

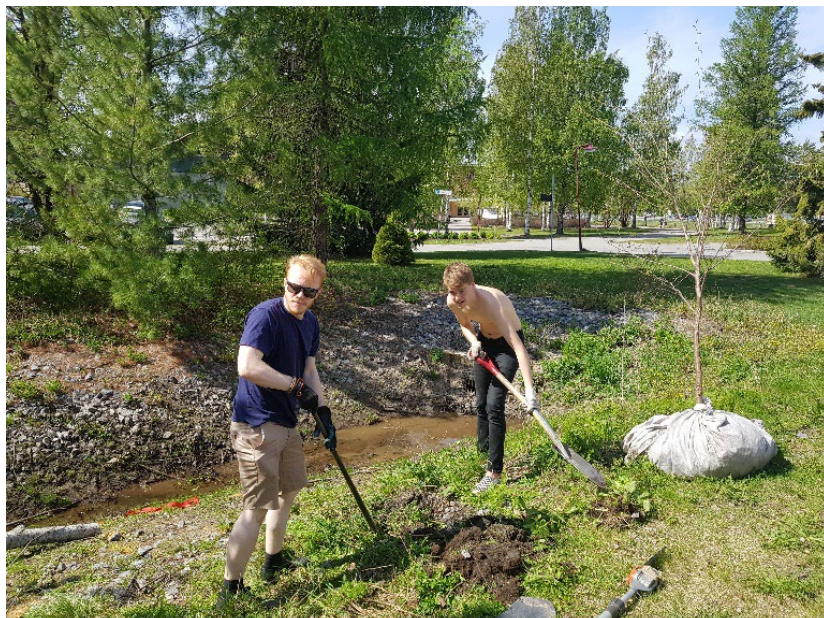
Redan från starten på 1980-talet har Stiftelsen Arboretum Norr haft en låg basfinansiering och medel för att genomföra olika projekt i stiftelsens regi har alltid fått sökas från ett varierat utbud av fonder och andra bidragsgivare. Stiftelsen Arboretum Norr har aldrig haft något eget kapital förutom träden i stiftelsens arboreta. Marken i Baggböle ägs av Umeå kommun och Stiftelsen Arboretum Norr har ett nyttjanderättsavtal. Det är också Umeå kommun som alltid har bidragit med större delen av stiftelsens intäkter i form av ett bidrag. Pengar, var och en små bidrag men tillsammans mycket viktiga, har också kommit från olika "sponsorer" till exempel andra kommuner, företag och privatpersoner.

Under den tidiga uppbyggnadsfasen på 80- och 90-talet var heller inte utgifterna så stora. Föreståndaren och andra drivande personer hade ofta sin tjänst helt eller delvis bekostad av Umeå kommun eller av något av universiteten. Umeå kommun bidrog genom parkförvaltningen också med mycket praktisk hjälp vad gäller anläggningsarbeten, röjningsarbeten och dylikt.

Under början av 2000-talet genomfördes flera fröinsamlingsresor som genererade plantmaterial som behövde handhas och utplanteras. Detta genererade också allt större behov av en aktiv skötsel i form av röjningar, gallringar och trädfällningar. Samtidigt ledde samhällsförändringar i stort till att även Arboretum Norr i allt högre grad fick börja bära sina egna kostnader. Skötseln blev under denna period ganska eftersatt, arboretet växte delvis igen och det stod alltmer klart att en halvtidsanställd föreståndare inte längre var tillräckligt.

Från nuvarande föreståndares anställning 2008 fram till 2021

Inför den före föreståndarens pensionering, tillsattes en arbetsgrupp som skulle arbeta fram en plan för vilken bemanning som skulle behövas för att Stiftelsen Arboretum Norr skulle kunna

Volontärarbetande jägmästarstudenter planterar en amerikansk alm i vårt Campusarboretum. Mer än 1000 nya träd har planterats ut i våra arboretum mellan 2008 och idag.

driva Baggbölearboretet och uppfylla målen enligt urkunden. Detta ledde till att stiftelsen, med dåvarande ordförande Lennart Holmlund, fastslog att det minst behövdes en heltidsanställd föreståndare samt under sommarhalvåret dessutom en trädgårdsmästare och en övrig parkarbetare. Som en följd av detta höjde kommunstyrelsen ramen för Arboretum Norr från ca. 300 000 kr till 500 000 kr när den nuvarande föreståndaren tillträdde 2008.

Detta räckte dock inte till både driftskostnader och en heltidstjänst, varför föreståndaren Johnny Schimmel fortsatte att undervisa jägmästarstudenter vid SLU på deltid. Undervisningen har dock främst varit inom Arboretum Norrs ämnesområde, varför detta arrangemang närmast har varit en

Umeå kommun bekostar sedan lång tid tillbaka sommarlovsarbetande ungdomar som lånas ut till Arboretum Norr för att hjälpa till med skötseln. En mycket värdefull sponsring som tyvärr bara kan nyttjas fullt ut om vi har tillräckliga basresurser i form av egen personal och maskiner, verktyg etc.

fördel för Arboretum Norr då det skapat kontakter och band mellan Arboretum Norr och SLU. Till exempel har SLU gratis upplåtit lokaler och IT-service mm till Arboretum Norr i sin byggnad på campusområdet. Undervisning är ju också en del av stiftelsens syfte enligt urkunden och täta kontakter med studenterna har gjort det lätt att rekrytera arbetsledare för sommarungdomarna.

Genom ett antal framgångsrika projektansökningar, från bland annat Kempestiftelserna och olika EU-medel, fick Baggbölearboretet en rejäl ansiktslyftning under de närmaste åren efter 2008. Omfattande röjningsarbeten företogs, gamla stigar rustades upp samtidigt som kilometervis av nya stigar (t.ex. Lägdaleden, se bild) anlades. Projektmedlen bekostade främst material och anläggningsarbeten där det krävdes maskiner. Arbetskraften bestod, då som nu, till största delen av feriearbetande ungdomar och deras handledare, samt av olika ideella krafter. De senare framför allt från föreningen Arboretum Norrs vänner som var stor och livaktig under dessa år.

Utan stödet från allmänheten och våra besökare skulle Arboretum Norr inte existera idag. Genom åren har det gjorts stora insatser av ideellt arbete, inte minst från vår vänförening. Gåvor från besökare är idag en viktig budgetpost och arv och större donationer från Umebor har flera gånger räddat verksamheten när medlen från det offentliga har sviktat.

Bemanningen av endast en fast anställd, föreståndaren som arbetade 80% av heltid, blev dock alltmer ohållbar när verksamheten växte. Genom den nya sponsringen från de tre intressenterna på Umeå campus, tillsammans med gåvor från privata givare, samt genom att föreståndaren Johnny Schimmel på egen bekostnad sänkte sin tjänstgöringsgrad med en dag per vecka, kunde Stiftelsen Arboretum Norr så småningom anställa en assisterande föreståndare, Lars Dahlberg, på deltid. Tillsammans arbetade Johnny och Lars nu 145% av en heltidstjänst i arboretet och tiden medgav nu också en del satsningar av vetenskapligt slag, varav det viktigaste torde vara att vi gjort omfattande karteringar och byggt upp en modern databas över våra trädsamlingar. Detta arbete har sedan kunnat omsättas i information och kartor om träden på vår webbplats arboretum-norr.se.

Framgångar med flera externa ansökningar (fonder, eu-medel, naturvårdsverket etc.) har också möjliggjort nyanläggningar och nysatsningar. Flera av dessa har redan nämnts, som campusarboretet samt plantskolan och nya delar i Baggbölearboretet. I längden går det dock inte att finansiera driften med projektansökningar. För varje genomfört projekt ökar också kostnaderna för framtida skötsel och förvaltning av de mervärdena (t.ex. nya delar och planteringar) som skapas genom projektet ifråga. I takt med att vi utvecklades växte också skarorna av besökare, vilket givetvis måste ses som positivt, men samtidigt medförde det ökat slitage och ökade kostnader för oss. Det är givetvis ett dilemma för varje allmännyttig organisation utan någon form av inträde, att inte intäkterna utan endast utgifterna ökar i takt med antalet besökare. Det naturliga är då att verksamheten förstärks med offentliga medel i någon form.

Ramanslaget från Umeå kommun höjdes alltså 2008 och de första åren därefter skrevs det årligen upp för att följa kostnadsökningarna, men under åren 2014-2021 låg anslaget stilla på 545kkr. I praktiken minskade bidraget från kommunen under denna period, eftersom vi har påförts kostnader för sådant som Umeå kommun tidigare bekostade. Till exempel har kostnader för bokföring och ekonomihjälp (sköttes tidigare av Gator & Parker), sophämtning, vedutkörning och latrintömning (togs förut av Umeå Fritid) påförts oss. Situationen med en låg basfinansiering, som beskrivs här ovan, ledde hösten 2021 till att en arbetsgrupp för diskussion av strategiska/ekonomiska frågor tillsattes av styrelsen. Medlemmarna i arbetsgruppen var stiftelsens ordförande Andreas Sjögren, Arboretum Norrs föreståndare Johnny Schimmel, ordföranden för föreningen Arboretum Norrs Vänner, professor emeritus Jan-Erik Hällgren, samt stadsträdgårdsmästare Mikael Holmström och Direktör Karin Isaksson, Umeå kommun. Gruppen kom fram till att kraftigt höjda anslag från Umeå kommun till Stiftelsen Arboretum Norr är nödvändiga för att rädda verksamheten och äskanden om ett utökat ramanslag presenterades för tekniska nämnden i januari 2022 och 2025.

Ett lass med småträd är på väg från plantskolan ned till Baggbölearboretet för att planteras ut.

2023 fick vi av Gator och Parker på Umeå kommun en gammal traktor som skulle utangeras, något som vi är oerhört tacksamma för då den har underlättat vårt arbete otroligt mycket.

Vår plantskola i Baggböle har gradvis förbättrats under de senaste decennierna och är en hörnsten i vår verksamhet. Där producerar vi plantmaterialet vi använder från frö som vi har hämtat världen över. Mer än 1000 plantor står där på tillväxt i väntan på utplantering. 4–5 år i plantskolan är också ett första test för arter som vi inte är säkra på om de kommer att överleva i vårt tuffa nordliga klimat.

Den inhägnade plantskolan inrymmer idag också en demonstrationsanläggning med hundratalet fruktträd speciellt lämpade för det nordliga klimatet.

Den ekonomiska situationen från 2022 till idag

Tekniska nämnden tog 2022-10-27 beslut (Diariernr: TN-2022/00690) om att bevilja oss ett tillfälligt anslag om 1 Mkr extra för 2022 och 2023, d.v.s. tillsammans med vårt ordinarie anslag 1 000 045 kr för vart och ett av åren 2022 och 2023. Det var 0,5 Mkr mindre per år än vad vi äskade om och som sagt heller inte permanent, men i sitt beslut skriver TN att ”Kommunstyrelsen bör pröva om ett utökat kontinuerligt anslag kan inarbetas i kommunens budget”. Detta är alltså bakgrunden till att vi nu återkommer med ett förnyat äskande.

Trots att vi fick mindre pengar än vi äskat om för 2022 och 2023 gick verksamheten runt då vi under dessa år hade fått EU-medel som bekostade en snickare samt material till trappor och broar mm och därför inte behövde anställa extra personal. Våra egna personalkostnader 2022 (Endast Lars och Johnny, snickaren som togs av EU-medlen undantagen) uppgick ganska precis till 1 Mkr, d.v.s. lika mycket som vi fick från Umeå kommun med det utökade ramanslaget.

2023 och 2024 arbetade vår föreståndare, Johnny, väldigt lite på grund av sjukdom i familjen, så därför frigjordes hans löneandel och vi kunde då använda dessa till att säsongsanställa en snickare, Robin Lundström som tidigare bekostats av EU-medel, och en trädgårdsmästare och alltiallo, Louella Moser, på deltid. Från 2025 är vår föreståndare tillbaka i arbete och avser att jobba deltid (2 d/v d.v.s. 40%) för stiftelsen under ytterligare ett antal år fram till sin pensionering. Lars Dahlberg och Louella Moser arbetar 4 dagar per vecka (80%) och Robin Lundström arbetar 4 dagar per vecka (80%) under sommaren och hösten. Tillsammans ger detta en total årsarbetstid av 2,4 heltidstjänster per år till en personalkostnad av 1,2 mnkr. Denna bemanning, som är fler anställda än Arboretum Norr någonsin haft under sin femtioåriga historia, bedöms vara ett minimum för att upprätthålla en god skötsel av våra arboreta. Vi kämpar idag också för att beta av en stor underhållsskuld från flera år med kraftig underbemanning.

ARBORETUM NORR I DAG OCH I FRAMTIDEN

Arboretum Norrs betydelse för Umeå kommun

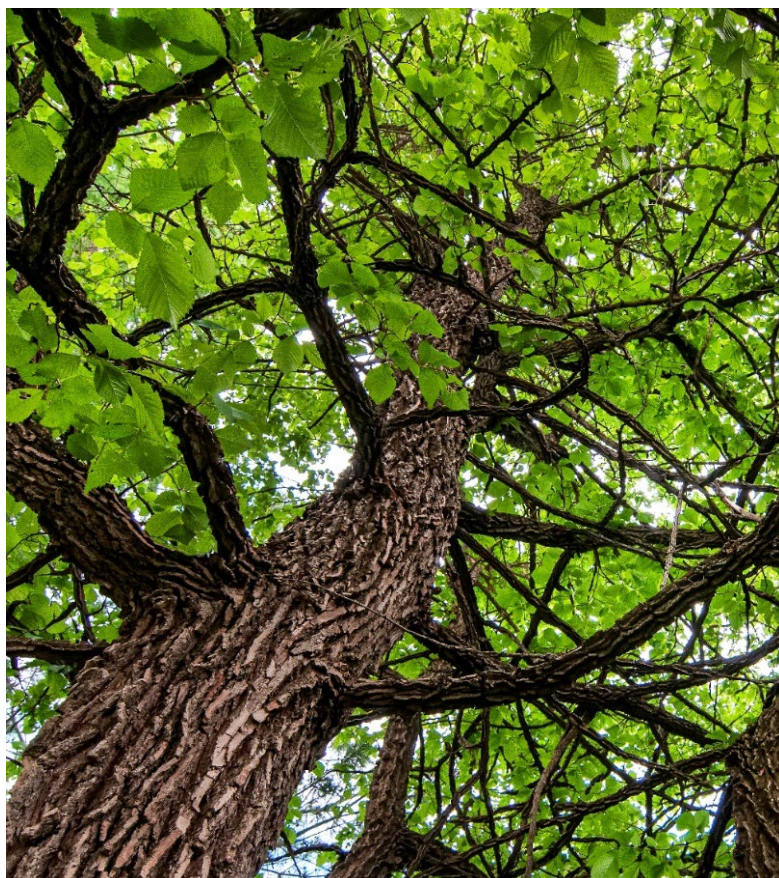
Idag är Arboretum Norr ett etablerat arboretum med ett internationellt, främst nordiskt, kontaktnät. Arboretet har nu blivit mer känt bland Umeåbor men också bland svenskar i allmänhet, och vi har ett socialt och vetenskapligt kontaktnät och får goda vitsord från besökare. Det vetenskapliga intresset för vår verksamhet ökar och vi får stor uppskattning för den ökande biologiska mångfalden i Baggbölearboretet.

Arboretum Norr är också en viktig pedagogisk miljö; viktig för undervisningen vid Forslunda såväl som vid universiteten. Många grundskoleklasser besöker också våra arboretum och vi har årliga guidningar för gymnasieskolor och folkhögskolor. Det finns också ett rent vetenskapligt intresse för Arboretum Norr från våra universitet. Arboretum Norr spelar till exempel en mycket central roll i SLU:s planer på att eventuellt förlägga en ny landskapsarkitektutbildning till Umeå. Vi tar även mot volontärer, praktikanter och examensarbetare från många lärosäten, från hela landet. Guidade turer i våra arboreta är mycket eftertraktade av såväl privata sällskap som från företag och institutioner. Guidningar skulle vi kunna hålla fler av i framtiden, om vi hade en budget där mer av personalens arbetstid frigörs från annat.

Ständigt ökande besökskaror visar att Umeåborna har börjat hitta till Arboretum Norr. Vi märker idag också att vi har besökare tidig vår och sen höst och till viss del även på vintern, vilket vi aldrig sett förut. Att besöksantalet stiger exponentiellt har också varit en tydlig trend under många år och ökningen har skett under de många år på sistone när det inte har funnits någon servering i Baggböle herrgård, vilket vi tolkar som att det är arboretet och de vackra omgivningarna i sig, som drar publik. Vi får också oerhört mycket positiv respons och tacksamhet från våra besökare. Dessutom är det nuförtiden ganska mycket penninggåvor som kommer in på stiftelsens swish-konto, vilket vi tar som ytterligare ett bevis på Umeåbornas uppskattning. Som nämnts tidigare har också arv och större donationer från enskilda Umeåbor (och i något fall från utländska besökare) flera gånger bidragit till Arboretum Norrs överlevnad, när de offentliga medlen har sviktat.

Arboretet i Baggböle drar också turister, både från andra delar av Sverige och globalt. Detta märker vi dels i ett ökande intresse via nätet från både resebolag och privatpersoner runt om i världen, dels genom att vi stöter på många turister i arboretet. Arboretum Norr har också en oerhörd potential för att locka ännu fler besökare. Reklamen för Baggbölearboretet via campusarboretet kommer att bidra till detta. Skulle vi få ekonomiska resurser att genomföra stora tillgänglighetsanpassningar som vi håller på och planerar, skulle det ytterligare öppna upp för Umeås funktionshindrade att nyttja Baggbölearboretet mer. Potentialen är egentligen oändlig.

Mängder av forskning visar hur grönytor och stadsnära skogar minskar i areal när urbaniseringen ökar. Detta gäller i högsta grad en snabbt växande stad som Umeå. Arboretum Norr är idag ett besöksmål av rang och ett av kommunens riktigt stora och fina grönområden på ett lagom avstånd från Umeå centralort. Skogar i ett nordligt läge, och våra arboretum är några av

En korkalm,
Ulmus minor var. suberosa
i vårt Campusarboretum.

Trädet är hämtat från Gotland där de idag finns vildväxande. Flera svenska lövträd, som ask och alm, kommer förmodligen, mot bakgrund av klimatförändringar och sjukdomar, att helt försvinna från södra Sverige i framtiden. I arboretum Norr klarar de sig än så länge bra och i framtiden kommer utvecklade bestånd av sådana arter att vara en unik resurs om vi förvaltar och tar hand om dem idag.

Skogar i ett nordligt läge, och våra arboretum är några av de mest nordliga i världen, med de kvalitéer som man hittar i Arboretum Norr kommer att vara en enorm tillgång i framtiden.

de mest nordliga i världen, med de kvalitéer som man hittar i Baggbölearboretet, kommer att vara en enorm resurs i framtiden. Flera svenska lövträd, som ask och alm, kommer förmodligen, mot bakgrund av klimatförändringar och sjukdomar, att helt försvinna från södra Sverige i framtiden. I arboretum Norr klarar de sig än så länge bra och i framtiden kommer utvecklade bestånd av sådana arter att vara en unik resurs om vi förvaltar och tar hand om den idag.

Arboretum Norrs överlevnad och utveckling i framtiden

Vi hade på nytt äskat om en höjning av ramanslaget med 1 mnkr till verksamhetsåret 2026, men fick avslag. Styrelsen i stiftelsen Arboretum Norr beslöt trots detta att behålla samma bemanning under 2026. Detta kommer att leda till ett kraftigt negativt resultat för 2026, vilket vi avser att balansera med sparade medel som härstammar från ett arv på nästan 1,5 mnkr som testamenterats till oss av en privatperson. I detta yttrande till Tekniska nämnden föreslår vi nu återigen en höjning av ramanslaget med 1 mnkr per år från 2027. Utan denna höjning har vi inga medel kvar för att täcka våra kostnader 2027 och måste då göra en snabb nedläggning av verksamheten.

Erhåller vi den efterfrågade förstärkningen av stödet från Umeå kommun skulle Arboretum Norr gå in i framtiden med en bättre personalsituation än någonsin förr sedan vår historia började för 50 år sedan. Med nuvarande bemanning, bestående av personer med olika kompetenser, har vi resurser att restaurera, förvalta och utveckla Arboretum Norr under de närmaste åren. De tunga posterna i driften sommartid är skötseln av plantskolan och planterade växter samt underhåll och skötsel av stigar, trappor skyltar och andra fasta installationer. Så det är till sådana arbeten vi har behövt en kompetenshöjning och fler händer. Våra feriearbetare är en god hjälp, men kräver också mycket arbetsledning. Vår snickare har egentligen ett kontinuerligt heltidsjobb med att bygga nya stigar och trappor, då det som byggdes för 10–15 år sedan nu faller sönder i snabb takt och vår trädgårdsmästare har likaså fullt upp med trädskötsel och planteringar, varför vi möjligen måste förstärka ytterligare under sommarmånaderna, med någon som har det övergripande ansvaret för ferieungdomarnas arbete.

Denna bemanning kommer att frigöra arbetstid så att vi får en chans att hinna med att upprätthålla sådant som skyltning, hemsida, administration och vetenskapligt arbete, vilket i alltför stor utsträckning fått stå tillbaka de senaste åren. Åratal av underfinansiering och underbemanning har lett fram till en stor underhållsskuld inom i princip alla delar av verksamheten. Med den kraftigt förbättrade personalsituationen som vi uppnått under de senaste åren, har vi nu äntligen börjat ta tag i och beta av denna underhållsskuld. Denna bemanning ger oss också möjligheter att fortsätta att utvecklas genom att attrahera sponsorer och externa bidragsgivare till nya projekt. Projekt där pengarna kan användas till Arboretum Norrs och kommunens utveckling och inte till att försöka upprätthålla och underhålla tidigare investeringar.

Det är sällsynta och fördelaktigt utformade projektmedel i kombination med ett stort arv och extraordinära händelser under de senaste åren (vilket har beskrivits ovan), som har satt oss i denna angenäma personalsituation. Men med nuvarande ramanslag har vi inte ekonomi att upprätthålla denna nödvändiga bemanning och vi ser idag inte att Arboretum Norr kan överleva på sikt om vi inte har ett större fast driftsanslag att falla tillbaka på. Vi har kommit till en punkt där det inte längre går att rädda verksamheten genom ideellt arbete och diverse okonventionella lösningar. Att dra in mer externa pengar kan inte långsiktigt säkra Arboretum Norr längre.

Problemet med att finansiera verksamheten med externa anslag är att pengarna alltid söks till något annat (uppstart av nya projekt) än det man behöver använda dem till (underhåll och drift). Det är en välkänd sanning att det går relativt lätt att hitta bidragsgivare för uppstart av nya projekt, men att det är betydligt svårare att få hjälp med fortsatt drift och skötsel. Alla nya projekt och ständigt ökande besökskaror gör också att tidsåtgången och kostnaderna för driften skjuter i höjden. Dessutom lägger vi redan idag en oproportionerligt stor andel av tiden på administration och ansökningar.

Vi föreslår därför att kommunens ramanslag ökas till 1,5 mnkr per år från 2027 och att anslaget därefter återigen skrivs upp årligen för att täcka kostnadsökningarna. Redan 2022 skrev TN i ett beslut (Diariernr: TN-2022/00690) att "Kommunstyrelsen bör pröva om ett utökat kontinuerligt anslag till Stiftelsen Arboretum Norr kan inarbetas i kommunens budget". Vi tycker det är dags att detta infrias nu.

Bilaga 2.

	Budget 2025	Resultat 2025	Budget 2026	Noter
<u>Intäkter</u>				1 Vi hade äskat om ett höjt ramanslag till 1,5 mnkr för 2026, men när det stod klart att medelstilldelningen ligger kvar oförändrat beslöt styrelsen att upprätta en minusbudget och balansera den med sparade medel. 2 Ytterligare en utbetalning på det arv vi erhöll förra året (2% av Lennart Bondessons kvarlätenskap). Denna utbetalning sker efter avyttring av fasta tillgångar. 3 Från besökare i våra arboreta 4 Ersättning från inst. f. Skogens Ekologi & Skötsel för Lars o Louellas deltagande i dendrologi-undervisning. 5 Servertjänster för hemsidan hos Vaja digital i Sorsele. Kostnaden har bokförts under "kontor" och debiteras SLU enl. sponsringsavtal 6 Sjuklönersättning + ersättning från POM för skötsel av genbankens rosor + ersättningar från Arkitekt högskolan för utlägg i samband med uppförandet av Caudex
Bidrag Umeå kommun	545 000 kr	545 000 kr	545 000 kr ¹	
Bidrag SLU, UMU, Akad. hus	300 000 kr	300 000 kr	300 000 kr	
Bidrag kommuner/företag	59 500 kr	59 500 kr	59 500 kr	
Donationer	0 kr	87 984 kr ²	0 kr	
Gåvor (Svisch) ³	13 000 kr	17 437 kr	20 000 kr	
Guidning/föreläsning (inkl 25% moms)	10 000 kr	19 250 kr	20 000 kr	
Bokförsäljning (inkl 6% moms)	1 000 kr	1 900 kr	2 000 kr	
Undervisning SLU (inkl 25% moms) ⁴		8 000 kr	10 000 kr	
Betalning serverplats (SLU) ⁵	5 000 kr	5 498 kr	5 000 kr	
Diverse övriga intäkter	2 700 kr	15 915 kr ⁶	3 750 kr	
Ränteutgifter (bankkonto)	20 000 kr	20 014 kr	15 000 kr	
Summa intäkter	956 200 kr	1 080 498 kr	980 250 kr	
<u>Kostnader</u>				7 a) Budgeten gjordes när Johnny fortfarande inte visste hur mycket han skulle komma att arbeta b) Johnny arbetar 40% av heltid under hela 2025 och 2026. 8 Lars arbetar 80% av heltid 9 a) Louella arbetar 50% av heltid b) Louella jobbar 80% av heltid 10 Robin arbetar 80% av heltid under barmarkssäsongen 11 Diverse timavlönad arbetshjälp; inkl. lkp 12 Samtliga anställda inkluderade 13 Inklusive serverkostnader som SLU betalar (se not 5) 14 Maskinarbeten (inkl. snöskottning), jord, bark, mm +byggnationer vid stuga/plantskola/parkering a)Snöskottning (6250 kr) även betalt för nästa vinter. En orsak till överdrag jämfört med budget är att vi betalade 15 000 kr för tidigare utförda traktorarbeten. 15 Nya broschyrer till Baggbölearboretet. Ett bidrag om 25000 kr till detta, erhöles redan 2024 från Skogshög-skolans publikationsfond. 16 Under 2025 har vi haft fler personer i arbete än någonsin förut i arboretets historia, både fast personal och många sommarungdomar, vilket har gett oss möjlighet att börja arbeta av den kraftigt ackumulerade underhållsskulden. Så denna höga kostnad jämfört med budget beror främst på en ovanligt stor åtgång av förbrukningsmaterial i form av verktyg, redskap och byggmaterial. Även virke till uppförandet av Caudex ingår (jämf. not 6) samt traktorreparationer (14000 kr) 17 Ytterligare investeringar i elektrisk maskinutrustning. Även ett nytt tält (15 000 kr) till Arboretets dag . 18 Personaltjänst, representation etc. Innefattar även korv, kaffe, musik mm till Arboretets dag samt vissa avskrivningar av kundfordringar. 19 a) Vi hade budgeterat för en förlust ifall vi inte skulle få bifall på det äskande vi lämnat in till Umeå kommun, då vi hade medel i kassa genom sent inkomna projektmedel från landsbygdsprogrammet + arvet vi fått b)Förlusten för 2025 blev ändå större än budgeterat p.g.a. att vi valde att behålla all personal när Johnny kom tillbaka efter sjukskrivning. Också stora driftskostnader p.g.a. stor aktivitet och stor underhållsskuld. c)Styrelsen beslutar sig för att budgetera för ännu ett stort underskott 2026 (och därmed förbruka alla sparade medel i kassan) i väntan på ökade anslag från Umeå kommun.
<i>Personalkostnader</i>				
Lön föreståndare (Johnny) inkl. lkp	170 000 kr ^{7a}	292 406 kr ^{7b}	306 000 kr ^{7b}	
Lön bitr. föreståndare (Lars) inkl. lkp	443 000 kr ⁸	435 572 kr ⁸	441 571 kr ⁸	
Lön trädgårdsmästare (Louella) inkl. lkp	250 000 kr ⁹	262 054 kr ⁹	389 844 kr ⁹	
Lön hantverkare (Robin) inkl. lkp	220 000 kr ¹⁰	307 192 kr ¹⁰	310 000 kr ¹⁰	
Tillfälliga anställningar ¹¹	20 000 kr	21 602 kr	20 000 kr	
Pensionsavsättningar (inkl. särskild löneskatt)	140 000 kr	102 250 kr	120 000 kr ¹²	
Semesterlöneskuld inkl. lkp	0 kr	55 171 kr	60 000 kr	
Arbetsmarknadsörsäkringar	30 000 kr	36 392 kr	40 000 kr	
Summa personalkostnader	1 273 000 kr	1 512 639 kr	1 687 415 kr	
<i>Driftskostnader</i>				
Drift personalbyggnad	25 000 kr	26 202 kr	28 000 kr	
Företagsförsäkring (inventarier)	4 000 kr	4 074 kr	4 074 kr	
Redovisningstjänster (Revata)	70 000 kr	44 619 kr	50 000 kr	
Kontor (It, litteratur, bank, mm) ¹³	10 000 kr	8 363 kr	8 000 kr	
Anläggningsarbeten ¹⁴	30 000 kr	50 424 kr ^{14a}	30 000 kr ^{14a}	
Broschyrer/Trycksaker	25 000 kr ¹⁵	27 560 kr ¹⁵		
Resor (inrikes)	0 kr	0 kr	5 000 kr	
Drift (inkl. förbrukn.material)	50 000 kr	153 263 kr ¹⁶	80 000 kr	
Förbrukningsinventarier	20 000 kr	37 568 kr ¹⁷		
Övriga kostnader ¹⁸	10 000 kr	11 543 kr	15 000 kr	
Summa driftskostnader	244 000 kr	363 616 kr	220 074 kr	
Skatt	4 000 kr	4 266 kr	4 000 kr	
Summa kostnader	1 521 000 kr	1 880 521 kr	1 911 489 kr	
REDOVISAT RESULTAT:	-564 800 kr ^{19a}	-800 023 kr ^{19b}	-931 239 kr ^{19c}	

Tjänsteskrivelse

2026-01-17

Tekniska nämnden

Diariernr: TN-2026/00057

Yttrande Remiss: Kommunens monument och statyer

Förslag till beslut

Tekniska nämnden beslutar

att lämna yttrande enligt nedan.

Ärendebeskrivning

Kulturförvaltningen har tagit fram en rapport om Umeå kommuns konst, monument och statyer på kommunal mark. Rapporten syftar till att tydliggöra ansvar och gränsdragningar för objekt som under lång tid saknat tydlig förvaltning och därmed riskerat försummelse, särskilt äldre minnesmärken och privata donationer utan formell ägare. Rapporten utgör ett värdefullt underlag för långsiktig förvaltning, kostnadseffektivt underhåll och minskad risk för försummelse.

Teknik och fastighetsförvaltningen har fått möjlighet att yttra sig.

Yttrande

Rapportens huvudsakliga innehåll

Rapporten visar att otydligt ansvar kan leda till bristande underhåll och ökade kostnader. Förslaget innebär att:

- Kulturförvaltningen ansvarar för bedömning, prioritering och underhållsplanering.
- Teknik- och fastighetsförvaltningen ansvarar för praktiskt basunderhåll enligt konstenhetens instruktioner, såsom rengöring, markskötsel, felanmälan och enklare reparationer (t.ex. skyltar och belysning).
- Större restaureringsåtgärder utförs av kulturförvaltningen i samverkan med externa experter. (här är rapporten tvetydig, på ett ställe anges ToF som utförare även av detta)

En konsekvens av denna uppdelning är en minskad transparens och att en förvaltning kan uppfattas styra den andra, vilket kan skapa otydlighet och fördröjningar, särskilt vid mindre åtgärder.

Teknik- och fastighetsförvaltningens bedömning

Teknik- och fastighetsförvaltningen instämmer i rapportens behov av tydligare ansvar. Förvaltningen bedömer att ansvarsfördelningen bör bygga

Tjänsteskrivelse

Dnr: TN-2026/00057

på **helhetsansvar**, där den förvaltning som ansvarar för ett objekt även ansvarar för skötsel och beslut som gäller objektet.

- Helhetsansvar omfattar periodiskt underhåll, mindre reparationer, årlig rengöring och beslut om arkivering eller avveckling.
- De flesta objekt – monument och statyer – bör kulturförvaltningen ta helhetsansvar för och lämpligen registrera i sina samlingar, men utan beteckningen konstverk.
- Samarbete mellan förvaltningarna är viktigt. Vissa objekt kan fortsatt hanteras av ToF för klottersanering, medan andra kräver särskild expertis och då ligger ansvaret hos kulturförvaltningen.
- Eventuell uppdelning av ansvar bör fastställas individuellt för varje objekt utifrån komplexitet och kompetensbehov.
- Beslut om ansvar fattas i samråd mellan kulturförvaltningen och teknik- och fastighetsförvaltningen. Gestaltninggruppen ska inte ta beslut om ansvarsfrågor.
- Skötsel av områden intill objekten ingår redan i ToF:s driftåtagande och behöver inte särskilt beskrivas.

Förslag till ställningstagande

Tekniska nämnden anser att huvudregeln för monument och minnesmärken ska vara att de hanteras enligt principen om helhetsansvar, och att ansvaret även fortsättningsvis i normalfallet ligger hos Kulturnämnden. Överenskommelser om drift av enskilda objekt kan fortsatt träffas där det bedöms lämpligt. Sådana överenskommelser hanteras av representanter från respektive förvaltning.

Beslutsunderlag

Protokollsutdrag 20. Bilaga.

Rapport kommunens monument och statyer. Bilaga.

Beredningsansvariga

Magnus Lingegård

Per Hilmerzon

Christina Lundgren

Beslutet ska skickas till

Svar till umea.kultur@umea.se senast 23 mars 2026.

Umeå kommun
Kulturnämnden

Protokollsutdrag
2025-12-18

§ 62

Diariennr: KU-2025/00052

Rapport: Umeå kommuns monument och statyer

Beslut

Kulturnämnden beslutar

att godkänna rapport om Umeå kommuns monument och statyer,

att skicka rapporten på remiss till berörda och i rapporten omnämnda nämnder.

Ärendebeskrivning

Kulturförförvaltningen fick 2025 i uppdrag att göra en kartläggning av omfattning och konsekvenser för att kunna hantera underhåll av kommunens monument och statyer. Umeå kommun förvaltar i dag cirka 11 000 konstverk, varav cirka ett 60-tal är utomhusverk. Dessa är registrerade och beståndet inventeras, besiktas och underhålls av kommunens konstverksamhet med ett underhållsanslag om cirka 120 000 kr/år.

Kommunen emottar frågor om monument, statyer och andra installationer på kommunal mark som inte tillhör Umeå kommuns konstsamling och saknar ofta tydliga ägare och underhållsförfarande. Dessa objekt spänner från moderna lokala initiativ till äldre krigsmonument. Vissa installationer eller objekt saknar både konstnärligt och kulturhistoriskt värde, andra kan sakna konstnärlig verkshöjd eller ursprung men kan ändå ha ett kulturhistoriskt värde. Hanteringen av dessa typer av objekt saknar idag en tydlig rutin och ansvarsstruktur inom kommunen. En systematisk kartläggning krävs för att kunna besluta om framtida hantering, ansvar, budget och organisation av ovan nämnda innehav på kommunal mark.

Beslutsunderlag

Rapport Umeå kommuns monument och statyer

Umeå kommun
Kulturnämnden

Protokollsutdrag
2025-12-18

Beredningsansvariga

Sara Edenius, enhetschef Musei-och konstenheten

Kulturnämndens beslutsordning

Propositionsordning som godkänns

En enig nämnd beslutar att godkänna rapporten och skicka den på remiss i enlighet med förvaltningens förslag.

Beslutet ska skickas till

Tekniska nämnden och byggnadsnämnden med svar senast 23 mars 2026 till umea.kultur@umea.se

Umeå kommuns monument och statyer

Umeå Kommuns monument och statyer

Sammanfattning

Umeå kommuns kulturförvaltning har uppdraget att kartlägga omfattningen av – och konsekvenserna för – underhåll av kommunens monument och statyer, inklusive sådana som inte ingår i kommunens konstsamling. Denna rapport sammanfattar nuläget, kommunens ansvar i relation till kulturmiljölagen, gränsdragningen mellan konstverk och kulturminnen samt föreslår en arbetsmodell med tydlig ansvarsfördelning mellan kommunala förvaltningar, Länsstyrelsen och Västerbottens museum. Med utblickar mot andra kommuner presenteras en schablonmodell för budgetering och metod för registrering av icke-listade objekt. Rapporten fungerar även som underlag för framtida underhållsplan och pekar på behovet av stärkt kompetens samt ett ökat årligt anslag för ett proaktivt och kostnadseffektivt omhändertagande av kommunens innehav av offentlig konst, monument och statyer.

Umeå Kommuns monument och statyer

Innehåll

Umeå kommuns monument och statyer	1
Sammanfattning.....	2
Innehåll	3
Bakgrund och problembeskrivning	4
Syfte och frågeställningar	4
Avgränsningar	4
Disposition	5
Teoretisk bakgrund	5
Metod och genomförande	5
Resultat och analys	6
Slutsatser och rekommendationer	14
Referenser	20
Bilagor	21
Kontaktuppgifter:.....	24
Mer information:	24

Umeå Kommuns monument och statyer

Bakgrund och problembeskrivning

Kulturförförvaltningen fick 2025 i uppdrag att göra en kartläggning av omfattning och konsekvenser för att kunna hantera underhåll av kommunens monument och statyer. Umeå kommun förvaltar i dag ca 12 000 konstverk, varav cirka ett 60-tal är utomhusverk. Dessa är registrerade och beståndet inventeras, besiktas och underhålls av kommunens konstverksamhet med ett underhållsanslag om cirka 120 000 kr/år.

Kommunen emottar frågor om monument, statyer och andra installationer på kommunal mark som ej tillhör Umeå kommuns konstsamling och saknar ofta tydliga ägare och underhållsförfarande. Dessa objekt spänner från moderna lokala initiativ till äldre krigsmonument. Vissa installationer/objekt saknar både konstnärligt och kulturhistoriskt värde, andra kan sakna konstnärlig verkshöjd eller ursprung men kan ändå ha ett kulturhistoriskt värde. Hanteringen av dessa typ av objekt saknar idag en tydlig rutin och ansvarsstruktur inom kommunen. En systematisk kartläggning krävs för att kunna besluta om framtida hantering, ansvar, budget och organisation av ovan nämnda innehav på kommunal mark.

Syfte och frågeställningar

Rapporten redogör för nuvarande förutsättningar samt presenterar metodförslag för framtida hantering av dessa objekt såväl som kommunens nuvarande konstinnehav genom den kommunala konstsamlingen. Rapporten ämnar:

- Analysera kommunens ansvar enligt kulturmiljölagen jämfört med ansvar för offentlig konst (nuläge).
- Identifiera och beskriva kända samt potentiellt okända monument/statyer på kommunal mark (nuläge).
- Föreslå en arbets- och ansvarsfördelning mellan Kulturförvaltningen, Tekniska förvaltningen, Samhällsbyggnad, Västerbottens museum och Länsstyrelsen (framtid)
- Presentera en schablonmodell för underhålls- och kostnadsbedömning (framtid)
- Rekommendera rutiner för registrering och underhåll utifrån nuvarande innehav och prioritering av icke-listade objekt (framtid)

Avgränsningar

Ansvarsfrågan och den preliminära inventeringen omfattar fasta verk/objekt på Umeå kommuns mark i utomhusmiljö. Inventeringen har inkluderat det totala beståndet av offentlig konst, monument och statyer och inkluderar byggnadsintegrerad utsmyckning. Temporära installationer och fornminnen är ej inkluderade i sammanställningen.

Den preliminära kartläggningen har inte skett genom en fysisk besiktning utan genomgång av databaser, register och annat tryckt och digitalt material. Rapporten gör inte anspråk på att listan över

Umeå Kommuns monument och statyer

kommunala innehav är komplett. Listan erbjuder dock en omfattande nulägesbild över kommunens innehav varpå övervägningar och prioriteringar kan göras för framtiden.

Disposition

Rapporten följer kommunens standardmall med avsnitt för teoretisk bakgrund, metod, resultat, diskussion och rekommendationer. Resultat och diskussion är indelat i enlighet med rapportens fastställda frågeställningar för nulägesanalys och framtida rekommendationer/övervägningar.

Teoretisk bakgrund

- Kulturmiljölagen (1988:950) - kommunens ansvar.
- Riksantikvarieämbetet, RAÄ:s handbok i förvaltningsplanering (2015) – värdering & urval.
- Propositionen Gestaltad livsmiljö (2018) – integrering av konst och kulturmiljö.

Metod och genomförande

För ansvarsfrågan:

Genomgång och granskning av lagkrav, rekommenderad praxis och jämförelse med andra kommuner genom granskning av befintliga underhållsplaner och policys har legat till grund för att ge vägledning i ansvarsfrågan.

För befintligt innehav av statyer, monument och offentlig konst

Rapporten har genom en preliminär inventering sökt kartlägga alla offentliga konstverk och monument inom Umeå kommun och beskriva dess ägarförhållanden. Kartläggningen omfattar *alla fasta verk på kommunal mark* – såsom statyer, minnesmärken, monument, land art, fontänskulpturer m.m. – oavsett om de ingår i kommunens konstsamling eller ej. Syftet är skapa en första överblick av verk som idag kan sakna tydliga ägarförhållanden vilket hindrar korrekt underhåll.

Det finns inga heltäckande publika databaser som listar alla Umeå kommuns monument och statyer, men flera källor/inventeringar bidrar med information. Den bifogade listan är sammanställd från Umeå kommuns och andra offentliga konstregister, detaljplaner och anläggningsregister. Exempel på kompletterande källor är officiella sammanställningar från Statens konstråds konstdatabas och campusinventeringar,ⁱ samt Umeå kulturnämnds publikationer (t.ex. *Skulpturguide Umeå*, 2006).

För varje verk anges namn/beskrivning, år eller tillkomstperiod, konstnär, material, placering, ägandeförhållanden samt om verket ingår i Umeå kommuns konstsamling (Ja/Nej). I kolumnen Ägandeförhållanden anges exempelvis *Umeå kommun* för konstverk som ingår i kommunens samling eller står på kommunens mark under dess ansvar. Verk på privat mark eller med privat ägare (t.ex. Umedalens skulpturpark som förvaltas av Balticgruppen) anges som *Privat*. Om ägarskap eller ansvar är oklart anges detta som *Okänd*.

Umeå Kommuns monument och statyer

Resultat och analys

1. Ansvarsfrågan

Umeå kommun bär, liksom alla myndigheter och markägare, ett ansvar för att skydda och vårda kulturarvet.ⁱⁱ Enligt kulturmiljölagen är det en nationell angelägenhet att bevara kulturmiljön, och ansvaret för detta delas av alla.ⁱⁱⁱ Kommunen har en nyckelroll i att identifiera och tillvarata lokala kulturmiljövärden och se till att kulturhistoriskt värdefulla objekt bevaras för kommande generationer. Detta ansvar sträcker sig inte bara till den offentliga konsten i kommunens konstsamling, utan även till äldre installationer, minnesmärken och monument på kommunal mark – även om de formellt inte ingår i kommunens konstsamling. Kommuner har enligt plan- och bygglagen (PBL) ansvar för kulturmiljövården, vilket inkluderar kulturhistoriskt värdefulla objekt oavsett skyddsstatus.^{iv} För enbart konstverk regleras underhållet av upphovsrättsliga principer och ägaransvar; för kulturminnesmärken krävs dessutom samråd med Länsstyrelsen.

Kulturmiljölagen (1988:950)	Kulturmiljön är “en nationell angelägenhet” där alla – inklusive kommuner – bär ansvar för vård och skydd.	Kommunen måste initiera eller samverka i inventering, tillståndsprövning och vård av kulturhistoriskt värdefulla objekt.
Plan- & bygglagen (2010:900)	Kommunen är planmyndighet och ska bevara kultur- och miljövården i fysisk planering.	Kulturvården för offentliga konstverk & monument ska vägas in i detaljplaner, bygglov, markarbeten.
Politik för Gestaltad livsmiljö (prop. 2017/18:110)	Helhetssyn: arkitektur, design, konst och kulturarv i samhällsbyggandet. Kommunen förväntas samordna aktörer och säkerställa konstnärlig kvalitet i offentlig miljö.	Kräver förvaltningsövergripande processer, tidig involvering av konstkompetens och avsätta medel för konstnärliga gestaltningar & underhåll.
Kommunala konst- och kulturprogram (t.ex. Umeås Kulturpolitiska program 2020–2030)	Understryker att offentlig konst är en demokratisk resurs, stärker attraktionskraft & identitet.	Politisk viljeinriktning → konkret ansvarsfördelning, budget och långsiktig underhållsplan behövs.

Ingen lag eller riktlinje gör kommunen *ensam* ansvarig – men samlad lagstiftning + politiska mål placerar huvudansvaret i praktiken hos markägaren/kommunen att garantera både bevarande och tillgänglighet.

Umeå Kommuns monument och statyer

1.1 Ägarens underhållsansvar:

Generellt gäller principen att den som äger eller har bekostat ett offentligt konstverk eller monument också ansvarar för dess underhåll. För äldre offentliga konstverk och kulturhistoriska monument innebär det att ägaren av den plats eller fastighet där objektet står normalt ska bekosta och ombesörja skötseln. Om Umeå kommun är markägare (t.ex. ett krigsmonument från 1800-talet utan känd upphovsman), åligger det i praktiken kommunen att finansiera och utföra nödvändigt underhåll.

1.2 Länsstyrelsens roll:

För skyddade kulturminnen (t.ex. fornlämningar eller byggnadsminnen) har Länsstyrelsen en tillsyns- och samordningsroll. Länsstyrelsen ansvarar för det statliga kulturmiljöarbetet i länet och kontrollerar att kulturmiljölagen följs.^v Myndigheten prövar tillstånd för ändringar av skyddade kulturminnen, ger råd och information samt kan bevilja bidrag för vård av kulturhistoriska objekt.^{vi} När det gäller exempelvis fornlämningar samordnar Länsstyrelsen ofta vårdinsatser i samarbete med kommuner, markägare, hembygdsföreningar och andra aktörer.^{vii} Kommunen bör därför vid större restaureringar eller ändringsbehov av äldre monument samråda med Länsstyrelsen – inte minst om objektet är skyddat eller anses kulturhistoriskt särskilt värdefullt – för att säkerställa att arbetet sker på ett fackmässigt sätt och i enlighet med gällande lagstiftning.

1.3 Läns museet och sakkunniga:

Läns museet (Västerbottens museum) och andra kulturarvsinstitutioner är värdefulla samarbetspartners i arbetet med äldre monument. Läns museerna fungerar i många fall som remissinstans och sakkunnigt stöd åt både kommuner och Länsstyrelser i kulturmiljöfrågor.^{viii} I flera läns museers uppdrag ingår att utföra antikvariska besiktningar och ge rådgivning kring skötsel och restaurering av kulturhistoriskt värdefulla byggnader och objekt.^{ix} Umeå kommun kan således anlita eller samverka med läns museets experter (t.ex. konservatorer eller antikvarier) när man ska bedöma åtgärder för ett äldre monument. Även Riksantikvarieämbetet erbjuder råd och stöd på en övergripande nivå och har ett överinseende över kulturmiljöarbetet i landet^x, men det operativa ansvaret för det enskilda monumentets vård ligger på lokal nivå.

1.4 Intern kommunal ansvarsfördelning för underhåll av monument och statyer:

Det behöver tydligt framgå vilken nämnd eller förvaltning som ansvarar för äldre monument och minnesmärken på kommunens mark. Många kommuner har klargjort detta i sina riktlinjer. Till exempel slår Staffanstorps kommun fast att Kultur- och fritidsförvaltningen ansvarar för att kommunens konstsamling och offentlig konst i kommunens ägo förvaras, underhålls och bevaras på ett lämpligt sätt.^{xi} Kommunstyrelsen i Staffanstorp avsätter dessutom resurser för att riktlinjerna ska kunna följas.^{xii} På liknande sätt har Sala kommun beslutat att kulturförvaltningen (på uppdrag av kommunstyrelsen) är ansvarig för all lös konst – inklusive förvaring och underhåll – medan fast offentlig konst hanteras inom tekniska förvaltningens drift och underhållsansvar.^{xiii}

Dessa exempel belyser vikten av en tydlig ansvarsfördelning mellan kommunens olika enheter: vanligtvis ansvarar kulturförvaltningen för den konstnärliga och kulturhistoriska förvaltningen

Umeå Kommuns monument och statyer

(inventering, konservering, konstnärlig bedömning, uppdatering av konstregister etc.), medan tekniska förvaltningar eller parkförvaltningar kan bistå med praktisk skötsel såsom rengöring, markunderhåll runt monumentet, reparation av belysning, skyltar och liknande. Finansieringen för underhåll bör avsättas årligen i budgeten, antingen inom kulturförvaltningens ram eller via centrala medel öronmärkta för fastighets- och parkunderhåll – beroende på hur kommunen väljer att organisera ansvaret.

1.5 Distinktion mellan olika typer av objekt

För att till fullo besvara ansvarsfrågan i relation till kommunal organisation och externa intressenter är det även viktigt att tydliggöra distinktion och avgränsning mellan olika typer av objekt. Umeå kommuns konstpolicy görs följande principiella åtskillnad mellan konstnärliga skulpturer och kulturhistoriska monument. Ur Umeå kommuns konstpolicy:

"I Umeå kommuns konstpolicy görs följande principiella åtskillnad mellan konstnärliga skulpturer och kulturhistoriska monument.

- **Konstnärlig skulptur:** Ett tredimensionellt konstverk skapat med konstnärlig avsikt, oftast av en namngiven konstnär. Verket är unikt, estetiskt motiverat. Dessa verk bedöms, hanteras och underhålls inom ramen för den offentliga konsten.
- **Kulturhistoriskt monument:** En fysisk struktur eller installation som främst har minnesfunktion eller historisk betydelse, t.ex. minnesstenar, krigsmonument eller platsspecifika minnesmärken. Dessa har ofta upprättats av ideella föreningar, staten eller kommunen för att hedra historiska händelser eller personer, och saknar ofta en namngiven konstnärlig upphovsman. Fokus ligger på kulturarvets bevarandevärde snarare än det konstnärliga uttrycket.

Det är dock viktigt att förstå att gränsen mellan dessa kategorier inte alltid är skarp. Vissa verk uppfyller kriterier för både konstnärligt uttryck och kulturhistoriskt värde.

- Om monumentet har en tydlig estetisk gestaltning, skapats av en konstnär och uttrycker konstnärliga intentioner, kan det betraktas som ett konstverk.
- Om monumentet främst fyller en ceremoniell eller dokumenterande funktion (t.ex. en enkel sten med inskription, rest av en förening), betraktas det i första hand som ett kulturhistoriskt minnesmärke.

Vid övervägande av inskrivning i kommunens konstsamling behövs bägge perspektiv: konstnärlig sakkunskap vid bevarande, men även kulturmiljökompetens vid värdering och restaurering. Kommunen avgör från fall till fall – men som huvudprincip bör monument utan konstnärlig upphovsman hanteras inom ramen för kulturmiljöansvar, inte konstsamlingen. Kommunen bär likväl ett underhållsansvar för dessa objekt men detta omfattas ej av konstpolicyns ramar."

Detta innebär att olika typer av objekt/installationer som finns på kommunal mark faller inom olika expertis och ansvarsområden. Nedan finns en tabell av olika typer av objekt. Vissa objekt kan tillhöra mer än en kategori men modellen ger modellen ger en förenklad överblick:

Umeå Kommuns monument och statyer

	Typ av verk/ installation	Exempel	Tillkomst	Huvudsaklig lagstiftning / krav	Ansvar & hantering	Beslutsväg
Konst	Offentlig konst	Skulpturer, land art etc	Beställs/planeras eller köps in av kommunen i enlighet med kommunens konstpolicy	Upphovsrätts- lagen LOU	Kulturförvaltning (inventering, konstnärligt ansvar) Tekniska förvaltningen (praktisk skötsel)	Kulturnämnden vid större upphandlingar/g estaltningar
	Byggnads- integrerad konst	Väggmålningar, fasadgestaltning	Beställs eller köps in av kommunen enligt konstpolicy	PBL (varsamhet), Upphovsrättslage n	Fastighetsägare + kulturförvaltning rådgivande	Byggnadsnämnd/ Kulturnämnd
Kulturminne	Monument/min nesmärken	Krigsmonument, minnesstenar	Har tillkommit i äldre skeden för att hedra personer, händelser eller idéer eller utmärka en särskild plats	Kulturmiljölagen, PBL	Kommunen om markägare; samråd Länsstyrelsen vid skyddsstatus	Kulturnämnd / Tekniska
	Fornlämningar/ historiska installationer	Gravrösen, runstenar	Har tillkommit i äldre skeden	Kulturmiljölagen (automatiskt skydd)	Länsstyrelsen (tillstånd), kommunen samråder	Länsstyrelsen beslut, kommunen utförare
Utsmyckning	Bruksinstallatio ner med konstnärlig form	Konstnärliga bänkar, lekutrustning, fontäner	Del av övergripande gestaltning av den publika miljön.	PBL, arbetsmiljö, upphovsrätt ev.	Tekniska förvaltningen, kulturförvaltning rådgivande	Tekniska nämnden
	Arkitektoniska miljögestaltning ar	Platsspecifik landskapsarkitekt ur, parker	Del av övergripande gestaltning av den publika miljön.	PBL, miljöbalken, kulturmiljölagen	Samhällsbyggnad huvudansvar, samråd kulturförvaltning	Tekniska nämnden
	Övriga utsmyckningar/ "icke-konst"	Exempel Dykdalber Holmsund, enklare föreningsinitiativ och dyl.	Ofta initierade av privata aktörer eller föreningar	Inga särskilda lagkrav (ej konst, ej kulturminne). Arbetsmiljö/säker het kan gälla.	Parkdrift/tekniska förvaltningen ansvarar. Kulturförvaltningen kan avge rådgivande yttrande (ej konstnärlig angelägenhet).	Tekniska nämnden eller driftsenhet

Umeå Kommuns monument och statyer

1.6 Underhållsplan och rutiner:

För att möta kommunens ansvar bör konstpolicyn inkludera riktlinjer för löpande vård av äldre konstverk och monument. Exempelvis kan Umeå kommun upprätta en underhållsplan för offentliga konstverk och minnesmärken. En sådan plan bör innehålla information om objektens status, behov av rengöring, konservatorsinsatser, eventuella renoveringar samt tidsintervaller för tillsyn. Likaså bör alla berörda kommunala verksamheter veta hur de är delaktiga i arbetet samt hur man ska rapportera skador eller vandalisering av monument. Genom tydliga rutiner säkerställs att inget objekt faller mellan stolarna bara för att det inte formellt ingår i konstsamlingen. Istället ses det som en del av det gemensamma kulturarvet i vår offentliga miljö, med kommunen som garant för dess bevarande.

1.7 Samverkan och stöd:

Kommunen finansierar och utför det vardagliga underhållet av äldre monument på kommunal mark, såsom rengöring, enklare reparationer och skyltning. Vid större restaureringar eller bevarandebestbehov samarbetar kommunen med Länsstyrelsen (för tillstånd och eventuella bidrag) och med läns museet eller andra antikvariska experter för att säkerställa korrekta metoder. På så vis fördelas ansvaret på ett sätt där kommunen tar ledningen i det praktiska och ekonomiska, samtidigt som staten genom Länsstyrelsen utövar tillsyn och stöd.^{xiv} Denna ansvarsuppdelning – där kommunen är huvudansvarig för drift och underhåll och staten (Länsstyrelsen) står för regelverkstillsyn och viss samfinansiering – är bruklig i Sverige och säkerställer att äldre monument och minnesmärken kan bevaras på ett långsiktigt hållbart sätt.

Umeå Kommuns monument och statyer

2. Monument och statyer på kommunal mark

Den sammanställda inventeringen omfattar **116 identifierade objekt** på kommunal mark. Dessa representerar en tidsperiod från 1800-talets senare del till 2020-talets samtida offentliga konst. Variationen i uttryck och material är stor – från klassiska brons- och stensulpturer till moderna installationer i glas, stål och komposit. Många äldre statyer är klassiska brons- eller stensulpturer – t.ex. ryttarstatyn av Gustav II Adolf (avtäck 1924, i brons) samt äldre minnesstenar i sten. Vissa 1800-talsverk är utförda i gjutjärn (som Döbelnsmonumentet från 1867). Samtidigt finns moderna verk i ovanligare material: Vike Lindstrands glasobelisk "Grön eld" från 1970 är ett känt Umeå-landmärke. Storleksmässigt varierar objekten från mindre byster och stenar till monumentala skulpturer flera meter höga (som Camilla Akrakas *Listen!* på Rådhusorget).

Generellt kan sägas att äldre verk ofta är figurativa (gestaltar specifika personer eller händelser i stadens historia), medan nyare offentliga konstverk tenderar att vara mera abstrakta eller konceptuella. Sammanfattningsvis visar Umeås samling en bred variation i utförande – från klassisk skulpturkonst i robusta material (brons, granit, järn) till modern offentlig konst i mer experimentella material och former.

2.1 Ägandeförhållanden

Enligt kartläggningen och data från arbetsfilen fördelas objekten enligt följande:

Ägar-/förvaltningskategori	Antal	Andel (%)
Kommunalt ansvar/ägande (direkt)	63	54,3
Kommunala bolag (Bostaden, Umeå Energi)	5	4,3
Samägande inkl. kommunen	7	6,0
Annan offentlig ägare (stat, region, universitet)	21	18,1
Privat/ideell ägo	19	16,3
Okänt/övrigt	1	0,8
Totalt	116	100

Umeå Kommuns monument och statyer

Kommunens ägande

En stor andel av utomhuskonsten ägs av Umeå kommun själv. Kommunen äger/ansvarar för eller delägar/är delansvarig för 64 % av objekten, och cirka 82 % har någon form av offentlig ägare (kommun, region, stat eller universitet). Hit räknas alla offentliga konstverk som inköpts eller beställts av kommunen genom åren. Resterande andel utgörs av privata eller ideella initiativ, ofta placerade på kommunal mark.

- Av de kommunalt ägda verken ingår 60 stycken (cirka 50 % av det totala antalet, 80% av objekten inom kommunens ansvar) i den officiella konstsamlingen.
- En stor del av samägandet berör Statens konstråd/Akademiska Hus samt Umeå kommun i kombination med Umeå Energi, Balticgruppen, Region Västerbotten och andra. För samägande krävs tydliga drift- och kostnadsöverenskommelser samt utsedda kontaktpunkter. Depositioner skall förvaltas enligt de villkor som följer med depositionen (upphovsrätt, skötselkrav, återlämning m.m.)
- Objekt ägda av kommunala bolag sköts av respektive bolag om de ej ingår i samägande.

Förenings- eller donationsresta monument

Flera äldre minnesmärken har uppförts av föreningar, stiftelser eller eldsjälarna snarare än av kommunen. Till denna kategori hör t.ex. militära eller historiska monument som restes under tidigt 1900-tal till minne av händelser eller personer. *Minnesstenen över Duncker och von Aërekoff* (rest 1895 i Kyrkparken) är ett exempel – sannolikt initierat av lokalhistoriska eller militärhistoriska intressenter. Även Döbelns ryttarstaty (1867) finansierades historiskt genom insamling. Dessa objekt ägs inte formellt av kommunen, utan ägarskapet kan ligga hos en hembygdsförening, veteranorganisation eller liknande. I praktiken hamnar dock skötselansvaret ofta hos kommunen eftersom monumenten står på kommunens mark och allmänheten förväntar sig att de tas om hand.

Privatresta verk på offentlig mark

Vissa skulpturer har donerats av privatpersoner eller företag. Det kan röra sig om konstverk som exempelvis Rotaryklubbar, konstföreningar eller andra privata aktörer låtit uppföra och sedan placerat i det offentliga rummet. Äganderätten i sådana fall kan ligga kvar hos donatorn eller ha överlåtits till kommunen genom gåvobrev. Om ägarfrågan är tydligt reglerad (t.ex. genom avtal) ansvarar ägaren för underhåll, men ofta blir kommunen ändå involverad om verket är tillgängligt för allmänheten.

Oklara eller delade ansvarsförhållanden

Kartläggningen har också identifierat objekt där ägaren är oklar eller delat. Några äldre minnesstenar eller konstverk saknar dokumentation om ägarskap – de "har alltid stått där" men finns inte i något register. I dessa fall har kommunen de facto tagit ansvar (t.ex. låtit Parkförvaltningen sköta om kringliggande ytor och rengöring). Det finns också verk som ägs av andra offentliga aktörer än

Umeå Kommuns monument och statyer

kommunen, till exempel Region Västerbotten (regionen äger viss offentlig konst vid sjukhus och vårdinrättningar) eller staten (Statens konstråd kan ha placerat verk i Umeå). I praktiken behöver kommunen samverka med dessa aktörer för underhåll om verken står på kommunal mark. Generellt gäller nämligen principen att *den som äger eller har bekostat ett offentligt konstverk också ansvarar för dess underhåll*, men om verket står på kommunens mark utan aktiv ägare faller ansvaret ofta ändå på kommunen av praktiska skäl.

2.2 Identifierade utmaningar och möjligheter

1. **Oklara ägarförhållanden:** 16 objekt som bör ligga under kommuns ansvar är ej inskrivna i konstsamlingen. Hälften är olika typer av minnesmärken/stenar utan namngiven konstnär som uppförts med militärhistorisk koppling, tex Västerbottens regemente. Flera äldre monument restes av föreningar eller genom donationer utan att ägande- och underhållsansvar formaliserades. Objekt utan känd ägare hamnar ofta i "rättsligt vakuum" i de fall de inte är inskrivna i Kommunens konstsamling. När kommunen äger marken är kommunen de facto huvudpart. Vem som ansvarar för vad inom Umeå kommun behöver tydliggöras för att ärenden/objekt inte faller mellan stolarna och därigenom riskerar bristande, och i slutändan mer kostsamt underhåll eller att det uteblir helt.
- **Otillräcklig registrering och ansvarsfördelning:** Endast verk i konstsamlingen finns idag i kommunens konstdatabas. Äldre minnesmärken och privata donationer saknar systematiskt underlag.
- **Avsaknad av rutin:** Brist på fastställd process för tillsyn, prioritering och rapportering gör att objekt riskerar att förfalla eller skadas vid markarbeten. Central inventering och prioriteringsmatris (Relevans × Risk × Skick) gör det lättare att förebygga vandalis, korrosion och klimatskador – billigare än akuta insatser efter skador har uppstått. En samlad förvaltning gör att vård, trygghet, klimat- och markåtgärder kan synkas med park- och gatuunderhåll, snöröjning, belysning, evenemang m.m. – minskar totalslitage och kollisionkostnader.
- **Underfinansierat underhåll:** Dagens underhållsbudget på cirka 120 000 kr/år(konstverksamheten) räcker för akuta åtgärder för verk inskrivna i konstsamlingen men inte för planerad långsiktig vård. En behovsprövad och proaktiv budget skulle stordriftsfördelar vid upphandling av konservatorer, lyftkranar, specialtransporter etc. Samlad planering möjliggör långa underhållscykler (5- eller 10-årsöversyn) för ett resurseffektivt underhåll.
- **Behov av extern expertis**
Kommunen behöver inhyra kompetens från konservator/antikvarie med tydligt mandat att:
– göra fackmässiga skaderapporter.
– formulera åtgärdsförslag enligt RAÄ-rekommendationer.
– leda samråd med Länsstyrelsen och länsmuseum där erforderligt.
2. **Tillgång till statliga stöd**
Länsstyrelser kan lämna bidrag för restaurering, men endast om det finns en seriös kommunal huvudman som söker med korrekt dokumentation.

Slutsatser och rekommendationer

Kombinationen av juridisk plikt, samhällsnytta och hållbar ekonomi gör att kommunen måste ta ett tydligt huvudansvar för monument och statyer. Umeå kommun kan med tydlig ansvarsfördelning och samverkan mellan kulturförvaltningen, tekniska förvaltningen och samhällsbyggnad säkerställa att äldre kulturhistoriska monument förvaltas långsiktigt och sakkunnigt. Det ger trygghet för bevarandearbetet, underlättar praktisk skötsel och möjliggör stadens fortsatta utveckling med respekt för kulturarvet samt uppfyller lagkrav enligt PBL och kulturmiljölagen. En strukturerad modell – med klar ansvarsfördelning, underhållsplan och stabil finansiering – är den mest kostnadseffektiva och långsiktigt hållbara vägen för att bevara kulturarvet och uppfylla både nationella mål och lokala ambitioner.

En långsiktig underhållsplan är det konkreta verktyg som verkställer ett korrekt underhåll av det kommunala konstinnehavet. Grundpremisserna för resurseffektiv, proaktiv och hållbar kommunal underhållsplan för offentlig konst, monument och statyer är beslut om dess omfattning och avgränsning. Med föreslagen metodik har Umeå kommun en robust, laganknuten och praktiskt genomförbar modell för att skydda och utveckla sitt offentliga kulturarv – både konst och monument – på lång sikt.

Rekommenderad Modell för Ansvarsfördelning

1. Kulturförvaltningen/ Konstverksamheten

- **Övergripande ansvar** för kulturhistoriska kulturminnen och monument.
- Har sakkunskap inom kulturmiljö, antikvarisk kompetens och förvaltningsplanering.
- Samordnar inventering, dokumentation, bevarandeprogram och kontakt med Länsstyrelsen och Riksantikvarieämbetet, uppdatering av digitalt verksregister, upprättar och följer upp **underhålls och åtgärdsplaner**.

2. Tekniska förvaltningen / Park- och fastighetsförvaltningen

- **Drift- och praktiskt underhåll**, t.ex. städning, reparation av struktur, markarbete, belysning, skyltar efter riktlinjer från kulturförvaltningen, inkluderat handlingsplaner och bruksrutiner.

3. Samhällsbyggnadsförvaltningen /Byggnadsnämnd

- Integrerar kulturvärden i fysisk planering, detaljplaner och bygglov.
- Tar hänsyn till monument vid mark- och byggprojekt.
- Samråder med kulturförvaltningen och Tekniska förvaltningen vid exploateringsprojekt för att säkerställa skydd av kulturminnen.

Umeå Kommuns monument och statyer

4. Samarbete med statliga och regionala aktörer

- **Länsstyrelsen** har tillsynsansvar och ger tillstånd enligt kulturmiljölagen, samt kan bidra med statliga bidrag vid större restaureringar^{xv}
- **Västerbottens museum (länsmuseum)** ger expertstöd, sakkunskap, antikvarisk rådgivning och remissbehandling.
- **Riksantikvarieämbetet** fungerar som nationell stödande myndighet med vägledande handböcker för förvaltningsplanering^{xvi}

Övriga aktörer:

- **Kulturmiljöfunktionen/Byggnadsantikvarie:** rådgivning och kravställning vid åtgärder som berör kulturmiljö- och kulturarvsobjekt; samråd med Länsstyrelsen vid behov.
- **Upphandlad konservator:** utför specialistvård enligt framtagen konserveringsplan.

Roll	Huvuduppgifter	Beslutar om / finansierar
Kulturförvaltningen	Inventering, risk- & värdeklassning, kontakt med Länsstyrelsen/RAÄ vid behov, uppdatera underhållsplan.	Prioritetsklass, upphandling av konservator årsbudgetförslag.
Teknisk/Service-förvaltning	Daglig tillsyn, felanmälan, praktiskt underhåll, beställa arbeten/felanmälan	Upphandling, genomförande, journalföring.
Gestaltningsgruppen	Hanterar samordnings- och budgetfrågor när konst och kulturarv möts i större exploaterings- eller ombyggnadsprojekt. kompetens	Rådgivande för helhetsyn inom gestaltad livsmiljö
Extern konservator	Fackmässiga skaderapporter, åtgärdsförslag, slutbesiktning.	Metodval, teknisk rapport.
Samhällsbyggnad	Integrera skydd i detaljplan, marklov, bygglov	Planbestämmelser
Länsstyrelsen (stat)	Tillsyn & tillstånd, ev. bidrag till skyddade objekt.	Bidragsbeslut, villkor.
Länsmuseum / sakkunniga	Antikvariskt stöd, forskningsinsatser, rådgivning vid behov.	Expertutlåtanden.

Umeå Kommuns monument och statyer

Ansvarsfråga	Kulturförvaltningen	Tekniska förvaltningen	Samhällsbyggnad	Länsstyrelse / Länsmuseum
Inventering & dokumentation	✓		✓ (i PBL-plan)	
Antikvarisk dokumentation	✓			✓
Dagligt underhåll		✓		
Större skötsel/restaurering	✓ (planering)	✓ (utförande)		✓ (tillsyn, bidrag)
Samråd / tillstånd	✓	✓	✓	✓

Umeå Kommuns monument och statyer

Rekommenderad Modell för Finansiering

- **Miniminivå:** årligt *driftsanslag* för rutinåtgärder. (tvätt, mindre lagning) → årlig driftpost hos teknisk förvaltning
- **Flerårsram:** Exempelvis 3–4 miljoner/5-årsperiod för planerade konserveringar (baserat på jämförbara mellanstora kommuner).
- **Reservpott:** 5–10 % oförutsedda akuta skador (storm, sabotage).

Statliga bidrag (Länsstyrelsen) kan sökas för kulturhistoriska monument; planen utgör då formellt budgetunderlag, vilket RAÄ betonar.^{xvii}

Schablonmodell för budget (exkl. moms)

Kategori (storlek/värde)	Antal i Umeå	Rengöring/år	Större åtgärd/5 år	Livscykelkostnad 25 år
A Små (< 1,5 m)	40	1 000 kr	5 000 kr	30 000 kr
B Mellan (1,5–3 m)	45	2 000 kr	15 000 kr	85 000 kr
C Stora (> 3 m / komplex)	14	4 000 kr	40 000 kr	220 000 kr

Umeå Kommuns monument och statyer

Rekommenderar Operativ handlingsplan

1. Politiskt beslut:

Ge kulturförvaltningen uppdraget att skapa en underhållsplan för offentlig konst, monument och statyer inom Umeå kommun.

2. Rutin/riktlinje

För de verk som ej är inkluderade i Umeå kommuns konstsamling och saknar tydliga ägandeförhållande kräver framtagandet av en rutin för hantering/registrering/dokumentering för att säkra en lista över objekt som skall underhållas. Detta rör både de verk som ingår i den preliminära inventeringslistan samt verk som i framtiden kan komma till kommunens kännedom, exempelvis genom att de uppmärksammas av allmänheten.

3. Snabbinventering

a) Tillfällig lista med verk från konstsamlingen samt de verk som saknar tydliga ägandeförhållande.

b) Preliminär värde och riskklass på det totala kommunala innehavet (utomhus)

c) Samråd i gestaltungsgruppen om de enskilda verken angående huruvida dessa skall ingå i underhållsplan eller övrig skötsel. Exempel på bedömningar som resultat av samråd:

1: rekommendation om införlivande i konstsamling (beslut hos konstantendent eller via kulturnämnd i enlighet med delegationsordning)

2: kulturmiljöobjekt utanför konstsamlingen men som har skyddsvärde och bör därmed tas med i underhållsplan.

3: ej kommunalt ansvar (t.ex. privat minnessten)

4. objekt som kan anses vara ren utsmyckning och bör ingå i exempelvis parkskötselplan.

4. Underhållsplan:

Kulturförvaltningen skapar en underhållsplan med ett tvådelat underhållssystem enligt RAÄ:s handbok^{xviii}: Kulturförvaltningen äger planen; Tekniska förvaltningen verkställer basunderhåll. Planerat underhåll samordnas och beställs av extern kompetens av kulturförvaltningen. Tillstånd samråds alltid med Länsstyrelsen vid kulturhistoriska objekt.

- Basdrift (årlig rengöring, småskador) – Tekniska förvaltningen.
- Planerat underhåll (5-års-cykel) – Kulturförvaltningen i samverkan med konservator.

Underhållsplanen ska innehålla:

- Risk- och värdebedömning: RAÄ-matris (Relevans × Risk × Skick).
- Ekonomisk analys: livscykelkostnad (LCC) med tre underhållsnivåer.
- Prioritering A–D enligt RAÄ-modell.

Umeå Kommuns monument och statyer

5. Fältinventering

En första kostnadspost är finansiering- och anlitande av konservator för fältinventering enligt underhållsplanens omfattning/avgränsning och bedömningspunkter utförd med inhyrd konservator.

6. Finansiering

Beslut om stegvis ökat anslag enligt fältinventeringens/underhållsplanens utfall.

- a) Tekniska förvaltningen skapar årsvis underhållsbudget för **basdrift**, i dialog med kulturförvaltningen
- b) Kulturförvaltningen säkrar finansiering för **planerat underhåll**

7. Åtgärd

- Implementering och Basdrift
- Implementering av Planerat underhåll: större åtgärder i enlighet med underhållsplanens prioriteringar och kostnadsberäkning.

8. Uppföljning

- Årsrapport till kulturnämnden: genomförda åtgärder, avvikelser, kostnadsutfall, risktrender.
- Femårsrevidering: full inventering + uppdatering av alla värde- och riskklasser till kulturnämnden.
- Delrevidering efter större klimathändelser eller exploateringsprojekt.

Långsiktig: Upprättande av en gemensam digital plattform där allmänheten kan söka information och rapportera skador.

Förväntade Resultat

Kort sikt (1-3 år)

- Fullständig inventering & riskanalys.
- Första årsrapport till kulturnämnden; ökad transparens.

Medellång sikt (4-6 år)

- Kostnadstoppar jämnas ut; färre akuta räddningsinsatser.
- Högre nyttjande av statliga kulturmiljöbidrag.

Lång sikt (> 10 år)

- Monumenten behåller konstnärligt, historiskt och ekonomiskt värde.
- Offentliga miljöer upplevs som tryggare och mer attraktiva – bidrar till kommunens varumärke och hållbar tillväxt (Gestaltad livsmiljö).

Umeå Kommuns monument och statyer

Referenser

REFERENSER • Kulturmiljölag (1988:950)

- RAÄ (2015). Plattform kulturhistorisk värdering och urval.
- Regeringen (2018). Prop. 2017/18:110 Politik för gestaltad livsmiljö.
- Linköpings kommun (2023). Handlingsplan Offentlig konst.
- Göteborgs stad (2022). Underhållsplan Offentlig konst.
- Staffanstorps kommun (2021). Riktlinjer för kulturmiljö och offentlig konst.

Umeå Kommuns monument och statyer

Bilagor

Bilaga 1: Inventeringslista 2025 (excel)

Bilaga 2: Begreppsdefinitioner/ordlista

Umeå Kommuns monument och statyer

Bilaga 2:

Begrepp	Definition
Antikvarie	Expert på kulturhistoria och kulturmiljövård. Ansvarar ofta för dokumentation, värdering och rådgivning.
Arkivarie	Yrkesperson som arbetar med insamling, bevarande och tillgängliggörande av dokument och arkivhandlingar.
Besiktning	Tillsyn av ett objekts tillstånd, ofta enligt ett fastställt intervall.
Enprocentregeln	Principen att ca 1 % av byggkostnader i offentliga byggprojekt bör avsättas till konstnärlig gestaltning.
Fornlämning	Ett kulturhistoriskt objekt som är lämnat av människan före 1850 och som har vetenskapligt eller kulturhistoriskt värde. Är skyddad enligt KML.
Fornminne	Äldre benämning för fornlämning, dvs en lämning efter människors verksamhet under forna tider, som är skyddad enligt Kulturmiljölagen (KML). Det kan vara gravar, boplatser, fäbodrar, kultplatser m.m.
Gestaltad livsmiljö	Styrande begrepp som betonar att arkitektur, design, konst och kulturmiljöer tillsammans formar vår fysiska miljö.
Inventering	Systematisk genomgång och dokumentation av objekt i det offentliga rummet. Inkluderar t.ex. placering, skick och ägare.
Konservator	Fackperson med specialkompetens inom konservering. Utför tillståndsbedömningar, åtgärdsförslag och konserveringsarbeten.
Konservering	Åtgärder som syftar till att bevara och skydda ett objekt från vidare skador eller nedbrytning, utan att återställa det till ett tidigare skick.
Konstverk	Ett objekt eller verk framställt av en konstnär, ofta inom bildkonst men även andra medier.
Kulturarv	Alla materiella och immateriella uttryck för mänsklig påverkan över tid – byggnader, konst, berättelser, traditioner etc.
Kulturmiljö	En geografisk miljö som i någon form är präglad av människans verksamhet genom historien – från enstaka byggnader till hela landskap.
Kulturminne	Ett mer allmänt uttryck för kulturhistoriskt värdefulla objekt eller platser. Kan vara skyddade (t.ex. byggnadsminnen) eller oskyddade.
Land art	Konstform där konstnären använder landskapet eller naturmaterial som medium, ofta i större skala och utomhus.

Umeå Kommuns monument och statyer

Länsstyrelsen	Regional myndighet som har ansvar för tillsyn, tillståndsgivning och rådgivning för skyddade kulturmiljöer.
Minnesmärke	Ett objekt som markerar en specifik händelse eller person, ofta av symbolisk karaktär.
Monument	Ett större konstverk eller byggnadsverk som uppförts för att minnas eller hedra en person, händelse eller idé.
RAÄ	Riksantikvarieämbetet – Sveriges myndighet för kulturarvsfrågor. Arbetar med rådgivning, vägledning, tillståndsprövning och kunskapsutveckling.
Restaurering	Åtgärder för att återställa ett objekt till ett tidigare skick, ofta med bevarande av historisk och estetisk integritet.
Riskbedömning	Bedömning av faktorer som kan påverka objektets långsiktiga bevarande – t.ex. klimat, skadegörelse, vibrationer.
Staty	En fristående skulptur, uppförd i dekorativt eller monumentalt syfte.
Värdebedömning	Klassificering av objekt utifrån deras kulturhistoriska, estetiska, sociala eller ikoniska värde.

Umeå Kommuns monument och statyer

Kontaktuppgifter:

Sara Edenius, sara.edenius umea.se

Enhetschef Musei- och Konstenheten, Umeå Kulturförvaltning

Mer information:

Foto: Staty av Gustav II Adolf, Otto Strandman 1924, Umeå Kommuns Konstsamling, Placering Rådhusparken.

umea.se/webbsida

Umeå Kommuns monument och statyer

i statenskonstrad.se,

ii raa.se

iii lagen.nu

iv

kulturarvstockholm.se+14Riksantikvarieämbetet+14Riksantikvarieämbetet+14Länsstyrelsen+1Riksantikvarieämbetet+1.

v lagen.nuraa.se.

vi raa.se.

vii raa.se

viii raa.se

ix raa.se.

x raa.se

xi cms.staffanstorp.se.

xii cms.staffanstorp.se.

xiii sala.se.

xiv raa.se

xv

Malmö+15Riksantikvarieämbetet+15Riksantikvarieämbetet+15Boverket+2Malmö+2Riksdagen+2.

xvi

Riksantikvarieämbetet+1Riksantikvarieämbetet+1Länsstyrelsen+7Riksantikvarieämbetet+7Riksantikvarieämbetet+7.

xvii Riksantikvarieämbetet

xviii Riksantikvarieämbetet+2Riksantikvarieämbetet+2Riksantikvarieämbetet+2.

Kulturförvaltningen

Besöksadress: Stadshuset, Skolgatan 31A

Väven, Storgatan 46A

Postadress: Kulturförvaltningen

Umeå Kommun

901 84

090-16 10 00

umea.kommun@umea.se

www.umea.se

Tjänsteskrivelse

2026-02-27

Tekniska nämnden

Diariennr: TN-2026/00165

Tekniska nämndens yttrande över Stadsledningskontorets förslag till planeringsdirektiv för 2027

Förslag till beslut

Tekniska nämnden beslutar

att överlämna förvaltningens yttranden enligt bilagor.

att anse ärendet justerat.

Ärendebeskrivning

Stadsledningskontoret har i enlighet med kommunfullmäktiges riktlinjer för planeringsprocess, budget och investeringar sammanställt ett förslag till planeringsdirektiv för 2027.

Berörda nämnder ska skriftligt besvara följande remissfrågor:

Remissfråga 1 - Vilka väsentliga förändringar påverkar utförandet av nämndens grunduppdrag under kommande år?

Remissfråga 2 - Bedömer nämnden att förslaget till investeringsbudget 2027 och plan 2028-2030 innebär direkta och väsentliga verksamhetskonsekvenser?

Remissfråga 3 - Bedömer nämnden att ett eller flera av fastställda program bör revideras, utökas eller avgränsas?

Remissfråga 4 - Bedömer nämnden att det finns behov av revidering av nämndens taxor eller avgifter för verksamhetsåret 2027?

Beslutsunderlag

Bilaga 1. Planeringsdirektiv 1 2027 samt plan för 2028-2030. Bilaga.

Bilaga 2. Investeringsbudget 2027 och plan 2028-2030. Bilaga.

Bilaga 3. Totalramsberäkning. Bilaga.

Bilaga 4. Anvisning för nämnder och bolags yttrande. Bilaga.

Bilaga 5. Nämndernas utmaningar och möjligheter i 3-5 års perspektiv.

Bilaga.

Tjänsteskrivelse

Dnr: TN-2026/00165

Bilaga 6. Nettokostnadsavvikelser och nettokostnadsjämförelser. Bilaga.

Bilaga 7. Relationstal - föreslagen ramtilldelning i förhållande till PKV och demografiska förändringar. Bilaga.

Bilaga 8. Ramtilldelning över tid. Bilaga.

Bilaga 9. Nuläge inriktningsmål och program 2025. Bilaga.

Bilaga 10. Förslag viktiga datum för kommunens nämnder och bolag under 2027. Bilaga.

Yttrande Remissfråga 1. Bilaga.

Yttrande Remissfråga 2. Bilaga.

Yttrande Remissfråga 3. Bilaga.

Yttrande Remissfråga 4. Bilaga.

Beredningsansvariga

Karin Isaksson

Marcus Bystedt

Hanna Ekman

Verksamhetsekonomer

Verksamhetschefer

Beslutet ska skickas till

Till KSdiarium, i word-format, senast 20 mars 2026

Stadsledningskontorets förslag till

Planeringsdirektiv 1, budget och investeringar 2027

- Ekonomiska ramar för budget 2027 och plan 2028-2030
- Grunduppdrag, driftbudget till nämnder
- Inriktningsmål och program
- Tilläggsuppdrag till nämnder och bolag

Beslutad av:
-

Dokumenttyp:
Plan

Diarienummer:
KS-2025/00756

Giltighetstid:
ej aktuellt

Datum, paragraf för beslut:
[20XX-XX-XX, § XX]

Dokumentansvarig:
Stadsledningskontoret
Ekonomi och styrning

Dokumentet styr:
-

Innehåll

Stadsledningskontorets förslag till Planeringsdirektiv 1, budget och investeringar 2027.....	1
Innehåll.....	2
Om planeringsdirektiv version 1	4
Förutsättningar för Planperioden 2027-2030	6
Ekonomiska förutsättningar	6
Demografisk utveckling	11
Näringslivskonjunktur.....	12
Bostadsmarknad och bostadsförsörjning	13
Arbetsmarknadskonjunktur, kompetensförsörjning och löneutveckling	13
Sammanfattning.....	14
Grunduppdrag och resurstilldelning till kommunens nämnder	15
Kommunstyrelsen	17
Byggnadsnämnden	19
Fritidsnämnden	20
För- och grundskolenämnden	21
Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden	23
Individ- och familjenämnden	25
Kulturnämnden	27
Miljö- och hälsoskyddsnämnden	29
Personalnämnden	30
Tekniska nämnden	31
Valnämnden	33
Äldrenämnden.....	34
Kommungemensamma nämnder.....	36
Umeå kommunföretag och de kommunala bolagen	36
Inriktningsmål och program	37
Inriktningsmål.....	38
Program för tillväxt.....	39
Program för social hållbarhet.....	41
Program för Klimatneutrala Umeå 2040	45
Personalpolitiska mål och uppdrag	49
God ekonomisk hushållning - Ekonomiska riktlinjer och finansiella mål	50

Finansiella mål	50
Uppföljning, analys och utvärdering	51
Budget 2027 och plan 2028–2030 för nämnder och styrelse	53
Tabell 1. Budgetramar nämnder och styrelse 2027	53
Tabell 2. Specifikation av kommunstyrelsens budgetram	54
Tabell 3. Resultaträkning 2026–2030	54
Tabell 4. Finansieringsbudget 2026–2030	55
Tabell 5. Nyckeltal	55
Investeringsramar 2026–2030	56
Tabell 6. Investeringsramar per nämnd	56
Tabell 7. Nya investeringsprojekt över 50 mnkr	56
Redogörelse för ekonomin i de kommunala bolagen	57
Tabell 8. Prognos investeringsramar bolagskoncern	58

Om planeringsdirektiv version 1

Du läser nu stadsledningskontorets förslag till planeringsdirektiv version 1 för 2027–2030. Version 1 innehåller förslag till totalram och nämndramar för kommande planeringsperiod. Förslaget baseras på kommunfullmäktiges senaste beslut om planeringsdirektiv för verksamhetsår 2026 (d.v.s. på senaste tillgängliga beslut om skattesats, mål, budgetramar med mera) samt andra kommunfullmäktigebeslut som är viktiga för planering. Detta innebär att de mål och program som ingår i förslaget är desamma som kommunfullmäktige fastställt för 2026 (beslut i juni 2025)

Detta innebär att förslaget baseras på:

- Av kommunfullmäktige fastställd skattesats för 2026 (22,80)
- Av kommunfullmäktige fastställd utdelning från Umeå Kommun Företag AB, (0 kr)

Dessa grundförutsättningar ingår även i den modell för totalramberäkning som kommunstyrelsen fastställt.¹ Totalramsberäkningen utgår från den av kommunfullmäktige senast beslutade budgeten och flerårsplanen. Den revideras med skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning baserat på regeringens höstproposition och Umeå kommuns egen befolkningsprognos. Vidare justeras kostnader för pensioner enligt senaste beräkning från avtalad pensionsförvaltare samt för uppdaterade beräkningar av finansnetto och avskrivningar baserat på förslag till investeringsbudget 2027 och plan 2028–2030. Den fördelningsbara ramen är det som kvarstår efter att prognosticerade intäkter från skatter och bidrag, kraftverksamhet samt eventuell utdelning reducerats för särskilda åtaganden som kommunfullmäktige beslutat om, ekonomisk ram för valnämnden och kommunfullmäktige (revisionen) samt en fördelningsreserv för politiska prioriteringar. I den politiska fördelningsreserven reserveras även medel avseende kostnader för höjt PO-pålägg 2027-2030 och som fördelas ut till nämnderna i planeringsdirektiv 2.

Den fördelningsbara ramen har i enlighet med fastställd modell i ett första steg fördelats till styrelse och nämnder med samma procentuella andel som i kommunfullmäktiges senaste beslut och med hänsyn tagen till eventuella beslutade tekniska ramjusteringar. Därefter har ramarna justerats så att varje nämnd fått tilldelning i enlighet med PKV² i förhållande till relevant åldersintervall enligt senaste befolkningsprognos. De överskjutande medel som uppstått vid justering till PKV per invånare i aktuellt åldersintervall har tillförts den politiska fördelningsreserven. Två nämnder är undantagna från denna modellberäkning; för

¹ Beslut i kommunstyrelsen 2021-05-18, Dnr: KS-2021/00367

² Prisindex för kommunal verksamhet (PKV) exklusive PO-effekt enligt SKR:s prognos i cirkulär 25:47 i oktober 2025.

valnämnden baseras ramen på beslutad flerårsbudget istället för procentuell andel och för kommunfullmäktige (revisionen) har ramen beräknats enligt särskild modell beslutad av kommunfullmäktige.

Föreslagen budgetram för nämnd innefattar kostnader för nämndens verksamhet i 2027 års prisnivå. Budgetramarna är nettokostnadsramar för styrelse och nämnder. Ramarna har beräknats med utgångspunkt från nuvarande organisation. Eventuella organisationsöversyner och/eller överföring av verksamheter till nytt ansvar regleras genom beslut om tekniska förändringar av budgetramarna.

Planeringsdirektiv version 1, med bilagor skickas till nämnder och bolag för yttrande. Fram till den 20 mars 2026 kan de lämna sina yttranden. Efter att yttranden från nämnder och bolag sammanställts, skickas planeringsdirektiv version 2 med bilagor ut för partipolitisk beredning. De olika partierna tar sedan fram sina förslag till planeringsdirektiv. Kommunfullmäktige beslutar i juni 2026 om den slutgiltiga budgeten för 2027.

Förutsättningar för Planperioden 2027-2030

Ekonomiska förutsättningar³

Osäkerhet präglar en vacklande omvärldskonjunktur

Osäkerhet tynger den globala ekonomin med konsekvensen att konsumtionen dämpas, investeringar uteblir och anställningsbeslut skjuts upp eller arbetsstyrkor minskas. Geopolitiska spänningar men främst USA:s handelskrig skapar osäkerhet kring den globala konjunkturen. Konsekvenserna för världsekonomin är svåra att förutse. Särskilt hög osäkerhet är förknippad till USA som är navet för världsekonomin och finansmarknaden. Tullsatserna på USA:s import har höjts markant, från omkring 3 procent till cirka 17 procent i genomsnitt. Trots det syns ännu ingen tydlig nedgång i den amerikanska utrikeshandeln. Det syns inte heller några stora negativa effekter för global tillverkningsindustri ännu: såväl global varuhandel som industriproduktion har fortsatt att stiga, till och med i snabbare takt än i fjol. Att införandet av tullhöjningarna drog ut på tiden försenade de direkta prisseffekterna. Motåtgärder från omvärlden har varit begränsade och en eskalerande global handelskonflikt har därmed kunnat undvikas, åtminstone hittills. Kostnaderna för de höjda tullarna tycks i högre grad än väntat ha absorberats av importörer och återförsäljare. En stor osäkerhet kvarstår dock i hur utvecklingen kommer att se ut framåt.

Hög sysselsättning förmår inte lyfta europeisk tillväxt

Trots en tämligen stark arbetsmarknadsutveckling i Europa, där sysselsättningsgraden är den högsta på 20 år, är tillväxten svag. Med undantag för Spanien är BNP-tillväxten låg i de största ekonomierna i eurozonen och det syns inga tydliga tecken på någon snar vändning.

Tyskland, det största och mest handelsinriktade av länderna, brottas med försvagad konkurrenskraft för sin fordonsindustri, vilket utgör ett stort sänke för Europa. En utmaning för länderna blir att ställa om mot inte minst den expanderande försvarsindustrin, såväl i Tyskland som i övriga EU. Prognosen är att satsningarna på försvarsindustrin antas lyfta BNP flera procent i eurozonen kommande år.

³ Avsnitt om global och nationell ekonomi baseras på SKR:s Ekonomirapport oktober 2025.

Tabell 3 • BNP-tillväxt i omvärlden

Procentuell förändring, kalenderkorrigerade värden

	Utfall	Prognos		Kalkyl		
	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Eurozonen	0,8	1,2	1,1	2,4	2,4	2,2
USA	2,8	1,5	1,4	2,4	2,1	1,8
Världen, handelsviktad*	1,8	2,3	2,3	2,1	2,2	2,2

* Handelsviktad baseras på global BNP viktad utifrån KIX-index. KIX är ett valutaindex baserat på flöden av varor och råvaror i den svenska utrikeshandeln.

Källor: Konjunkturinstitutet, Macrobond samt Sveriges Kommuner och Regioner

Ytterligare något lägre globala styrräntor

Några viktiga styrräntor i vår omvärld bedöms sänkas i år och nästa år. Jämfört med åren före 2022, när styrräntorna började höjas, ligger flertalet centralbanksräntor på höga nivåer trots att de sänkts sedan 2023–2024. Detta är delvis en följd av att det har dragit ut på tiden att få ned inflationen efter pris- och kostnadschocken 2021–2022. Det tidigare så låga ränteläget hängde samtidigt ihop med en ihållande mycket låg global inflation. Högre inflation framöver kommer leda till ett högre ränteläge. Inte heller reala styrräntor – det vill säga nominella styrräntor justerade för inflationen – antas bli så låga som under det förra decenniet. Detta pekar också mot högre nominella styrräntor åren framöver jämfört med före 2022.

Svensk ekonomi präglas av konjunkturåterhämtning

Svensk ekonomi befinner sig i en utdragen lågkonjunktur efter flera negativa störningar de senaste åren. Svagare omvärldskonjunktur och mindre gynnsamma handelsförhållanden, och hög osäkerhet därtill, fortsätter att dämpa efterfrågan på svensk export. Samtidigt ger stora satsningar på infrastruktur, energiomställning och en omfattande upprustning av försvarsförmågan inom EU visst stöd till tillväxten de kommande åren.

Utsikterna för svensk ekonomi vilar därmed i hög grad på den inhemska efterfrågan, där hushållens konsumtion väntas bli den främsta drivkraften. Det är en bedömning som kvarstår sedan förra året men som blivit förskjuten med anledning av att hushållen hållit tillbaka sin konsumtion på grund av den osäkra omvärlden. Stigande reallöner, lägre bolåneräntor och en finanspolitik som stärker hushållens köpkraft talar för ökad optimism och konsumtion under 2026 och 2027.

Nya ekonomiska förutsättningar framöver - det nya normala

Utöver den konjunkturella återhämtningen pågår samtidigt en mer varaktig anpassning. Priser, löneökningar samt räntor väntas stabilisera sig på högre nivåer jämfört med åren före 2020. Samtliga aktörer i ekonomin behöver anpassa sig till dessa nya ekonomiska förutsättningar, vilket påverkar konsumtion, sparande och investeringar. På kort sikt bidrar dessa skiften till en långsammare konjunkturåterhämtning då konsumtion och investeringar har blivit dyrare än tidigare. På längre sikt riskerar detta även att dämpa potentialen i ekonomin.

Högt tryck i staten men kommunsektorn återhållsam

Den offentliga konsumtionen ökar relativt mycket nästa år och kommer fortsätta göra det kommande år, med anledning av både utbyggnaden av rättsväsendet och upprustningen av militärt och civilt försvar. Det är framförallt den statliga konsumtionen som ökar starkt medan kommunal konsumtion utvecklas svagt kommande år, främst till följd av en allt långsammare befolkningstillväxt. Förutom svag befolkningstillväxt innebär senaste årens lägre födslootal och en åldrande befolkning behov av anpassning av verksamhet. Långsiktighet och anpassning- och omställningsförmåga blir därför centrala ledord för kommunsektorn framöver.

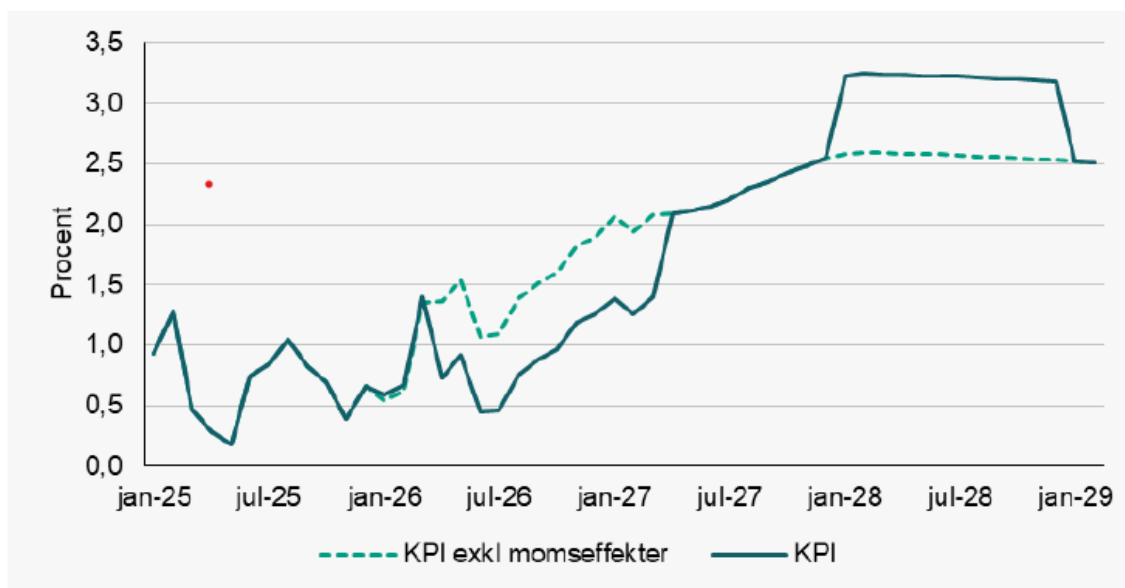
Låga prisökningar och sänkt livsmedelsmoms dämpar inflationen

Nästa år bedöms KPIF-inflationen att dämpas. Prishöjningar på livsmedel (exklusive moms) blir då mindre än i år men även hyreshöjningar samt inflationen för en lång rad varor och tjänster förutsätts 2026 bli lägre än 2025, som följd av ett gradvis avtagande kostnadstryck och en återgång till genomsnittliga prisökningar som gällde åren före inflationschocken.

Vid sidan om förändringar av marknadspriser på varor och tjänster kommer förslagen i Budgetpropositionen för 2026 att sätta stor prägel på inflationen kommande år. Särskilt den halverade livsmedelsmomsen, som införs i april 2026, får stor betydelse för inflationen då livsmedelspriserna utgör en stor del av KPI (nästan 14 procent). Momssänkningen bedöms ge en betydande prisnedgång, och inflationen helåret 2026 bedöms bli en halv procentenhet lägre enbart av detta skäl. Motsatta effekten sker när den tillfälligt halverade livsmedelsmomsen höjs, vilket antas ske i januari 2028. Sammanfattningsvis bedöms förändringarna av livsmedelsmomsen ge lägre inflation 2026–2027 men högre inflation 2028, se diagram nedan.

Diagram 7 • KPI-inflation i Sverige

Procent

Källor: Macrobond och Sveriges Kommuner och Regioner

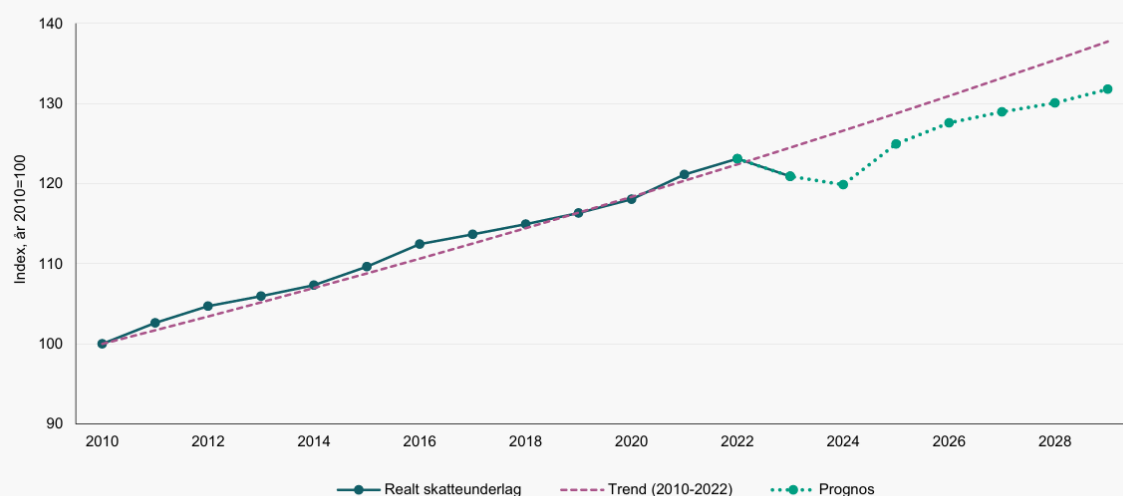
Stabil skatteunderlagstillväxt, men svagare köpkraft i sektorn

Det kommunala skatteunderlaget ökar i normal takt kommande år, med en starkare utveckling 2027. Bedömningarna från regeringen respektive SKR om skatteunderlagets utveckling följer samma bana, dock är tillväxten något högre åren fram till 2027 och något lägre 2028 enligt regeringen.

Kommunsektorns ekonomiska utrymme har emellertid försvagats varaktigt, då den höga inflationen 2023-2024 inneburit en högre prisnivå som minskat den verksamhetsvolym som skatteintäkterna kan finansiera. Detta ses i nedanstående diagram över den reala skatteunderlagsutvecklingen. I detta är dock ingen hänsyn tagen till den förändrade befolkningsstrukturen/försörjningskvoten.

Skatteunderlaget i reala termer

Index, år 2010=100

Källor: Skatteverket och Sveriges Kommuner och Regioner.

Förutsättningar för Umeå kommun

Skatteintäkterna utvecklas enligt prognos väl under planeringsperioden. Prognosen som ligger till grund för planeringen baseras på regeringens skatteunderlagsprognos.

Skatteunderlaget bedöms öka med i genomsnitt 4,5 procent per år 2026–2028, med en starkare utveckling 2027 än övriga år. De kommande två åren överstiger skatteunderlagets tillväxt det historiska genomsnittet. Under dessa år ökar även det reala skatteunderlaget, vilket innebär en ökad köpkraft. Under 2028 bedöms skatteunderlagets tillväxt bli svagare än historiska genomsnittet samtidigt som inflationen förväntas öka, vilket sammantaget leder till att tillväxten av skatteunderlaget uteblir helt i reala termer.

Pensionskostnaderna stabiliseras under perioden enligt senaste prognos. Förslagen i Höstpropositionen för 2026 påverkar dock inflationen, vilket kommer att få genomslag i kommande pensionsprognoser.

Med ett oförändrat resultatkrav på 2% i kombination med föreslagen investeringsplan ökar låneskulden kraftigt de första åren då investeringsnivån är hög pga förskjutningar från tidigare år. I senare delen av planeringsperioden ökar självfinansieringsgraden och låneskulden utvecklas i långsammare takt. Soliditeten beräknas är i slutet av perioden vara något högre än i senaste årsbokslut.

Skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning

Umeå kommun baserar sin prognos över skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning på regeringens prognos över skatteunderlagets utveckling och förändringar av generella statsbidrag och regleringar i budgetpropositionen för 2026 samt kommunens egen befolkningsprognos och skattesats enligt senaste beslutet.

Umeå kommun (mnkr)	Budget 2026	Prognos 2027	Prognos 2028	Prognos 2029	Prognos 2030
Skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning i budget 2026 och prognos 2027-2030	10 250	10 770	11 195	11 640	12 103
<u>Specifikation prognos:</u>					
Skatteintäkter	8 775	9 177	9 585	10 076	10 559
Inkomstutjämning	1 541	1 678	1 752	1 802	1 875
Kostnadsutjämning	-888	-954	-991	-1 036	-1 074
Regleringsbidrag	307	336	315	261	205
LSS-utjämning	216	234	236	238	240
Strukturbidrag	0	0	0	0	0
Införandebidrag	0	0	0	0	0
Slutavräkning	0	0	0	0	0
Fastighetsavgift	299	299	299	299	299
Summa	10 250	10 770	11 195	11 640	12 103

Kommunfullmäktige fastställde i juni 2025 skattesatsen för år 2026 till 22,80 kr.

Skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning beräknas öka med 520 miljoner kr mellan budget 2026 och budget 2027 och med 1 853 mnkr fram till 2030.

Demografisk utveckling

Umeå kommuns befolkningstillväxt under 2025 påverkades främst av två faktorer: ett fortsatt lågt barnafödande och en svagare befolkningstillväxt i riket, vilket minskade flyttströmmarna till kommunen. Antalet födda har minskat stadigt sedan 2020 och legat på låga nivåer sedan 2023. Denna utveckling fortsatte under 2025. Hushållens ekonomiska förutsättningar bedöms förbättras kommande år och kan på sikt bidra till en viss återhämtning i barnafödandet.

Rikets demografiska utveckling har också förändrats. Sveriges befolkning ökade med drygt 737 000 personer de senaste tio åren, motsvarande 7,5 procent eller i snitt 0,83 procent per år. SCB:s senaste prognos visar dock att tillväxten framöver blir betydligt lägre än tidigare beräknat. Till år 2036 väntas befolkningen öka med cirka 254 000 personer (2,4 procent), motsvarande en årlig tillväxttakt på 0,20 procent. Antalet födda steg tillfälligt under

pandemin men återgick därefter till den nedåtgående trend som präglat det senaste decenniet.

Umeå kommun följer denna nationella utveckling. Befolkningstillväxten 2025 ligger på samma nivå som 2024 men lägre än tidigare år. Den dämpade tillväxten förklaras av färre födda, högre utvandring och ett svagare inrikes flyttnetto till följd av rikets lägre befolkningstillväxt.

Studenterna utgör fortsatt en central del av Umeås demografi och kompetensförsörjning. Under höstterminen 2025 antogs rekordmånga studenter vid Umeå universitet, totalt 38 000, varav drygt 5 700 nybörjare. Umeås befolkningstillväxt är till stor del beroende av både den årliga tillströmningen av nya studenter och en kvarstanningsgrad bland examinerade som över tid legat runt 35 procent.

Den aktuella befolkningsprognosen för 2025–2036 baseras på den faktiska folkmängden 2024 och sträcker sig fram till och med år 2036. Prognosen pekar på en fortsatt stabil men något lägre tillväxttakt jämfört med föregående års prognos. Umeås befolkning bedöms öka med cirka 11 300 personer, från 134 249 invånare år 2024 till omkring 145 500 invånare år 2036. Den genomsnittliga årliga ökningen är cirka 940 personer, med en något högre tillväxt i början och lägre mot slutet av perioden. Umeå väntas passera 140 000 invånare under år 2030.

Näringslivskonjunktur

Konjunkturinstitutet och Norrlandsfonden gör bedömningen att den långvariga lågkonjunkturen är i sitt slutskede och flertalet branscher ger uttryck för ett positivare konjunkturläge med högre förväntningar under 2026. Den positiva utvecklingen av nya arbetstillfällen inom försvar och myndigheter fortsätter och påverkar övrig näring.

Tillverkande industri signalerar ökad ordertillgång. Handeln ser en ökning av privatkonsumtion och tjänstesektorn fortsätter utvecklas och är numera största enskilda bransch. Byggsektorn har fortsatta utmaningar men trots en lägre bostadsproduktion så signaleras en vändning. Fortfarande kvarstår osäkerhetsfaktorer kring det volatila världsläget som gör läget något svårbedömt. I vanlig ordning är Umeås styrka den stora branschbredden och kombinationen av privata och offentliga jobb. Även om den oerhört starka tillväxten i arbetstillfällen som varit de senaste fem åren till vissa delar avmattas så finns nya branscher som tar plats och har en tillväxt.

Bostadsmarknad och bostadsförsörjning

Förutsättningarna på bostadsmarknaden har förbättrats under det senaste halvåret. Inflationen har fortsatt nedåt enligt prognos och Riksbanken bedömer att styrräntan kan ligga kvar på 1,75 procent under en tid framöver. God inkomstutveckling, gynnsamma räntenivåer och befolkningstillväxt är avgörande faktorer för bostadsmarknadens utveckling, men årets demografiska prognos visar en något lägre befolkningsökning än tidigare, vilket dämpar efterfrågan något.

Den ekonomiska återhämtningen är försiktig och riskbilden fortsatt osäker. Hushållens konsumtionsmönster, finanspolitikens utformning och geopolitiska faktorer kan påverka både ränteutvecklingen och bostadsefterfrågan framåt.

Under 2025 har villapriserna och bostadsrättspriserna i Umeå sjunkit med 5,5 procent jämfört med året innan. Stigande bostadspriser stärker investeringsviljan medan fallande priser verkar i motsatt riktning och försvagar förutsättningarna för bostadsbyggande.

Bostadsbyggandet i Umeå kommun bedöms landa något lägre än 2024, omkring 800–900 färdigställda bostäder. De lägre nivåerna av påbörjade projekt under 2022–2025 innebär att färdigställandet minskar framför allt under 2026 och 2027, oavsett om konjunkturen förbättras. Även om planberedskapen har stärkts är det först efter 2028 som bostadsbyggandet bedöms kunna återhämta sig, vilket innebär att bostadsbristen väntas öka under 2026–2027 för att därefter gradvis minska.

Arbetsmarknadskonjunktur, kompetensförsörjning och löneutveckling

Arbetsförmedlingen visar i Arbetsmarknadsläget kvartal 3 2025 att det senaste årets pågående lågkonjunkturen fortsatt att sätta spår på svensk arbetsmarknad. Antalet inskrivna arbetslösa i riket ökade i genomsnitt kvartal tre 2025. Den relativa arbetslöshetsnivån har också ökat under perioden, till 7,0 procent. Västerbottens läns omfattande varsel och uppsägningar det gångna året har haft påverkan på länet, samtidigt som arbetslöshetsnivån fortsatt ligger på en nivå som är lägre än riksgenomsnittet. Den relativa arbetslöshetsnivån har ökat i länet som helhet men påverkan utanför Skellefteå kommun har varit relativt liten.

Umeå kommun och flera av kranskommunerna (som också utgör gemensam arbetsmarknadsregion), ligger fortsatt på 3,2 – 4,3% arbetslöshet. Det gör att det arbetsmarknadsläge som beskrivits i tidigare års budgetförutsättningar, till stor del kvarstår. Det vill säga fortsatta signaler om arbetskraftsbrist och relativt begränsade möjligheter att få ut tillräckligt från befintlig lokal och regional arbetskraft. Det utgör en utmaning när

konjunkturen förväntas vända uppåt med förväntat ytterligare arbetskraftsbehov i Umeåregionen.

SKR:s prognos för timlönkostnader 2027 beräknas till 3,5 % i genomsnitt för kommunal sektor.

Sammanfattning

Trots lågkonjunktur och osäkert världsläge så är det ekonomiska läget förhållandevis stabilt för kommunen under planperioden. Skatteintäkterna utvecklas enligt prognos väl under planeringsperioden samtidigt som pensionskostnaderna stabiliseras.

Umeås befolkning fortsätter att öka om än i något lägre takt än tidigare år trots avstannande befolkningstillväxt nationellt. Fortsatt fallande trend avseende fertilitetstalen i riket bedöms på sikt få väsentlig påverkan på kommunernas demografiska sammansättning.

Umeå kommun har trots nationell lågkonjunktur relativt låg arbetslöshet, något som kan påverka såväl kommun som övriga aktörer om konjunkturen vänder upp under kommande år. Brist på arbetskraft är något Umeå delar med övriga Umeregionen. Lågkonjunkturrens inverkan på bostadsproduktionen kan innebära ett hinder för ökad inflyttning. Även om planberedskapen har stärkts är det först efter 2028 som bostadsbyggandet bedöms kunna återhämta sig.

Grunduppdrag och resurstilldelning till kommunens nämnder

I mars 2021 fastställde kommunfullmäktige att alla nämnder och helägda bolag ska ha ett skriftligt grunduppdrag som förtydligar det kommunala ändamålet med nämnden/bolaget och dess roll och ansvar. Grunduppdraget är specifikt för en nämnd eller ett bolag.

Grunduppdragen ska vara långsiktiga och gälla för minst en mandatperiod.

Kommunfullmäktige fastställer grunduppdrag till nämnd och bolag och följer årligen upp hur nämnd/bolag hanterat sitt grunduppdrag.

För bolag framgår grunduppdraget i bolagsordning och konkretiseras genom bolagets ägardirektiv. För nämnd fastställs grunduppdrag för styrelse och nämnder i kommunens *Reglemente för kommunens nämnder och styrelse*. Det infogas därefter i planeringsdirektivet. Om det finns behov av revidering av grunduppdraget så sker det genom att reglementet revideras.

Grunduppdraget är utgångspunkt för verksamhets- och bolagsstyrning

Inom ramen för grunduppdraget har nämnd/bolag möjlighet att utifrån sina specifika förutsättningar och behov fastställa hur verksamhetsstyrning och uppföljning ska utformas. Vid utformning av nämnds- eller bolagsspecifik verksamhetsstyrning och uppföljning har dock nämnd och bolag att följa eventuella krav från lagstiftning och författning samt beslut och direktiv från kommunfullmäktige samt anvisning från kommunstyrelsen om hur styrning och uppföljning ska utformas.

Uppföljning av grunduppdraget

Uppföljning av grunduppdraget sker årligen genom att nämnd och bolag bedömer i vilken omfattning nämnden eller bolaget verkställt grunduppdraget och rapporterar sagda bedömning till kommunstyrelsen som sammanställer inför hantering i kommunfullmäktige. Respektive bolag rapporterar i anslutning till delårsrapport, årsredovisning och bolagsstyrningsrapport. Kommunstyrelsen har ansvar och mandat att utforma anvisning för när och hur rapportering från nämnder och bolag ska ske.

Grunduppdrag och resurstilldelning (budget)

För att möjliggöra att nämnd/bolag har förutsättningar att fullgöra sitt grunduppdrag kan nämnd/bolag tilldelas resurser från kommunfullmäktige. Utöver medel som tilldelas från kommunfullmäktige kan nämnd och bolag ha andra intäkter som nyttjas för att finansiera nämndens eller bolagets grunduppdrag. Om kommunfullmäktige inte har fastställt annat gäller prioriteringsordningen:

- Medel före grunduppdrag: Tillgängliga medel styr grunduppdragets omfattning (bredd/djup)
- Grunduppdrag före inriktningsmål: Om tillgängliga medel ej räcker ska grunduppdrag fastställt av kommunfullmäktige prioriteras före inriktningsmål fastställda av kommunfullmäktige.
- Grunduppdrag och inriktningsmål före tilläggsuppdrag: Om tillgängliga medel ej räcker ska grunduppdrag och inriktningsmål fastställt av kommunfullmäktige prioriteras före eventuella tilläggsuppdrag fastställda av kommunfullmäktige.

Kommunstyrelsen

Kommunstyrelsen styr, leder och samordnar kommunens verksamheter och ekonomi samt följer upp och rapporterar utvecklingen i kommunens verksamheter till kommunfullmäktige. Kommunstyrelsen ska samordna förvaltningen av kommunens angelägenheter och ha uppsikt över kommunens nämnder, bolag och av kommunen förvaltade stiftelser.

Kommunstyrelsen ska utöva en samordnad styrning, bereda ärenden inför kommunfullmäktige och ansvara för uppföljning av att fullmäktiges beslut genomförs.

Kommunstyrelsen har ansvar att leda och samordna utveckling av för kommunen strategiskt viktiga områden som ej fördelats till annan nämnd, exempelvis kommunövergripande arbete med social, ekologisk och ekonomisk hållbarhet, näringslivs- och tillväxtpolitiskt arbete samt bostads- respektive markförsörjning. Dessutom har kommunstyrelsen ett särskilt ansvar för

- kommunkansli, arkiv och juridik
- arbetsgivarfrågor och lönehantering
- ekonomi, styrning och upphandling
- kommunikation
- markförsörjning och exploatering
- näringslivsutveckling
- säkerhet och trygghet
- strategisk utveckling och innovation
- översiktsplanering

Kommunstyrelsen är även anställningsmyndighet för kommunens samlade förvaltningsorganisation och ansvarar för arbetsgivarpolitiken.

Ekonomisk ram för kommunstyrelsen 2027 (mnkr)

Kommunstyrelsens fastställda budget för 2026 (beslut i juni 2025)	-1 348,39
Kommunstyrelsens tilldelning enligt förslag i planeringsdirektiv 1	
Tillskott enligt modell	-63,72
Justering till PKV per invånare för relevant åldersintervall	1,41
Av kommunfullmäktige beslutade justeringar i juni 2026	
Xx	-x,xx
Yy	-y.yy
Ekonomisk tilldelning för 2027	-1 410,71
Ökad ekonomisk tilldelning 2027 jämfört med 2026	-62,32

Motiv för ökad/minskad tilldelning

- Motivering 1
- Motivering 2

Tilläggsuppdrag

Tilläggsuppdrag Kommunstyrelsen

Tex. tilläggsuppdrag 2027:1

Tex. Tilläggsuppdrag 2027:2

Tilläggsuppdrag 2027:3

Byggnadsnämnden

I byggnadsnämndens uppdrag ingår att verkställa kommunens fysiska planering i form av nya detaljplaner, områdesbestämmelser samt stadsdels- och kvartersöversyner. Nämnden ansvar även för lovprövning, tillsyn och prövning av strandskyddsdispens. Nämnden tar beslut om bidrag för bostadsanpassningar. Inom nämndens område finns mättnings- och kartverksamhet, förvaltning av kommunens landskaps- och fastighetsinformation samt förädling av geografiska data. Nämnden ansvarar för den kommunala lantmäterimyndigheten samt för namnsättning av stadsdelar, gator med mera. Inom sina områden arbetar byggnadsnämnden för en hållbar utveckling i Umeå.

Ekonomisk ram för byggnadsnämnden 2027 (mnkr)

Byggnadsnämndens fastställda budget för 2026 (beslut i juni 2025)	-65,54
Byggnadsnämndens tilldelning enligt förslag i planeringsdirektiv 1	
Tillskott enligt modell	-2,93
Justering till PKV per invånare för relevant åldersintervall	0,32
Av kommunfullmäktige beslutade justeringar i juni 2026	
Xx	-x,xx
Yy	-y.yy
Ekonomisk tilldelning för 2027	-68,15
Ökad ekonomisk tilldelning 2027 jämfört med 2026	-2,61

Motiv för ökad/minskad tilldelning

- Motivering 1
- Motivering 2

Tilläggsuppdrag

Tilläggsuppdrag Byggnadsnämnden
Tilläggsuppdrag 2027:1
Tilläggsuppdrag 2027:2
Tilläggsuppdrag 2027:3

Fritidsnämnden

Fritidsnämnden ansvarar för att erbjuda Umeås invånare ett rikt, jämlikt, jämställt och hållbart fritidsutbud, där barn och ungas delaktighet och möjlighet till utveckling har en särställning. Nämnden erbjuder fritidsaktiviteter och inkluderande mötesplatser, för unga liksom för vuxna med intellektuell funktionsnedsättning. Nämnden har det samlade ansvaret för handläggning av kommunens föreningsbidrag, samt ett särskilt uppdrag att stödja föreningslivet och främja det ideella engagemanget.

Nämnden ansvarar för skötsel och uthyrning av idrotts- och fritidsanläggningar, både för elit- och breddidrott. I uppdraget ingår även skötsel av friluftsområden samt fiskefrämjande åtgärder. Nämnden har i uppdrag att erbjuda Umeås invånare badupplevelser, friskvård samt ansvara för simundervisning för samtliga grundskoleelever.

Ekonomisk ram fritidsnämnden 2027 (mnkr)

Fritidsnämndens fastställda budget för 2026 (beslut i juni 2025)	-166,27
Fritidsnämndens tilldelning enligt förslag i planeringsdirektiv 1	
Tillskott enligt modell	-7,43
Justering till PKV per invånare för relevant åldersintervall	0,80
Av kommunfullmäktige beslutade justeringar i juni 2026	
Xx	-x,xx
Yy	-y,yy
Ekonomisk tilldelning för 2027	-172,90
Ökad ekonomisk tilldelning 2027 jämfört med 2026	-6,63

Motiv för ökad/minskad tilldelning

- Motivering 1
- Motivering 2

Tilläggsuppdrag

Tilläggsuppdrag Fritidsnämnden
Tilläggsuppdrag 2027:1
Tilläggsuppdrag 2027:2
Tilläggsuppdrag 2027:3

För- och grundskolenämnden

Nämnden har ett övergripande ansvar för att alla barn folkbokförda i kommunen har tillgång till förskola och pedagogisk omsorg samt skolgång i kommunens egna eller i fristående verksamheter. Nämnden ansvarar för kommunal förskola inklusive förskolor på minoritetsspråk, pedagogisk omsorg i form av dagbarnvårdare och nattisverksamhet, förskoleklass, grundskola, anpassad grundskola och fritidshem.

Nämnden ansvarar för att fördela resurser till egen verksamhet och till fristående verksamheter enligt bidrag på lika villkor. Vidare har nämnden ansvar för skolpliktsbevakning och samverkan med fristående verksamheter i egenskap av hemkommun, samt att bevilja tillstånd och genomföra tillsyn av fristående förskoleverksamheter eller pedagogisk omsorg.

Nämnden ska säkerställa att den kommunala utbildningen utgår från grundläggande demokratiska värderingar och alla barn och elevers lika värde.

Ekonomisk ram för- och grundskolenämnden 2027 (mnkr)

För- och grundskolenämndens fastställda budget för 2026 (beslut i juni 2025)	-2 384,94
Teknisk ramjustering 2026 KS nau 2025-09-09	5,21
För- och grundskolenämndens tilldelning enligt förslag i planeringsdirektiv 1	
Tillskott enligt modell	-106,34
Justering till PKV per invånare för relevant åldersintervall	61,07
Av kommunfullmäktige beslutade justeringar i juni 2026	
Xx	-x,xx
Yy	-y,yy
Ekonomisk tilldelning för 2027	-2 425,01
Ökad ekonomisk tilldelning 2027 jämfört med 2026	-45,27

Motiv för ökad/minskad tilldelning

- Motivering 1
- Motivering 2

Tilläggsuppdrag

Tilläggsuppdrag För- och grundskolenämnden

Tilläggsuppdrag 2027:1

Tilläggsuppdrag 2027:2

Tilläggsuppdrag 2027:3

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden

Nämnden har ett övergripande ansvar för att alla ungdomar och unga vuxna boende i kommunen har tillgång till skola i kommunens egna verksamheter eller i fristående verksamheter. Nämnden ansvarar för kommunens gymnasieskolor, anpassad gymnasieskola, Elitidrottsgymnasium (NIU- och RIG) och Riksgymnasium för rörelsehindrade (RH-gymnasium).

Nämnden ansvarar för att fördela resurser till egen verksamhet och fristående verksamheter enligt bidrag på lika villkor, samt svara för insyn och samråd gällande fristående gymnasieskolor. Nämnden ska säkerställa att nämndens verksamheter ger eleverna en grund för fortsatta studier och/eller yrkesverksamhet, samt ett aktivt deltagande i samhället i övrigt. Nämnden ansvarar övergripande för ledning, samordning och utveckling av skolväsendet.

Vidare har nämnden ett samlat ansvar för det kommunala aktivitetsansvaret och kommunal vuxenutbildning på grundläggande nivå, gymnasienivå och som anpassad utbildning samt svenska för invandrare (sfi). Nämnden svarar vidare för arbetsmarknad och integration, genom att tillhandahålla sysselsättningsbefrämjande åtgärder samt mottagande av vissa nyanlända invandrare för bosättning.

Ekonomisk ram gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden 2027 (mnkr)

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens fastställda budget för 2026 (beslut i juni 2025)	-680,84
Teknisk ramjustering 2026 KS nau 2025-09-09	-5,21
Gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens tilldelning enligt planeringsdirektiv 1	
Tillskott enligt modell	-30,66
Justering till PKV per invånare för relevant åldersintervall	-11,82
Av kommunfullmäktige beslutade justeringar i juni 2026	
Xx	-x,xx
Yy	-y,yy
Ekonomisk tilldelning för 2027	-728,52
Ökad ekonomisk tilldelning 2027 jämfört med 2026	-42,48

Motiv för ökad/minskad tilldelning

- Motivering 1

- Motivering 2

Tilläggsuppdrag

Tilläggsuppdrag Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden

Tilläggsuppdrag 2027:1

Tilläggsuppdrag 2027:2

Tilläggsuppdrag 2027:3

Individ- och familjenämnden

Individ- och familjenämndens grunduppdrag är att tillgodose behov av stöd och omsorg inom socialtjänstens lagstadgade ansvarsområde för att stärka och trygga den enskilde att leva ett självständigt liv. Socialtjänsten arbetar förebyggande för att främja jämlika levnadsvillkor.

Grunduppdraget omfattar att:

- ge stöd, omsorg och skydd till barn, unga och vuxna
- ge stöd och service till barn, unga och vuxna med funktionsnedsättning
- ge stöd till självförsörjning och tillgodose behov av försörjningsstöd
- tillgodose behov av råd, stöd samt handläggning av familjerättsliga frågor
- tillhandahålla familjerådgivning
- erbjuda hälso- och sjukvård till personer i bostad med särskild service och under vistelsetid på daglig verksamhet
- erbjuda hälso- och sjukvård till personer i ordinärt boende (hemsjukvård under 65 år).

Ekonomisk ram för individ- och familjenämnden 2027 (mnkr)

Individ- och familjenämndens fastställda budget för 2026 (beslut i juni 2025)	-1 872,19
Individ- och familjenämndens tilldelning enligt förslag i planeringsdirektiv 1	
Tillskott enligt modell	-83,66
Justering till PKV per invånare för relevant åldersintervall	12,43
Av kommunfullmäktige beslutade justeringar i juni 2026	
Xx	-x,xx
Yy	-y,yy
Ekonomisk tilldelning för 2027	-1 943,42
Ökad ekonomisk tilldelning 2027 jämfört med 2026	-71,23

Motiv för ökad/minskad tilldelning

- Motivering 1
- Motivering 2

Tilläggsuppdrag

Tilläggsuppdrag Individ och familjenämnden

Tilläggsuppdrag 2027:1

Tilläggsuppdrag 2027:2

Tilläggsuppdrag 2027:3

Kulturnämnden

Kulturnämnden svarar för folkbibliotek, Skolbiblioteksservice, konstverksamhet, kulturskola, kvinnohistoriskt museum, kultur i skolan, kultur för seniorer, arrangemang i Väven och kommungemensamma arrangemang samt den kommungemensamma konstsamlingen.

Utöver detta svarar Kulturnämnden för Sveriges Depåbibliotek och lånecentral samt stöd till kulturföreningar, kulturfestivaler och studieförbund. Kulturnämnden fördelar stipendier och annat stöd till kulturutövare samt till samlingslokaler.

Kulturnämnden ska medverka i kommunens arbete med stadsmiljö- och bevarandefrågor och i kommunövergripande kulturfrågor som handläggs av andra nämnder och styrelser.

Kulturnämnden ska inom sitt ansvarsområde stödja och främja yttrandefriheten, möjliggöra konstnärliga upplevelser, stödja skapande verksamhet, samarbeta och samråda med samhällsorgan, föreningar, intresseorganisationer, övriga tillskyndare inom verksamhetsområdet samt stödja och främja internationellt kulturutbyte.

Ekonomisk ram för kulturnämnden 2027 (mnkr)

Kulturnämndens fastställda budget för 2026 (beslut i juni 2025)	-177,71
Kulturnämndens tilldelning enligt förslag planeringsdirektiv 1	
Tillskott enligt modell	-7,94
Justering till PKV per invånare för relevant åldersintervall	0,86
Av kommunfullmäktige beslutade justeringar i juni 2026	
Xx	-x,xx
Yy	-y,yy
Ekonomisk tilldelning för 2026	-184,79
Ökad ekonomisk tilldelning 2027 jämfört med 2026	-7,08

Motiv för ökad/minskad tilldelning

- Motivering 1
- Motivering 2

Tilläggsuppdrag

Tilläggsuppdrag Kulturnämnden

Tilläggsuppdrag 2027:1

Tilläggsuppdrag 2027:2

Tilläggsuppdrag 2027:3

Miljö- och hälsoskyddsnämnden

I miljö- och hälsoskyddsnämndens uppdrag ingår att möjliggöra god hälsa och en hållbar utveckling i Umeå. Nämnden ansvarar för prövning och tillsyn beträffande miljö- och hälsoskyddsområdet, livsmedelssäkerhet samt serveringstillstånd. Nämnden bidrar med underlag för en god samhällsplanering och utveckling genom miljöövervakning, energieffektivisering och klimatpåverkan, naturvård samt kompetensstöd i miljöfrågor vid översiktsplanering och detaljplanering. Nämnden ansvarar också för den lagstadgade budget- och skuldrådgivningen samt för att tillvarata konsumenternas intressen inom konsumentpolitikens område. I tillägg till det ska kommunens förvaltare fullgöra uppgifter enligt föräldrabalken. Nämnden ansvarar även för att avgöra i vilken omfattning tillsynsansvar enligt miljöbalken ska övertas från länsstyrelsen.

Ekonomisk ram för miljö- och hälsoskyddsnämnden 2027 (mnkr)

Miljö- och hälsoskyddsnämndens fastställda budget för 2026 (beslut i juni 2025)	-22,65
Miljö- och hälsoskyddsnämndens tilldelning enligt förslag i planeringsdirektiv 1	
Tillskott enligt modell	-1,01
Justering till PKV per invånare för relevant åldersintervall	0,11
Av kommunfullmäktige beslutade justeringar i juni 2026	
Xx	-x,xx
Yy	-y.yy
Ekonomisk tilldelning för 2027	-23,56
Ökad ekonomisk tilldelning 2027 jämfört med 2026	-0,90

Motiv för ökad/minskad tilldelning

- Motivering 1
- Motivering 2

Tilläggsuppdrag

Tilläggsuppdrag Miljö- och hälsoskyddsnämnden

Tilläggsuppdrag 2027:1

Tilläggsuppdrag 2027:2

Tilläggsuppdrag 2027:3

Personalnämnden

Nämnden är kommunens samordnande nämnd för personalstrategiska frågor. Nämnden samordnar och verkar för att Umeå kommun har en enhetlig och sammanhållen personalpolitik samt följer upp och rapporterar utveckling och ställning i personalpolitiska frågor till kommunfullmäktige och nämnderna.

Ekonomisk ram för personalnämnden 2027 (mnkr)

Personalnämndens fastställda budget för 2025 (beslut i juni 2024)	-1,34
Personalnämndens tilldelning enligt förslag i planeringsdirektiv 1	
Tillskott enligt modell	-0,06
Justering till PKV per invånare för relevant åldersintervall	0,01
Av kommunfullmäktige beslutade justeringar i juni 2026	
Ekonomisk tilldelning för 2027	-1,39
Ökad ekonomisk tilldelning 2027 jämfört med 2026	-0,05

Motiv för ökad/minskad tilldelning

- Motivering 1
- Motivering 2

Tilläggsuppdrag

Tilläggsuppdrag Personalnämnden
Tilläggsuppdrag 2027:1
Tilläggsuppdrag 2027:2
Tilläggsuppdrag 2027:3

Tekniska nämnden

Tekniska nämnden har ansvar för kommunens anläggningar, infrastruktur och allmänna platser såsom fastigheter, gator, vägar, parker och närskogar. Uppdraget innefattar att planera, bygga, förvalta och utveckla kommunens infrastruktur och offentliga utomhusmiljöer, kommunens IT- och kommunikationssystem samt Umeå kommuns fastigheter- både avseende verksamhetslokaler och boenden för sociala behov. Nämnden ska tillhandahålla färdtjänst, uppfylla kommunens uppgifter avseende trafikfrågor samt tillhandahålla intern service inom måltider och lokalförvaltning.

Nämnden har också ansvar för att samordna Umeå kommuns fordonsanskaffning samt att leda, samordna och utveckla kommungemensamt arbete med digitalisering och digital transformation.

Uppdraget innefattar även att svara för klimatomställningsarbetet inom nämndens ansvarsområden.

Nämndens ansvarsområde omfattar alla verksamheter inom teknik- och fastighetsförvaltningen vilka är Digital omställning och IT, Fastighet, Gator och parker, Måltidsservice samt Städ- och verksamhetsservice.

Ekonomisk ram för tekniska nämnden 2027 (mnkr)

Tekniska nämndens fastställda budget för 2026 (beslut i juni 2025)	-1 633,70
Tekniska nämndens tilldelning enligt förslag i planeringsdirektiv 1	
Tillskott enligt modell	-73,00
Justering till PKV per invånare för relevant åldersintervall	7,87
Av kommunfullmäktige beslutade justeringar i juni 2026	
Xx	-x,xx
Yy	-y,yy
Ekonomisk tilldelning för 2027	-1 698,83
Ökad ekonomisk tilldelning 2027 jämfört med 2026	-65,13

Motiv för ökad/minskad tilldelning

- Motivering 1
- Motivering 2

Tilläggsuppdrag

Tilläggsuppdrag Tekniska nämnden
Tilläggsuppdrag 2027:1
Tilläggsuppdrag 2027:2
Tilläggsuppdrag 2027:3

Valnämnden

Valnämnden ska fullgöra de uppgifter som ankommer på valnämnd samt ansvara för genomförande av val eller folkomröstning enligt vallagen, folkomröstningslagen samt lagen om kommunala folkomröstningar.

Ekonomisk ram för valnämnden 2027 (mnkr)

Valnämndens fastställda budget för 2026 (beslut i juni 2025)	-19,94
Valnämndens tilldelning enligt förslag i planeringsdirektiv 1	
Tillskott enligt beslutad flerårsbudget	16,34
Av kommunfullmäktige beslutade justeringar i juni 2026	
Ekonomisk tilldelning för 2027	-3,60
Ökad ekonomisk tilldelning 2027 jämfört med 2026	16,34

Motiv för ökad/minskad tilldelning

- Motivering 1
- Motivering 2

Tilläggsuppdrag

Tilläggsuppdrag Valnämnden
Tilläggsuppdrag 2027:1
Tilläggsuppdrag 2027:2
Tilläggsuppdrag 2027:3

Äldrenämnden

Grunduppdrag

Äldrenämnden ansvarar för kommunens insatser inom äldreomsorg samt hälso- och sjukvård på primärvårdsnivå i den enskildes hem för personer 65 år och äldre.

Äldreomsorgens insatser är frivilliga och ges efter en ansökan från den enskilde och utifrån en individuell bedömning.

Äldrenämndens övergripande uppdrag är att främja självständighet och kvarboende. Detta sker genom förebyggande verksamhet, information kring seniorlivet och aktiviteter som främjar hälsa och välmående hos den enskilde.

Äldrenämndens ger service, vård och omsorg i form av hemtjänst och hemsjukvård samt stöd i form av dagverksamhet, korttidsboende samt stöd och avlastning för anhöriga. Är den enskilde i behov av heldygnsomsorg och omfattande hälso- och sjukvård bedöms behov av plats på ett vård- och omsorgsboende.

Ekonomisk ram för äldrenämnden 2027 (mnkr)

Äldrenämndens fastställda budget för 2026 (beslut i juni 2025)	-1 511,64
Äldrenämndens tilldelning enligt förslag i planeringsdirektiv 1	
Tillskott enligt modell	-67,55
Justering till PKV per invånare för relevant åldersintervall	-1,01
Av kommunfullmäktige beslutade justeringar i juni 2026	
Xx	-x,xx
Yy	-y,yy
Ekonomisk tilldelning för 2027	-1 580,20
Ökad ekonomisk tilldelning 2027 jämfört med 2026	-68,56

Motiv för ökad/minskad tilldelning

- Motivering 1
- Motivering 2

Tilläggsuppdrag

Tilläggsuppdrag Äldrenämnden

Tilläggsuppdrag 2027:1

Tilläggsuppdrag 2027:2

Tilläggsuppdrag 2027:3

Kommungemensamma nämnder

Umeå kommun har fyra gemensamma nämnder med andra kommuner. Budget för dessa hanteras i samråd med övriga deltagande kommuner och fastställs av Umeå kommunfullmäktige. Umeås andel av de kommungemensamma nämndernas tilldelning ingår i det totala budgetbeslutet och framgår i tabell 1.

Umeå kommunföretag och de kommunala bolagen

För bolag framgår grunduppdraget i bolagsordning och konkretiseras genom bolagets ägardirektiv. Inriktningsmål destinerade till enskilda bolag framgår i avsnittet Inriktningsmål och program. Tilläggsuppdrag riktade till ett eller flera av de kommunala bolagen framgår i nedanstående tabell.

Tilläggsuppdrag UKF/kommunala bolag
Tilläggsuppdrag 2027:1
Tilläggsuppdrag 2027:2
Tilläggsuppdrag 2027:3

Inriktningsmål och program

Kommunfullmäktige styr med inriktningsmål och program Kommunfullmäktige fastställde i mars 2021 riktlinjer för aktiverande styrning i Umeå kommun, där framgår att kommunfullmäktige använder inriktningsmål för att skapa riktning och förändring i en avgränsad fråga eller inom ett avgränsat område som är gemensamt för flera kommunala aktörer.

- Inriktningsmålen kan syfta till att skapa såväl utvecklings- som driftskapacitet
- Inriktningsmålen berör alltid flera kommunala aktörer.
- Inriktningsmålen bör vara långsiktiga och gälla för minst en mandatperiod.
- Inriktningsmålen ska vara minst 3 och maximalt 9

Ett givet inriktningsmål ska enbart destinerats till de namngivna nämnder och bolag som:

- särskilt ska prioritera arbete med just detta inriktningsmål
- bedöms ha de reella förutsättningar som krävs för att inriktningsmålet ska uppnås

På följande sidor presenteras kommunens inriktningsmål med tillhörande program. Även om inte alla nämnder är direkt involverade i arbetet med ett givet inriktningsmål och program så förväntas alla nämnder verka för att inriktningsmålen ska uppfyllas och att program med fokusområden och åtgärder kan verkställas. Eventuella inriktningsmål som destinerats till bolag ska infogas i bolagets ägardirektiv varpå förändrat ägardirektiv fastställs vid bolagstämma och därefter anmäls till kommunfullmäktige.

Ett program fungerar som en konkretisering och inramning av respektive inriktningsmål som kommunfullmäktige antar. Ett program omfattar nya eller befintliga planer, strategier, projekt, tilläggsuppdrag, samverkansavtal och överenskommelser som bedöms vara relevanta och väsentliga för kommunens möjligheter att nå det inriktningsmål som programmet ska stödja. Ett program berör oftast flera nämnder och bolagsstyrelser.

Kommunstyrelsen har ansvar och mandat att upparbeta, upprätthålla och vid behov utveckla kommungemensam modell för programhantering.

Varje program inleds med beskrivning av vad som ska prioriteras och utgöra fokusområden under kommande planeringsperiod. För att följa och analysera kommunkoncernens utveckling mot målbilden kan kommunövergripande indikatorer kopplas till varje inriktningsmål. I varje program finns även förteckning över de styrande dokument som inryms i programmet.

Inriktningsmål

Mål 1. Umeås tillväxt ska klaras med social, ekologisk, kulturell och ekonomisk hållbarhet med visionen om 200 000 medborgare år 2050.

Samordningsansvar: kommunstyrelsen.

Mål 1 destinerar särskilt till: kommunstyrelsen, gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden, byggnadsnämnden, tekniska nämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, Umeå energi, AB Bostaden, Vakin samt Infrastruktur i Norr AB.

Mål 2. Umeå ska växa hållbart utan några utsatta områden

Samordningsansvar: kommunstyrelsen

Mål 2 destinerar särskilt till: individ- och familjenämnden, för- och grundskolenämnden, gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden, fritidsnämnden, kulturnämnden, tekniska nämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, byggnadsnämnden, samt Umeå kommunföretag, AB Bostaden och UPAB.

Mål 3. Umeå kommun ska skapa förutsättningar för kvinnor och män att ha samma makt att forma samhället såväl som sina egna liv

Samordningsansvar: kommunstyrelsen.

Mål 3 destinerar särskilt till: för- och grundskolenämnden, gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden, individ- och familjenämnden, tekniska nämnden, byggnadsnämnden, äldre- och vårdnämnden, samt Umeå kommunföretag.

Mål 4. Umeå ska vara klimatneutralt till 2040 Samordningsansvar: kommunstyrelsen.

Mål 4 destinerar särskilt till: kommunstyrelsen, byggnadsnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, tekniska nämnden, Umeå kommunföretag, AB Bostaden, Umeå energi, samt Vakin.

Program för tillväxt

Programmet är en konkretisering av inriktningsmål 1 - Umeås tillväxt ska klaras med social, ekologisk, kulturell och ekonomisk hållbarhet med visionen om 200 000 medborgare år 2050.

Programmets syfte är att prioritera och lyfta viktiga fokusområden, faktorer och förmågor som Umeå behöver utveckla för att kunna bibehålla och stärka tillväxten. Umeå är på god väg men samtidigt behöver vi stärka arbetet inom angivna områden.

Följande fokusområden prioriteras för perioden 2026-2029:

1. Bostadsbyggande och attraktiva livsmiljöer

Med en växande befolkning måste fler bostäder tillkomma och vi måste fortsätta växa med människorna i fokus. Nya bostäder ska komplettera befintliga stadsdelar och tätorter, samt tillkomma inom kollektivtrafikstråk. Nya bostadsområden ska ha hög täthet. Ett svagt bostadsbyggande är en tydlig hämmare av tillväxt och motsatt, en hög takt i bostadsbyggandet driver tillväxt och stärker även för Umeå viktiga branscher såsom bygg och fastighet. Planberedskapen måste öka i kommunen och målet är ge förutsättningar för minst 2000 bostäder per år. Huvudansvar: KS, BN

2. Universiteten som tillväxtmotorer

Universiteten har varit den enskilt viktigaste faktorn bakom Umeås starka tillväxt. Platsen Umeå och Umeå kommun har på många olika sätt växt ihop med universiteten och samverkan sker både på övergripande nivå men även brett inom områden som tex gemensamma innovationsmiljöer, kompetensförsörjning och talangattraktion. Huvudansvar: KS, PN, GVN

3. Etableringar och företagens tillväxt

Fokus på arbetstillfällen och hur vi kan nyttja och stärka Umeås diversifiering och förmåga att växa inom alla sektorer. Men även ett starkt fokus på att stärka Umeås förmåga att attrahera, omhänderta och utveckla etableringar utifrån omvärldens efterfrågan på ren energi och att Umeås specifika styrkor tillvaratas. Huvudansvar: KS, Umeå Energi

Uppföljning

Berörda nämnder och bolagsstyrelser ska årligen redovisa resultatet av sitt arbete med att uppfylla de uppställda målen till kommunstyrelsen. Kommunstyrelsen följer årligen upp program och handlingsplan i ordinarie programuppföljning. Kommunstyrelsen kan sedan revidera handlingsplanen vid behov. Revidering ska ske genom gemensam beredning.

Näringslivsavdelningen och avdelningen Övergripande planering har uppdrag från kommunstyrelsen att vara programansvariga och har därmed det operativa ansvaret för samordning, uppföljning och utvärdering av programmet. Indikatorer kommer att tas fram i respektive handlingsplan.

Riktade utvecklingsanslag för tillväxtområdet

Anslag (tkr)	Budget 2026	Budget 2027	Plan		
			2028	2029	2030
Utvecklingsanslag tillväxt	34 904	34 904	34 904	34 904	34 904

Relaterade dokument

Övergripande styrdokument

- Strategisk plan 2016–2028
- Umeå kommuns Översiktsplan
- Umeå kommuns Bostadsförsörjningsprogram

Övriga relaterade dokument

- Umeås stadsdelar – så står det till
- CEMR-deklarationen (jämförbarhet)
- Globala målen – Agenda 2030
- Social progress declaration

Program för social hållbarhet

Programmets syfte är att bidra till att uppnå kommunens ambitioner att motverka ökade skillnader mellan medborgarna, genom att bygga kommunen och verksamheterna så jämställt och jämlikt som möjligt, och aktivt arbeta för att skapa goda livsvillkor för alla. En socialt hållbar kommun är inkluderande, trygg och skapar förutsättningar för välbefinnande för alla invånare. Det är viktigt att även ha ett intersektionellt perspektiv, där fler maktordningar synliggörs och beaktas.

Programmet är en konkretisering av inriktningsmål två och tre: Umeå ska växa hållbart utan några utsatta områden, samt Umeå kommun ska skapa förutsättningar för kvinnor och män att ha samma makt att forma samhället såväl som sina egna liv.

Det finns en stark koppling mellan målen då social hållbarhet är komplext och kräver bred samverkan mellan aktörer på alla nivåer för att möta de gemensamma samhällsutmaningarna. I arbetet med social hållbarhet är ett helhetsperspektiv av stor betydelse, så att insatser inte enbart sker punktvis för särskilda platser eller särskilda grupper. Dessa inriktningsmål är sammanhängande dimensioner av det som gemensamt utgör social hållbarhet och bör inte hanteras separat från varandra.

Programmets fokus är på de övergripande utvecklingsområden där samverkan mellan olika förvaltningar, och med de kommunala bolagen, är avgörande för att uppnå inriktningsmålen. Arbetet för social hållbarhet ska även fortsätta främja sociala innovationer och medskapande mellan offentlig sektor, civilsamhälle, näringsliv, forskarsamhälle och alla andra som bor och verkar i Umeå.

Fokusområde 1 - Umeå ska växa hållbart utan några utsatta områden

Umeå ska växa till en hållbar storstad utan storstadens problem. Tillväxtmålet ska klaras utan att äventyra kommunens höga värden när det gäller tillit, trygghet och social sammanhållning, och utan att utveckla utsatta områden enligt polisens definition⁴. För att uppnå det målet är det avgörande att arbeta långsiktigt och i samverkan med två delmål:

1.1 Stärka inkludering och jämlikhet

När människor med olika etnisk bakgrund och/eller ekonomiska förutsättningar inte bor på samma områden, träffas på samma arbetsplatser eller möts i föreningslivet så minskar den sociala sammanhållningen. Därför är det viktigt att:

⁴ Se polisens förklaring av hur de arbetar med sin klassificering: [Utsatta områden | Polismyndigheten](#)

- Främja goda och jämlika levnadsvillkor samt jämlika möjligheter för alla, genomförebyggande folkhälsoarbete, tillgång till utbildning, särskilt stöd till personer som står långt från arbetsmarknaden, och ett fördjupat arbete med att förhindra diskriminering och säkerställa jämlika möjligheter, inklusive inom den kommunala organisationen. Det är viktigt att särskilt främja goda uppväxtvillkor för barn och unga, oavsett föräldrarnas bakgrund, inkomst eller livsval, bland annat genom att motverka barnfattigdom.
- Skapa förutsättningar för social blandning, genom att öka flöden mellan stadsdelar, stärka mötesplatser, utveckla trygga och tillgängliga boendemiljöer och ett blandat bostadsbestånd där människor med olika ekonomiska förutsättningar har möjlighet att bo nära varandra.
- Stärka möjligheterna för dialog och delaktighet för att alla ska känna att de är en del av samhället och har möjlighet att göra sina röster hörda. Barn och ungdomars rätt till delaktighet och inflytande i kommunens utveckling ska säkerställas, i enlighet med Barnkonventionens grundläggande principer.

1.2 Förebygga brottslighet och våld

I Umeå ska brottsligheten fortsatt vara låg och tryggheten hög⁵. Därför är det viktigt att i samverkan mellan kommun, polis och andra aktörer:

- Förebygga och motverka organiserad brottslighet, eftersom den utgör ett systemhot mot ett tryggt, öppet och demokratiskt samhälle⁶. Fokus bör ligga på att förebygga rekrytering av barn och unga till kriminella gäng (det arbete som pågår inom Umeå växer tryggt och säkert), samt att minska den organiserade brottslighetens påverkan och inkomstkällor genom att motverka narkotikahandel, välfärdsbrott, arbetslivskriminalitet, människohandel, infiltration och otillåten påverkan.
- Förebygga våld genom att öka medvetenheten om våld hos medborgarna och kompetenshöja kommunens medarbetare, i synnerhet de som arbetar med barn och unga. Två särskilt prioriterade områden utifrån kommunens lägesbild av brottsligheten är mäns våld mot kvinnor samt våld mot och mellan barn. Fokus bör ligga på förebyggande arbete, samt på att erbjuda snabbt och samordnat stöd till särskilt utsatta brottsoffer, och att utveckla riktade insatser för våldsutövare.

⁵ För mer data om brottslighet och trygghet i Umeå kommun, se [Brottsligheten i Umeå - Lägesbild 2023](#)

⁶ Se [Regeringens skrivelse 2023/24:67 Motståndskraft och handlingskraft – en nationell strategi mot organiserad brottslighet](#)

I arbetet ingår att utveckla hur kommunen mellan olika förvaltningar kan arbeta mer tillsammans, samt med andra aktörer och civilsamhället, detta i syfte att förbättra och utveckla arbetsmetoderna för att skapa ännu bättre förutsättningar för tidiga insatser och långsiktiga verksamheter.

Fokusområde 2 - Umeå kommun ska skapa förutsättningar för kvinnor och män att ha samma makt att forma samhället såväl som sina egna liv.

Jämställdhet är en övergripande strategisk fråga för kommunen och ska även fortsatt genomsyra samtliga program och verksamheter genom ett aktivt jämställdhetsarbete inom ramen för sina grunduppdrag. För att främja den sociala hållbarheten är det särskilt viktigt att:

2.1 Fortsätta arbetet med jämställd stadsplanering

Arbete med jämställdhet i samhällsutvecklingen har varit en central del av utformningen av staden i över fyra decennier. Umeå är en ledande stad i Europa inom jämställd och hållbar stadsutveckling. För att skapa en stad som är inkluderande och rättvis för alla invånare är både bredd och spets nödvändiga i arbetet:

- Systematiskt integrera ett jämställdhetsperspektiv i utvecklingen av det offentliga rummet för att bygga en hållbar stad med och för de som ska leva i den. Detta innebär att säkerställa att alla, oavsett kön, kan vistas och röra sig i staden på lika villkor. Detta inkluderar även att ta hänsyn till olika behov och livsvillkor i planeringen och utformningen av offentliga platser.
- Genomföra särskilda pilotsatsningar för att flytta fram positionerna inom jämställd stadsplanering och aktivt utmana rådande maktstrukturer. Dessa satsningar kan inkludera innovativa projekt och initiativ som syftar till att främja jämställdhet på nya och kreativa sätt.

Exempel på sådana satsningar kan vara att utveckla nya metoder för medborgardialog, testa nya teknologier och att främja sociala innovationer och medskapande mellan offentlig sektor, civilsamhälle, näringsliv, forskarsamhälle och alla andra som bor och verkar i Umeå.

2.2 Systematiskt utmana och ifrågasätta könade maktrelationer i arbetet med hållbar utveckling

Enligt Parisavtalet ska klimatomställningen och arbete för klimatanpassning främja jämställdhet. Parisavtalet säger också att utsläppsminskningar ska och kan utföras inom ramen för hållbar utveckling, där jämställdhet utgör ett av målen enligt Agenda 2030.

I takt med klimatomställningen är det viktigt att säkerställa en rättvis fördelning av makt, inflytande och resurser i samhället som innebär att vinsterna kommer flertalet till del samtidigt som kostnaderna och ansvaret fördelas efter bärkraft. Rättvisa är också centralt för att skapa acceptans för den hållbara utvecklingen.

Grunden i jämställdhetsarbetet handlar om att synliggöra livsvillkor och erfarenheter för flickor och pojkar, kvinnor och män i vår kommun, och vilka konsekvenser dessa får, för att utifrån denna analys genomföra åtgärder för en jämnare fördelning av makt och resurser samt för att skapa förutsättningar för alla att ha samma makt och möjlighet att påverka sin livssituation.

Uppföljning

Berörda nämnder och bolagsstyrelser ska årligen redovisa resultatet av sitt arbete med att uppfylla de uppställda målen till kommunstyrelsen. Kommunstyrelsen följer årligen upp program och handlingsplaner i ordinarie programuppföljning. Kommunstyrelsen kan sedan revidera handlingsplanen vid behov. Revidering ska ske genom gemensam beredning.

Relaterade dokument

• Strategisk plan för Umeå kommun 2016–2028	kompetensförsörjningen och påskynda individers etablering i arbetslivet mellan Arbetsförmedlingen, Umeåregionens kommuner och Samordningsförbundet
• Umeå kommuns översiktsplan	
• Umeå kommuns bostadsförsörjningsprogram	
• Umeå kommuns program för hållbar landsbygdsutveckling	• Överenskommelse om samverkan och prioriteringar mellan Umeå kommun och Polismyndigheten 2025–2027
• Kulturpolitiskt program för Umeå kommun	
• Program för tillgänglighet i Umeå kommun	• Medborgarlöften Umeå 2025-2027
• Avsiktsförklaring för en god, jämlik och jämställd hälsa i Västerbotten	• Brottsligheten i Umeå - lägesbild 2023
• Umeå kommuns handlingsplan mot barnfattigdom	• Strategi för jämställdhetsarbete i Umeå kommun
• Kommungemensam handlingsplan för det suicidförebyggande arbetet	• Den europeiska deklarationen för jämställdhet på lokal och regional nivå (CEMR deklarationen)
• Överenskommelse om samverkan för att förbättra	• Länsstrategi Ett jämställt Västerbotten 2023–2030

Program för Klimatneutrala Umeå 2040

Programmet är en konkretisering av inriktningsmål 4 - Umeå ska vara klimatneutral till 2040

Programmets syfte är att minska utsläppen av växthusgaser för att bidra till att minska den globala uppvärmningen och de klimatförändringar som medföljer, i enlighet med Parisavtalet. Kommunfullmäktige har i februari 2020 antagit lokala miljömål och beslutat att Umeå ska vara klimatneutralt 2040⁷, dvs ha nettonollutsläpp av växthusgaser.

Umeå kommunkoncern genomförde en nulägesanalys⁸ av de utsläpp av växthusgaser som uppstår från den egna verksamheten. Analysen grundade sig på 2019 års tillgängliga data och visade att koncernen ger upphov till ungefär 20 % av de territoriella växthusgasutsläppen inom Umeå kommun.

Mot denna bakgrund ska följande fokusområden prioriteras för perioden:

Fokusområde 1 – Transporter

Transporter har stor betydelse för klimatpåverkan – de står för ungefär hälften av all klimatpåverkan i Umeå. Därför kommer det behövas stora förändringar på det området för att klara klimatmålen. Samtidigt är transporter väldigt viktiga för att samhället ska fungera. Stadens alla aktörer och invånare behöver därför vara delaktiga i arbetet med att minska transporternas och resornas klimatpåverkan.

Umeå kommuns arbete med att bli ett mer transporteffektivt samhälle och minska klimatpåverkan från resor och transporter utgår från översiktsplanen och de strategier som finns där. Det finns flera redan beslutade program och styrdokument (se nedan), där strategierna konkretiseras – det är av största vikt att de åtgärderna effektbedöms och genomförs.

Fokusområde 2 - Bygg och anläggning

Bygget av nya hus, vägar och annan infrastruktur genererar stora klimatutsläpp. Samtidigt måste de byggnader och den infrastruktur som redan finns underhållas, vilket också medför utsläpp. En växande kommun behöver fler bostäder, utbyggnad av den kommunala servicen,

⁷ Klimatneutralt Umeå 2040 - Klimatneutralt Umeå innebär att senast år 2040 ska Umeå inte ha några nettoutsläpp av växthusgaser till atmosfären. Målet innebär att utsläppen av växthusgaser från Umeå ska vara minst 85 procent lägre år 2040 än utsläppen år 1990. (Definitioner har samma betydelse som Sveriges klimatmål.)

⁸ ⁴ Nulägesanalysen presenteras i Umeå kommunkoncerns åtgärdsprogram för miljömålen.

och förbättrade förutsättningar för industri och företag att etablera sig och växa. Därför kommer det att krävas stora förändringar i materialval och byggteknik för att minska byggsektorns klimatpåverkan.

Fokusområde 3 - Energi, el och fjärrvärme

För att minska klimatutsläppen behövs en samhällsomställning och livsstilsförändringar med ett ökat fokus på bland annat energieffektivisering i byggnader, energirådgivning till privatpersoner och företag samt fortsatt utveckling av produktion av el och fjärrvärme och metoder för koldioxidinfångning.

Produktion och användning av el och fjärrvärme står för omkring en femtedel av Umeås totala växthusgasutsläpp. I och med Umeås tillväxt med fler bostäder och utveckling av industrier tillsammans med en elektrifiering av hela samhället inklusive transportsektorn kommer dessutom användningen av el att öka i Umeå liksom uttaget av effekt.

Fokusområde 4 - Cirkulär ekonomi

För att skapa hållbara affärsmodeller och samtidigt klara klimatmålen är det viktigt att ställa om från en linjär ekonomi till en så kallad cirkulär ekonomi. En linjär ekonomi bygger på att naturresurser utvinns, produceras, konsumeras och sedan blir till avfall. En cirkulär ekonomi bygger i stället på kretsloppstänkande, alltså att material och produkter återanvänds eller återvinns för att fortsätta skapa värde så länge som möjligt. Det handlar bland annat om att verka för ökad återvinning, matavfallsutsortering och användning av fjärrvärme liksom om olika satsningar på återbruk och reparationer.

Fokusområde 5 - Övergripande insatser

För att klara klimatmålen måste konkreta insatser inom områden med stor klimatpåverkan kompletteras med mer övergripande insatser för att utveckla kommunkoncernens förmåga att bidra till Umeås klimatomställning. Det handlar om exempelvis metodutveckling inom uppföljning, upphandling och klimatinvesteringsplaner samt kunskapshöjning och samarbete lokalt till internationellt. Även ledning, styrning och organisation likt etablering av gemensamma styr- och arbetsgrupper utifrån prioriterade områden är viktigt.

Uppföljning

Kommunstyrelsen har samordningsansvar för programmet och har därmed det övergripande ansvaret för uppföljning och utvärdering.

Kommunstyrelsen följer årligen upp program och handlingsplan i ordinarie programuppföljning. En viktig del i programuppföljningen är att säkerställa om programmet uppnår sitt syfte.

Berörda nämnder och bolagsstyrelser ska årligen redovisa resultatet av sitt arbete med att uppfylla de uppställda fokusområdena till kommunstyrelsen. Kommunstyrelsen kan sedan revidera handlingsplanen vid behov. Revidering ska ske genom gemensam beredning.

Flera kommunala bolag, ex. Umeå Energi, Bostaden och VAKIN upprättar årligen hållbarhetsredovisningar. Där redovisas bland annat utsläpp från egna transporter, energianvändning och energiproduktion och relevanta mätetal ingår som en del i uppföljningen av programmet.

För varje fokusområde finns indikatorer som följs upp i programrapporteringen. Några av de viktigaste indikatorerna är förändring av territoriella samt kommunorganisatoriska CO2e-utsläpp, andel hållbart resande liksom användning av fossila bränslen. Det finns ytterligare behov av att utveckla uppföljningen inkl. indikatorer för vissa fokusområden och konsumtionsbaserade utsläpp.

För att bistå i utveckling och utvärdering av klimatarbetet inrättas ett klimatråd som arbetar på uppdrag av kommunstyrelsen. Rådet ska konstruktivt bidra till Umeås inriktningsmål och program för klimat, och kan bestå av forskare från Umeå universitet och SLU.

Relaterade dokument till program för klimatneutralitet

Styrdokument antagna av KF/KS

- Avfallsplan för Umeåregionen (KF 2020)
- Cykeltrafikprogram (KF 2018)
- Energiplan (KF 2025)
- Fotgängarprogram för Umeå (KF 2019)
- Godstrafikprogram (KF 2018)
- Inköps- och upphandlingspolicy (KF 2025)
- Kollektivtrafikprogram (KF 2021)
- Strategiska planen (KF 2016)
- Umeå kommuns Översiktsplan (KF 2018)
- Umeås lokala miljömål (KF 2020)

- Åtgärdsprogrammet för renare luft (KF 2015)
- Resepolicy (KF 2023)

Kommande styrdokument

- Arkitekturpolicy/träbyggnadsstrategi
- Handlingsplan för cirkulär ekonomi

Undertecknade åtaganden

- Klimatkontrakt 2030
- Circular Cities Declaration
- Covenant of Mayors
- Cities Race to Zero
- Umeå klimatfärdplan

Umeå kommunkoncerns bolag

- Affärsplan Bostaden
- Affärsplan Vakin
- Affärsplan UPAB
- Affärsplan Umeå Energi
- Hållbarhetspolicy -Umeå Energi
- Hållbarhetsstrategi -Bostaden
- Kollektivtrafikplan 2025-2028 (KF 2025)
- Ägardirektiv för de kommunala bolagen
- Miljöledningssystem (ISO 14 001) Umeå Energi, Vakin, delar av Umeå kommun

Personalpolitiska mål och uppdrag

Välfärden står inför stora utmaningar gällande finansiering och personalbrist. Det behövs därför nya arbetssätt för att klara utmaningarna och här ger digitaliseringen avgörande möjligheter. Kommunen behöver också förbättra samverkan över förvaltningsgränserna och med andra organisationer.

Mål 5. Umeå kommun ska klara kompetensförsörjningen genom att vara en attraktiv arbetsgivare och spegla mångfalden i samhället. Samordningsansvar: personalnämnden.

Mål 6. Umeå kommun ska ha ledarskap som ges och ger förutsättningar för goda resultat, där riktvärdet för antalet medarbetare per chef inte är fler än 30.
Samordningsansvar: personalnämnden.

Mål 7. Umeå kommuns sjukfrånvaro ska minska genom fokus på friskfaktorer och jämställda arbetsförhållanden. Samordningsansvar: personalnämnden.

God ekonomisk hushållning - Ekonomiska riktlinjer och finansiella mål

Finansiella mål

Mål 8. Resultatet i förhållande till skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämnings ska uppgå till 2 procent 2027-2030.

Regler för god ekonomisk hushållning

Kommunfullmäktige fastställde i december 2024 nya riktlinjer för god ekonomisk hushållning.

God ekonomisk hushållning innebär att under given tidsperiod är respektive nämnds och bolags ändamål/grunduppdrag tillgodosett, inom de finansiella och ekonomiska ramar som kommunfullmäktige angett och kommunens finansiella ställning är god.

I enlighet med fastställd riktlinje ska principerna för god ekonomisk hushållning omsättas i praktik genom att kommunen ska:

- Beakta principerna för god ekonomisk hushållning i årlig planerings- och budgetprocess
- Bedriva den kommunala verksamheten på ett ändamålsenligt och effektivt sätt.
- Upprätthålla en effektiv och ändamålsenlig organisation.
- Ha en god finansiell ställning i både kort (1 årigt) och långt (10 årigt) perspektiv.
- Vårda och underhålla fastigheter och andra tillgångar väl
- Ha ett proaktivt förhållningsätt och förmåga att i tid identifiera och genomföra nödvändiga åtgärder.
- Ha förmåga att identifiera och bedöma risker och konsekvenser som blir en följd av prioritering och vägval.
- Ha förmåga att genomföra prioriteringar och vägval som är nödvändiga för att bedriva ändamålsenlig verksamhet inom de ekonomiska och finansiella ramar som kommunfullmäktige angett.
- Ha god kostnadskontroll och förmåga att hantera kostnadsmässiga avvikelser.

Finansiering av arbete med destinerade inriktningsmål

Nämnd ska årligen avdela medel för att möjliggöra satsningar/utveckling i enlighet med inriktningsmål destinerade till nämnd.

Uppföljning, analys och utvärdering

Återrapportering till kommunfullmäktige från kommunstyrelse, nämnder och bolag sker via årsredovisning över föregående kalenderår. Årsredovisning sammanställs av kommunstyrelsen och överlämnas till kommunfullmäktige och revisorer inför kommunfullmäktiges sammanträde i april. Förutom årsredovisningen ska kommunstyrelsen sammanställa och överlämna ett delårsbokslut över årets åtta första månader, delårsbokslutet inkluderar kommunstyrelse, nämnder och bolag. Delårsbokslutet överlämnas till kommunfullmäktige och revisorer senast 15 oktober.

För att förbättra kommunfullmäktiges insyn och möjlighet att hantera avvikelser sker även återrapportering från nämnder, bolag och kommunstyrelse till kommunfullmäktige via en förenklad rapport för perioden januari – april. Den förenklade rapporten innehåller information relaterad till bolagens ekonomi samt nämndernas ekonomi och personalförhållanden.

Övrig uppföljning

De kommunala verksamheterna följs upp och utvärderas kontinuerligt. Uppföljning och utvärdering sker med syfte att följa nämnders och bolags grunduppdrag samt uppfyllelse av inriktningsmål och tilläggsuppdrag, men även att uppnå kvalitet och utveckling av kommunens strukturella förutsättningar/resurser. Uppföljning och utvärdering ger även signaler om behov av och underlag för att kunna korrigera grunduppdrag, inriktningsmål, planering eller resursfördelning. Uppföljning sker till exempel genom:

- uppföljning av grunduppdrag
- uppföljning av inriktningsmål & program
- uppföljning av tilläggsuppdrag
- resultatutvärderingar
- process- och kvalitetsuppföljning
- medborgar- och brukarundersökningar

- synpunkter och klagomål från medborgare och brukare
- uppföljning Intern kontroll
- förslag- och avvikelsehantering

Intern styrning och kontroll

Kommunfullmäktige har beslutat om riktlinjer för kommunens arbete med intern styrning och kontroll. Den interna kontrollen skall baseras på riskanalyser och innehålla lämpliga åtgärder mot prioriterade risker. För mer information se Riktlinjer för Intern styrning och kontroll.

Lagstadgade planer

Umeå kommun är enligt lag ålagd att utarbeta vissa kommunala planer. Dessa lagstadgade planer bereds på kommunfullmäktiges uppdrag av aktuell nämnd och beslutas av kommunfullmäktige (om så krävs i lagstiftningen) alternativt ansvarig nämnd.

Budget 2027 och plan 2028–2030 för nämnder och styrelse

Budgetram för nämnd innefattar medelstilldelning för samtliga kostnader för nämndens verksamhet och utgår från oförändrat PO-pålägg i förhållande till budgeten för 2026, 40,02 procent.

Budgetramarna är nettokostnadsramar för styrelse och nämnder. Ramarna har beräknats utifrån nuvarande organisation. Eventuella organisationsöversyner och/eller överföring av verksamheter till nytt ansvar regleras genom beslut om tekniska förändringar av budgetramarna.

Tabell 1. Budgetramar nämnder och styrelse 2027

Belopp i tkr

Nämnd/styrelse	Budget 2026	Budget 2027	Plan		
			2028	2029	2030
Kommunstyrelse*	-1 348 388	-1 410 709	-1 454 533	-1 486 545	-1 530 405
Teknisk nämnd	-1 633 700	-1 698 829	-1 777 895	-1 844 545	-1 925 072
För- och grundskolenämnd	-2 384 944	-2 425 008	-2 537 872	-2 633 011	-2 747 960
Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnd	-680 839	-728 523	-762 430	-791 011	-825 545
Individ- och familjenämnd	-1 872 190	-1 943 419	-2 033 869	-2 110 114	-2 202 235
Äldrenämnd	-1 511 637	-1 580 200	-1 653 745	-1 715 740	-1 790 644
Byggnadsnämnd	-65 537	-68 150	-71 322	-73 996	-77 226
Miljö- och hälsoskyddsnämnd	-22 654	-23 557	-24 653	-25 578	-26 694
Kulturnämnd	-177 706	-184 790	-193 390	-200 640	-209 400
Fritidsnämnd	-166 268	-172 896	-180 943	-187 726	-195 922
Kommunfullmäktige	-4 048	-4 118	-4 186	-4 255	-4 326
Valnämnd	-19 938	-3 600	-3 700	-20 000	-3 800
Personalnämnd	-1 336	-1 389	-1 454	-1 508	-1 574
Umeåregionens brand- och räddningsnämnd	-104 497	-108 663	-113 720	-117 983	-123 134
Överförmyndarnämnd i Umeåregionen	-16 753	-17 421	-18 232	-18 915	-19 741
IT kapacitetsnämnd	-1 908	-1 984	-2 076	-2 154	-2 248
Umeåregionens nämnd för PA-system	-5 197	-5 404	-5 656	-5 868	-6 124
Summa nämndsramar	-10 017 540	-10 378 660	-10 839 675	-11 239 589	-11 692 050
Varav finansiella kostnader pensioner	-14 266	-28 457	-40 683	-36 558	-37 838
Summa verksamhetens nettokostnader (exkl finansiella kostnader)	-10 003 274	-10 350 203	-10 798 992	-11 203 031	-11 654 212

*Avser total ram för kommunstyrelsen vilken även innefattar av kommunfullmäktige beslutade åtaganden och finansiella kostnader för pensioner.

Tabell 2. Specifikation av kommunstyrelsens budgettram

Belopp i tkr

Kommunstyrelse	Budget 2026	Budget 2027	Plan		
			2028	2029	2030
Kraftverksamhet	107 000	107 000	107 000	107 000	107 000
Kollektivtrafik	-179 566	-185 566	-191 566	-197 566	-203 566
Umeå Folkets Hus	-26 821	-27 089	-27 360	-27 634	-27 910
Västerbottens Museum*	-19 093	-19 781	-20 493	-21 231	-21 995
Norrlandsoperan*	-35 645	-36 928	-38 257	-39 634	-41 061
Friskvårdsbidrag	-7 747	-7 825	-7 903	-7 982	-8 062
Fackliga förtroendemän	-14 235	-14 820	-15 368	-15 755	-16 152
Utdelning från UKF	0	0	0	0	0
Tillväxtanslag	-34 904	-34 904	-34 904	-34 904	-34 904
Anslag för oförutsedda behov och civil beredskap	-31 337	-31 337	-31 337	-31 337	-31 337
Avskrivningar	-620 757	-650 222	-660 677	-677 847	-691 432
Utrangeringar	-12 000	-12 000	-12 000	-12 000	-12 000
Pensioner nettokostnad	-180 381	-192 659	-202 914	-196 951	-203 844
Kommunstyrelsen administration, bidrag och politisk verksamhet övrigt	-292 902	-304 579	-318 755	-330 704	-345 142
Summa kommunstyrelse (inkl finansiella kostnader pensioner)	-1 348 388	-1 410 709	-1 454 533	-1 486 545	-1 530 405

*Utbetalning ska ske i enlighet med ägarsamråd och under förutsättning att Region Västerbotten fattar motsvarande beslut. Innan utbetalning bör modell för beräkning av lokalbidrag fastställas.

Tabell 3. Resultaträkning 2026–2030

Belopp i mnkr

	Budget 2026	Budget 2027	Plan		
			2028	2029	2030
Verksamhetens intäkter	2 345,6	2 425,0	2 534,6	2 631,3	2 740,7
Verksamhetens kostnader	-11 728,1	-12 125,0	-12 672,9	-13 156,5	-13 703,5
Avskrivningar	-620,8	-650,2	-660,7	-677,8	-691,4
Verksamhetens nettokostnader	-10 003,3	-10 350,2	-10 799,0	-11 203,0	-11 654,2
Skatteintäkter, statsbidrag och utjämning	10 249,8	10 769,7	11 195,3	11 639,9	12 103,1
Finansiella intäkter	307,0	313,7	384,5	509,0	533,8
Finansiella kostnader	-348,1	-373,6	-470,7	-620,7	-644,7
Fördelningsreserv för politiska prioriteringar		-144,3	-86,2	-92,4	-95,9
Resultat	205,3	215,4	223,9	232,8	242,1

Tabell 4. Finansieringsbudget 2026–2030

Belopp i mnkr

	Budget 2026	Budget 2027	Plan		
			2028	2029	2030
Tillförda medel					
Resultat	205,3	215,4	223,9	232,8	242,1
Avskrivningar	620,8	650,2	660,7	677,8	691,4
Pensionsavsättning	-28,2	-26,5	-22,1	-21,4	-22,1
Summa tillförda medel	797,9	839,1	862,5	889,3	911,4
Använda medel					
Nettoinvesteringar*	-1 611,9	-1 317,1	-1 058,5	-859,3	-792,8
Nettoutgifter mark- och exploatering	-161,7	-183,3	-174,8	-257,0	37,5
Summa använda medel	-1 773,6	-1 500,4	-1 233,3	-1 116,3	-755,3
Förändring av rörelsekapital	-975,8	-661,3	-370,8	-227,0	156,1

* Inklusive ombudgeteringar från tidigare år.

Tabell 5. Nyckeltal

	Budget 2026*	Budget 2027	Plan		
			2028	2029	2030
Nettokostnadernas (exkl avskrivningar) andel av skatteintäkter och generella statsbidrag	91,5%	90,1%	90,6%	90,4%	90,6%
Soliditet	31,1%	30,7%	30,9%	31,4%	32,5%
Självfinansieringsgrad inkl exploatering*	41,9%	52,8%	71,7%	81,6%	123,6%
Självfinansieringsgrad exkl exploatering*	45,6%	59,4%	83,6%	106,0%	117,8%
Låneskuld/invånare, tkr **	27,0	32,5	34,7	36,0	34,4

*Justerat för prognos för bokslut 2025 inklusive ombudgeteringar av investeringar.

**Inklusive exploateringsintäkter, exklusive vidareutlåning till bolagen.

Investeringsramar 2026–2030

Tabell 6. Investeringsramar per nämnd

Belopp i tkr

Nämnd/styrelse	Budget 2026	Budget 2027	Plan		
			2028	2029	2030
Kommunstyrelsen	72 392	101 345	131 042	59 307	25 959
Teknisk nämnd	1 170 081	1 087 481	825 708	694 038	654 650
För- och grundskolenämnd	19 320	20 820	19 488	17 462	15 441
Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnd	10 500	21 500	6 500	16 620	6 753
Individ- och familjenämnd	15 254	19 926	9 251	9 339	10 360
Äldrenämnd	24 437	22 437	28 626	20 222	40 214
Byggnadsnämnd	470	470	479	489	498
Miljö- och hälsoskyddsnämnd	282	282	287	293	299
Kulturnämnd	7 850	12 850	10 947	14 708	6 167
Fritidsnämnd	16 450	18 950	16 326	16 643	16 976
Valnämnd	500	500	510	520	531
Umeåregionens brand- och räddningsnämnd	47 582	10 550	9 344	9 631	14 924
Summa styrelse/nämnd	1 385 117	1 317 110	1 058 509	859 273	792 772
Ombudgeteringar*	226 793	0	0	0	0
Summa inkl ombudgeteringar	1 611 910	1 317 110	1 058 509	859 273	792 772
Mark- och exploatering - anläggningar	250 300	508 850	561 950	639 400	350 850
Summa inkl mark- och exploatering	1 862 210	1 825 960	1 620 459	1 498 673	1 143 622

*Ombudgeteringar från 2024 särredovisas 2026 och ingår i nämndernas investeringsramar 2027.

Tabell 7. Nya investeringsprojekt över 50 mnkr

Belopp i tkr

Projekt	Totalt 2027-2030	Total budget
Inga nya investeringsprojekt över 50 mnkr		

Redogörelse för ekonomin i de kommunala bolagen

Utifrån nya lagkrav ska kommunens budget innehålla en redogörelse för ekonomin i de kommunala bolagen. Då bolagen står inför väsentliga investeringsbehov är det investeringsprognoserna och dess inverkan på de ekonomiska förutsättningarna som lyfts fram för Umeå kommun. Det bör dock observeras att kommunfullmäktige inte beslutar om investeringarna, utan det är endast en information. Vilka investeringar som ska genomföras beslutar respektive bolag själva. Fullmäktige ska dock ta ställning innan principiellt viktiga beslut fattas i de kommunala bolagen, exempelvis beslut om stora investeringar. Under planeringsperioden planeras dock inte för några sådana investeringar, utan kommunfullmäktige styr bolagen genom ägardirektiv och genom de kreditlimiter som fastställs inför varje budgetår.

Under perioden 2026-2030 uppgår den samlade investeringsprognosen för bolagskoncernen till ca 14,5 miljarder kronor, vilket innebär i snitt 2,9 miljarder per år. De största investeringarna planeras inom Umeva, AB Bostaden samt Umeå energi AB. Dessa bolag är de största bolagen i koncernen och de står för 72 procent av bolagskoncernens samlade investeringsvolym dessa år.

Inom Umeva, kommunens VA-bolag, handlar den ökade investeringsnivån under perioden om investeringar för vattenförsörjning. Inom Umeå energi investeras det i värme, elnät samt grön omställning och inom AB Bostaden beräknas nyproduktion av bostäder komma i gång framför allt under 2027-2028. Även ett nytt vård- och omsorgsboende ligger i planen.

Bolagens investeringar är kassaflödesgenererande, dvs självbärande inom respektive bolag. I prognosen för övriga UKF inkluderas uppförande av koncerngemensamt kontor 2028-2029. Inom bolagskoncernen finns dock infrastrukturinvesteringar som inte är självbärande i det korta perspektivet, men som finansieras inom UKF-koncernen som helhet. Den största är renovering och utbyggnad av Umeå hamn. Detta åtagande innebär att det inte planeras för någon utdelning från UKF till kommunen under planeringsperioden.

Nedanstående tabell visar de prognosticerade investeringsvolymerna för bolagskoncernen för 2026-2030, där de helägda bolagen framgår enskilt.

Tabell 8. Prognos investeringsramar bolagskoncern

Belopp i mnkr

	2026	2027	2028	2029	2030
Umeå Energi	546	958	990	594	400
Bostaden	664	615	707	695	450
Umeva	613	1 052	871	919	432
INAB	9	102	450	400	100
Hamnen	280	365	869	323	205
Övriga UKF	93	118	445	175	10
Totalt UKF	2 205	3 211	4 332	3 106	1 597

Förslag till investeringsbudget 2027 och plan 2028-2030

Nämnd	Status/Kategori	Budget 2027	Plan 2028	Plan 2029	Plan 2030	Summa 2027-2030
Teknisk nämnd		1 087 480	825 708	694 038	654 650	3 261 877
Fastigheter		740 581	388 513	388 072	408 073	1 925 238
Brand- och räddningsnämnd		69 000	0	0	0	69 000
Brandstation Signalvägen, funktioner maa höjd beredskap	Påbörjad	14 000	0	0	0	14 000
Brandstation Umeå Östra	Påbörjad	55 000	0	0	0	55 000
Fritidsnämnd		2 900	224	229	233	3 587
Athena fritidsgård	Påbörjad	2 900	0	0	0	2 900
Ram lokalanpassningar Fritid	Årligt ramanslag	0	224	229	233	687
För- och grundskolenämnd		295 150	154 649	73 550	40 253	563 602
Brännlands skola (paviljong, tillgänglighet)	Påbörjad	10 000	0	0	0	10 000
Carlslundsskolan åk 7-9 nybyggnad sex paralleller	Påbörjad	500	0	0	0	500
För- och grundskolegårdar solskydd, belysning, lek	Årligt ramanslag	3 300	3 366	3 433	3 502	13 601
Förskola Hissjö 2 avd	Ej påbörjad	8 000	14 000	0	0	22 000
Förskola Innertavle 4 avd	Ej påbörjad	0	1 000	25 400	15 000	41 400
Förskola Mariedal 6 avd	Påbörjad	200	0	0	0	200
Förskola Stöcke 6 avd	Påbörjad	20 000	41 100	0	0	61 100
Förskola Sörmjöle 4 avd	Ej påbörjad	0	0	1 000	20 000	21 000
Förskola Tavelsjö 6 avd	Ej påbörjad	0	20 000	42 000	0	62 000
Förskola Yttersjö 4 avd	Ej påbörjad	42 000	1 000	0	0	43 000
Grisbackaskolan kök matsal 4 klassrum	Påbörjad	3 000	0	0	0	3 000
Grubbeskolan 2 klassrum, matsal	Påbörjad	12 500	12 500	0	0	25 000
Hedlundaskolan F-6 utbyggnad till två paralleller	Påbörjad	7 000	0	0	0	7 000
Obbola skola F-9 utbyggnad två klassrum	Påbörjad	12 000	0	0	0	12 000
Ram anpassningar förskola	Årligt ramanslag	550	561	572	584	2 267

Ram anpassningar grundskola	Årligt ramanslag	1 100	1 122	1 144	1 167	4 534
Rödängsskolan nybyggnad en parallell F-3	Ej påbörjad	75 000	0	0	0	75 000
Stöcke skola nybyggnad två paralleller F-3	Ej påbörjad	100 000	60 000	0	0	160 000
Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnd		36 100	1 122	0	0	37 222
Ram anpassningar Gym-Vux	Påbörjad	1 100	1 122	0	0	2 222
Vasaskolan gymn elevökn	Påbörjad	35 000	0	0	0	35 000
Individ- och familjenämnd		110 941	32 934	75 007	69 383	288 264
Anp ny lokal för daglig verksamhet etapp 1	Ej påbörjad	10 000	0	0	0	10 000
Daglig verksamhet Magistervägen	Påbörjad	37 000	0	0	0	37 000
Förstärkt serviceboende Malmen 27 2 plan	Påbörjad	13 000	0	0	0	13 000
Gruppboende Gimoplan	Påbörjad	8 864	0	0	0	8 864
Gruppboende Holmsund 2 plan	Ej påbörjad	20 000	1 000	0	0	21 000
Gruppboende Stenmorgärdet	Ej påbörjad	0	13 496	7 000	0	20 496
Gruppboenden 2 per år	Ej påbörjad	0	0	49 200	50 200	99 400
Gruppboenden Prydnadsbusken 2 plan	Påbörjad	4 000	0	0	0	4 000
Ram anp DV, anp LSS-boende mm	Årligt ramanslag	18 077	18 438	18 807	19 183	74 505
Kulturnämnden		990	1 010	1 030	15 426	18 455
Bibliotek	Ej påbörjad	0	0	0	14 375	14 375
Ram anpassning/renovering bibliotek	Årligt ramanslag	990	1 010	1 030	1 051	4 080
Teknisk nämnd		212 000	192 964	220 534	173 441	798 939
Driftkontor TN kv Schablonen 8, 11	Ej påbörjad	0	15 000	0	0	15 000
Hippologum	Påbörjad	11 000	0	0	0	11 000
Kontor Magistervägen	Påbörjad	23 000	0	0	0	23 000
Kök ramanslag	Årligt ramanslag	11 000	11 220	11 444	11 673	45 338
Lokalanpassning ej spec.	Årligt ramanslag	22 000	22 440	22 889	23 347	90 675
Lokaloptimeringar TN	Årligt ramanslag	2 200	2 244	2 289	2 335	9 068
Reinvesteringar, pågående och generella	Årligt ramanslag	112 000	113 540	115 111	117 413	458 064
Stadshuset Östra Stallarna	Påbörjad	0	0	37 956	0	37 956
Åtgärdsprogram Bygg och anläggning Fastighetsinvesteringar klimat	Påbörjad	6 500	6 500	6 500	0	19 500
Åtgärdsprogram Energi Fastighetsinvesteringar (lönsamma)	Årligt ramanslag	12 100	11 220	11 444	11 673	46 438
Åtgärdsprogram Transporter Laddinfrastruktur tjänstefordon	Påbörjad	5 500	5 800	5 900	0	17 200

Ökad civilberedskap	Påbörjad	6 700	5 000	7 000	7 000	25 700
Äldrenämnd		13 500	5 610	17 722	109 337	146 169
Ram anpassning kommunala lokaler och boenden	Årligt ramanslag	5 500	5 610	5 722	5 837	22 669
Solgården VOB, anpassningar	Ej påbörjad	8 000	0	0	0	8 000
Sävar hemtjänstlokal/dagverksamhet dementa, del av VOB	Ej påbörjad	0	0	2 000	19 600	21 600
Sävar Vård- och omsorgsboende 60 pl	Ej påbörjad	0	0	10 000	83 900	93 900
Gator och vägar		234 512	307 009	172 304	142 167	855 993
Teknisk nämnd		234 512	307 009	172 304	142 167	855 993
Djupbäcken Klimatanpassning	Ej påbörjad	20 000	20 000	0	0	40 000
Fordon 7 år	Årligt ramanslag	7 700	7 854	8 011	8 171	31 736
GC/serviceväg resecentrum Drottningv	Ej påbörjad	2 185	0	0	0	2 185
GC-bro Sävarån	Ej påbörjad	13 030	15 600	0	0	28 630
GC-väg förläng Tomternavägen	Ej påbörjad	0	0	700	1 800	2 500
GC-väg förlängning parkering & resecentrum	Ej påbörjad	2 150	0	0	0	2 150
Humleparken inkl. GC	Ej påbörjad	3 000	3 500	0	0	6 500
Järnvägspassage Holmsund	Ej påbörjad	5 000	30 000	15 000	0	50 000
Kollektivtrafiknod Trandansen	Ej påbörjad	0	15 000	0	0	15 000
Kommun- & stadsdelssatsningar	Årligt ramanslag	2 200	2 244	2 289	2 335	9 068
Kontaktvägen	Ej påbörjad	2 000	10 000	7 500	0	19 500
Kungsvägen et 2	Påbörjad	1 000	7 000	0	0	8 000
Kungsvägen etapp 1	Påbörjad	11 250	6 750	0	0	18 000
Norra Obbolavägen	Ej påbörjad	1 405	3 595	0	0	5 000
Planskild Passage Tomterna	Ej påbörjad	11 258	11 258	0	0	22 516
Renmarkstorget	Påbörjad	0	15 000	0	0	15 000
Skravelsjövägen i Röbäck	Ej påbörjad	500	2 000	12 500	6 000	21 000
Snödeponi Brännland	Årligt ramanslag	6 000	0	0	0	6 000
Snötipp	Ej påbörjad	1 000	8 000	0	0	9 000
Sopkärl	Ej påbörjad	2 500	2 500	0	0	5 000
Storgatan	Påbörjad	2 000	4 588	4 587	0	11 175
Säkra anläggningarnas standard	Årligt ramanslag	81 559	82 930	84 328	86 015	334 832
Tegsbron	Ej påbörjad	0	0	5 000	5 000	10 000

Tvärån Klimatanpassning	Ej påbörjad	20 000	20 000	0	0	40 000
Utredningar inför investeringar	Årligt ramanslag	1 100	1 122	1 144	1 167	4 534
Väg 503	Påbörjad	10 000	10 000	9 500	9 500	39 000
Ålidhem stadsmiljö Gata	Ej påbörjad	935	3 000	0	0	3 935
Åtgärdsprogram Framkomlighetshöjande Kollektivtrafik	Ej påbörjad	3 750	3 750	0	0	7 500
Åtgärdsprogram Transporter Klimatanpassning	Årligt ramanslag	12 100	11 220	11 444	11 673	46 438
Åtgärdsprogram Transporter Trafiksäkerhet och Hållbara färd sätt	Årligt ramanslag	10 890	10 098	10 300	10 506	41 794
IT		54 258	71 658	78 728	73 876	278 520
Teknisk nämnd		54 258	71 658	78 728	73 876	278 520
Bildskärman och tillbehör	Årligt ramanslag	2 824	2 498	2 548	2 599	10 470
Datorer Umeå Kommun	Årligt ramanslag	21 181	28 463	29 033	29 613	108 289
Ram It FG	Årligt ramanslag	11 162	15 792	16 108	16 430	59 491
Ram It GY	Årligt ramanslag	13 399	14 236	14 521	14 811	56 967
Ram It infrastruktur	Årligt ramanslag	4 593	7 069	7 210	7 354	26 225
Skrivare som tjänst	Årligt ramanslag	1 100	3 600	9 309	3 069	17 077
Parker		24 300	24 586	20 878	21 295	91 059
Teknisk nämnd		24 300	24 586	20 878	21 295	91 059
Döbelns park	Ej påbörjad	4 000	0	0	0	4 000
Gatutråd	Årligt ramanslag	660	673	687	700	2 720
Lekparker	Årligt ramanslag	6 400	6 488	6 578	6 709	26 175
Olofsdals park	Ej påbörjad	0	4 000	0	0	4 000
Parker	Årligt ramanslag	8 400	8 488	8 578	8 749	34 215
Skog	Årligt ramanslag	2 200	2 244	2 289	2 335	9 068
Strandprom Alla broar runt	Årligt ramanslag	2 200	2 244	2 289	2 335	9 068
Utredningar allmänt	Årligt ramanslag	440	449	458	467	1 814
Övriga		33 830	33 942	34 057	9 238	111 068
Teknisk nämnd		33 830	33 942	34 057	9 238	111 068
Fastighet Inredning/ utrustning	Årligt ramanslag	330	337	343	350	1 360
Köp av bostadsrätter	Ej påbörjad	25 000	25 000	25 000	0	75 000
Maskiner (elektronik/digitalisering) MS	Årligt ramanslag	2 500	2 520	2 540	2 591	10 152
Ram Städ	Årligt ramanslag	5 500	5 576	5 653	5 766	22 495

Volym och arbetssätt MS	Årligt ramanslag	500	510	520	531	2 061
Kommunstyrelsen		101 345	131 042	59 307	25 959	317 654
Fastigheter		40 000	40 000	40 000	0	120 000
Kommunstyrelsen		40 000	40 000	40 000	0	120 000
Köp av fastigheter	Ej påbörjad	30 000	30 000	30 000	0	90 000
Medel till KS förfogande, civilberedskap	Ej påbörjad	10 000	10 000	10 000	0	30 000
IT		4 400	4 488	4 578	4 669	18 135
Kommunstyrelsen		4 400	4 488	4 578	4 669	18 135
Digitaliseringsreserv	Årligt ramanslag	4 400	4 488	4 578	4 669	18 135
Kraft		23 707	39 292	13 442	19 977	96 418
Kommunstyrelsen		23 707	39 292	13 442	19 977	96 418
Förnyelse Kraftverk	Årligt ramanslag	5 312	0	0	3 495	8 807
Investeringsprogram bygg	Årligt ramanslag	776	0	0	55	831
Investeringsprogram damm	Årligt ramanslag	5 558	10 857	6 204	10 260	32 878
Vidmakthållande Kraftverk	Årligt ramanslag	2 327	1 293	1 293	2 207	7 118
Övriga invest. Stornorrfors	Årligt ramanslag	9 735	27 143	5 946	3 960	46 783
Övriga		33 238	47 262	1 287	1 313	83 100
Kommunstyrelsen		33 238	47 262	1 287	1 313	83 100
Investeringsreserv	Årligt ramanslag	1 238	1 262	1 287	1 313	5 100
Muddring av farleden	Ej påbörjad	32 000	46 000	0	0	78 000
Äldrenämnd		22 437	28 626	20 222	40 214	111 499
Övriga		22 437	28 626	20 222	40 214	111 499
Äldrenämnd		22 437	28 626	20 222	40 214	111 499
Digitalisering, ny	Ej påbörjad	1 100	6 800	600	700	9 200
Inv/utrustning Sävar hemtjänstlokal/dagverksamhet dementa	Ej påbörjad	0	0	0	4 500	4 500
Inv/utrustning Sävar vård- och omsorgsboende 60 pl	Ej påbörjad	0	0	0	15 000	15 000
Inventarier/digitalisering extern förhyrning, ny	Ej påbörjad	3 737	3 800	767	782	9 086
Inventarier/Digitalisering/Hjälpmedel re	Årligt ramanslag	17 600	18 026	18 855	19 232	73 713
För- och grundskolenämnd		20 820	19 488	17 462	15 441	73 212
Övriga		20 820	19 488	17 462	15 441	73 212
För- och grundskolenämnd		20 820	19 488	17 462	15 441	73 212

Inv Brännlands skola	Ej påbörjad	500	0	0	0	500
Inv Fsk Innertavle 4 avd	Ej påbörjad	0	0	1 400	1 200	2 600
Inv Fsk Stöcke ny 6 avd	Ej påbörjad	0	2 100	0	0	2 100
Inv Fsk Yttersjö 4 avd	Ej påbörjad	1 400	0	0	0	1 400
Inv Förskola Hissjö 2 avd	Ej påbörjad	0	700	0	0	700
Inv Förskola Tavelsjö 6 avd	Ej påbörjad	0	0	2 100	0	2 100
Inv Grubbeskolan	Ej påbörjad	0	500	0	0	500
Inv Obbola skola F-9 utbyggnad till två paralleller	Ej påbörjad	500	0	0	0	500
Inv Rödängsskolan nybyggnad en parallell F-3	Ej påbörjad	2 000	0	0	0	2 000
Inv Stöcke skola nybyggnad två paralleller F-3	Ej påbörjad	0	2 500	0	0	2 500
Inventarier kopplat till behov norra	Ej påbörjad	1 500	0	0	0	1 500
Inventarier kopplat till behov södra	Ej påbörjad	1 500	0	0	0	1 500
IT-åtgärder	Årligt ramanslag	2 420	2 468	2 518	2 568	9 974
Reinvesteringsmedel inventarier förskola	Årligt ramanslag	4 400	4 488	4 578	4 669	18 135
Reinvesteringsmedel inventarier grundskola	Årligt ramanslag	6 600	6 732	6 867	7 004	27 203
Fritidsnämnd		18 950	16 326	16 643	16 976	68 895
Övriga		18 950	16 326	16 643	16 976	68 895
Fritidsnämnd		18 950	16 326	16 643	16 976	68 895
Inventarier nya projekt	Ej påbörjad	250	0	0	0	250
Reinvesteringar enl utbytesplan	Årligt ramanslag	9 900	9 900	10 088	10 290	40 179
Täckgolv och filtmatta	Ej påbörjad	2 500	0	0	0	2 500
Utbyte konstgräsplaner	Årligt ramanslag	6 300	6 426	6 555	6 686	25 966
Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnd		21 500	6 500	16 620	6 753	51 373
Fastigheter		0	0	10 000	0	10 000
Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnd		0	0	10 000	0	10 000
Forslunda	Ej påbörjad	0	0	10 000	0	10 000
Övriga		21 500	6 500	6 620	6 753	41 373
Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnd		21 500	6 500	6 620	6 753	41 373
Inv Vasaskolan gymn elevökn	Ej påbörjad	15 000	0	0	0	15 000
Reinvesteringsmedel	Årligt ramanslag	6 500	6 500	6 620	6 753	26 373
Individ- och familjenämnd		19 926	9 251	9 339	10 360	48 876

Övriga		19 926	9 251	9 339	10 360	48 876
Individ- och familjenämnd		19 926	9 251	9 339	10 360	48 876
Inventarier Daglig verksamhet Magistervägen	Ej påbörjad	7 000	0	0	0	7 000
Inventarier Gruppboende Holmsund 2 pl	Ej påbörjad	840	0	0	0	840
Inventarier Gruppboenden 2 per år	Ej påbörjad	0	350	260	1 100	1 710
Inventarier kontor socialtjänstpersonal Magistervägen	Ej påbörjad	2 000	0	0	0	2 000
Inventarier Servicelägenheter, förhyrda	Ej påbörjad	360	0	0	0	360
Inventarier Socialtjänstens Hus	Ej påbörjad	1 000	0	0	0	1 000
Investering inventarier ny	Årligt ramanslag	4 656	4 749	4 844	4 941	19 191
Investering inventarier re	Årligt ramanslag	3 300	3 366	3 433	3 502	13 601
Investering teknik	Årligt ramanslag	770	785	801	817	3 174
Kulturnämnden		12 850	10 947	14 708	6 167	44 672
Övriga		12 850	10 947	14 708	6 167	44 672
Kulturnämnden		12 850	10 947	14 708	6 167	44 672
Gestaltad livsmiljö	Årligt ramanslag	1 000	1 000	1 000	1 020	4 020
Inventarier Bibliotek	Ej påbörjad	0	0	8 663	0	8 663
Inventarier Obbola nytt folk- och skolbibliotek	Ej påbörjad	2 000	0	0	0	2 000
Konst	Årligt ramanslag	2 200	2 244	2 289	2 335	9 068
Kultur reinvestering/ kostnadsbesparande	Årligt ramanslag	7 650	7 703	2 757	2 812	20 922
Brand- och räddningsnämnd		10 550	9 344	9 631	14 924	44 449
Övriga		10 550	9 344	9 631	14 924	44 449
Brand- och räddningsnämnd		10 550	9 344	9 631	14 924	44 449
Anläggning av nya brandposter	Årligt ramanslag	550	561	572	584	2 267
Ram	Årligt ramanslag	10 000	8 783	9 059	14 340	42 182
Valnämnd		500	510	520	531	2 061
Övriga		500	510	520	531	2 061
Valnämnd		500	510	520	531	2 061
Utrustning	Årligt ramanslag	500	510	520	531	2 061
Byggnadsnämnd		470	479	489	498	1 936
Övriga		470	479	489	498	1 936
Byggnadsnämnd		470	479	489	498	1 936

Utrustning	Årligt ramanslag	470	479	489	498	1 936
Miljö- och hälsoskyddsnämnd		282	287	293	299	1 161
Övriga		282	287	293	299	1 161
Miljö- och hälsoskyddsnämnd		282	287	293	299	1 161
Inventarier	Årligt ramanslag	282	287	293	299	1 161
Totalsumma		1 317 109	1 058 509	859 273	792 772	4 027 663

Totalramsberäkning

Totalramsberäkningen utgår från den av kommunfullmäktige senast beslutade budgeten och flerårsplanen. Den revideras med skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning baserat på regeringens höstproposition och Umeå kommuns egen befolkningsprognos. Vidare justeras kostnader för pensioner enligt senaste beräkning från avtalad pensionsförvaltare samt för uppdaterade beräkningar av finansnetto och avskrivningar baserat på förslag till investeringsbudget 2027 och plan 2028–2030. Den fördelningsbara ramen är det som kvarstår efter att prognosticerade intäkter från skatter och bidrag, kraftverksamhet samt eventuell utdelning reducerats för särskilda åtaganden som kommunfullmäktige beslutat om, ekonomisk ram för valnämnden och kommunfullmäktige (revisionen) samt en fördelningsreserv för politiska prioriteringar. I den politiska fördelningsreserven reserveras även medel avseende kostnader för höjt PO-pålägg 2027-2030 och som fördelas ut till nämnderna i planeringsdirektiv 2.

Den fördelningsbara ramen har i enlighet med fastställd modell i ett första steg fördelats till styrelse och nämnder med samma procentuella andel som i kommunfullmäktiges senaste beslut och med hänsyn tagen till eventuella beslutade tekniska ramjusteringar. Därefter har ramarna justerats så att varje nämnd fått tilldelning i enlighet med PKV¹ i förhållande till relevant åldersintervall enligt senaste befolkningsprognos. De överskjutande medel som uppstått vid justering till PKV per invånare i aktuellt åldersintervall har tillförts den politiska fördelningsreserven. Två nämnder är undantagna från denna modellberäkning; för valnämnden baseras ramen på beslutad flerårsbudget istället för procentuell andel och för kommunfullmäktige (revisionen) har ramen beräknats enligt särskild modell beslutad av kommunfullmäktige.

¹ Prisindex för kommunal verksamhet (PKV) exklusive PO-effekt enligt SKR:s prognos i cirkulär 25:47 i oktober 2025.

Tabell 1. Totalramsberäkning

	Budget 2026	Budget 2027	Plan		
			2028	2029	2030
Intäkter					
Skatter och bidrag	10 249 773	10 769 744	11 195 295	11 639 901	12 103 079
Kraftverksamhet	107 000	107 000	107 000	107 000	107 000
Utdelning kommunala bolag	0	0	0	0	0
Totalram	10 356 773	10 876 744	11 302 295	11 746 901	12 210 079
Resultatkrav	-205 334	-215 395	-223 906	-232 798	-242 062
Åtaganden och kommungemensamma kostnader					
Kollektivtrafik	-179 566	-185 566	-191 566	-197 566	-203 566
Umeå Folkets Hus	-26 821	-27 089	-27 360	-27 634	-27 910
Västerbottens Museum	-19 093	-19 781	-20 493	-21 231	-21 995
Norrlandsoperan	-35 645	-36 928	-38 257	-39 634	-41 061
Friskvårdsbidrag	-7 747	-7 825	-7 903	-7 982	-8 062
Fackliga förtroendemän	-14 235	-14 820	-15 368	-15 755	-16 152
Tillväxtanslag	-34 904	-34 904	-34 904	-34 904	-34 904
Anslag för oförutsedda behov och civil beredskap	-31 337	-31 337	-31 337	-31 337	-31 337
Avskrivningar	-620 757	-650 222	-660 677	-677 847	-691 432
Utrangeringar	-12 000	-12 000	-12 000	-12 000	-12 000
Pensioner nettokostnad exkl finansiella kostnader	-166 115	-164 202	-162 231	-160 393	-166 007
Finansiella nettokostnader	-41 165	-59 877	-86 207	-111 720	-110 887
Summa åtaganden och kommungemensamma kostnader	-1 189 385	-1 244 550	-1 288 303	-1 338 003	-1 365 313
Valnämnd	-19 938	-3 600	-3 700	-20 000	-3 800
Kommunfullmäktige/revision	-4 048	-4 118	-4 186	-4 255	-4 326
Fördelningsbar ram före fördelningsreserv	8 938 068	9 409 081	9 782 200	10 151 844	10 594 578
Politisk fördelningsreserv		-64 618	-67 172	-69 839	-72 618
Reservering för höjt PO		-6 989	-19 018	-22 512	-23 299
Fördelningsbar ram	8 938 068	9 337 473	9 696 011	10 059 493	10 498 660
Justering till PKV, medel tillförs politisk fördelningsreserv		-72 660			
Fördelat till nämnder och styrelse exkl åtaganden, valnämnd och kommunfullmäktige/revision	8 938 068	9 264 813	9 696 011	10 059 493	10 498 660

Bilaga 4

Anvisning för nämnder och bolags yttrande över Stadsledningskontorets förslag till planeringsdirektiv för 2027

Beslutad av
Kommunstyrelsen

Dokumenttyp
Anvisning

Gäller för
Egna nämnder och
helägda bolag
Giltighetstid
2025-2026

Diarienummer
KS-2025/00756

**Dokumentansvarig
enhet**
Stadsledningskontoret -
Ekonomi och styrning

Beslutsdatum/paragraf
2 dec 2025 §

Förslag till planeringsdirektiv

Stadsledningskontoret har i enlighet med kommunfullmäktiges riktlinjer för planeringsprocess, budget och investeringar sammanställt ett förslag till planeringsdirektiv version 1 för 2027. Umeå kommuns planeringsprocess ska utformas så att processen:

- ger tid för analys, dialog och faktainhämtning
- utgår från prognos över tillgängliga medel
- ökar fokus på nämnders och bolags grunduppdrag/ändamål
- främjar effektiv användning av de medel som kommunen förfogar över
- skapar förutsättningar för långsiktighet
- främjar samordning mellan kommunens nämnder och de kommunala bolagen
- är transparent och att vägval/beslut är spårbara i efterhand

Stadsledningskontorets förslag baseras på senast beslutade planeringsdirektiv i fullmäktige (d.v.s. för verksamhetsåret 2026). Inga ändringar har gjorts i förslag till inriktningsmål/program, utdelningskrav, finansiella mål, personalpolitiska mål med mera. Föreslagna budgetramar utgår från aktuell prognos över intäkter, samma procentuella andel som i kommunfullmäktiges senaste beslut justerat så att varje nämnd fått tilldelning i enlighet med PKV¹ i förhållande till relevant åldersintervall enligt senaste befolkningsprognos.

Avgränsning

Denna anvisning riktar sig till Kommunstyrelsen samt kommunens tio egna nämnder, dvs Byggnadsnämnden, Fritidsnämnden, För- och grundskolenämnden, Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden, Individ- och familjenämnden, Kulturnämnden, Miljö- och hälsoskyddsnämnden, Personalnämnden, Tekniska nämnden och Äldrenämnden.

De fyra nämnder som är gemensamma med andra kommuner (Brand- och räddningsnämnd, Överförmyndarnämnd, IT-kapacitetsnämnd och Personaladministrativ nämnd) omfattas inte av anvisningen i detta skede. Dessa hanteras i särskild ordning efter dialog med andra berörda kommuner. Valnämnd, Kommunrevision och Kommunfullmäktiges jämställdhetsutskott är även de undantagna från anvisningen men kan om de så vill lämna yttrande i enlighet med anvisning för berörda nämnder.

Kommunens helägda bolag omfattas av delar av denna anvisning, se sid 4. Övriga majoritetsägda och delägda bolag hanteras inom befintliga ägarsamråd.

Kommunstyrelsen har utifrån sina samordnande roller i uppdrag att yttra sig över de kommungemensamma poster som fastställs av kommunfullmäktige.

Personalnämnden har utifrån sitt specifika ansvar för kommunens personalpolitik i uppdrag att yttra sig över personalpolitiska mål och eventuella förändringar i lönestruktur.

¹ Prisindex för kommunal verksamhet (PKV) exklusive PO-effekt enligt SKR:s prognos i cirkulär 25:47 i oktober 2025.

Anvisning till berörda nämnder

Berörda nämnder ska skriftligt besvara följande remissfrågor:

Remissfråga 1 - Vilka väsentliga förändringar påverkar utförandet av nämndens grunduppdrag under kommande år? Beskriv kortfattat, max 2 sidor per nämnd

Ta i beaktning till exempel befolkningsförändringar, kompetensbrist, förändringar i lagstiftning och andra krav, teknisk utveckling, hållbarhet med mera. Kommer förändringar av utförandet att påverka annan nämnds verksamhet ska detta beskrivas.

Remissfråga 2 - Bedömer nämnden att förslaget till investeringsbudget 2027 och plan 2028-2030 innebär direkta och väsentliga verksamhetskONSEKVENSER? Om ja, beskriv dessa kortfattat, max 2 sidor per nämnd.

Nämnden kan även beskriva behov av översyn/utredningar inom specifika områden som kan medföra förändrade investeringsnivåer på sikt.

Remissfråga 3 - Bedömer nämnden att ett eller flera av fastställda program bör revideras, utökas eller avgränsas?

Om nämnden föreslår förändringar bör förslag samt motivering till förändring beskrivas. Om nämnd väljer att avstå från yttrande i relation till ett eller flera program bör detta framgå

Remissfråga 4 - Bedömer nämnden att det finns behov av revidering av nämndens taxor eller avgifter för verksamhetsåret 2027?

Om nämnden ser behov av förändring ska föreslagna förändringar beskrivas och motiveras i nämndens yttrande.

Observera att om nämnd ser behov av revidering av nämndens taxor/avgifter inför nästkommande verksamhetsår och en sådan förändring förutsätter beslut i kommunfullmäktige ska av nämnden beslutade förslag till taxe/avgiftsförändring inlämnas i separat ärende till KS-diarium senast 29 april 2026.

Anvisning till berörda bolag

Anvisning för bolagens yttrande över inriktningsmål/program

De inriktningsmål och program med fokusområden som redovisas i förslaget till planeringsdirektiv för 2027 är desamma som kommunfullmäktige fastställde den 16 juni 2025. Umeå kommunföretag (UKF) och helägda dotterbolag till UKF ska lämna yttrande över dessa program (och de fokusområden som ingår i respektive program) och ombeds därför bevara följande remissfråga:

1. Bedömer bolaget att ett eller flera av fastställda program bör revideras, utökas eller avgränsas?

Om UKF/dotterbolag föreslår förändringar bör förslag samt motivering till förändring beskrivas. Om UKF/dotterbolag väljer att avstå från yttrande i relation till ett eller flera programförslag bör detta framgå av UKF:s sammanställda yttrande.

Anvisning vid behov av förändring av bolagets taxor/avgifter inför 2027

Kommunfullmäktige ska enligt kommunallagen fastställa väsentliga förändringar av taxor/avgifter.

2. Bedömer bolaget att av kommunfullmäktige fastställda taxor/avgifter behöver förändras inför 2027?

Om bolagets taxor/avgifter behöver förändras inför 2027 och sådan förändring kräver fastställande av kommunfullmäktige ska bolaget i samband med sitt yttrande påtala behov av sådan taxe/avgiftsförändring. Föreslagna förändringar ska specificeras och motiveras i bolagets yttrande.

Observera även att av bolaget beslutat förslag till taxe/avgiftsförändring ska inlämnas i separat ärende till KS-diarium senast 29 april 2026.

Helägda bolag ska enligt separat instruktion och tidplan från UKF lämna svar på remissfråga 1 och 2 till UKF för sammanställning.

Anvisning för specifika yttranden från UKF AB

Anvisning för yttrande över utdelning från UKF AB

Den budgeterade utdelningen från Umeå kommunföretag AB för 2026 uppgår till 0 kr (enligt kommunfullmäktiges beslut om planeringsförutsättningar för 2026 den 16 juni 2025).

Utdelningsnivå, fastställda av kommunfullmäktige, är oförändrad i Stadsledningskontorets förslag till planeringsdirektiv för 2027. UKF ska besvara följande remissfråga:

- 3. Umeå kommunföretag ombeds härmed lämna yttrande över fastställd utdelningsnivå och beskriva effekter av nuvarande alternativt förändrad utdelningsnivå.**

Anvisning för yttrande över föreslagen budget för kollektivtrafik

I enlighet med kommunfullmäktiges beslut om planeringsförutsättningar för 2026 (fastställd den 16 juni 2025) uppgår plan för Kollektivtrafikens budget för 2027 till 185,6 mnkr.

- 4. UKF ombeds inkomma med yttrande över förslag till kollektivtrafikens budget för 2027 och plan för 2028-2030**

Tid och form för inlämning av yttrande

UKF AB ska senast den 20 mars 2026 lämna yttranden enligt ovanstående anvisning till kommunstyrelsens diarium via e-post ksdiarium@umea. I ämnesraden anges:

Yttrande UKF med dotterbolag KS-2025/00756.

Yttrande ska delges i word-format och vara redigeringsbara

Nämndernas utmaningar och möjligheter i 3-5 års perspektiv

Innehåll

Byggnadsnämnden	3
Fritidsnämnden	3
För och grundskolenämnden	5
Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden.....	8
Individ- och familjenämnden	10
IT-kapacitetsnämnden.....	12
Kommunstyrelsen	16
Kulturnämnden	20
Miljö- och hälsoskyddsnämnden.....	24
Personalnämnden	24
Tekniska nämnden	24
Äldrenämnden.....	30
Överförmyndarnämnden	33

Byggnadsnämnden

Budget i balans

Byggnadsnämnden säkerställer en budget i balans senast 2026 utifrån den handlingsplan som togs fram under 2024. Uppföljningen under innevarande år (2025) indikerar att genomförda åtgärder ger resultat och prognosen är en budget i balans redan vid årsskiftet 25/26.

Plankö och handläggningstid

Byggnadsnämnden arbetar med ärendebalansen (plankön) och handläggningstiden för detalplaner. Vid delåruppföljningen 2025 fanns 92 detalplaner i kön. Detta är planer som inte tilldelats handläggare ännu. Volymen detalplaner som det aktivt jobbas med är i storleksordningen 60-70 stycken.

Ekologisk hållbarhet

Inom ramen för grunduppdraget och nämndens rådighet så långt möjligt säkerställa den ekologiska hållbarheten i verksamheten. Miljömålen antogs av riksdagen 1999 för att göra den miljömässiga dimensionen tydlig. Länsstyrelsen i Västerbotten gör följande bedömning:

Tillsammans med de nationella bedömningarna kommer endast ett av sexton miljömål, Skyddande ozonskikt, att uppnås till 2030 i Västerbotten. Fyra av målen bedöms som nära att nå Säker strålmiljö, Ingen övergödning, Grundvatten av god kvalitet och Storslagen fjällmiljö. De resterande tolv målen bedöms som inte möjliga att nå. Det behövs många fler vägledande beslut och insatser.

Fritidsnämnden

Fritidsnämnden står inför en period med både utmaningar och stora möjligheter. För att långsiktigt kunna erbjuda Umeås invånare ett rikt, jämlikt, jämställt och hållbart fritidsutbud med särskilt fokus på barn och ungas delaktighet och utveckling krävs strategisk planering, effektiv resursanvändning och nära samverkan både inom kommunen och med externa aktörer.

De kommande åren präglas av behovet att säkerställa kvalitet och tillgänglighet i befintliga anläggningar, möta förändrade demografiska förutsättningar, värna föreningslivets förutsättningar och hantera kompetensförsörjning inom några yrkesgrupper. Samtidigt

erbjuder Umeås tillväxt, engagemanget i föreningslivet och den starka samverkanskulturen goda möjligheter att utveckla fritidsområdet på ett hållbart sätt.

Genom att ta tillvara på dessa möjligheter och hantera utmaningarna proaktivt kan fritidsnämnden bidra till att Umeå fortsätter vara en attraktiv och trygg kommun med ett brett och inkluderande fritidsutbud.

Utmaningar

- Säkerställa underhåll av anläggningar och lokaler för att upprätthålla standard och tillgänglighet för föreningsliv och invånare.
- Bibehålla simundervisningskapacitet trots åldrande badanläggningar med osäker livslängd.
- Stödja och bibehålla ett aktivt föreningsliv i hela kommunen oavsett förändringar i omvärlden.
- Hantera klimatförändringarnas påverkan som kan begränsa vinteraktiviteter och öka driftskostnader.
- Möta ökade eller förändrade krav på anläggningar från specialidrottsförbund vilket kan medföra kostnader.
- Ökade driftskostnader för föreningar med egna anläggningar.
- Minska risken för välfärdsbrott inom bidragsgivningen till föreningslivet.
- Säkerställa kompetensförsörjning inom ett fåtal befattningar såsom idrottsplatsarbetare, badpersonal och fritidsledare.
- Anpassa och omfördela mötesplatser för unga utifrån förändrad demografi och i enlighet med närhetsprincipen.
- Hantera resursbehov till följd av Umeå kommuns tillväxtmål om 200 000 invånare.
- Stärka intern samverkan mellan nämnder, förvaltningar och bolag för att motverka stuprörsstrukturer.

Möjligheter

- Ett rikt, jämlikt, jämställt föreningsliv med många ideellt engagerade medborgare.
- Umeås fortsatta tillväxt ger ökade möjligheter till ett brett och varierat fritidsutbud.
- Ett bra och geografiskt spritt anläggningsbestånd som möjliggör verksamhet nära invånarna.
- Långsiktig strategisk plan för nyinvesteringar.
- God kompetens och ett modigt förenings- och näringsliv skapar goda förutsättningar för utveckling, vilket ska tas tillvara.

- Umeås profil som idrotts- och utbildningsstad skapar goda samverkansmöjligheter.
- Stärkt dialog med barn och unga ökar deras delaktighet och ger bättre förutsättningar att utveckla ett attraktivt fritidsutbud.
- Ett stärkt samarbete mellan nämnder, förvaltningar och kommunbolag bidrar till större medborgarnytta och effektivare service.
- En växande befolkning med starkt engagemang i fritids- och föreningslivet.

För och grundskolenämnden

Demografiska förändringar kräver omställning

Demografiutvecklingen med minskade barnkullar under de närmaste åren medför ett behov av omställning för förskolan och skolan i Sverige, så också i Umeå kommun. En omställning vad gäller effektivt lokalutnyttjande och minskning av personal har inletts inom förskolans område. En utmaning i omställningen utifrån den demografiska utvecklingen är att det i vissa områden utanför Umeå tätort finns behov av att tillskapa fler förskoleplatser, i tätort färre. Vidare behöver personalpoolen anpassas då vikariebehovet minskar i takt med neddragning av förskoleplatser.

Rätt utnyttjad kan omställningen innebära en möjlighet till ökad kvalitet i förskola och skola. Minskade barn- och elevkullar ger en möjlighet att stärka lärarbehörigheten, vilket å sin sida sannerligen leder till ökade personalkostnader i form av lön.

Elevminskningen i grundskolan börjar i förskoleklass år 2027 för att därefter succesivt påverka antalet elever i påföljande årskurser fram till 2036. Med färre elever ökar konkurrensen om eleverna mellan kommunal och enskilda huvudmän. Konkurrensen tillsammans med osäkerhet av skolvalets utfall, leder till svårigheter för kommunen att planera för en funktionell skolorganisation.

Beräknad elevminskning i förskoleklass till årskurs 6 de närmaste åren är dock inte så omfattande att en minskning av antalet klasser kan göras, vilket medför att personalbehovet kvarstår. Ur ett ekonomiskt hänseende är de små skolenheterna särskilt sårbara då sjunkande elevantal medför svårigheter att upprätthålla grundbemanning med heltidstjänster samt långsiktig kontinuitet och hållbarhet för såväl lärare, rektorer som stödfunktioner.

För att rektor under prognosperioden 2028–2035 ska ha genomsnittliga ekonomiska resurser till undervisning och stödresurser motsvarande idag, så behöver sammanlagt antal klasser i Umeå kommun minska eller ekonomiska resurser tillföras.

Ytterligare en utmaning är ökningen av antalet elever mottagna i anpassad grundskola. Mottagandet har ökat från 1 procent läsåret 2018/2019 till 1,4 procent läsåret 2024/2025. Sveriges kommuner och regioner (SKR) bedömer att 0,8 procent av folkbokförda 6-åringar kommer att börja årskurs 1 inom anpassad grundskola från och med höstterminen 2028. SKR:s prognos bör ligga till grund för framtidens lokal- och personalbehov i samband med införandet av 10-årig grundskolan.

Sammanfattningsvis medför den beslutade reformen om tioårig anpassad grundskola särskilda planeringsbehov, där det i dagsläget saknas både lokaler och personal för förskoleklass.

Beslutade reformer och nationella utredningar inom utbildningsområdet

Regeringens beslut om införandet av en tioårig grundskolan från hösten 2028 medför en rad konsekvenser. En av dessa är att förskollärare som är anställda senast 30 juni 2026 och undervisar i förskoleklass får undervisa i nya årskurs 1 under en övergångsperiod fram till 2031. Förskollärare med minst 5 års erfarenhet kan genomgå en statsfinansierad fortbildning för att bli behörig att undervisa i årskurs 1 och 2. Inom grundskolan krävs en tidig kartläggning av lärarkompetens i syfte att möjliggöra strategisk planering av insatser för kompetensutveckling, så att behovet av legitimerade lärare i årskurs 1 och 2 kan tillgodoses.

Parallellt med beslutade reformer har regeringen tillsatt en rad utredningar inom utbildningsområdet, utredningsförslag som beräknas beslutas under 2025–2026. Ett högt reformtryck kan komma att kräva prioriteringar av tid och personella resurser inom för- och grundskoleförvaltningen i implementering och genomförande av beslutade reformer och lagändringar.

Kompetensförsörjning

För- och grundskolenämndens verksamheter står inför stora utmaningar kopplade till demografiska förändringar. Umeå kommuns senaste befolkningsprognos, P25, visar på en fortsatt lägre tillväxttakt främst på grund av färre antal födda barn. Den demografiska förändringen som nämndens verksamheter står inför innebär att personalomställning kommer vara i fokus framöver. Kompetensförsörjningsplan visar ett rekryteringsbehov av 2 107 medarbetare fram till år 2035. Trots lägre tillväxttakt och behov av omställning beräknas det på nationell nivå en brist på behöriga lärare och förskollärare år 2038. För få personer ansöker till och slutför utbildning som lärare och att rörligheten på arbetsmarknaden har ökat samt skollagens krav på legitimation i anställning. Andra viktiga förklaringar är kommande pensionsavgångar och att en lägre andel lärare väljer att arbeta kvar i skolan

eller att gå tillbaka till läraryrket vilket bidrar till krav på långsiktighet i kompetensförsörjningsplaneringen.

Även tillgången på chefer inom nämndens ansvarsområde utgör en utmaning, särskilt när det gäller att rekrytera erfarna rektorer. För att säkerställa en verksamhet av hög kvalitet krävs ett fortsatt gott chefs- och ledarskap. Chefer har en viktig roll i att skapa goda förutsättningar för positiva resultat samt en arbetsmiljö som främjar samarbete, kreativitet och delaktighet. Arbetet med att nå riktmärket för antal medarbetare per chef är fortsatt av stor vikt för våra chefers arbetsmiljö och förutsättningar, men det kräver ekonomiska resurser och är därför fortsatt att betrakta som en utmaning för nämnden.

För- och grundskolenämnden har under en längre tid erhållit statsbidrag kopplade till lärares löner och strategiska satsningar som lärarlönelyftet, karriärtjänster, lärarlyftet. Om möjligheten till att nyttja dessa statliga medel skulle upphöra framöver, innebär det inte bara en betydande ekonomisk belastning, utan även en strategisk risk utifrån kompetensförsörjning – vilket i sin tur kan påverka kvaliteten i utbildningen och måluppfyllelsen på sikt. För att möta kompetensförsörjningsutmaningen behöver nämndens verksamheter skapa arbetsplatser som är både attraktiva och representativa för samhällets mångfald där medarbetare och chefer kan verka i en hållbar arbetsmiljö över tid. De strategier och prioriterade aktiviteter som ska säkerställa en långsiktig kompetensförsörjning framgår av för- och grundskolenämndens kompetensförsörjningsplan samt förvaltningens aktivitetsplan.

Prioriterade aktiviteter i förvaltningens arbete för att klara kompetensförsörjningen.

- Nå riktmärke för antal medarbetare per chef. Chefers förutsättningar (2022:8).
- Handlingsplan för bristkompetenser.
- Plan för kompetensutvecklings- och omställningsbehov.
- Genomföra förvaltningsspecifik traineeutbildning för blivande rektorer.
- Målgruppsanpassad marknadsföring i syfte att bredda rekryteringen och attrahera fler grupper.
- Samarbete och arbetsformer med Umeå Universitet och Lärarutbildningen.
- Fortsatt utveckling av karriärvägar för lärare.
- Tillvarata äldre medarbetares kompetens och förutsättningar (förläng arbetslivet).
- Introduktion för nyanställda.

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden

Utmaningar

Gymnasie- och vuxenutbildningsverksamheten i Umeå kommun står inför betydande utmaningar de kommande tre till fem åren, drivna av snabba samhällsförändringar inom teknik, sociala normer och arbetsmarknad. För att möta framtidens krav på utbildning och kompetensförsörjning krävs strategisk planering och flexibilitet.

Digitalisering och IT-säkerhet

Ökad digitalisering ställer krav på robust IT-säkerhet för att skydda stora mängder personuppgifter och känslig information. Stärkta tekniska lösningar och kompetensutveckling för personalen är nödvändigt för att hantera riskerna och upprätthålla kvaliteten.

Artificiell intelligens

AI-teknik medför både möjligheter och risker kopplade till integritet och etik. En tydlig strategi för ansvarsfull AI-användning behövs, och både personal och elever måste förstå och hantera de etiska dilemman som kan uppstå.

Trygghet i utbildningsmiljöer

Växande utmaningar kring säkerhet, hot och våld kräver organisatoriska och fysiska åtgärder, inklusive tryggare lokalmiljöer och utbildning av personal. Nya lagkrav medför betydande kostnader och kräver beredskap för kontinuerlig anpassning.

Förändringar i lagstiftning

Snabba förändringar inom utbildnings- och arbetsmarknadslagstiftningen kräver löpande anpassning och kvalitetssäkring. Det är en utmaning att implementera förändringar i takt med nya direktiv, vilket kräver tid och resurser.

Kompetensförsörjning

Umeå kommun behöver utbildad arbetskraft inom olika yrken. Det är viktigt att säkerställa rätt kompetens för kommunens och regionens utveckling samt att locka sökanden till relevanta utbildningar. Samverkan med arbetsgivare och utveckling av flexibla lösningar för praktikplatser är avgörande.

Skolfrånvaro och utbildningsutbud

Brist på gymnasieplatser ökar konkurrensen och kan påverka studiemotivation och genomströmning. Långsiktig planering av utbildningsutbudet och investeringar i lokaler och utrustning är nödvändigt för att möta behovet.

Ekonomiska förutsättningar

Strukturella utmaningar kräver reinvesteringar i utrustning och maskiner, särskilt för kostsamma yrkesprogram. Bristande medel för reinvesteringar kan på sikt riskera säkerheten i undervisningen och kvaliteten på utbildningen. Många av programmen är kostsamma att driva, exempelvis naturbruk, bygg- och anläggning samt tekniska yrkesutbildningar som kräver modern utrustning.

Osäkerhet och kort framförhållning kring statliga ersättningar begränsar långsiktig planering.

Möjligheter

Den nya gymnasie- och vuxenutbildningsförvaltningen möjliggör ytterligare satsningar på yrkesutbildning, vuxenutbildning och riktade arbetsmarknadsåtgärder. En egen förvaltning ger dessutom möjlighet att arbeta med djupare prognoser och målstyrning. Samverkan med såväl näringslivet som universitetet kommer att fortsatt utvecklas.

En god förutsättning för fortsatt utveckling är mycket goda resultat på medarbetarenkäten och en mycket låg personalomsättning.

Gymnasiets elevkullar ökar de kommande åren och Vasaskolans om- och nybyggnation möjliggör att de ökade elevkullarna får plats inom UGS.

Vuxenutbildningens hus ger möjlighet till en samlad och ändamålsenlig miljö där olika utbildningsformer, stödfunktioner och kompetenser möts. Här finns stora möjligheter till omställning, kompetensväxling och flexibla lösningar som svarar mot arbetsmarknadens behov

Arbetsmarknads- och integrationsavdelningen skapar möjligheter till etablering genom arenor för prövning, matchning och nära samverkan med arbetsgivare. Trygga mötesplatser och individanpassade insatser som stärker integrationen, minskar utanförskap och bidrar till delaktighet, egen försörjning och social hållbarhet.

Individ- och familjenämnden

Omställning av socialtjänsten

De närmsta åren väntas lagändringar och reformer som får betydande påverkan på socialtjänstens verksamheter. För att stärka förutsättningarna att möta förändringarna i tid krävs ett omställningsarbete. Detta tillsammans med att utvecklingen i samhället med exempelvis kriminalitet och psykisk ohälsa medför ökade eller andra krav på våra insatser och större behov av samverkan med andra aktörer.

Den nya socialtjänstlagen lägger fokus vid förebyggande arbete och att vara en lätt tillgänglig socialtjänst, samt lyfter fram möjligheten att i större utsträckning tillhandahålla insatser utan föregående beslutsprövning. Lagändringar väntas även inom missbruksvården, då Samsjuklighetsreformen förändrar huvudmannaskapet för vården för personer med skadligt bruk och beroende. Utmaningen blir att hantera ett omställningsarbete för att anpassa verksamheterna till förändrade uppdrag och samtidigt uppfylla grunduppdraget utifrån den nuvarande ekonomiska situationen.

Förutsättningar för nämndens ekonomi

Svensk ekonomi har sedan 2023 befunnit sig i en recession tillsammans med stora delar av världsekonomin, denna recession kombinerat med hög inflation har bidragit till snabbare kostnadsökningar än skatteintäkter vilket utmanat nämndens ekonomi. Detta ser ut att stabilisera sig på sikt med en jämnare utveckling av kostnader och skatteintäkter vilket leder till bättre förutsättningar för svensk ekonomi som helhet samt nämndens ekonomi.

De bättre ekonomiska förutsättningarna ger möjlighet att jobba mer med utveckling som digitalisering och förändrade arbetssätt för att hushålla bättre med de personella samt de ekonomiska resurserna. Inflationstrycket som påverkat lönerörelsen under ett par tidigare år har avtagit och lönekraven har följt med och personalkostnaderna förväntas återgå till det tidigare snittet för nämndens ekonomi.

Den nya socialtjänstlagen kommer att förändra hur socialtjänster arbetar och kostnadsbilden kommer förändras åt det negativa hållet utifrån preliminär analys. I takt med att de olika kraven börjar implementeras ser nämnden en fortsatt förhöjd kostnadsnivå men denna förstärkning och förändring av socialtjänsten kommer förhoppningsvis leda till lägre kostnader på kommunnivå på sikt. Assistansutredningen som fortsätter vara en osäkerhetsfaktor är en lagändring som ska vara kostnadsneutral enligt propositionen men nämnden ser en risk för ökade kostnader när lagändringen träder i kraft samt en förlust av kontroll över personlig assistansområdet. Nämnden ser även en effekt från

välfärdsbrottslighet där det både finns risker och möjligheter i framtiden där arbetet mot välfärdsbrottslighet inom samhället har intensifierats i takt med att mer brottslighet upptäckts. Risken att avancerad brottslighet fortsätter påverka nämndens ekonomi negativt finns men möjligheten att förhindra och återvinna kostnader finns även.

Brist på ändamålsenliga lokaler

Nämndens behov av ändamålsenliga lokaler kan inte tillgodoses i tillräckligt hög utsträckning. Det låga inflödet av nya lokaler påverkar nämndens förutsättningar att uppfylla sitt grunduppdrag. Tidigare har det framför allt gällt verkställighet av beslut om boende enligt LSS, vilket är på väg att lösas och kan vara i balans om 2-3 år. Nu ser utmaningen ut att främst röra sig om lokaler för daglig verksamhet samt kontorsplatser och administrativa ytor. För att lösa utmaningen med leverans av lokaler pågår ett intensivt arbete med tekniska nämnden. Det ska dock understrykas att en stor del av utmaningarna ligger utanför nämndens egen rådighet. När behov av lokaler uppstår med kort varsel av olika skäl är utmaningen än större.

Brister i lokalförsörjningsprocessen påverkar bland annat nämndens möjlighet att, inom rimlig tid, verkställa beslut om särskilt boende och daglig verksamhet enligt LSS samt möjligheten att säkerställa en god arbetsmiljö för personal och tillräckligt med lokaler för att utföra socialtjänst. Inom nämndens egna processer pågår ett omfattande utvecklingsarbete, till exempel effektivare matchning av brukare till boendeplatser, fortsatt utveckling av prognosverktyg och utredning av flexibla arbetsplatser.

Kompetensförsörjningskrisen

Nämnden har en utmanande personalförsörjningssituation att hantera under perioden 2026–2036. Nuvarande prognos påvisar en omfattande brist på undersköterskor på nationell och regional nivå där kommunen konkurrerar om kompetensen från såväl andra kommuner och regioner som privat sektor. Personalen är mer rörlig på arbetsmarknaden idag och byter arbetsgivare oftare än tidigare. Andelen som väljer att sluta i kommunen har ökat de senaste åren och inom de närmsta 10 åren är prognosen att 58 procent förväntas sluta på egen begäran inom funktionshinderomsorgen. Tillsammans med pensionsavgångar visar prognosen att totalt 83 procent av de stora yrkesgrupperna inom funktionshinderomsorgen kommer att sluta inom en 10 års period. Även inom myndighetsutövning och individ- och familjeomsorg kommer personalomsättningen vara hög, där kommer den största utmaningen vara möjligheten att rekrytera erfaren personal med rätt kompetens.

Detta scenario ställer stora krav på nämnden att arbeta med flera olika åtgärder för att både rekrytera nya medarbetare men framför allt att lyckas behålla medarbetare. Friskfaktorer, utbildning, omställning och utvecklande av ny teknik (digitalisering) är exempel på viktiga områden att fortsätta arbeta med i nämnden och i samarbete med andra förvaltningar i kommunen.

Digitalisering

Nämnden står inför behov av digital omställning som förändrar hur vi arbetar, möter invånare och säkerställer rättssäkra beslut. Förväntningarna på effektivitet, tillgänglighet och användarvänliga tjänster ökar – både från samhället och lagstiftningen. För att genomföra omställningen krävs både ökade resurser till arbetet och en effektivare styrning och samordning inom området digitalisering i kommunen.

Nämnden står tillsammans med Äldrenämnden inför en ny upphandling av processtöd och ett införande av planeringsverktyg. En stor utmaning kommer att vara att klara verksamheternas grunduppdrag samtidigt som resurser behöver avsättas för upphandling och därefter övergång till nytt processtöd.

IT-kapacitetsnämnden

Utmaningar på 3-5 års sikt för IT-infrastruktur

Säkerhet och dataskydd

- Cyberhoten ökar i takt med digitaliseringen.
- Kommunen måste investera i robusta säkerhetslösningar, kontinuerlig uppdatering och incidenthantering.

Skalbarhet och flexibilitet

- IT-infrastrukturen måste kunna hantera ökande arbetsbelastningar och snabba förändringar.
- Molntjänster och virtualisering är viktiga verktyg, men kräver rätt kompetens och strategi.

Legacy-system

- Det finns risk att man fastnar i gamla system som är svåra att integrera med moderna lösningar.
- Detta hämmar innovation och ökar kostnaderna.

Säkerhetsrisker och hotbild

- Lokala servrar är fortfarande utsatta för ransomware, phishing och insiderhot.
- Många äldre system saknar moderna säkerhetsfunktioner (t.ex. multifaktorautentisering och segmentering).
- Backup och återställning testas sällan tillräckligt, vilket ökar risken vid attacker.

Åldrande infrastruktur och teknisk skuld

- Gamla servrar, nätverk och lagringssystem är dyra att underhålla och svåra att ersätta.
- Brist på kompatibla komponenter, licenser och tillverkarsupport.
- Uppgradering innebär ofta driftstopp och kräver noggrann planering.

Kompetensbrist och generationsskifte

- Många erfarna drifttekniker närmar sig pension, medan nya generationer fokuserar mer på moln och DevOps.
- Färre utbildningar täcker klassisk nätverksteknik, virtualisering och datacenterdrift.

Skalbarhet och kapacitetsplanering

- On-prem-miljöer saknar molnets flexibilitet att snabbt skala upp resurser.
- Överdimensionering leder till höga kostnader, underdimensionering till flaskhalsar.

Energiförbrukning och miljöpåverkan

- Datacenter kräver mycket el och kylning.
- Kommunen måste uppfylla hållbarhetskrav och minska CO₂-utsläpp.
- Ineffektiv utrustning ger höga driftkostnader.

Driftsäkerhet och redundans

- Det krävs redundans (t.ex. dubbla nät, UPS, failover).
- Avbrott kan ge stora konsekvenser för verksamheten.

Komplexitet i hantering och integration

- Flera plattformar (VMware, Hyper-V, fysiska servrar, SAN/NAS) kräver olika verktyg och kompetenser.
- Svårt att uppnå centraliserad övervakning och enhetlig styrning.

Efterlevnad och regelverk (compliance)

- Strängare krav på dataskydd och spårbarhet (GDPR, NIS2).
- Måste kunna visa var data lagras, vem som har åtkomst och hur säkerheten hanteras.

Disaster recovery och kontinuitet

- Det krävs tillräckligt skydd vid brand, översvämning eller elavbrott.
- Backup bör inte lagras på samma plats, vilket gör återställning omöjlig vid fysisk skada.

Livscykelhantering och automatisering

- Manuell patchning, uppdatering och övervakning är tidskrävande.
- Brist på automatisering leder till fel och sämre effektivitet.

Sårbarhet i leverantörskedjan

- Långa leveranstider för hårdvara (särskilt servrar och nätverkskomponenter).
- Geopolitiska störningar påverkar tillgången på IT-utrustning och moln.

Möjligheter på 3 - 5 års sikt för IT-infrastruktur**Automatisering och Infrastructure as Code (IaC)**

- Verktyg som Ansible, Terraform och PowerShell kan automatisera serverbyggen, patchning och konfiguration.
- Ger snabbare, mer tillförlitlig drift och färre mänskliga fel.

Virtualisering och containerisering

- Effektivare resursanvändning via VMware, Hyper-V, Proxmox eller Kubernetes on-prem.
- Möjliggör snabbare applikationsutveckling och enklare skalning.

Energieffektivitet och grön IT

- Nya servrar och kylsystem drar betydligt mindre energi.
- Investering i energieffektivitet kan minska kostnader och stärka hållbarhetsprofilen.

Förbättrad cybersäkerhet

- Möjlighet att införa zero-trust, segmentering, multifaktorautentisering och modern logghantering.
- Säkerhetsautomatisering blir mer tillgänglig även för lokala miljöer.

Modern backup och disaster recovery

- Möjlighet att använda snapshot-teknik, offsite-backup och immutability-skydd.
- Ger bättre motståndskraft mot ransomware och driftstopp.

Programvarudefinierade nätverk och lagring (SDN, SDS)

- Flexiblare och mer dynamisk styrning av nätverk och lagring.
- Minskar behovet av fysisk hårdvaruomläggning.

Centraliserad övervakning och driftplattformar

- Moderna övervakningsverktyg (t.ex. Zabbix, PRTG, Grafana) kan ge full insyn i hela miljön.
- Underlättar felsökning, kapacitetsplanering och rapportering.

Livscykelhantering och modernisering

- Möjlighet att fasa ut gamla system, standardisera plattformar och införa policybaserad hantering.
- Minskar teknisk skuld och driftkostnader över tid.

Molnmigrering och hybridlösningar

- Flexibla molnstrategier möjliggör snabb skalning, kostnadseffektivitet och bättre säkerhet.
- Hybridmodeller ger kontroll över känslig data samtidigt som man drar nytta av molnets fördelar.

Automation och AI

- Automatisering av drift, övervakning och säkerhet kan minska kostnader och öka tillförlitlighet.
- AI används allt mer för prediktiv analys, incidenthantering och optimering.

Kommunstyrelsen

Förmåga att möta nya krav inom beredskap och säkerhet

De yttre hoten har betydelse för säkerheten och beredskapen. Främmande makts systematiska säkerhetshotande verksamhet mot Sverige bedrivs brett. Liksom den organiserade brottslighetens utbredning, där utnyttjande av välfärdssystemet blir ett allt viktigare inslag i ekonomin. Säkerhetspolisen konstaterar att det finns kopplingar mellan grov organiserad brottslighet, våldsbejakande extremism och terrorism. Hoten som riktar sig mot Sverige är komplexa. De går in i varandra och förstärks på så sätt. Samordning av kommunens verksamheter för att möta dessa hot är av stor vikt för att begränsa risker och konsekvenser. Att personer med kopplingar till organiserad brottslighet och främmande makt, hålls borta från den offentliga förvaltningen är avgörande för att värna om det demokratiska systemet. Regeringen ser därför över kommuners möjligheter att genomföra utökade bakgrundskontroller men även kommuners ansvar att skydda förtroendevalda för hot- våld och otillbörlig påverkan.

Som medlem i Nato omfattas Sverige av de ömsesidiga försvarsgarantier som följer i nordatlantiska fördraget (artikel 5), vilket ska avskräcka antagonistiska aktörer från att använda sig av militära maktmedel mot Sverige. Medlemskapet ställer även krav (artikel 3) på att parterna, var för sig och tillsammans, upprätthåller och utvecklar sin individuella och kollektiva förmåga att stå emot ett väpnat angrepp. I detta resonemang ingår också förmåga till resiliens. Även om Nato-medlemskapet kan verka avskräckande när det gäller fysiska angrepp så ökar hoten inom andra områden såsom desinformationskampanjer, risker för infiltration, cyberattacker med mera.

Antalet cyberattacker har ökat under 2025 och bland annat har en av kommunens leverantörer som tillhandahåller system för arbetsmiljö, personalärenden och rehabilitering drabbats stort. För att öka skyddet för information samt höja nivån för cybersäkerhet förväntas cybersäkerhetslagen träda i kraft i början av 2026. Lagen ställer högre krav på vår informationshantering, resiliens och incidentrapportering. Intern förankring av arbetssätt, metoder, kontinuitetshantering och incidentrapportering är viktiga områden för att bli effektivare i hantering av risker inom samtliga områden. I regeringens utredning för ny lagstiftning, kommuners och regioners grundläggande beredskap inför kris och krig, ställs också krav på att kommunen ska kunna fullgöra sina författningssenliga uppgifter och upprätthålla sina samhällsviktiga verksamheter.

Det handlar om att kunna prioritera resurser, tolka och tillämpa ny lagstiftning i kombination med äldre lagstiftning samt bygga upp intern kapacitet för att agera snabbt och samordnat. Ekonomiska förutsättningar, komplex regelstyrning och behovet av ökad kompetens gör detta till en växande utmaning – särskilt i en tid där hotbilden förändras snabbt och kraven på robusthet ökar.

Kompetensförsörjning

Ett flertal av kommunens verksamheter står idag inför väsentliga utmaningar inom kompetensförsörjningsområdet. Detsamma gäller idag även för enskilda delar av kommunstyrelsens verksamheter. Mot bakgrund av den demografiska utvecklingen och prognos om ökande konkurrens om tillgänglig kompetens bedöms flertalet av kommunstyrelsens verksamheter befinna sig i en likartad situation inom en 3–5 årsperiod.

Då kommunstyrelsens verksamheter ansvarar för förvaltning och utveckling av kommungemensamma funktioner, system och processer samt tillhandahåller specialiststöd/expertis inom sakområden som enskilda förvaltningar på egen hand inte kan tillgodose, kan framtida kompetensbrist inom kommunstyrelsens verksamheter ge negativ följdverkan för kommunen som helhet samt för övriga kommunala verksamheters kapacitet och förmåga.

Kommunstyrelsens analys som underlag för svar på tilläggsuppdraget 2023:1 indikerade att det inom ett antal yrkesgrupper finns tecken på svårighet att rekrytera och det förväntas kvarstå kommande fem år. Yrkesgrupperna är främst ekonomer, upphandlare, löneadministratörer/lönehandläggare, jurister och ingenjörer inom mark/fastighetskunskap. Detta är påtagligt olika grupper gällande krav på utbildning, erfarenhet, möjlighet till utbildning på arbetsplatsen och konkurrerande arbetsmarknad. Insatser kommer säkerligen

även omfatta mindre och större förslag på verksamhetsomställning för att klara grunduppdragen i en förändrad tillgång på arbetskraft med förväntad insats.

Finansiering av insatser att möta framtidens samhällsutmaningar

För att möta framtidens komplexa utmaningar – hållbar tillväxt, social hållbarhet, klimatomställning, anpassning och robusthet måste kommunen ha en god finansiell och verksamhetsmässig planering.

Umeå behöver fortsätta investera i bostadsförsörjning, infrastruktur och samhällsbyggande, samt fortsätta satsa på brottsförebyggande åtgärder och förebyggande socialt arbete. Om dessa områden hanteras integrerat och långsiktigt kan det leda till både stärkt resiliens och minskade framtida kostnader – exempelvis genom minskad brottslighet, bättre folkhälsa och lägre klimatrelaterade risker.

För att underlätta finansiering och därmed kunna hålla en högre takt i arbetet behöver det fortsätta jobbas för extern medfinansiering, såväl via regionala som nationella och europeiska finansieringssystem, i form av EU-program och klimatinvesteringsfonder. Det kommer att krävas god styrning och finansiell planering för att upprätthålla god ekonomisk hushållning över tid samt att säkerställa att resurser riktas dit de ger mest nytta, för att hantera de framtida utmaningarna.

Datadriven kommun

Kommunstyrelsen och därmed kommunstyrelsens verksamheter ansvarar för förvaltning och utveckling av ett flertal kommungemensamma funktioner, system och processer. Att genomföra en systematisk översyn och utveckla dessa kommungemensamma processer och system bedöms utgöra en stor möjlighet för att öka kommunens kapacitet, förmåga och effektivitet. Nya arbetssätt som tillvaratar digitaliseringens möjligheter bedöms därför utgöra en väsentlig möjlighet i ett 3–5 års perspektiv.

Kommunen står inför stora utmaningar med bland annat kompetensförsörjning. Utvecklingen inom digitalisering, automation och AI går snabbt framåt. Verksamheterna i kommunen ser en stor möjlighet i att nyttja denna typ av teknik. För att möjliggöra användning av den nya tekniken behöver kommunen fortsätta arbeta med detta på ett strukturerat sätt. Det görs inom ramen för det kommungemensamma arbetet med Datadriven kommun som leds av kommunstyrelsen tillsammans tekniska nämnden. En styrmodell och en gemensam grund/plattform för datainsamling och hantering håller på att byggas. Genom att fortsätta skapa styrning i frågor kopplat till detta och möjliggöra nyttjande av denna teknik är bedömningen att det i ett 3–5 års perspektiv kommer att

underlätta för kommunen och dess verksamheter att möta den kompetensbrist som prognosticeras komma.

Positionering

Umeå är norra Sveriges största stad och kommunen är en förebild för jämställdhet, hållbarhet och innovation. Staden är den akademiska och intellektuella motorn i Norrland vilket är positioner kommunen ska jobba för att behålla.

Bilden av norra Sverige har påverkats under det senaste året då flera investeringar i viktig omställning och industrin misslyckats. Under den kommande tioårsperioden ska stora investeringar göras i närområdet. Umeå kommun behöver då kliva fram mer genom att tydligare ta position vid myndighetsetablering och utveckling av befintliga verksamheter.

En central del i arbetet med att stärka och utveckla kommunens position är påverkansinsatser. Ofta handlar det om relevanta mötesplatser där kommunen tar plats, nationellt och internationellt, som ska bidra till tillväxt. En tydligare samordning i kommunen, inleddes under 2024 vilket skapat en stabil grund där Umeå syns och hörs.

En viktig del i positionsarbetet är att också fortsätta arbetet med en gemensam budskapsplattform inom kommunkoncernen. Det bidrar till ett tydligare genomslag när aktörerna bär fram Umeå. Parallellt med det arbetet ska kommunkoncernen också synliggöra vad platsen har att erbjuda för prioriterade målgrupper som studenter och barnfamiljer.

Demografiska förändringar i hela västvärlden med minskat barnafödande, migration och förändrade flyttmönster medför att kommunens arbetssätt behöver utvecklas. En del i det arbetet är att fortsätta utveckla samarbetet med Umeå universitet och andra viktiga intressenter.

Ny programperiod i EU

För att möta framtida samhällsutmaningar behöver Umeå kommun stärka förmågan att leda, samordna och mobilisera resurser över organisatoriska gränser. I detta ingår att vidareutveckla den territoriella och gränsregionala samverkan, där Umeå samspelar med aktörer i såväl Umeåregionen som i norra Sverige och över landsgränser. Särskilt viktigt är att förvalta och stärka Umeås roll som motor för hållbar tillväxt i norr.

EU:s nästa programperiod 2028–2034 innebär potentiellt genomgripande förändringar i hur regionala utvecklingsmedel fördelas, där en större andel av ansvaret kan flyttas från regional nivå till medlemsstaternas nationella partnerskapsplaner. För Umeå kommun kan detta

innebära minskat direktinflytande över inriktning och användning av EU-medel och därmed ett behov av att stärka vår förmåga att bevaka, påverka och samverka kring den nya programarkitekturen.

Kulturnämnden

Umeå är en kulturstad. Det ger en god plattform att fortsätta utvecklas ifrån. Men en stad behöver växa med omvärldsförändringarna och en identitet som kulturstad är inte statiskt och kan förloras om inte utveckling sker. Det finns ett fantastiskt kulturliv i Umeå men det finns områden som inte har arbetats lika mycket med. Områden som pekats ut i det Kulturpolitiska programmet och som nu behöver fokuseras på.

KKB, **kulturella och kreativa branscher**, här kan Umeå genom att skapa förutsättningar för både etablerade konstnärer och de helt nyutexaminerade konsthögskoleeleverna säkerställa en kulturell återväxt och tillväxt. Här finns möjlighet att ta redan befintliga utrustade lokaler i anspråk men också att skapa nya mötesplatser i form av KKV - kollektivverkstäder.

Film – och spelbranschen är ytterligare områden som kräver modiga beslut för att kunna skapa både viktigt kulturell utveckling och arbetsmöjligheter för kreatörer samt skapa ett intresse för Umeå som i sin tur skapar möjlig inflyttning och tillväxt.

Om Umeå vill vara en **kreativ nod** i Norra Sverige och ta en tydlig position så behöver satsningar som till exempel en gemensam filmfond med region Västerbotten inrättas, förutsättningar för spelutvecklare skapas och skärningspunkter och samverkan mellan olika discipliner möjliggöras.

Umeå är en **kulturstad i Arktis**. Det är en unik möjlighet. Här finns stora utvecklingsmöjligheter och ett internationellt intresse. Det kulturpolitiska programmet ålägger förvaltningen att möjliggöra för urfolk och nationella minoriteter att utveckla och bevara sina kulturella särarter. När kommunen växer och förändras är ett öppet och fritt kulturliv en förutsättning för en väl fungerande demokrati och ett rikt liv för kommunens invånare. Kulturens förmåga till att skapa sammanhang och anpassa sig är unikt och kan ses som en del av beredskapsarbetet i de utmanande tider vi lever i. Det kräver både många mötesplatser som bibliotek, många möjligheter till både eget skapande och upplevelser av kultur, att bli bekräftad genom kultur och att dela upplevelser med andra. I en stad som växer och förändras behöver kultur, meningsfull fritid, levande och attraktiva livsmiljöer följa med. Det kräver satsningar men också flexibilitet och förändring. Kulturen kan verka tillitsskapande och förtroendeläkande i en tid där relationen mellan medborgare och myndigheter utmanas.

En utmaning för hela det konstnärliga fältet är **AI-utvecklingen**. Både vad gäller innehåll, uttryck, upphovsrätt, källkritik. Men med AI kommer också möjligheter och utveckling. Att det leder till förändring på många olika områden, men också kulturområdet, är odiskutabelt.

Gestaltad livsmiljö kan skapa en tydlighet rent fysiskt i stadsutvecklingen om vilken stad Umeå vill vara. Spännande arkitektoniska uttryck, gestaltade platser för rörelse, lek och vila, offentliga vardagsrum som inbjuder till möten, konst på oväntade platser - det finns många sätt att manifestera vilken typ av stad man är och vilka värden och värderingar som är tongivande. Här finns stora möjligheter och utmaningarna ligger i förändrade arbetssätt, samverkan och samsyn.

Den nationella kulturpolitiken får konsekvenser för **kulturlivets infrastruktur**, både nationellt och lokalt. Grundförutsättningar och möjliggörare för kultur, som studieförbund och föreningsliv, tvingas dra ner på verksamhet. Det går stick i stäv med kravet och förväntan på civilsamhället som en viktig del i civil beredskap och utarmar det skydd och sammanhang som är oerhört viktigt i händelse av kris och krig. Det ekonomiska ansvaret för upprätthållandet av den civilsamhällets infrastrukturen hamnar på kommunala förvaltningar och påverkar i sin tur andra områden i en kedjereaktion.

Kulturförvaltningen står inför utmaningen att nå sin publik digitalt när utbudet sprids över flera kanaler, vilket riskerar splittrade användarresor, dubblerad information och otydliga budskap. I en tid med högre krav, snabba plattformsförändringar och begränsad uppmärksamhet förväntar sig användarna en sömlös och tillgänglig upplevelse – oavsett ingång. Förvaltningen behöver därför samordna innehåll och redaktionella processer, enas om struktur, tonalitet och design samt tydliggöra ansvar. Med gemensamma verktyg, en integrerad evenemangskalender och datadriven uppföljning kan **kommunikationen** effektiviseras, överlapp minskas och räckvidden stärkas. En annan aspekt av detta är hur vi samordnar riktade satsningar av streaming och digitalisering för att bygga vidare på pandemins lärdomar och teknik för att nå fler med riktade digitala insatser.

I och med nya lokaler för Kulturskolan i centrum så öppnas många möjligheter, till exempel närmre **samverkan** med Fritid Unga på Hamnmagasinet, men också med externa aktörer såsom Norrlandsoperan, Umeå Folkets Hus med flera. Med en närhet till Väven finns också större möjligheter att nyttja dessa lokaler för delar av verksamheten. En utmaning med de nya lokalerna blir att balansera verksamheten så att den fortfarande utvecklas och erbjuds i hela kommunen, samtidigt som de centrala lokalerna nyttjas i så hög utsträckning som möjligt.

Väven är sedan start i huvudsak en scen för gästspel och externa arrangörer. Utöver kulturföreningar och kommersiella aktörer nyttjas även Vävens uthyrningsbara lokaler av

förvaltningens egna verksamheter främst Stadsbiblioteket och Kultur för seniorer men även Kulturskolan gästspelar ibland. Vävens funktion som gästspelsscen är bra och behövs men det finns scenkonst och kulturuttryck som inte får plats då utbudet i huvudsak styrs av externa aktörer. Med större flexibilitet för förvaltningen att skapa utbud och målgruppsanpassa enligt kriterier i grunduppdraget skulle Väven kunna erbjuda en ännu större bredd och spets och ligga mer i linje med Umeås identitet som proaktiv, spetsig och unik kultur- och evenemangsstad.

Genom **Kulturlöftet** skapas stora möjligheter till större samverkan mellan utbildnings- och kulturförvaltning, något som kan ge ringar på vatten även utanför skoltid. Till exempel utökad samverkan kring After School (lågtröskelverksamhet i estetiska ämnen förlagd till skolor på elevernas fritid) samt undervisning i musik på och i nära samband med lektionstid.

Ökad efterfrågan i samband med att Umeå växer. Med ökade aktiviteter i olika stadsdelar, byar och samhällen till följd av inriktningsmålen skapas också en ökad efterfrågan på kulturnämndens olika verksamheter. Nya områden tillkommer där unga människor växer upp och behöver fysiska platser för att kunna ägna sig åt meningsfulla kulturaktiviteter. För att lyckas med denna utmaning behövs fler bibliotek och scener. Bibliotek och kulturella mötesplatser är viktiga i arbetet för att Umeå ska fortsätta växa tryggt och säkert. Genom att planera för bibliotek som inkluderar mötesplatser på rimligt avstånd skapas också möjligheter för Kulturskolan att förlägga verksamhet i stadsdelar och byar.

Umeås **demografiska utmaningar** är positiva utmaningar för kulturnämnden och biblioteksverksamheten. Till exempel saknas ett folkbibliotek i de östra stadsdelarna som byggs ut i högt tempo och beräknas få 15 000 invånare inom några år. Förändringarna på Mariehem är ett annat exempel på en förskjutning av bebyggelse och lokala centrumbildningar med 8 000 medborgare. Utvecklingen av orter och byar längs med Botniabanan såsom Sävar bör vara en del av en kulturell tillväxt. Andra behov i kommunen finns exempelvis i Obbola och Umedalen. Dessa skulle uppnås genom förflyttningar av bibliotekslokalerna för att de ska vara tillgängliga och utrymningsbara för alla besökare, samtidigt som de behöver samordnas med skolornas satsning på skolbibliotek. Gemensamt behov för alla närbibliotek oavsett placering är en separat entré för allmänhetens tillgång till folkbiblioteksverksamheten. Ytterligare folkbibliotek, gärna kombinerade folk- och skolbibliotek där så är möjligt, bör tillkomma i och med att Umeå växer där alla medborgares möjlighet att nyttja bibliotek och andra kulturella mötesplatser bör tillgodoses.

Umeå har flera **kombinerade folk- och skolbibliotek**, vissa av dem med biblioteksentrén inne i skolan. Några av närbiblioteken behöver därför byggas om eller flyttas för att tillgängliggöra och synliggöra folkbiblioteken för allmänheten samt tillgodose skolornas behov av separata lokaler. Till följd av förändringar i lagstiftningen behöver lämplig

samverkansnivå mellan kommunens folkbiblioteksverksamhet och skolbiblioteksverksamhet behöver uppnås. Samarbetet ska ha utgångspunkt i såväl bibliotekslagen som skollagen samt verksamheternas behov av utbud, tillgänglighet och öppenhet

Kontinuerliga och tillräckliga **IT-resurser** krävs för att bedriva fullgod verksamhet. Särskilt folkbiblioteksverksamheten är beroende av fungerande informationsteknik för att verkställa sitt lagstadgade uppdrag, och verksamheten kräver en stor mängd datorer och annan teknik för olika ändamål. Förutom medarbetares enskilda enheter och gemensamma arbetsstationer är det nödvändigt med publika datorer för allmänhetens bruk, för sökning i bibliotekskatalog, allmänt internetbruk och varierande programvara, samt utlånings- och återlämningsstationer. Biblioteken erbjuder även allmänt efterfrågade kopierings- och utskriftsmöjligheter. Kommunens fördelning av IT-stöd till kulturförvaltningen behöver utökas påtagligt för att undvika olämpliga fördröjningar vid nödvändiga åtgärder. Det är avgörande och av yttersta vikt med kontinuitet i stödet samt tillgänglighet och prioritering av arbetet med biblioteken för att säkerställa bibliotekens uppdrag mot medborgarna.

Ökade kostnader utan tillskott av medel medför minskade möjligheter för biblioteken att förmedla samma nivå av medier och aktiviteter, vilket riskerar att kvaliteten försämras.

Vid beslut om utökad verksamhet för **Sveriges depåbibliotek och lånecentral** behövs goda förutsättningar för att uppdraget ska kunna säkerställas långsiktigt.

Umeå saknar lokaler för **dans**, både den föreningsdrivna, institutionella och kommunala verksamheten. Det finns ett stort dansintresse – både att själv utöva och att uppleva dans i Umeå. Det kulturpolitiska programmet säger att vi ska skapa förutsättningar för kulturlivet. En viktig förutsättning för ett kulturuttryck, som också är förfördelat genusmässigt, är lokaler för dans. Ett dansens hus kan fungera som en samlingsplats och katalysator för konstnärlig utveckling, genom att stödja både etablerade och nya koreografer, samt erbjuda en scen för både nationella och internationella gästspel. Ett sådant hus kan stärka dansens roll som konstform genom att vara en plats för utforskande och nya uttryck, samtidigt som det breddar publikens tillgång till dans som en form av uttryck, gemenskap och hälsa. Ett dansens hus skulle möjliggöra residensverksamhet och attrahera dansare och kulturskapare från övriga delar av landet och internationellt. En kombination av professionellt användande och föreställningar samt kurser, workshops, masterclasses för alla nivåer skapar ett levande kulturcentrum.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden

Debitering per årsarbetskraft – Antalet debiterade timmar per årsarbetskraft behöver öka för att inte tillsyn enligt miljöbalken ska finansieras med skattemedel om såvida inte särskilt beslutats.

Åtgärdsprogram inom vattenförvaltningen - Andelen sjöar i Umeå som idag uppfyller målen inom vattenförvaltningen är 52 % och för vattendragen är andelen 31 % som uppfyller målen. Samordnade insatser behövs för de vattenförekomster som inte uppfyller målen.

Ekologisk hållbarhet – Inom ramen för grunduppdraget och nämndens rådighet så långt möjligt säkerställa den ekologiska hållbarheten i verksamheten. Miljö- och hälsoskyddsnämnden ansvarar för arbetet med miljöbalken och finns därigenom nära den ekologiska dimensionen av hållbar utveckling och de 16 nationella miljömålen. Miljömålen antogs av riksdagen 1999 för att göra den miljömässiga dimensionen tydlig. Länsstyrelsen i Västerbotten gör följande bedömning:

Tillsammans med de nationella bedömningarna kommer endast ett av sexton miljömål, Skyddande ozonskikt, att uppnås till 2030 i Västerbotten. Fyra av målen bedöms som nära att nå Säker strålmiljö, Ingen övergödning, Grundvatten av god kvalitet och Storslagen fjällmiljö. De resterande tolv målen bedöms som inte möjliga att nå. Det behövs många fler vägledande beslut och insatser.

Personalnämnden

Då nämnden inte har något verksamhetsansvar har nämnden inte beslutat om några utmaningar och möjligheter.

Tekniska nämnden

Umeå har ett starkt utgångsläge inför framtiden, men utmaningarna är många. Att prioritera rätt och använda resurser klokt är en ständig uppgift.

Nya lagar och EU-förordningar påverkar förvaltningens verksamheter. IT berörs av NIS2-direktivet med skärpta krav på cybersäkerhet och incidentrapportering. Fastighetsområdet möter reviderade energikrav genom EU:s EPBD-direktiv, med krav på energieffektivisering och digitala energicertifikat. Gator och parker påverkas av EU:s Nature Restoration Law, som stärker biologisk mångfald och hållbar stadsutveckling. Måltidsservice hanterar nya livsmedelsregler kring ursprungsmärkning och hållbarhet, medan Städ- och

verksamhetsservice berörs av skärpta arbetsmiljökrav och kemikalielagstiftning (CLP). Dessa förändringar kräver kontinuerlig anpassning och kompetensutveckling.

En stark gemensam inriktning för digital omställning, där tydlig planering och prioritering sker över hela kommunen, skapar förutsättningar för att vi ska lyckas med digitaliseringsarbetet. Samverkan mellan DoIT, verksamheterna, bolagen och externa aktörer är avgörande – genom att arbeta tillsammans och öka förståelsen för varandras behov kan vi omsätta idéer snabbare till konkret nytta.

Klimatanpassning är en central del av modern stadsplanering, särskilt med tanke på de ökande utmaningarna kopplade till klimatförändringar. Det innebär att vi behöver planera och utforma stadens miljöer så att de blir robusta och motståndskraftiga mot exempelvis översvämningar, extrema väderhändelser och värmeböljor.

Genom att integrera gröna lösningar, som parker, trädplanteringar och öppna dagvattensystem, kan vi minska risken för skador och samtidigt skapa mer attraktiva och hälsosamma stadsmiljöer. Klimatanpassning i stadsplaneringen handlar också om att skapa flexibilitet för framtida förändringar och att säkerställa att investeringar i stadens infrastruktur är hållbara på lång sikt.

Umeås position som universitetsstad ger goda möjligheter till kompetensförsörjning och innovation, men vi måste höja kompetensen inom drift och utveckling, attrahera rätt kompetens och hantera ökande kostnader för hårdvara och licenser. Cybersäkerhet kräver omfattande investeringar och framtidssäkrade lösningar.

Ekonomiskt ser vi ökande driftskostnader för hårdvara och licenser, vilket kräver en utvecklad finansieringsmodell för att långsiktigt stödja digitaliseringen. Cybersäkerhetshot ökar och kräver omfattande investeringar, liksom framtidssäkrade lösningar på en marknad där utvecklingen går långsamt.

Inom fastighetsverksamheten står vi inför stora förändringar, där befolkningsprognoser påverkar lokalbehov och resursanvändning. Nya fastighetssystem och skärpta miljö- och klimatkrav ställer krav på strategisk anpassning, kompetensutveckling och flexibla arbetssätt. Lagändringar och ökade samordningskrav innebär att förvaltningen måste vara flexibel och stärka kapaciteten genom digitalisering och hållbara arbetsmetoder.

Stadsutvecklingen måste ske hållbart för att skapa attraktiva och robusta miljöer.

Klimatförändringar innebär nya utmaningar för drift och underhåll, och vi behöver vara aktiva i utvecklingen av den smarta staden för att effektivisera processer och möta framtida kompetensbehov. Medborgarnas engagemang ska tas tillvara, och verksamheten ska genomsyras av systematik, kvalitet och effektivitet för att säkra kloka investeringar av skattemedel.

Livsmedelsförsörjningen utmanas av krav på minskad köttkonsumtion, samtidigt som vi vill bidra till ökad självförsörjningsgrad och hållbar svensk produktion. Här gäller det att hitta balansen så att vi följer nationella riktlinjer och samtidigt stödjer svensk livsmedelsproduktion.

Kompetensförsörjningen är en av våra största utmaningar framöver. Vi behöver inte bara attrahera nya medarbetare och chefer, utan också skapa förutsättningar för att behålla och utveckla dem vi har. Det innebär satsningar på kompetensutveckling, tydliga karriärvägar, intern rörlighet och en lärande kultur. Ett hållbart ledarskap, god arbetsmiljö och systematiskt arbetsmiljöarbete är avgörande för att möta framtidens krav.

Umeå regionens brand och räddningsnämnd

En av de största utmaningarna är kompetensförsörjning då mer personalresurser behöver tillföras utifrån att Umeå växer samt att krav och uppdrag förändras relaterat till tidigare händelser, klimatförändringar, omvärldssituationen, säkerhetsläget, arbetstidsdirektivet m.m. Det är framför allt under den kommande tre års perioden som behovet av nyrekrytering är som störst. Det kan även bli en utmaning att behålla befintlig personal då det under samma period kommer ske stora förändringar inom verksamheten.

En annan utmaning gäller bemanningen vid deltidstationerna. Förutom svårigheterna att rekrytera personal är det även i vissa fall svårigheter att bibehålla personalen över tid. Som en följd av att deltidsbrandmän generellt stannar i sin anställning kortare tid än tidigare måste utbildning av nya deltidsbrandmän ske mer frekvent. Det finns även behov av att utveckla och arbeta med andra arbetssätt och metoder, både för att kunna rekrytera och bibehålla personal.

Förändringarna i Lag om skydd mot olyckor (LSO) har inneburit att kravet på kommunernas tillsynsverksamhet samt utvärdering och uppföljning av olyckor och insatser har ökat. Motsvarande förändringar kommer med största sannolikhet införas även i Lag om brandfarliga och explosiva varor (LBE). Dessa krav, som ser ut att börja gälla från årsskiftet 25/26, kommer inte bli lika omfattande som förändringarna i LSO men de kommer ändå medföra ett ökat behov av bland annat tillsyner.

Utifrån MSBs tillsyn av det gemensamma räddningsledningssystemet Räddningssamverkan Nord har krav ställts på att förstärka den övergripande ledningen av räddningstjänstverksamheten. Detta kommer i ett första steg ske genom att tillföra ytterligare en ledningsfunktion i räddningscentralen i Luleå. Utifrån MSBs fortsatta tillsyn kan krav på ytterligare åtgärder komma. Följden av de förstärkande åtgärderna blir att

kostnaderna för ledningssystemet kommer att öka. Detta behöver bevakas under de kommande åren för att säkerställa att åtgärderna ryms inom fastställd budget.

Projektering och byggandet av den andra stationen i Umeå tätort samt anpassning och utveckling av verksamheten kommer fortsatt vara resurskrävande allteftersom projektet fortskrider. Lokalfrågan är redan idag en faktor att ta hänsyn till vid rekrytering. Nuvarande station i Umeå tätort byggs om för att få mer utrymme för kontorsplatser för de rekryteringar som pågår nu men lokalfrågan är fortsatt en stor utmaning.

Möjligheter på 3-5 års sikt är att det förväntas komma mer uppdrag och medel när det gäller räddningstjänst under höjd beredskap. Detta innebär ökade resurser och en ökad förmåga inför nuvarande och kommande uppdrag. Det kommer dock bli en utmaning att både planera för räddningstjänst under höjd beredskap och att förbereda personalen genom övning och utbildning samtidigt som kraven på den framtida verksamheten ökar.

En annan möjlighet är den ökade förmågan för räddningsinsatser som den andra brandstationen i Umeå tätort medför. Den anpassning och utveckling av verksamheten som också genomförs bör ge avsevärt bättre möjligheter även att bedriva den olycksförebyggande verksamheten.

Valnämnden

Valnämnden har en liten organisation med få medarbetare. Efter valet till riksdag, kommun- och regionfullmäktige hösten 2026 dröjer det till våren 2029 innan nästa val äger rum. Då är det val till Europaparlamentet.

Kompetensförsörjning

En utmaning för nämnden är att säkerställa kompetensförsörjningen under mellanvalsperioden samtidigt som medarbetarna behöver komplettera med andra arbetsuppgifter. Om vi har ett osäkert parlamentariskt läge i Sverige kan det finnas en risk för extraval under perioden. Ett väl sammanhållet valkansli med hög kompetens är en förutsättning för att möta de utmaningar som valadministrationen står inför. Kraven på valadministrationen ökar hela tiden. En hög grad av professionalitet skapar möjligheter för organisationen att klara de ökade kraven. En viktig utmaning är att säkerställa att valkansliets personal har relevanta och meningsfulla arbetsuppgifter även under mellanvalår, för att behålla kompetens och engagemang.

Säkerhet

Läget i omvärlden påverkar också verksamheten lokalt. Arbetet med valsäkerhet behöver hela tiden utvecklas. Spridning av falsk information och otillbörlig informationspåverkan är endast två av de utmaningar som valadministrationen riskerar att ställas inför allt oftare. Digitalisering och ökade krav på IT-säkerhet innebär att vi måste utveckla robusta system och rutiner för att skydda valprocessen mot cyberhot. Genom att kombinera teknologiska lösningar med ett aktivt informationsarbete kan vi skapa en modern, säker och inkluderande valorganisation som stärker demokratin och möter framtidens behov.

Valmyndigheten pekar i sin erfarenhetsrapport från EU-valet på att det finns delar i valprocessen som riskerar att skada förtroendet för svenska valsystemet. Det man framför allt lyfter fram är det stora antalet incidenter som rör valsedelssystemet. Det är en utmaning på lokal nivå i val- och röstningslokaler.

Lokaler

Lokalfrågor är en stor utmaning för valnämnden. Regelverken kring valförfarandet samt ökande behov av valmaterial på grund av allt fler valdistrikt ställer krav på såväl val- och röstningslokaler som på valnämndens verksamhetslokal. Även väljarnas ändrade beteende med en ständigt ökande förtidsröstning är en utmaning. Nämnden behöver i samarbete med kommunens verksamheter hitta lokallösningar som totalt sett är så bra som möjligt för alla.

Valår 2029 och 2030 – utmaningar

Att allmänna val planeras både 2029 och 2030 innebär att nämnden står inför en intensiv period av valförberedelser och genomförande under de kommande åren. Den täta valcykeln ställer höga krav på nämndens förmåga att planera, samordna och genomföra två större val inom kort tidsintervall.

Detta medför behov av långsiktig resursplanering, där bemanning, lokalbokningar, materialhantering och utbildningsinsatser måste säkerställas i god tid. Valorganisationen behöver vara uthållig och flexibel för att hantera både praktiska och administrativa utmaningar, samtidigt som kvalitet och rättssäkerhet i valgenomförandet bibehålls.

Särskilt viktigt blir det att upprätthålla kontinuitet i kompetens och erfarenhet bland röstmottagare samt att säkerställa att rutiner och processer är uppdaterade och väl förankrade. Nämnden behöver också ha beredskap för att hantera eventuella förändringar i lagstiftning, valförordningar eller riktlinjer från Valmyndigheten.

Samverkan med länsstyrelsen och andra berörda aktörer är avgörande för att uppnå en effektiv och enhetlig valadministration. Genom att arbeta proaktivt och strategiskt kan nämnden möta de utmaningar som uppstår i samband med två valår i följd, och samtidigt säkerställa ett tryggt och demokratiskt valförfarande för kommunens invånare.

Valmyndigheten får uppdrag om digitala röstlängder

Valmyndigheten har fått i uppdrag av regeringen att analysera förutsättningarna för att införa digitala röstlängder samt att genomföra försök i ett begränsat antal vallokaler vid de allmänna valen 2026.

Om digitala röstlängder införs vid framtida val, innebär det att nämnden under de kommande åren står inför flera strategiska och operativa utmaningar kopplade till digitaliseringen av röstningsprocessen. Samtidigt som detta innebär förändringar och krav på anpassning, finns också flera tydliga fördelar med digitala röstlängder. Bland annat möjliggörs en mer effektiv röstmottagning, där flera röstmottagare kan arbeta i röstlängden samtidigt. Det ger även bättre förutsättningar för snabba ändringar i röstlängden och minskar risken för felaktiga avprickningar. Dessa förbättringar kan bidra till ökad kvalitet, snabbare hantering och en mer robust valadministration.

En av de mest centrala utmaningarna är att säkerställa att kommunens vallokaler är utrustade med tillförlitlig teknisk infrastruktur, inklusive stabila nätverkslösningar och digital utrustning som möjliggör säker och effektiv hantering av röstlängder. Samtidigt krävs robusta IT-säkerhetslösningar för att skydda systemen mot intrång och tekniska störningar.

För att digitaliseringen ska fungera i praktiken behöver röstmottagare och medarbetare få relevant utbildning och stöd i de nya digitala arbetsrutinerna. Kompetenshøjande insatser blir avgörande för att säkerställa kvalitet, rättssäkerhet och trygghet i genomförandet.

Kommunen måste även följa och anpassa sig till förändringar i lagstiftning och administrativa riktlinjer som utvecklas av Valmyndigheten. En nära samverkan med länsstyrelsen och andra berörda aktörer är nödvändig för att uppnå en enhetlig och rättssäker valadministration.

Genom att planera långsiktigt och strategiskt kan nämnden tillvarata digitaliseringens möjligheter samtidigt som robustheten och tilliten i det svenska valsystemet bevaras. Det handlar ytterst om att värna de grundläggande styrkorna i det svenska valsystemet – dess decentraliserade struktur, transparens och manuella komponenter – som tillsammans bidrar till ett tryggt och demokratiskt valförfarande.

Äldrenämnden

Den demografiska utvecklingen möts med förebyggande insatser

Äldrenämnden delar utmaningar med äldrenämnder i hela landet och välfärdssektorn i stort. Befolkningsprognosen i Umeå visar en större ökning inom åldersgruppen 80+ år, under kommande år jämfört med tidigare år. Ökningen började år 2023 och från att tidigare år ökat i snitt 3 % från år till år, bedöms åldersgruppen öka med 5–6% mellan 2024–2029. Från år 2030 väntas sedan utvecklingstakten minska för gruppen och dämpas till ca 1,5–2% från år till år fram till 2036. Det är i denna åldersgrupp som behovet av stöd och omsorg troligast är som störst.

För att möta den demografiska utvecklingen med en kraftig ökning av antalet äldre under planeringsperioden behöver äldrenämnden med samarbetsparter kraftsamla tillsammans. Det handlar primärt om att ge förutsättningar för den äldre att leva ett självständigt liv längre i det egna hemmet och fördröja behovet av omfattande vård och omsorg. När en större andel äldre bor kvar hemma längre så behövs satsningar på förebyggande arbete, mötesplatser och aktiviteter för äldre, men också trygga och tillgängliga bostäder och bostadsområden, goda kommunikationer och närhet till en bra samhällsservice. Det behövs även en stor variation av bostäder för olika faser i livet i olika prisnivåer. Ett bra exempel på att samverka mellan flera aktörer behövs är kommunens bostadsförsörjningsprogram 2022–2030 som har ett stort fokus på äldre personer och tillgänglighet i bostäder.

Äldreomsorgens satsning kring Seniortorget har som syfte är att ge inspiration och information om seniorlivet fortsätter att utvecklas. Genom Seniortorget har kommunen möjlighet att arbeta mer förebyggande och evidensbaserat.

Äldreomsorgens mottagningsenhet fortsätter vara ett nav för information till kommunens äldre invånare. Information ges i en mängd olika frågor för att kunna stötta och/eller hänvisa vidare för att stödja ett självständigt liv. Telefonerna bemannas av handläggare som också kan ta emot förändrade behov hos personer som redan har insatser från äldreomsorgen. Det ligger väl i linje med den nya socialtjänstlagens syfte – att socialtjänsten ska vara tillgänglig för invånarna.

Välfärdsomställning

Hur ställer vi oss för att möta framtida utmaningar? Omställning till den nya socialtjänstlagen och utvecklingen mot nära vård markerar tillsammans en viktig välfärdsomställning. Fokus flyttas från att främst hantera problem när de redan uppstått, till att arbeta mer förebyggande och hälsofrämjande. Socialtjänsten ska bli mer tillgänglig och

kunskapsbaserad, främja jämställda och jämlika livsvillkor, med insatser som kan ges tidigt och utan omfattande behovsprövning.

Nära vård innebär att vård och stöd ges mer samordnat utifrån personens behov, med mindre fokus på organisatoriska gränser. Tillsammans skapar dessa förändringar ett mer sammanhållet system där individen får stöd i rätt tid, på rätt plats och med större inflytande över sitt eget liv.

Bedömningen från såväl äldrenämnden som nationella myndigheter är att denna välfärdsomställning kommer att pågå i flera år och involvera såväl flera nämnder i kommunerna som andra organisationer och civilsamhälle. Omställningen kräver ett långsiktigt arbete i samverkan samt kontinuerlig uppföljning.

Kompetensförsörjning och ökad attraktivitet som arbetsgivare

En större andel äldre och samtidigt en lägre andel i den arbetsföra befolkningen innebär utmaningar för såväl samhällsekonomin som för kompetensförsörjningen inom vård och omsorg. Bristen på personal och ökande behov inom vård och omsorg är kännbar och samtidigt är arbetslösheten fortsatt rekordlåg i Umeå kommun.

Äldreomsorgens fleråriga kompetensförsörjningsplan beslutas i ny version för åren 2026–2028 i december. Den utgör en grund för arbetet med verksamhetens behov av personal och kompetens. Arbetet fortsätter med aktivitetsplaner kopplat till kompetensförsörjningsplanen i syfte att tydliggöra och konkretisera insatserna som görs för att möta kompetensförsörjningsutmaningen. Utifrån genomfört scenarioarbete som försöker hitta strategier för att möta upp innevarande och kommande behov samtidigt som det råder kompetensförsörjningsbrist ska fokus vara på behålla-perspektivet – fler behöver välja och vilja vara kvar inom äldreomsorgens verksamheter.

För att tackla kompetensförsörjningsutmaningen behövs ett parallellt arbete med att ställa om verksamheterna, arbeta mer förebyggande samt vara en attraktiv arbetsgivare så att medarbetare trivs och vill stanna kvar likväl som att locka potentiella medarbetare. Fler personer behöver utbildas och/eller vidareutbildas inom vård- och omsorgsycket för att säkerställa kvalitet i verksamheten. Den statliga satsningen "Äldreomsorgslyftet" är förlängd till 2027 och fortsätter därmed att ge möjlighet att utbilda medarbetare till undersköterska på betald arbetstid. Utöver detta behöver äldrenämnden internutbilda medarbetare för att höja kompetensen i verksamheten för att klara av att leverera en kvalitativ vård och omsorg.

Fler personer ska bo hemma längre vilket kräver förändringar inom hemtjänst och hemsjukvård. Det krävs kontinuerlig kompetensutveckling vilket också kan ge möjlighet till karriärvägar inom vård- och omsorg. Den framtida kompetensförsörjningen kommer dock

inte enbart kunna lösas genom en ökad utbildningsvolym. Digitalisering och automatisering av vissa arbetsuppgifter tillsammans med omställning till att arbeta mer förebyggande och hållbart är nödvändigt för att klara framtidens vård- och omsorg.

Äldreomsorgen behöver även arbeta vidare med att minska sjukfrånvaron samt arbeta för en långsiktig och hållbar arbetsmiljö genom delaktighet. Utifrån nämndens strategi och prioriterad process Kompetensförsörjning fortsätter arbetet.

Digital transformation skapar möjligheter till omställning

För en ökad digitalisering och användning av välfärdstekniska lösningar så finns ett antal utmaningar, inte minst gällande ekonomiska resurser och personalresurser vid införande av nya lösningar. För att möjliggöra en transformation i önskvärd takt behöver tillräckliga resurser avsättas såväl i äldreomsorgens verksamheter men även i centrala stödfunktioner i kommunen. För ökad digitalisering behövs inte bara nya system, utan även teknisk utrustning för ökad mobilitet, exempelvis smarta telefoner och plattor till medarbetarna men också en digital infrastruktur som stöttar äldreomsorgens projekt. Medarbetarnas vana och vilja att använda allt fler tekniska hjälpmedel i sin arbetsvardag behöver också stimuleras.

Äldrenämnden ser goda möjligheter med att samla digitala insatser i den särskilda enhet – Digital vård - och omsorg där målbilden är en tvärprofessionell enhet vars uppdrag är att utföra digitala insatser och åtgärder till den äldre, samt att bistå verksamheternas personal med rådgivning och stöd via digitala kanaler. Genom en dedikerad utförarenhet minskas den annars tids- och resurskrävande omställningen då merparten av medarbetare skall förändra sitt arbetssätt, utbildas, anskaffa behörigheter med mera.

Vidare finns stora möjligheter i att nyttja den tekniska utvecklingen inom Artificiell intelligens (AI) och att fokusera mer på ett datadrivet arbetssätt där såväl vård- och omsorgsnära som mer administrativa processer kan underlättas vilket kan frigöra tid till individnära arbete. Arbete kring detta pågår via initiativet Datadriven kommun.

En utmaning för fortsatt digitalisering är att lagstiftningen i vissa avseenden är otydlig eller inte utvecklas i tillräcklig takt för att den tekniska utvecklingen ska kunna omsättas i verksamheten. Tillgänglighet till och nyttjande av information är en nyckelfråga inom detta område.

Bilden av äldreomsorgen är grundläggande för omställningen

Samhället förändras och utmaningarna leder till att verksamheten förändras. Vård - och omsorgsboende har nu få likheter med de ålderdomshem som många fortfarande ser

framför sig vilket gör att förväntningarna på verksamheten blir något annat än den verksamhet som bedrivs idag. Idag bor vi i mycket högre utsträckning hemma, självständigt eller med olika former av vård - och omsorgsinsatser – en riktning som beslutats sedan flera år och inte bara i Umeå. En person som idag flyttar in på vård - och omsorgsboende har behov av omfattande insatser dygnet runt. Det innebär också att hemtjänsten och hemsjukvården förändras.

Dialog och kommunikation med invånare och samverkansparter krävs för att öka förståelsen för de förändringar som behöver göras för en hållbar äldreomsorg - nu och framåt.

Överförmyndarnämnden

Rekrytering

Överförmyndarnämnden ansvarar för att rekrytera gode män och förvaltare inom hela Umeåregionen. Överförmyndarnämnden har idag ca 1220 gode män och förvaltare i Umeåregionen men det täcker inte behovet. Flera av dessa ställföreträdare är äldre samt att ca 10 stycken av dem har 10 uppdrag eller flera, vilket gör situationen väldigt sårbar om någon av dem skulle behöva avsluta sina uppdrag vid egen sjukdom eller liknande.

Godmanskapet är i grunden ett lekmanuppdrag som bygger på ideella krafter hos vanliga kommunmedborgare. Huvudmännens hjälpbehov är ofta komplicerade där det ställs stora krav på flexibilitet, tidsmässiga investeringar och dessutom kan uppdragen vara svåra att avsluta.

Umeå kommun har en förvaltarenhet med fem anställda personer. Enligt de upprättade avtalen med de båda förvaltarverksamheterna är det fråga om att de mest krävande och komplicerade uppdragen ska innehas av de professionella förvaltarverksamheterna. Likaså har Örnsköldsviks kommun en förvaltarenhet med fyra anställda personer. Örnsköldsviks kommun har även möjlighet att använda sig av privata aktörer för att säkerställa att huvudmän inte ska behöva vänta på att få en ställföreträdare.

De utmaningar som nämnden ser inom en tre-fem års sikt är att säkerställa att förvaltarenheterna kan möta upp det ökande behovet av att kunna ta sig an flera och mera komplicerade ställföreträdarskap. Här ser nämnden ett behov av att öka antalet anställda förvaltare och att öka samarbetsytorna mot båda förvaltarenheterna för att effektivisera flödet av ärenden mellan förvaltarenheterna och nämndens ideella ställföreträdare. Där finns ett utvecklingssteg att när huvudmännens livssituation har stabiliserats via förvaltarenheterna, då kunna övergå till en ideell ställföreträdare. Då kan förvaltarenheterna göra plats för nya ärenden. Förvaltarenheterna behöver också kunna förändras till att ta

emot både god mans- och förvaltaruppdrag. Nämnden ser ett behov av att utveckla dynamiska ställföreträdarenheter som kan ta alla typer av uppdrag. Det finns även ett behov av att kunna använda sig av privata aktörer för att en individ i utsatthet aldrig ska stå utan en ställföreträdare. Om behovet av professionella ställföreträdare kan tillförsäkras så kommer behovet av ideella ställföreträdare vara mindre akut och de som vill göra en frivillig samhällsinsats skulle ha bättre förutsättningar att ta uppdrag där huvudmannens livssituation inte består av behov av akuta insatser.

Digitalisering

Överförmyndarnämndens tillsyn utövas genom granskning av gode männens och förvaltarnas redovisningshandlingar. Det sker vanligen via manuell granskning av inkomna pappershandlingar. Sedan 2020 har Överförmyndarnämnden även möjlighet att ta emot redovisningar elektroniskt samt att granska dessa elektroniskt. Det har dröjt flertalet år med att samordna Umeå kommuns egen IT avdelning mot Wärna-förvaltningen för att etablera en testmiljö. Att detta försenats har påverkat nämndens utvecklingsmöjligheter negativt. Under sommaren/hösten 2025 har denna testmiljö påbörjats och vid färdigställande kommer testmiljön innebära nya möjligheter att utbilda ställföreträdare i den elektroniska inlämningen av redovisningshandlingar. Det i sin tur kommer att leda till att flera kan lämna in redovisningshandlingar elektroniskt. Ett annat utvecklingsområde är att motverka ett digitalt utanförskap hos huvudmän och att möjliggöra att ställföreträdare kan agera för huvudmännens räkning. För att detta ska vara möjligt behöver närliggande verksamheter så som banker öka takten på utveckling av sina digitala tjänster vilket kommer effektivisera och förenkla de uppgifter som ställföreträdare behöver utföra åt huvudmän. Denna fråga ligger inte inom ramen för Överförmyndarverksamhetens påverkansområde.

Överförmyndarnämnden har idag inte något sätt att skicka alla de sekretesshandlingar som behöver skickas elektroniskt. Det innebär stora portokostnader och längre handläggningstider.

Ny lagstiftning

Regeringen beslutade 2019 att göra en översyn av reglerna för gode män och förvaltare. Inga lagförslag presenterades under förra mandatperioden. Nuvarande regering har gett ett uppdrag till Justitiedepartementet att ta fram underlag för att kunna besluta om utveckling inom lagområdet. Däribland finns utredning om förslaget att flytta beslutanderätten av otvistiga godmanskap från tingsrätten till Överförmyndarna. Det skulle innebära ökade krav på nämndens verksamheter i form av ökade resurser till att inhämta yttranden, utreda och besluta i dessa ärenden. Skulle detta förslag gå igenom skulle det innebära behov av att

Nämndernas utmaningar och möjligheter i 3-5 år perspektiv

2026-11-17

utöka överförmyndarens personalresurser för att kunna möta den nya arbetsuppgiften.
Likaså har lagändringen avseende framtidsfullmakter inneburit merarbete för verksamheten.

Nettokostnadsavvikelser och nettokostnadsjämförelser

Nämnd	Sid nr
<u>Nettokostnadsavvikelser</u>	
För- och grundskolenämnd	1–10
Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnd	11–15
Individ- och familjeomsorgsnämnd	16–22
Äldrenämnd	23–30
<u>Nettokostnadsjämförelser</u>	
Fritidsnämnd	31–35
Kulturnämnd	36–42

Analys av nettokostnadsavvikelse, förskola, grundskola och fritidshem.

Bakgrund

Som en del i planeringsprocessen ska berörda nämnder analysera nettokostnadsavvikelse samt nettokostnadsjämförelser enligt en anvisning från kommunstyrelsen. Analyserna utgör ett analysunderlag i planeringsprocess för 2027.

Centrala tillämpningsanvisningar för analys av nettokostnadsavvikelse har tagits fram, vilka ligger till grund för analysen.

Begreppsdefinitioner

Nettokostnad:

Verksamhetens nettokostnad, dvs vad verksamheten faktiskt kostar med hänsyn till verksamhetens intäkter.

Nettokostnadsavvikelse:

Nettokostnadsavvikelse är differensen mellan referenskostnaden för en verksamhet och faktisk nettokostnad för en verksamhet i en viss kommun.

Referenskostnad:

Referenskostnaden bygger på kostnadsutjämningen och indikerar vad respektive verksamhet borde kosta enligt kostnadsutjämningsystemet, om kommunen bedriver den verksamheten med genomsnittlig ambitionsnivå och effektivitet samt med hänsyn taget till respektive kommuns strukturella förutsättningar. Dvs den är beräknad för varje enskild kommun och verksamhet. Referenskostnaden rör sig relativt andra kommuner då den beror på kostnadsutvecklingen i rikets alla kommuner.

Tillvägagångssätt:

Basen för all informationsinhämtning är Kolada. Detta för att säkerställa att det är officiella data och att jämförelser och kontroller av data ska vara lättillgänglig för alla. Jämförelser görs där så är möjligt utifrån att det finns data i Kolada.

Analys:

För- och grundskolenämnden rapporterar nettokostnadsavvikelse för följande verksamheter; förskola, fritidshem och grundskola.

Nettokostnadsavvikelsen för förskola, fritidshem och grundskola inkluderar även kostnader som ligger **utanför** för- och grundskolenämndens ansvarsområde, exempelvis kostnader för lokaler, måltider, vissa IT-kostnader som ingår i lärverktyg m.m.

Utifrån givna anvisningar ska inte några kvalitetsmått ingå i analysen, om höga eller låga kostnader motsvaras av hög/låg kvalitet kommenteras därför inte.

I kommungruppen större stad har ytterligare två städer tillkommit under år 2022, Kalmar och Kristianstad.

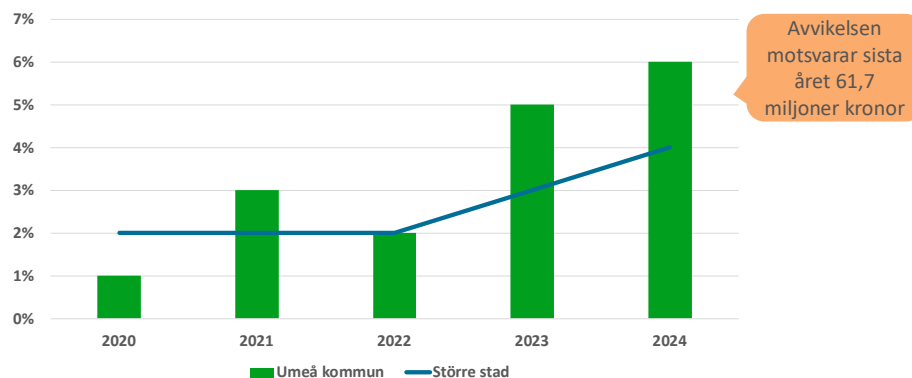
Förskola

Nettokostnadsavvikelse

Syftet är att analysera trenden för hur den egna kommunen rör sig relativt större stad.

Diagram 1

Nettokostnadsavvikelsens utveckling för verksamhet förskola i procent de senaste 5 åren

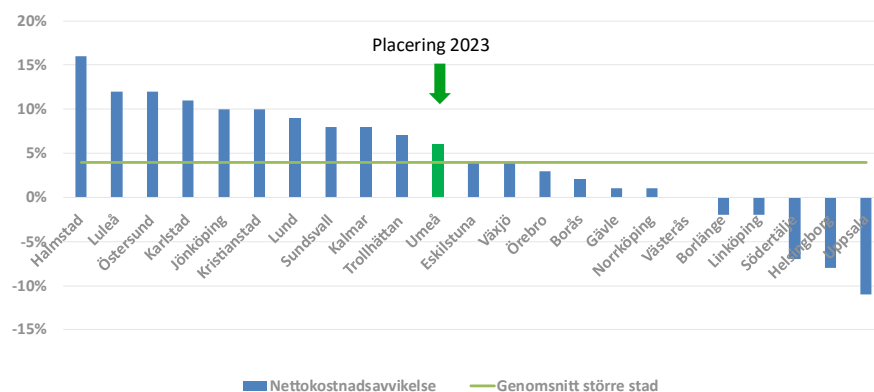

Källa: Kolada

Diagram 2

Nettokostnadsavvikelse förskoleverksamhet för större städer år 2024, i procent

Källa: Kolada

Nettokostnadsavvikelsen för förskola har för Umeå Kommun varierat en del de senaste åren, men sedan 2022 har nettokostnadsavvikelsen ökat. För 2024 har nettokostnadsavvikelsen ökat till ungefär 6% vilket motsvarar 61,7 mnkr och ligger ungefär 2 % över större stad. Det betyder att kostnaden för kommunens förskola är något högre än vad Umeå Kommun förväntas kosta med tanke på

strukturen. I nettokostnadsavvikelsen ingår även kostnader som ligger utanför nämndens ansvarsområde, exempelvis lokaler, måltider m.m. Nettokostnadsavvikelsen för förskola inkluderar även öppen förskola vilket inte omfattas av nämndens uppdrag.

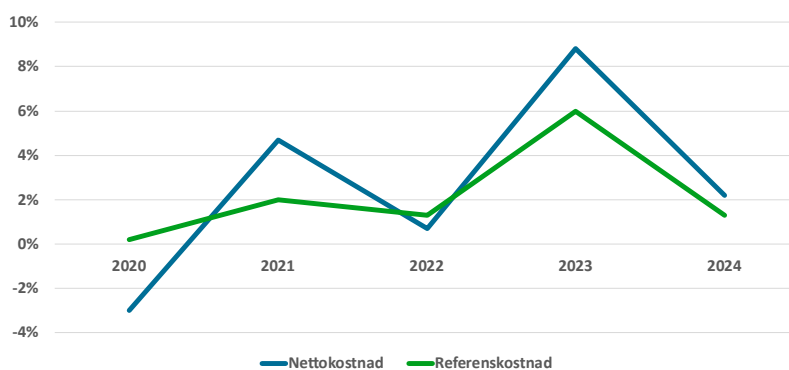
Diagram 2 visar nettokostnadsavvikelsen för större städer år 2024 i procent och vi kan då se att Umeå Kommun ligger något över genomsnittet för större stad. Umeå kommun ligger på samma placering bland större städer som 2023 trots en högre nettokostnadsavvikelse år 2024.

Referenskostnadens utveckling jämfört med nettokostnadens utveckling

Syftet är att se om det är referenskostnaden eller nettokostnadens utveckling som har påverkat nettokostnadsavvikelsen.

Diagram 3

Netto- och referenskostnadens utveckling för verksamhet förskola i procent de senaste 5 åren

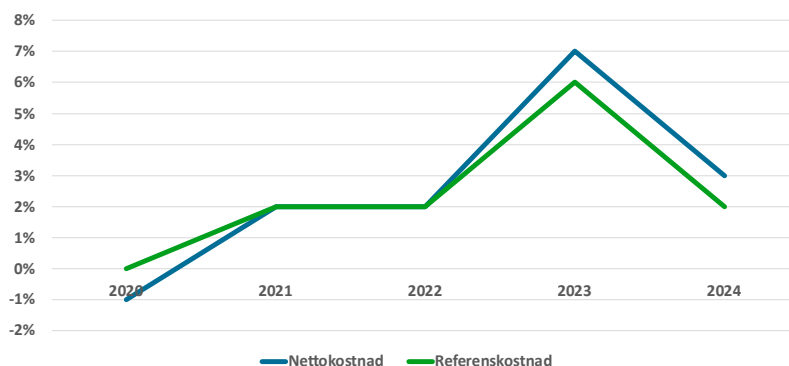

Källa: Kolada

Diagram 4

Netto- och referenskostnadens utveckling för större stad för verksamhet förskola, i procent de senaste 5 åren

Källa: Kolada

Nettokostnaden har minskat i en något högre takt än referenskostnaden för år 2024 för Umeå Kommun (diagram 3). Jämförelsen indikerar att Umeå Kommun närmar sig referenskostnaden.

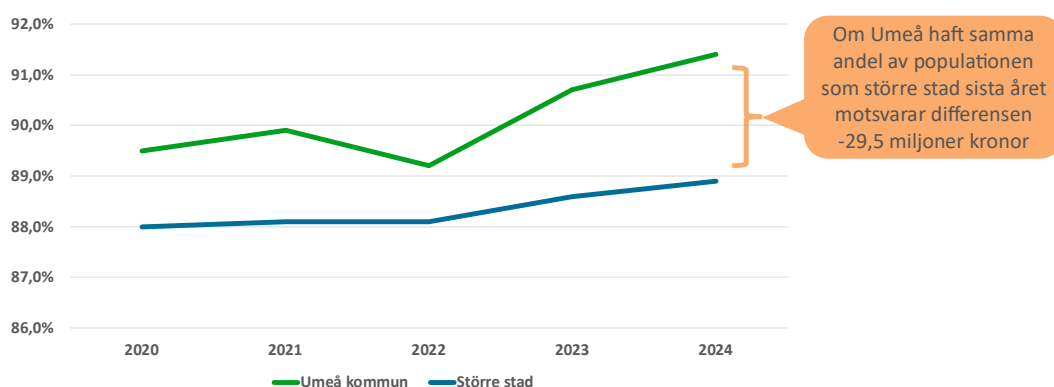
För större stad (diagram 4) ser vi samma trend med en minskning av både referenskostnaden och nettokostnadens utveckling men där minskningen i nettokostnaden inte varit lika kraftig som för Umeå kommun.

Andel av population

Syftet är att se om vår andel av populationen som nyttjar aktuell verksamhet avviker i jämförelse med större stad.

Diagram 5

Andel av populationen för verksamhet förskola i jämförelse med större stad

Källa: Kolada

**UMEÅ
KOMMUN**

Umeå Kommun har en högre andel av populationen i förskola i jämförelse med större stad de senaste åren och för 2024 har skillnaden mellan Umeå kommun och större stad ökat ytterligare. Då nettokostnadsavvikelsen inte tar hänsyn till andel av populationen inom förskola bedöms detta vara del i förklaringen till att nettokostnadsavvikelsen ökat för kommunen jämfört med större stad. Hade Umeå Kommun haft samma andel av befolkningen i åldersgruppen som större stad hade Umeå Kommun haft 29,5 mnkr i lägre kostnader.

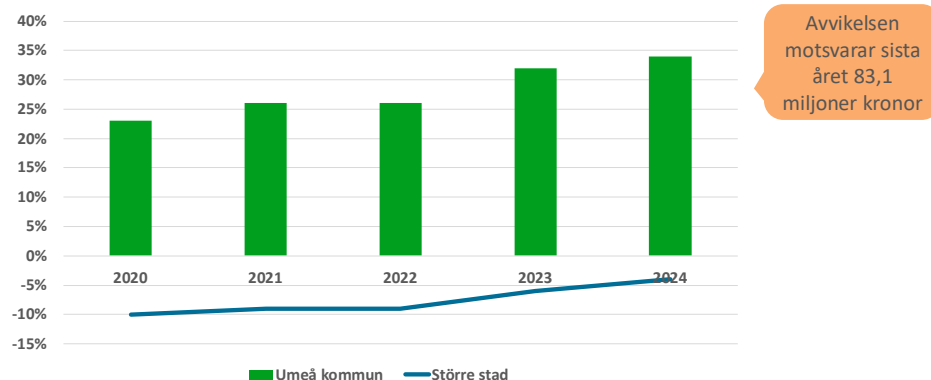
Fritidshem

Nettokostnadsavvikelse

Syftet är att analysera trenden för hur den egna kommunen rör sig relativt större stad.

Diagram 1

Nettokostnadsavvikelsens utveckling för verksamhet fritidshem i procent de senaste 5 åren

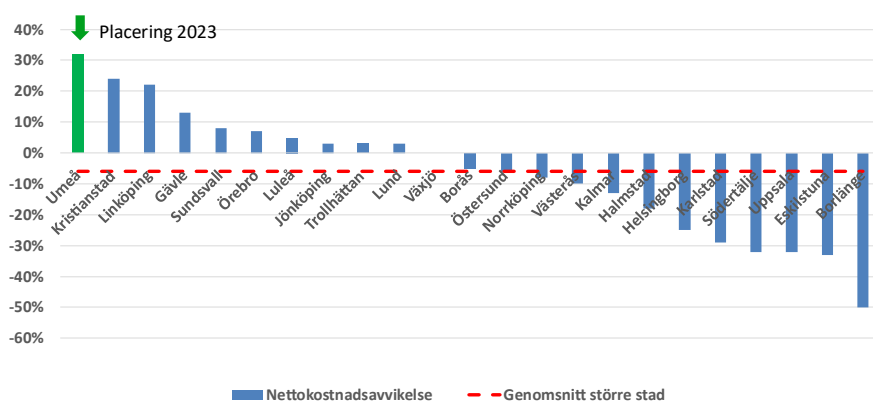

Källa: Kolada

Diagram 2

Nettokostnadsavvikelse fritidshemsverksamhet för större städer år 2024, i procent

Källa: Kolada

Nettokostnadsavvikelsen för fritidshem har för Umeå Kommun ökat något de senaste åren. Umeå kommunen har högre kostnader för fritidshem än förväntat med tanke på strukturen. År 2024 motsvarar avvikelsen 83,1 miljoner kronor för Umeå Kommun. I nettokostnadsavvikelsen ingår även kostnader som ligger utanför nämndens ansvarsområde, exempelvis lokaler och måltider. Det sker även en del fördelningar av personal som arbetar mot flera verksamheter förskoleklass, grundskola och fritidshem vilket skulle kunna påverka nettokostnadsavvikelsen.

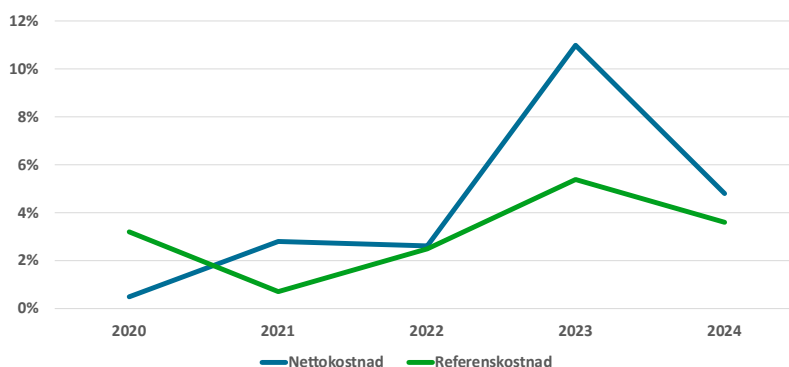
Diagram 2 visar nettokostnadsavvikelsen för större städer år 2024 i procent Umeå Kommun har högre nettokostnadsavvikelse än genomsnittet bland samtliga större städer. Även för år 2023 har Umeå Kommun högst avvikelse.

Referenskostnadens utveckling jämfört med nettokostnadens utveckling

Syftet är att se om det är referenskostnaden eller nettokostnadens utveckling som har påverkat nettokostnadsavvikelsen.

Diagram 3

Netto- och referenskostnadens utveckling för verksamhet fritidshem i procent de senaste 5 åren

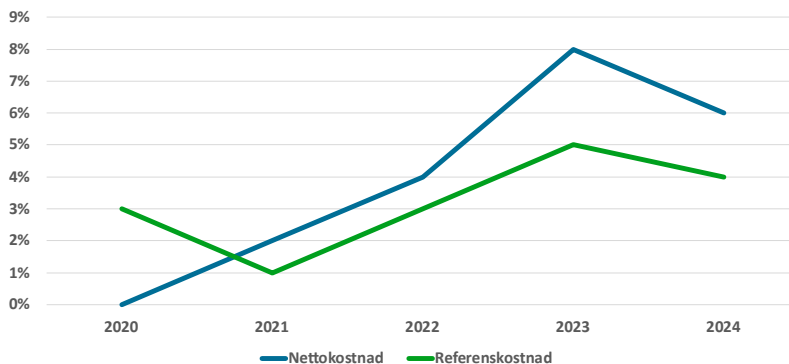

Källa: Kolada

Diagram 4

Netto- och referenskostnadens utveckling för större stad för verksamhet fritidshem, i procent de senaste 5 åren

Källa: Kolada

För Umeå Kommun har referenskostnadens utveckling minskat kraftigt jämfört med år 2023 och närmar sig referenskostnaden. Nettokostnaden visade en topp 2023 men har övriga år legat ganska nära referenskostnaden vad gäller fritidshem.

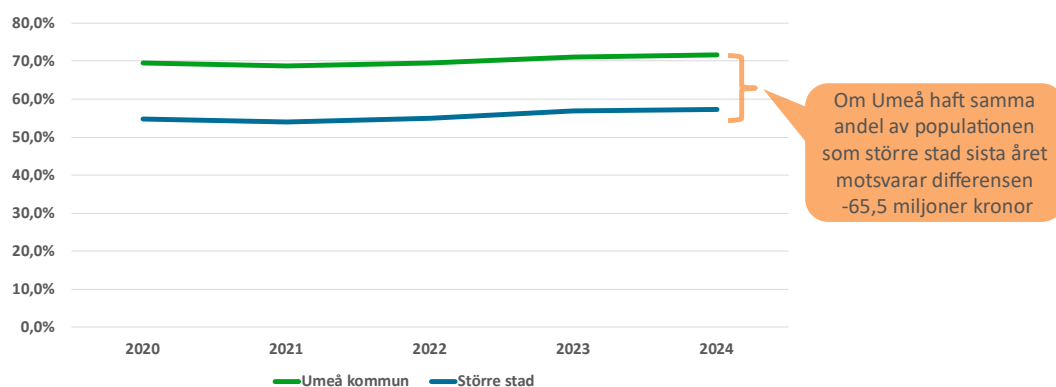
För större stad ser vi en liknande trend som för Umeå Kommun, men nettokostnaden ligger fortsatt klart över referenskostnaden.

Andel av population

Syftet är att se om vår andel av populationen som nyttjar aktuell verksamhet avviker i jämförelse med större stad.

Diagram 5

Andel av populationen för verksamhet fritidshem i jämförelse med större stad

Källa: Kolada

UMEÅ
KOMMUN

Umeå Kommun har en högre andel av populationen i fritidshem i jämförelse med större stad de senaste åren. Då nettokostnadsavvikelsen inte tar hänsyn till andel av populationen inom fritidshem är detta en av förklaringarna till att Umeå kommun har en hög nettokostnadsavvikelsen för fritidshem. Hade Umeå Kommun haft samma andel av befolkningen i åldersgruppen som större stad hade Umeå Kommun haft 65,5 mnkr i lägre kostnader.

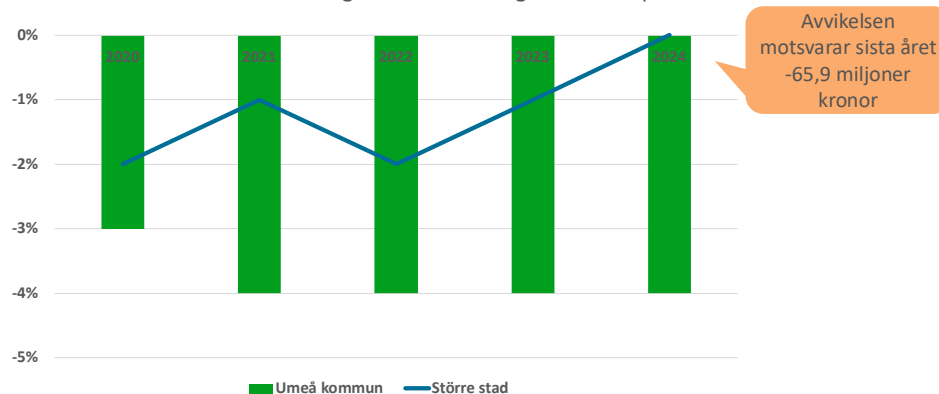
Grundskola

Nettokostnadsavvikelse

Syftet är att analysera trenden för hur den egna kommunen rör sig relativt större stad.

Diagram 1

Nettokostnadsavvikelsens utveckling för verksamhet grundskola i procent de senaste 5 åren

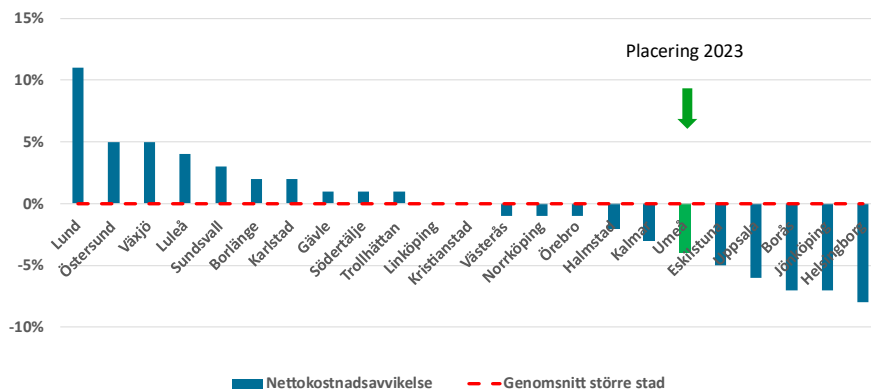

Källa: Kolada

Diagram 2

Nettokostnadsavvikelse grundskoleverksamhet för större städer år 2024, i procent

Källa: Kolada

Nettokostnadsavvikelsen för grundskola har för Umeå Kommun legat ganska konstant de senaste åren. Sedan 2021 har nettokostnadsavvikelsen för grundskolan legat på ungefär -4 % och lägre än större stad. Avvikelsen för större stad har däremot ökat och ligger på ungefär 0 %. Det betyder att kommunens kostnad för grundskola är lägre än vad Umeå Kommun förväntas kosta med tanke på strukturen. År 2024 motsvarar avvikelsen -65,9 miljoner kronor för Umeå Kommun.

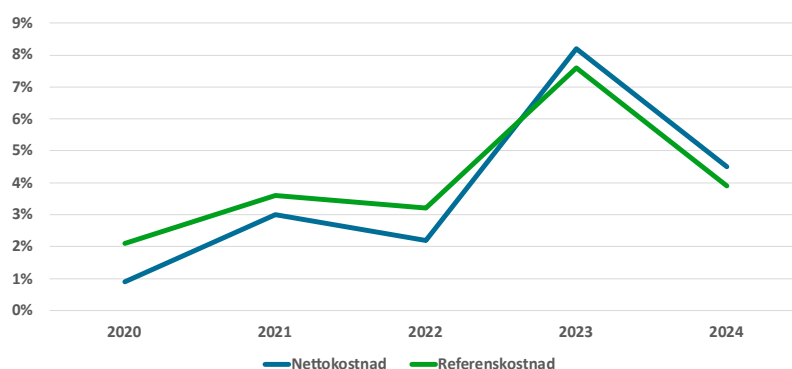
I nettokostnadsavvikelsen ingår även kostnader som ligger utanför nämndens ansvarsområde, exempelvis lokaler, måltider och lärverktyg. Diagram 2 visar nettokostnadsavvikelsen för större städer år 2024 i procent och Umeå Kommun ligger under genomsnittet bland större stad för år 2024 och har samma placering som 2023.

Referenskostnadens utveckling jämfört med nettokostnadens utveckling

Syftet är att se om det är referenskostnaden eller nettokostnadens utveckling som har påverkat nettokostnadsavvikelsen.

Diagram 3

Netto- och referenskostnadens utveckling för verksamhet grundskola i procent de senaste 5 åren

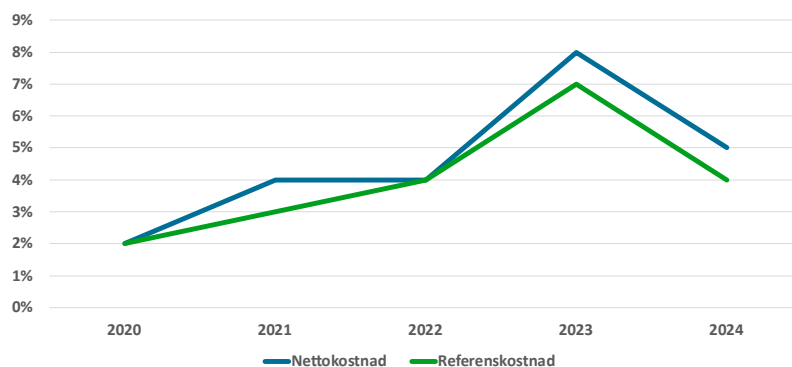

Källa: Kolada

Diagram 4

Netto- och referenskostnadens utveckling för större stad för verksamhet grundskola, i procent de senaste 5 åren

Källa: Kolada

Diagram 3 illustrerar att skillnaden mellan referenskostnaden och nettokostnaden för Umeå Kommun ligger kvar på samma nivå som 2023 och att nettokostnaderna minskar. Även för större stad (diagram 4) har nettokostnaden utvecklats i takt med referenskostnaden mellan år 2023 och 2024.

Andel av population

Syftet är att se om vår andel av populationen som nyttjar aktuell verksamhet avviker i jämförelse med större stad.

För grundskola redovisas inte andel av populationen då 100 % av befolkningen i åldersgruppen förväntas befinna sig i grundskolans verksamhet.

Analys av nettokostnadsavvikelse, gymnasieskola.

Bakgrund

Som en del i planeringsprocessen ska berörda nämnder analysera nettokostnadsavvikelse samt nettokostnadsjämförelser enligt en anvisning från kommunstyrelsen. Analyserna utgör ett analysunderlag i planeringsprocess för 2027.

Centrala tillämpningsanvisningar för analys av nettokostnadsavvikelse har tagits fram, vilka ligger till grund för analysen.

Begreppsdefinitioner

Nettokostnad:

Verksamhetens nettokostnad, dvs vad verksamheten faktiskt kostar med hänsyn till verksamhetens intäkter.

Nettokostnadsavvikelse:

Nettokostnadsavvikelse är differensen mellan referenskostnaden för en verksamhet och faktisk nettokostnad för en verksamhet i en viss kommun.

Referenskostnad:

Referenskostnaden bygger på kostnadsutjämningen och indikerar vad respektive verksamhet borde kosta enligt kostnadsutjämningsystemet, om kommunen bedriver den verksamheten med genomsnittlig ambitionsnivå och effektivitet samt med hänsyn taget till respektive kommuns strukturella förutsättningar. Dvs den är beräknad för varje enskild kommun och verksamhet. Referenskostnaden rör sig relativt andra kommuner då den beror på kostnadsutvecklingen i rikets alla kommuner.

Tillvägagångssätt:

Basen för all informationsinhämtning är Kolada. Detta för att säkerställa att det är officiella data och att jämförelser och kontroller av data ska vara lättillgänglig för alla. Jämförelser görs där så är möjligt utifrån att det finns data i Kolada.

Analys:

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden rapporterar nettokostnadsavvikelse för verksamheten gymnasieskola. Nettokostnadsavvikelsen för gymnasieskola inkluderar även kostnader som ligger utanför gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens ansvarsområde, exempelvis kostnader för lokaler, måltider, vissa IT-kostnader som ingår i lärverktyg.

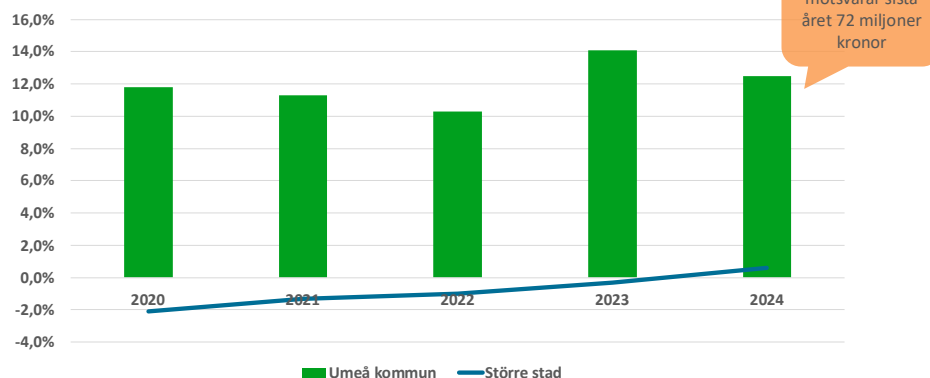
Utifrån givna anvisningar ska inte några kvalitetsmått ingå i analysen, om höga eller låga kostnader motsvaras av hög/låg kvalitet kommenteras därför inte.

Nettokostnadsavvikelse

Syftet är att analysera trenden för hur den egna kommunen rör sig relativt större stad.

Diagram 1

Nettokostnadsavvikelsens utveckling för gymnasiet i procent de senaste 5 åren

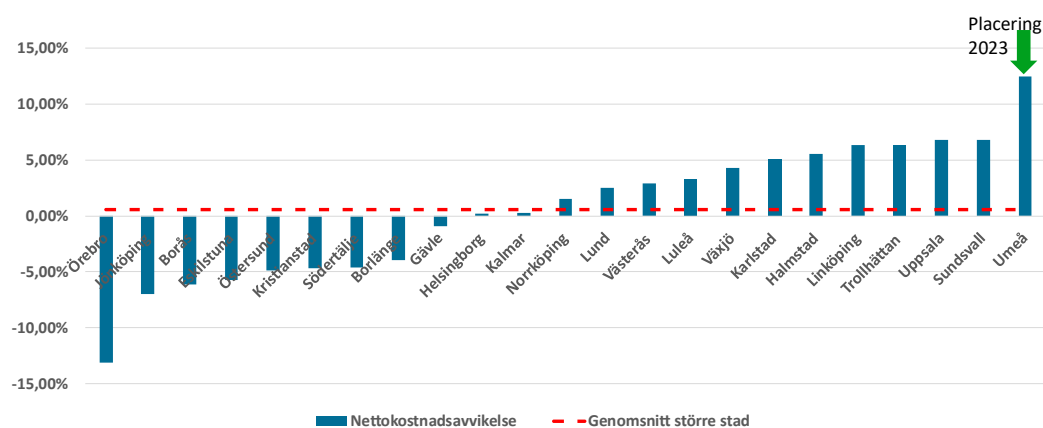

Källa: Kolada

Diagram 2

Nettokostnadsavvikelse gymnasiet för större städer år 2024, i procent

Källa: Kolada

Nettokostnadsavvikelsen för Umeå Kommun har varierat under de senaste 5 åren och legat mellan ungefär 10 – 14%. Vid jämförelse med år 2023 då avvikelsen var den högsta under perioden ser vi en lägre avvikelse år 2024 jämfört med år 2023. Den är dock för år 2024 högre än åren 2020–2022. Från år 2024 syns en succesiv minskning av

nettokostnadsavvikelsen och avvikelserna motsvarar 72 mnkr för Umeå kommun. Vilket betyder att kostnaden för kommunens gymnasieskola är högre än den förväntade kostnaden med tanke på strukturen. Ett brett programutbud, där flertalet program med höga kostnader erbjuds bland annat, naturbruksprogram, idrottsprogram, estetiska program m.fl. Höga ambitioner och en stor andel av elever med examen efter 3 år medför en högre kostnad i jämförelse med strukturen och gruppen större städer som ligger på en nettokostnadsavvikelse strax över den förväntade, 0,6%. I nettokostnadsavvikelsen ingår även kostnader som ligger utanför nämndens ansvarsområde, exempelvis lokaler, måltider och lärverktyg.

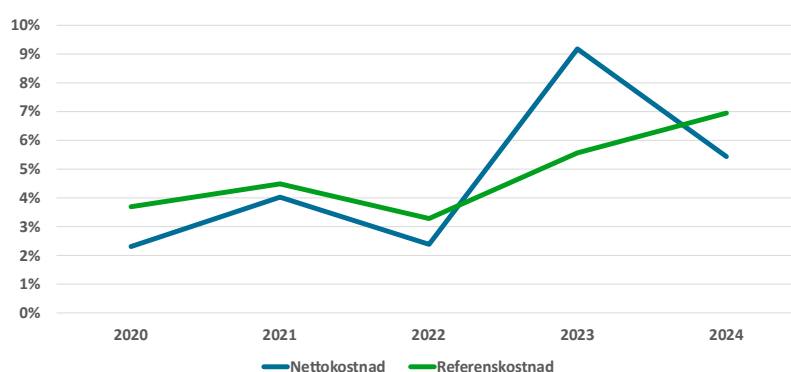
Diagram 2 visar nettokostnadsavvikelsen för större städer år 2024 i procent, Umeå Kommun har en hög avvikelse jämfört med större stad och högst nettokostnadsavvikelse bland samtliga större städer. Även år 2023 hade Umeå Kommun högst avvikelse.

Referenskostnadens utveckling jämfört med nettokostnadens utveckling

Syftet är att se om det är referenskostnaden eller nettokostnadens utveckling som har påverkat nettokostnadsavvikelsen.

Diagram 3

Netto- och referenskostnadens utveckling för gymnasiet Umeå Kommun i procent de senaste 5 åren

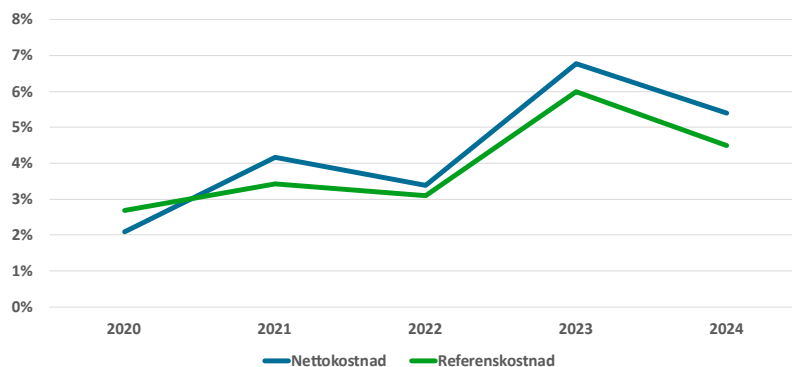

Källa: Kolada

Diagram 4

Netto- och referenskostnadens utveckling för större stad för gymnasiet, i procent de senaste 5 åren

Källa: Kolada

Utvecklingen av nettokostnaden för Umeå Kommun har varierat de senaste 5 åren med en markant ökning från år 2022 till år 2023. Tidigare år har nettokostnaden legat under referenskostnaden men år 2023 ökade nettokostnaden medan referenskostnaden sjönk. För år 2024 är nettokostnaden under referenskostnaden igen. Nettokostnaden har minskat och referenskostnaden har ökat. Vilket innebär att Umeå Kommun har en lägre kostnadsutveckling än den förväntade.

Utvecklingen av nettokostnaden för större stad har varierat mellan åren. Även för större stad har nettokostnaden minskat år 2024. För större stad har referenskostnadens utveckling de senaste åren varit relativt stabil med undantag för år 2023 då även referenskostnaden ökat. För år 2024 minskar både nettokostnaden och referenskostnadens utveckling i ungefär samma takt. Vilket innebär att förutsättningarna för större stad har förbättrats och kostnadsutvecklingen ligger något över referenskostnaden därför ökar större stads nettokostnadsavvikelse.

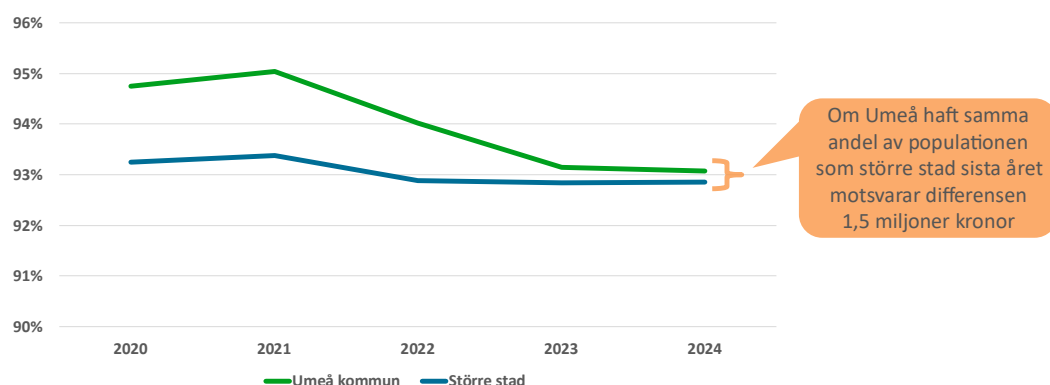
Nettokostnadsavvikelsens minskning år 2024 beror på att Umeå Kommun har en lägre kostnadsutveckling än den förväntade. Där det är referenskostnaden alltså den förväntade kostnadsutvecklingen som ökat mer än nettokostnaden vilket gör att nettokostnadsavvikelsen minskar år 2024. Umeå kommun har dock fortsatt en hög kostnadsnivå.

Andel av population

Syftet är att se om vår andel av populationen som nyttjar aktuell verksamhet avviker i jämförelse med större stad.

Diagram 5

Andel av populationen för gymnasiet i jämförelse med större stad

Källa: Kolada

Umeå Kommun har en högre andel av befolkningen i åldersgruppen som befinner sig i gymnasieskolan jämfört med större stad de senaste 5 åren. Andelen har dock minskar sedan 2021 och närmat sig samma andel som större stad. Hade Umeå Kommun haft samma andel av populationen som större stad år 2024 hade Umeå Kommun haft lägre kostnader motsvarande ca. 1,5 mnkr.

Analys av nettokostnadsavvikelse

Bakgrund

I samband med beslut om budget 2021 gav Kommunfullmäktige i uppdrag till berörda nämnder att analysera nettokostnadsavvikelser samt nettokostnadsjämförelser enligt en anvisning från kommunstyrelsen. Dessa analyser har utgjort analysunderlag planeringsprocess för 2023. Uppdraget är därmed avslutat. Efter utvärdering av den nya planeringsprocessen ska dessa analyser fortsättningsvis utgöra ett analysunderlag som en del i ordinarie planeringsprocess.

Begreppsdefinitioner

Nettokostnad:

Verksamhetens nettokostnad, dvs vad verksamheten faktiskt kostar med hänsyn till verksamhetens intäkter.

Nettokostnadsavvikelse:

Nettokostnadsavvikelse är differensen mellan referenskostnaden för en verksamhet och faktisk nettokostnad för en verksamhet i en viss kommun.

Referenskostnad:

Referenskostnaden bygger på kostnadsutjämningen och indikerar vad respektive verksamhet borde kosta enligt kostnadsutjämningssystemet, om kommunen bedriver den verksamheten med genomsnittlig ambitionsnivå och effektivitet samt med hänsyn taget till respektive kommuns strukturella förutsättningar. Dvs den är beräknad för varje enskild kommun och verksamhet. Referenskostnaden rör sig relativt andra kommuner då den beror på kostnadsutvecklingen i rikets alla kommuner.

Nettokostnadsjämförelse:

Jämförelse utifrån verksamhetens faktiska nettokostnader.

Tillvägagångssätt:

Basen för all informationsinhämtning är Kolada. Detta för att säkerställa att det är officiella data och att jämförelser och kontroller av data ska vara lättillgänglig för alla. Jämförelser görs där så är möjligt utifrån att det finns data i Kolada.

Analys:

Individ- och familjenämnden rapporterar nettokostnadsavvikelser för följande verksamheter; individ- och familjeomsorg och LSS.

Analys av nettokostnadsavvikelse bör göras med viss försiktighet före och efter år 2019 då det nya kostnadsutjämningssystemet påverkar.

Individ- och familjeomsorg

Nettokostnadsavvikelse

Nettokostnad för individ- och familjeomsorg avser vård för vuxna med missbruksproblem, barn- och ungdomsvård, övrig vuxenvård, ekonomiskt bistånd samt familjerätt och familjerådgivning. Avser samtlig regi.

Diagram 1

Nettokostnadsavvikelsens utveckling för Individ- och Familjeomsorgen i procent de senaste 5 åren

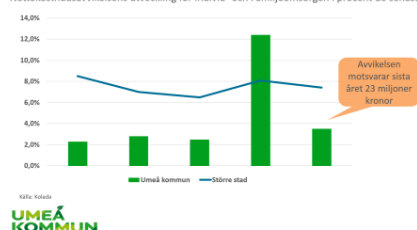
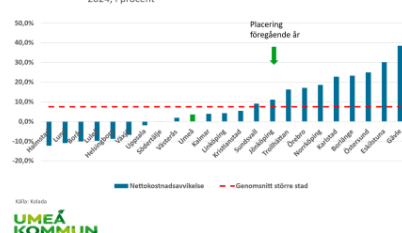

Diagram 2

Nettokostnadsavvikelse Individ- och Familjeomsorgen för större städer år 2024, i procent

Nettokostnadsavvikelsen för individ- och familjeomsorgen har fluktuerat i en mindre skala mellan 2020–2024 och legat lägre i jämförelse med större stad. Med undantag för 2023 då Umeå kommun tillfälligt hade en högre nettokostnad än kommungruppen Större stad. 2024 hade kommunen återigen en lägre nettokostnadsavvikelse än Större stad, en avvikelse om 3,5 %, motsvarande 23 Mkr.

Större stad har också minskat sin nettokostnadsavvikelse något mellan 2023 och 2024, men inte i samma utsträckning. 2024 är nettokostnadsavvikelsen 7,4%, motsvarande 43 mkr för större stad. Däremot tar man en närmare titt på respektive stad, så är det stor spridning emellan de olika städernas nettokostnadsavvikelse. Lägst har Halmstad på -12,4% och högst nettokostnadsavvikelse har Gävle på 38,5%.

Referenskostnadsutveckling jmf med egen nettokostnadsutveckling

Diagram 3

Netto- och referenskostnads utveckling för Individ- och Familjeomsorgen i procent de senaste 5 åren

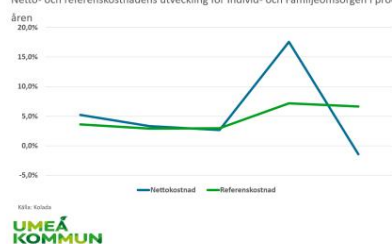

Diagram 4

Netto- och referenskostnads utveckling för större stad för Individ- och Familjeomsorgen, i procent de senaste 5 åren

Sett över hela 5-årsperioden har referenskostnaden ökat i samma utsträckning för både Umeå Kommun och större stad. För Umeå kommun ökade referenskostnaden med 7,0% och för större stad 6,8%. Så det är inte på grund utav referenskostnaden som nettokostnadsavvikelsen har förändrats, utan det är beror på nettokostnaden.

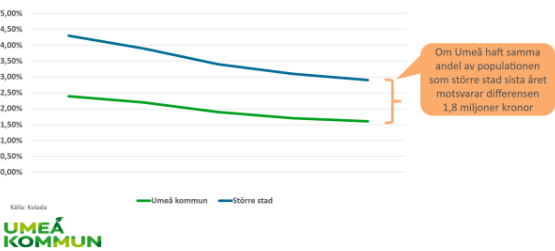
Nettokostnaden för Umeå Kommun minskade med -1,4% mellan 2023 och 2024, medan större stad ökade med 5,9%. Gapet mellan referenskostnaden och nettokostnaden är fortsatt större för Umeå Kommun än för större stad. Umeå Kommuns nettokostnadsavvikelse (som visualiseras i diagram 1) ökade markant mellan åren 2022–2023 för att minska igen 2023–2024, medan större stad hade en svagare ökning under hela perioden. Orsaken till att kommunens nettokostnadsavvikelse minskade något igen beror främst beroende på en klassificering av vissa ärenden från IFO till LSS. Övergripande så beror Umeå kommuns nettokostnadsavvikelse på framför allt på kostnader inom barn och ungdomsvård och vuxna missbruksvård och då mer specifikt inom köp av verksamhet. Dyra placeringar

för individer med komplexa behov. Under 2024 så har insatser gjorts för att försöka mildra den ekonomiska effekten, men trots färre placerade så har kostnaderna ökat på grund utav att priset per dygn ökat hos externa aktörer.

Andel av populationen

Diagram 5

Andel av populationen som någon gång under året erhållit ekonomiskt bistånd, jämförelse med större stad

Vid analys av population har urvalet gjorts utifrån de faktorer som kommunen bör följa upp utifrån Agenda 2030 samt vedertagna effektivitets mått i Kolada. Parametern som jämförs är andelen invånare som någon gång under året erhållit ekonomiskt bistånd, jämförelse med Större stad.

Umeå kommun har under hela perioden haft en lägre andel invånare som erhållit ekonomiskt bistånd.

Analys av nettokostnadsjämförelse

Diagram 6

Nettokostnadens utveckling för Individ- och Familjeomsorgen i jämförelse med större stad de senaste 5 åren, kr/invånare

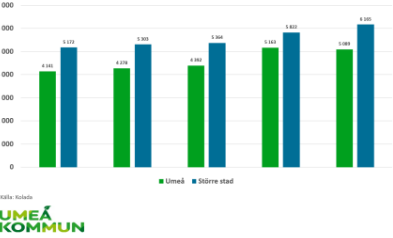

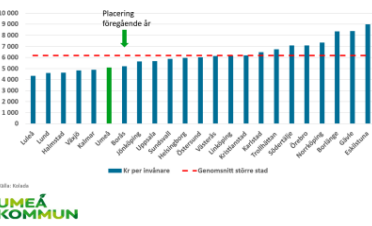
Diagram 7

Procentuell avvikelse i nettokostnad för Individ- och familjeomsorgen jämfört med större stad de senaste 5 åren

Diagram 8

Nettokostnad Individ- och Familjeomsorgen för större städer år x, kr/invånare

Nettokostnadens utveckling de senaste åren i kr/invånare visar att Umeå Kommuns individ- och familjeomsorg har en lägre kostnad per invånare jämfört med större stad mellan 2020 och 2024. För Umeå Kommun har nettokostnaden ökat under 5-årsperioden med 948 kr/invånare, att jämföra med större stad som ökat med 993 kr/invånare.

Den procentuella avvikelser i nettokostnad för individ- och familjeomsorgen jämfört med större stad de senaste 5 åren visar att nettokostnaden för Umeå Kommun har ökat i större utsträckning än för kommungruppen större stad. Speciellt 2023, där den procentuella avvikelser mellan Umeå Kommun och större stad minskade i en större utsträckning. 2024 ökar skillnaden något igen.

Referenskostnad relativ kostnad per invånare

Diagram 8 visar att nämndens nettokostnad per invånare ligger bland de lägsta i gruppen större stad samtidigt som nettokostnadsavvikelsen ligger bland de högre i gruppen större stad.

Denna skillnad uppkommer till stor del på grund av referenskostnaden och vad Umeå kommun förväntas ha för några kostnader inom IFO området.

Referenskostnaden för IFO området baseras på följande faktorer.

Referenskostnaden för individ- och familjeomsorg redovisas i kronor per invånare den 31/12, och bygger på nettokostnaden för individ- och familjeomsorg (inkl. familjerätt och familjerådgivning) i riket, andel barn 0-19 år i hushåll med låg inkomststandard, andel lågutbildade 20-40-åringar födda i Sverige, tätortsgrad, andel boende i flerfamiljshus byggda 1965-75, antal dagar med sjukpenning i åldersgruppen 16-64 år, andel pendlare över landsgräns, merkostnader för löner enligt löneutjämningsmodellen för individ- och familjeomsorg samt del av standardkostnaderna för administration (delen för politisk verksamhet exkluderas från och med 2023), uppvärmning och befolkningsminskning från utjämningsmodellen för verksamhetsövergripande kostnader. Skillnaden mellan referenskostnaden och standardkostnaden för individ- och familjeomsorgen i kostnadsutjämnningen är dels att referenskostnaden mäter strukturen aktuellt år, medan standardkostnaden utgår från strukturen två år tidigare. Dels ingår delar av standardkostnaden för verksamhetsövergripande kostnader i referenskostnaden. Källa: SKR

Umeå kommun ligger lågt i många utav dessa parametrar vid jämförelse med övriga kommuner inom kommungruppen Större stad. Det är främst parametrar *andelen barn andelen barn 0-19 år under inkomststandard* och *andelen lågutbildade 20–40 år* som Umeå kommun har en lägre andel än de flesta andra kommunerna.

Dessa faktorer påverkar den referenskostnad Umeå kommun ställs mot vilket påverkar nettokostnadsavvikelsen där Umeå genom ett långt och aktivt arbete mot fattigdom och utanförskap förväntas kosta mindre.

De stora kostnadsökningar nämnden kämpat med under 2023 och fortfarande kämpar med under 2025 på IFO området påverkar givetvis kommunens nettokostnad.

Jämför man med Uppsala så har Uppsala en nettokostnadsavvikelse på -0,7% men deras nettokostnad per invånare uppgår till 5 673 kronor jämfört med Umeås kostnad om 5 089 kronor per invånare.

Dessa reflektioner speglas i R12 gruppen av ekonomichefer inriktade mot socialtjänst där man ser att referenskostnaden för IFO området är svårt att beräkna och leder till svängningar i avvikelser genom hur svår social utsatthet är att beräkna.

LSS

Nettokostnadsavvikelse

Avser insatser som ges med stöd av LSS, assistansersättning enligt SFB och HSL (hemsjukvård) i samband med LSS-insatser. Gäller följande insatser: Rådgivning och annat personligt stöd (råd och stöd), personlig assistans enligt LSS och assistansersättning enligt SFB, ledsagarservice, kontaktperson, avlösarservice i hemmet, korttidsvistelse utanför hemmet, korttidsstillsyn för skolungdomar över 12 år, boende i familjehem eller i bostad med särskild service för barn och ungdom, boende i bostad med särskild service för vuxna eller annan särskilt anpassad bostad för vuxna samt daglig verksamhet.

Diagram 1

Nettokostnadsavvikelsens utveckling för LSS i procent de senaste 5 åren

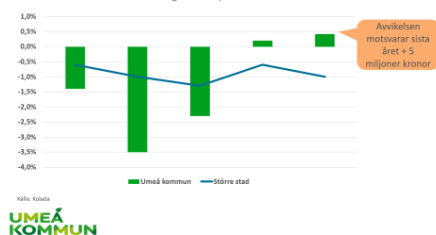
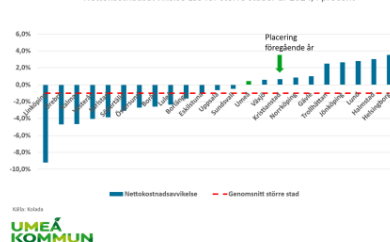

Diagram 2

Nettokostnadsavvikelse LSS för större städer år 2024, i procent

Nettokostnadsavvikelsen har fluktuerat en aning under perioden för Umeå Kommun, medan Större stad legat mer konstant kring -0,6% och -1,0% varje år. Umeå Kommun har haft en lägre nettokostnadsavvikelse än Större stad alla år utom 2023 och 2024. Ett negativt värde innebär att det är ett lägre kostnadsläge än statistiskt förväntat.

Nettokostnadsavvikelsen på 0,4% för Umeå Kommun 2024 motsvarar 5 Mkr och för större stad motsvarar nettokostnadsavvikelsen på -1,0%, -9 Mkr. Inom LSS: en så är det inte lika stora variationer mellan de olika städerna inom gruppen större stad, även fast variationerna ökat något under 2024. Lägst har Linköping på -9,2% och högst har Helsingborg på 3,5%. Samtliga städer ligger väldigt nära vad de statistiskt förväntas kosta.

Referenskostnadsutveckling jmf med egen nettokostnadsutveckling

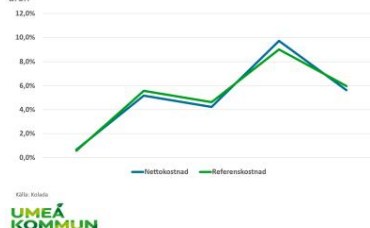
Diagram 3

Netto- och referenskostnadens utveckling för LSS i procent de senaste 5 åren

Diagram 4

Netto- och referenskostnadens utveckling för större stad för verksamhet x, i procent de senaste 5 åren

Sett över perioden har referenskostnaden för både Umeå Kommun och större stad följt varandra i stor utsträckning. Nettokostnaden däremot har ökat lite mer över 5-årsperioden för Umeå Kommun än större stad och därav att av Umeå Kommun nu har en högre nettokostnadsavvikelse än större stad (som visualiseras i diagram 1). Utvecklingen av netto- och referenskostnaden för större stad har varit samstämd under hela perioden, därav att deras nettokostnadsavvikelse också varit rätt konstant över perioden.

Sammanfattning

Inom nämndens verksamheter granskas och analyseras nettokostnadsavvikelser för individ- och familjeomsorg och LSS. Dels förändringen emellan 2023 och 2024, men främst hur utvecklingen av nyckeltalen varit under en 5-års period.

För individ- och familjeomsorgen inklusive försörjningsprocesserna var nettokostnadsavvikelsen 2024 3,9% eller 26 Mkr. Fortsatt en något större avvikelse än tidigare år, men en klar förbättring gentemot föregående år. Orsaken till den minskade kostnaden är främst beroende på en klassificering av vissa ärenden från IFO till LSS.

Att Umeå kommun ändå fortsatt har höga nettokostnader beror framför allt på kostnader inom barn och ungdomsvård och vuxna missbruksvård. Mer specifikt inom köp av verksamhet, dyra placeringar för individer med komplexa behov. Under 2024 så har insatser gjorts för att försöka mildra den ekonomiska effekten, men trots färre placerade så har kostnaderna ökat på grund utav att priset per dygn ökat hos externa aktörer.

Större stad hade en högre nettokostnadsavvikelse än Umeå Kommun, på 7,9%. Om Umeå skulle haft samma procentuella avvikelse som snittet i större stad skulle det innebära att avvikelsen skulle öka från 26 Mkr till 46 Mkr.

För LSS inklusive försörjningsprocesserna var nettokostnadsavvikelsen 2024, 0,4% eller 5 Mkr. Där Umeå kommun kostnadsmässigt ligger väldigt nära vad som är statistiskt förväntat. Om Umeå skulle haft samma procentuella avvikelse som snittet i större stad skulle det innebära att avvikelsen skulle minska till -9 Mkr. Total ekonomisk effekt skulle dock vara mindre då detta med stor sannolikhet skulle innebära en minskad ersättning i LSS-utjämningen.

Analys av nettokostnadsavvikelse 2020 – 2024, Äldreomsorgen

Bakgrund

I samband med beslut om budget 2021 gav Kommunfullmäktige i uppdrag till berörda nämnder att analysera nettokostnadsavvikelser samt nettokostnadsjämförelser enligt en anvisning från kommunstyrelsen. Efter utvärdering av den nya planeringsprocessen 2023, beslutades att analyserna fortsättningsvis ska utgöra ett analysunderlag som en del i ordinarie planeringsprocess.

Begreppsdefinitioner

Nettokostnad:

Verksamhetens nettokostnad, dvs vad verksamheten faktiskt kostar med hänsyn till verksamhetens intäkter.

Nettokostnadsavvikelse:

Nettokostnadsavvikelse är differensen mellan referenskostnaden för en verksamhet och faktisk nettokostnad för en verksamhet i en viss kommun.

Referenskostnad:

Referenskostnaden bygger på kostnadsutjämningen och indikerar vad respektive verksamhet borde kosta enligt kostnadsutjämningssystemet, om kommunen bedriver den verksamheten med genomsnittlig ambitionsnivå och effektivitet samt med hänsyn taget till respektive kommuns strukturella förutsättningar. Dvs den är beräknad för varje enskild kommun och verksamhet. Referenskostnaden rör sig relativt andra kommuner då den beror på kostnadsutvecklingen i rikets alla kommuner.

Nettokostnadsjämförelse:

Jämförelse utifrån verksamhetens faktiska nettokostnader.

Tillämpningsanvisning för analys av nettokostnadsavvikelse och nettokostnadsjämförelse

Basen för all informationsinhämtning är Kolada. Detta för att säkerställa att det är officiella data och att jämförelser och kontroller av data ska vara lättillgänglig för alla. Jämförelser ska göras där så är möjligt utifrån att det finns data i Kolada.

Analys av nettokostnadsavvikelse

Ansvaret att rapportera analys av nettokostnadsavvikelse åvilar den nämnd som har grunduppdraget enligt reglementet. Analys ska ske i samverkan med berörda nämnder.

För- och grundskolenämnden ska rapportera nettokostnadsavvikelse för följande verksamheter; förskola, fritidshem och grundskola

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden ska rapportera nettokostnadsavvikelse för verksamheten gymnasieskola

Individ- och familjenämnden ska rapportera nettokostnadsavvikelse för verksamheterna individ- och familjeomsorg och LSS

Äldrenämnden ska rapportera nettokostnadsavvikelse för verksamheten äldreomsorg

I analyserna av dessa verksamheter ska följande analysområden ingå:

- **Nettokostnadsavvikelse**

- utveckling senaste 5 åren

- jmf större stad

- diagram 1 och 2 (se bilaga)

- **Referenskostnadsutveckling jmf med egen nettokostnadsutveckling**

- utveckling senaste 5 åren

- jmf större stad

- diagram 3 och 4 (se bilaga)

- **Andel av population där så är möjligt utifrån Kolada**

- utveckling senaste 5 åren

- utvalda andelstal

- jmf större stad

- diagram 5 (se bilaga)

Nettokostnadsavvikelse

Syftet är att analysera trenden för hur den egna kommunen rör sig relativt större stad. Beskriv väsentliga händelser som har påverkat utvecklingen av nettokostnadsavvikelsen jämfört med större stad. Som stöd används diagram 1 och 2, (se bilaga). Diagrammen ska inte analyseras var för sig utan vara ett stöd i en samlad analys av trender.

Referenskostnadens utveckling jämfört med nettokostnadens utveckling

Syftet är att se om det är referenskostnaden eller nettokostnadens utveckling som har påverkat nettokostnadsavvikelsen.

Analysen ska visa om nettokostnadsavvikelsens utveckling beror på nettokostnadsutvecklingen i egen verksamhet eller beror på förändringar i referenskostnad. Analysen ska även innehålla analys av större stads utveckling av samma parametrar. Som stöd används diagram 3 och 4, (se bilaga). Diagrammen ska inte analyseras var för sig utan vara ett stöd i en samlad analys av utvecklingen.

Andel av population

Syftet är att se om vår andel av populationen som nyttjar aktuell verksamhet avviker i jämförelse med större stad. Om andel av population saknas i Kolada får andra typer av officiella nationella data som förstärker analysen användas. Där andel avviker positivt eller negativt gentemot större stad ska de ekonomiska effekterna av denna differens bedömas.

Analys av nettokostnadsjämförelse

Ansvar för att rapportera analys av nettokostnadsjämförelse åvilar den nämnd som har grunduppdraget enligt reglementet. Analys ska ske i samverkan med berörda nämnder.

Fritidsnämnden ska rapportera nettokostnadsjämförelser för fritidsverksamheten.

Kulturnämnden ska rapportera nettokostnadsjämförelser för kulturverksamheten.

I analyserna av dessa verksamheter ska följande ingå:

- **Nettokostnadsjämförelse**

- utveckling senaste 5 åren (kr och %-fördelning)

- jmf större stad

- diagram 6, 7 och 8 (se bilaga)

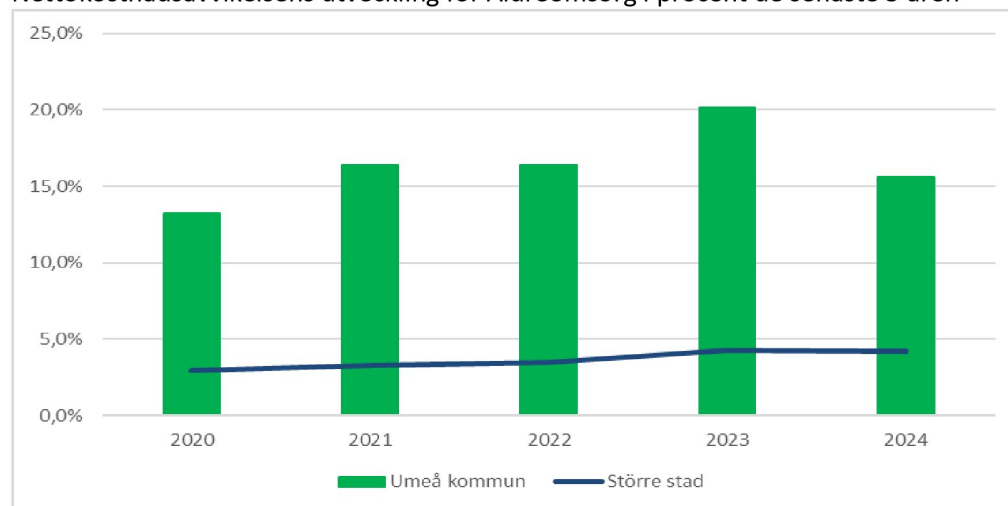
Syftet med analysen är att jämföra verksamhetens nettokostnadsutveckling med större stad. En beskrivning av faktiska eller bedömda orsaker av utvecklingen hos några större städer ska ingå. Analyserna syftar till att visa på i vilken riktning verksamheten rör sig relativt större stad över tid. Som stöd används diagram 6, 7 och 8, (se bilaga). Diagrammen ska inte analyseras var för sig utan vara ett stöd i en samlad analys av utvecklingen. Fokus ska ligga på väsentliga orsaker till utvecklingen över tid.

Nettokostnadsavvikelse - Äldreomsorgen

Äldrenämnden rapporterar nettokostnadsavvikelser för verksamheten äldreomsorg. Nettokostnadsavvikelsen för äldreomsorg inkluderar kostnader för särskilt boende, ordinärt boende och öppen verksamhet äldreomsorg.

Diagram 1

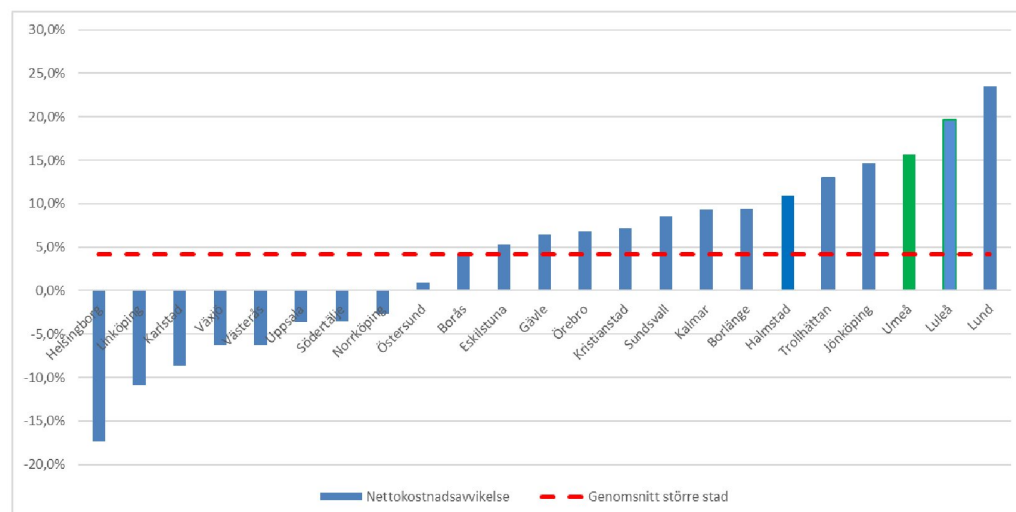
Nettokostnadsavvikelsens utveckling för Äldreomsorg i procent de senaste 5 åren

Nettokostnadsavvikelsen för Umeå Kommun har varierat under de senaste 5 åren. År 2024 motsvarar avvikelsen 220 miljoner kronor för Umeå Kommun. Vilket betyder att kostnaden för kommunens äldreomsorg är högre än den förväntade kostnaden med tanke på strukturen. År 2023 var den redovisade avvikelsen 265 miljoner kronor. Nettokostnadsavvikelsen har minskat med 45 miljoner jämfört med föregående år.

Diagram 2

Nettokostnadsavvikelse Äldreomsorg för större städer år 2024, i procent

Nettokostnadsavvikelsen har ökat i genomsnitt mellan 2020 och 2024 med 9 Mnkr. När vi gör jämförelsen av nettokostnadsavvikelsen gentemot större stad ligger Umeå Kommuns nettokostnadsavvikelse markant högre. De senaste två åren 2023 till 2024 har nettokostnadsavvikelsen förändrats från 20,2% till 15,6%, en förbättring med 4,6%.

Gruppen större stad minskade också sin nettokostnadsavvikelse mellan 2023 o 2024 men mindre än Umeå. De minskade från 4,3% år 2023 till 4,2% år 2024, dvs 3 Mnkr i genomsnitt under 2020 till 2024, att jämföras med Umeås 9 Mnkr.

Diagram 2 visar nettokostnadsavvikelsen för större städer år 2024 i procent och vi kan då se att Umeå Kommun placerar sig i den kvartilen med högre avvikelse med våra 15,6%. Den kommun som har högst är Lund med 23,5% och den som har lägst är Helsingborg med -17,4%.

Kommunens placering har förbättrats en placering jämfört med 2023. En orsak till den större avvikelsen återfinns till viss del i att Umeå under de senare åren uppfyllt villkoren för prestationsbidrag som bidragit till höga kostnaderna inom samtliga verksamheter.

Referenskostnadsutveckling jmf med egen nettokostnadsutveckling

Diagram 3

Netto- och referenskostnadens utveckling för Umeå, ÄO i procent de senaste 5 åren

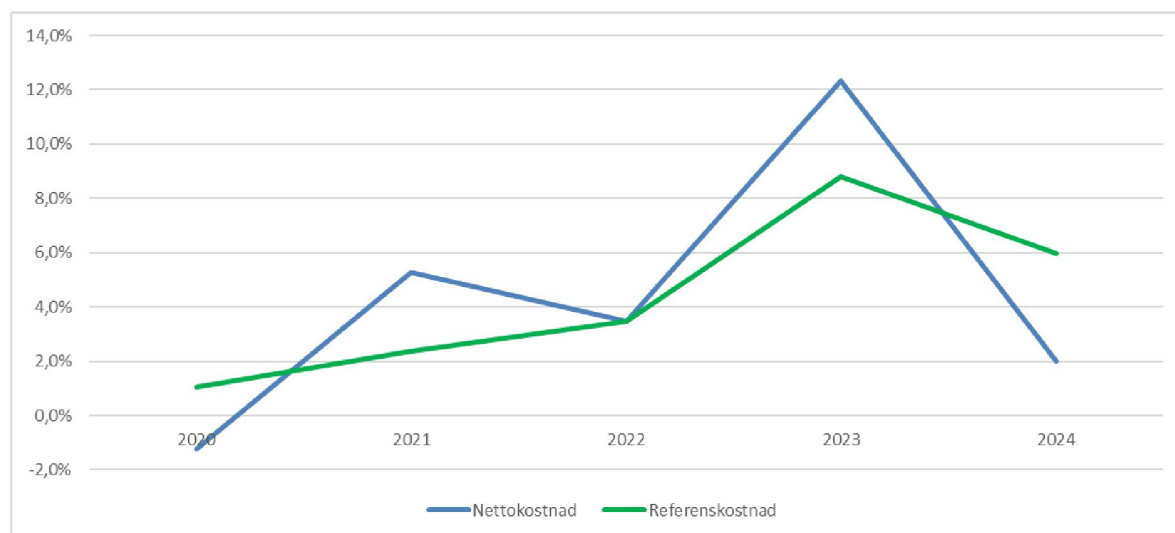
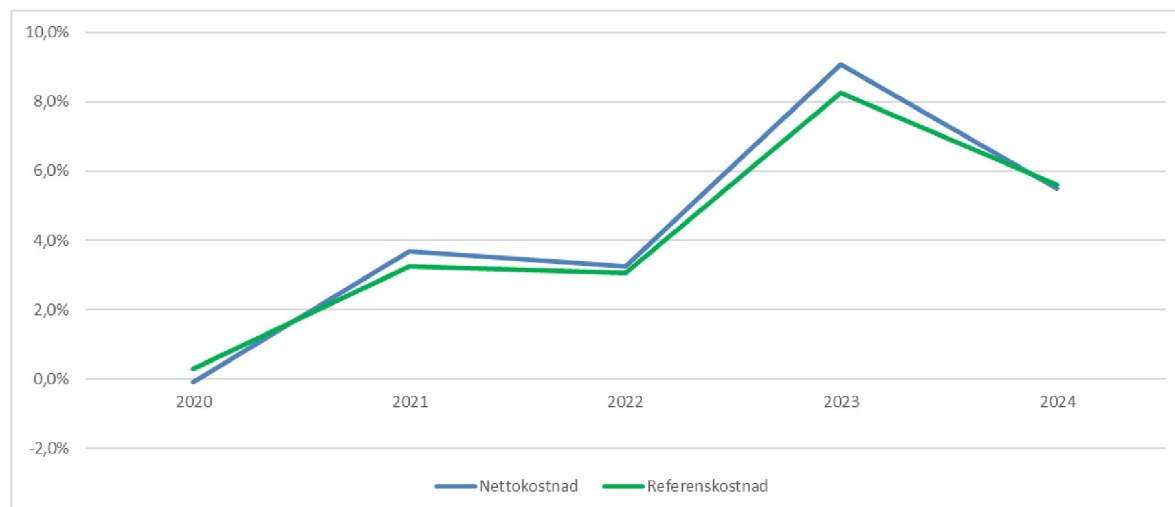

Diagram 4

Netto- och referenskostnadens utveckling för större stad för ÄO, i procent de senaste 5 åren

Utvecklingen av nettokostnaden för Umeå Kommun har varierat kraftigt under perioden. Trenden över tid är att utvecklingen ligger runt 4%. Det är en ökning det senaste året som ger en högre

trendutveckling. Nettokostnaden är bruttokostnaden minus bruttointäkt, det vill säga vad verksamheten har kostat per invånare. Det har varit en stor rörlighet på nettokostnaden utifrån grafen och i kronor är det en förhållandevis liten ökning mellan 2023 då det var 11 864 kr/invånare och 2024 då det hade ökat till 12 101 kr/invånare, en ökning med 237 kr, att jämföras med nettokostnadens ökning mellan 2023 och 2024 som uppgick till 591 en förändring med 6,0%.

Utvecklingen av referenskostnadens har varit 4,3% i snitt för perioden. Referenskostnaden har minskat något det sista året.

Utvecklingen av nettokostnaden för kommungruppen större stad har däremot i större utsträckning följt samma utveckling som gruppens referenskostnad. 2024 ökade större stads referenskostnad med 5,6% medan Umeås ökade med 6,0%.

Om vi tittar på referenskostnaden dvs en tänkt kostnadsnivå 2024 utifrån modellen;

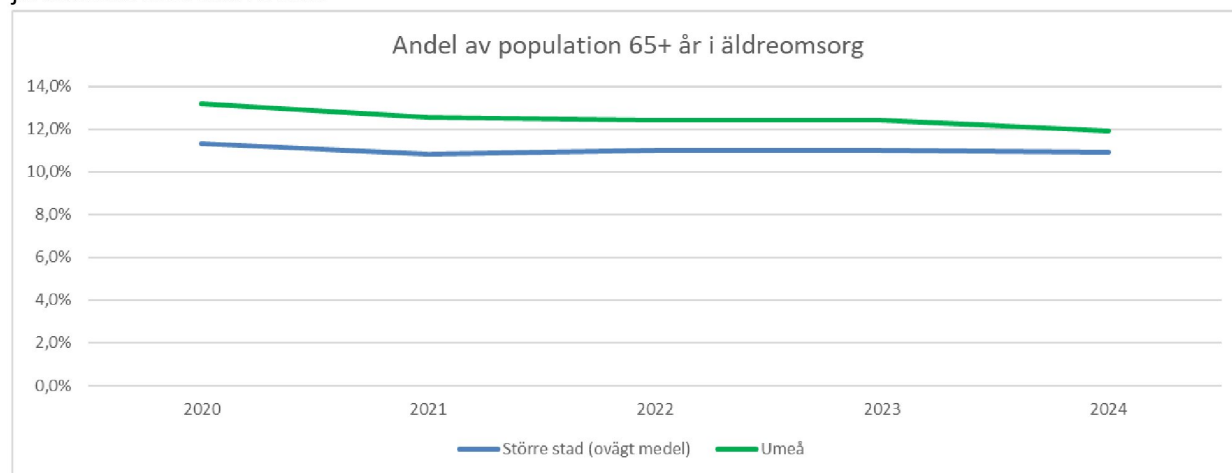
Umeå kommun	10 464 kr per invånare
Större stad	12 706 kr per invånare

Vilket innebär en skillnad om 2 242 kr per invånare eller 301 miljoner kronor med Umeås befolkningsmängd år 2024 som är 134 249 personer i olika åldrar.

Andel av populationen

Diagram 5

Andel av populationen 65+ i äldreomsorg - särskilt boende eller med hemtjänst i ordinärt boende i jämförelse med större stad

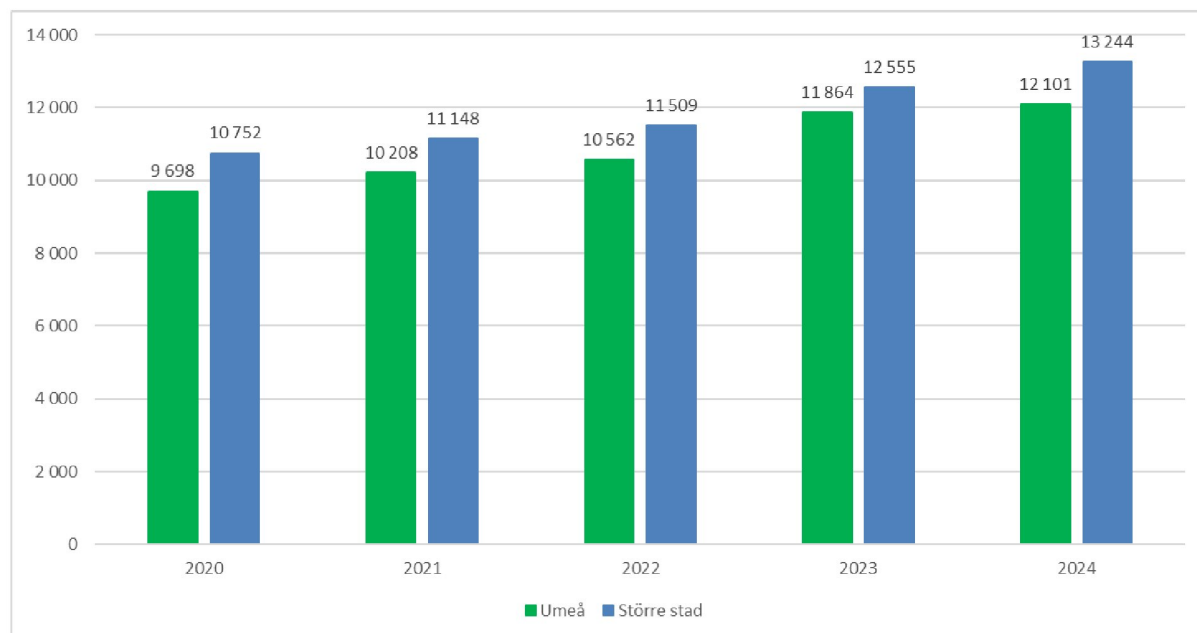

Parametern som jämförs är andelen invånare 65+ i särskilt boende eller med hemtjänst i ordinärt boende i jämförelse med större stad. Alla kommuner utgår ifrån Socialtjänstlagen (SoL) och Hälso- och Sjukvårdslagen, vilken reglerar kommunernas äldreomsorg och annan socialtjänst. Umeå kommun har en högre andel invånare 65+ i särskilt boende eller med hemtjänst i ordinärt boende än större stad. I snitt under femårsperioden är skillnaden 1,5 %. Sista året är skillnaden 1,0% att jämföras med 2020 då det var 1,9%.

Analys av nettokostnadsjämförelse

Diagram 6

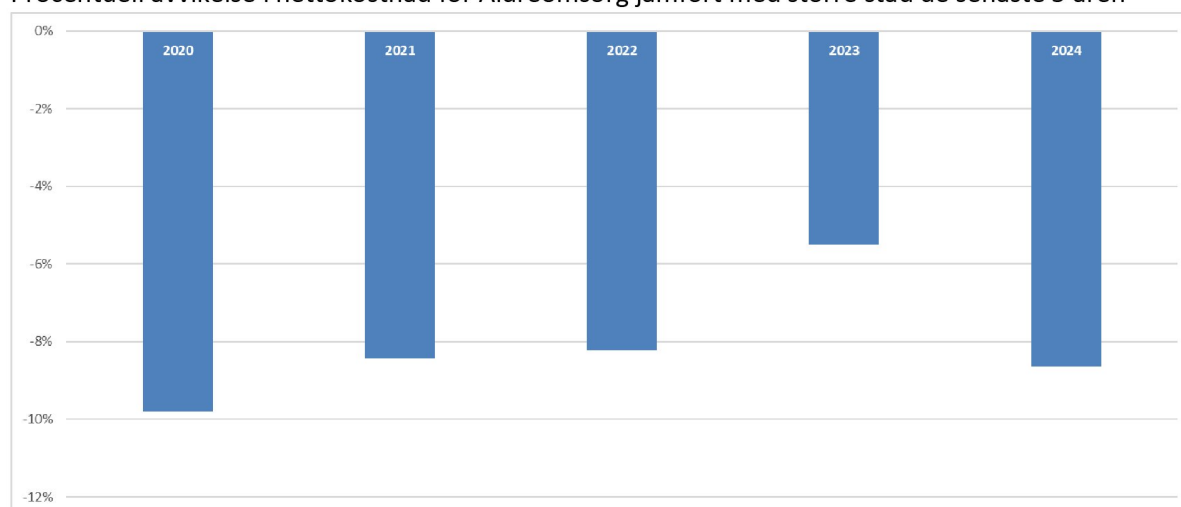
Nettokostnadens utveckling för Äldreomsorg i jämförelse med större stad de senaste 5 åren, kr/invånare

Nettokostnadens utveckling de senaste åren i kr/invånare visar att Umeå Kommuns äldreomsorg har lägre kostnad per invånare jämfört med större stad. 2024 var vår verksamhet 1 143 kronor billigare per invånare jämfört med större städer. Kostnadsökningen har varit liknande från 2012 till 2024 både för Umeå Kommun och större stad. Umeå har år mellan 2023 och 2024 en ökad nettokostnad för äldreomsorg per invånare med 2,0% medan gruppen större stad har 5,5%.

Diagram 7

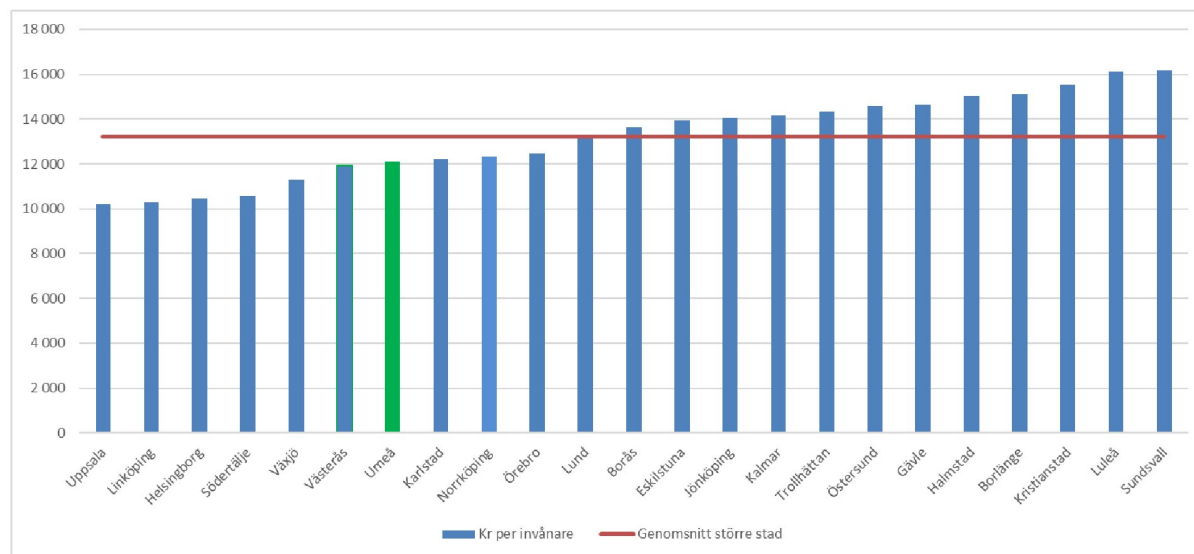
Procentuell avvikelse i nettokostnad för Äldreomsorg jämfört med större stad de senaste 5 åren

Vid jämförelse med större stad och år 2023 så ligger Umeå kommun två placeringar bättre 2024. Sundsvall är den kommun med högst nettokostnad per invånare med 16 184 kr per invånare, vilket är 4 083 kr mer per invånare än Umeå kommun.

Diagram 8

Nettokostnad Äldreomsorg för större städer år 2024, kr/invånare

Sammanfattande analys

För äldreomsorgen inklusive försörjningsprocesserna var nettokostnadsavvikelsen 2024, 15,6 % eller 220 mnkr.

I analysen av äldreomsorgens avvikelse handlar det främst om att Umeå har en högre andel invånare 65 år eller äldre med insatser i särskilt boende eller hemtjänst i ordinärt boende. Kostnaden per brukare i särskilt boende är högre jämförbart mot större stad medan den är lägre i hemtjänsten. Antalet brukare i hemtjänst är något högre än snittet större stad medan det är lägre i Särbo. Trots ökning av antalet 80 år och äldre syns ingen ökning av antal brukare inom äldreomsorgen i Umeå. Nettokostnadsavvikelsen har minskat med 45 mnkr jämfört med 2023 främsta orsaken är arbetet med kostnadsnivåerna inom alla verksamheter.

En fortsatt förflyttning av kommunens insatser behöver ske från vård- och omsorgsboende till hemtjänst och hemsjukvård samtidigt som förebyggande insatser behöver vara i fokus, för att garantera en långsiktigt hållbar äldreomsorg där medborgare över 65 år har god hälsa och ett tryggt åldrande. Samt fortsätta och öka införandet av digitala insatser och trygghetsskapande teknik.

Nettokostnadsjämförelse fritidsverksamhet

Bakgrund

Nettokostnadsjämförelsen görs årligen som en del i Umeå kommuns ordinarie planeringsprocess. Uppgifterna är hämtade från kolada.se samt SCB.se.

Nettokostnadsjämförelsen baseras på utvecklingen senaste 5 åren. Jämförelser görs mot gruppen ”större stad”, vilket är kommuner med minst 50 000 invånare varav minst 40 000 invånare i den största tätorten. I gruppen ingår 23 st kommuner, dessa är:

Borlänge, Borås, Eskilstuna, Gävle, Halmstad, Helsingborg, Jönköping, Kalmar, Karlstad, Kristianstad, Linköping, Luleå, Lund, Norrköping, Sundsvall, Södertälje, Trollhättan, Umeå, Uppsala, Västerås, Växjö, Örebro och Östersund.

Nettokostnad fritidsverksamhet, Umeå kommun

Av Umeå kommuns totala nettokostnad 2024 (68 705 kr/inv) avsåg 3,5% fritidsverksamhet, vilket motsvarar 2 407 kr/invånare. Åren innan (2020–2023) har andelen varit som lägst 3,5% och som högst 3,9%.

I Umeås nettokostnad för fritidsverksamhet ingår förutom intäkter och kostnader i fritidsnämndens redovisning, även delar som finns under tekniska nämnden (lokaler, städ, IT) samt kommunstyrelsen (kapitalkostnader, kommungemensamma kostnader).

Fritidsverksamhet	2020	2021	2022	2023	2024
antal invånare	130 224	130 997	132 235	133 091	134 249
nettokostnad mnkr	257,2	288,7	307,2	328,6	323,1
nettokostnad, kr/inv	1 975	2 204	2 323	2 469	2 407

Umeås nettokostnad för fritidsverksamhet år 2024 var 2 407 kr/invånare (323,1 mnkr) och fördelades enligt nedan:

- Intäkter -609 kr/inv (-81,8 mnkr)
- Personalkostnader 801 kr/inv (107,5 mnkr)
- Lämnade bidrag 241 kr/inv (32,4 mnkr)
- Lokalkostnader 1 088 kr/inv (146,1 mnkr)
- Övriga kostnader 886 kr/inv (118,9 mnkr)

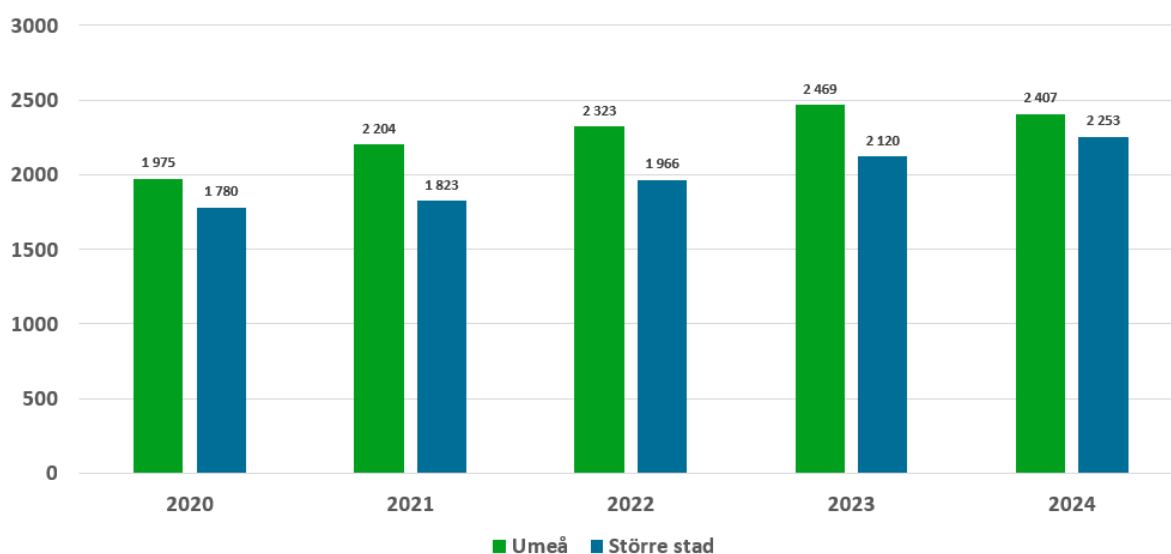
Personalkostnader, lämnade bidrag samt lokalkostnader har legat på samma nivå de senaste 5 åren. Intäkter och övriga kostnader har däremot förändrats en hel del, båda dessa poster sjönk betydligt under pandemin men har sedan ökat igen.

Under pandemin sjönk intäkterna till -57 mnkr (pga minskad uthyrning av idrottsanläggningar och färre besökare på baden). År 2022 återgick intäkterna till samma nivå som före pandemin. 2023 ökade intäkterna ytterligare men detta berodde på ett tillfälligt tillskott i form av medfinansiering för arrangemanget SM-veckan sommar. År 2024 var intäkterna -81,8 mnkr, en minskning från året innan men i en normal nivå.

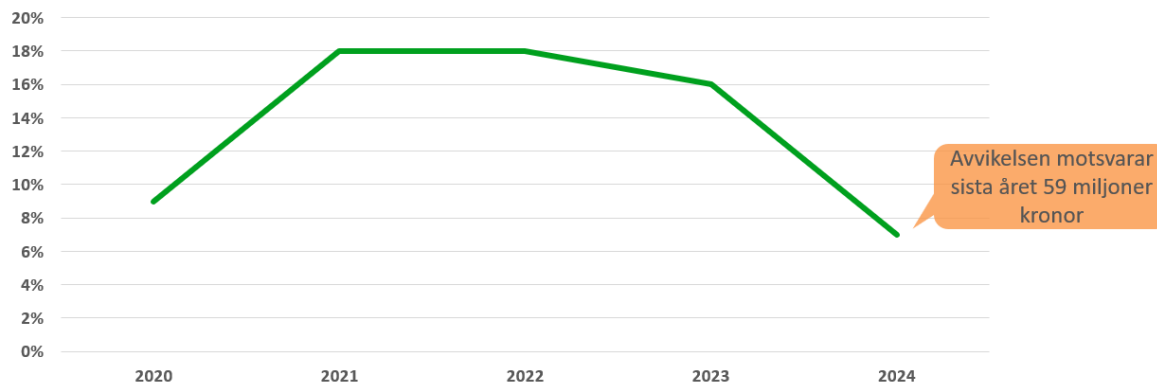
Övriga kostnader var som lägst 73 mnkr under pandemin, och som mest 130 mnkr år 2023 (varav ca 13 mnkr i ökade kostnader kopplat till SM-veckan). År 2024 sjönk övriga kostnader en aning, ner till 118,9 mnkr. I övriga kostnader ingår bl a kapitalkostnader (avskrivningar på gjorda investeringar), verksamhetskostnader i form av inköp av varor och tjänster, fördelade kommungemensamma kostnader för städ, IT mm.

Nettokostnad fritidsverksamhet, jämförelse

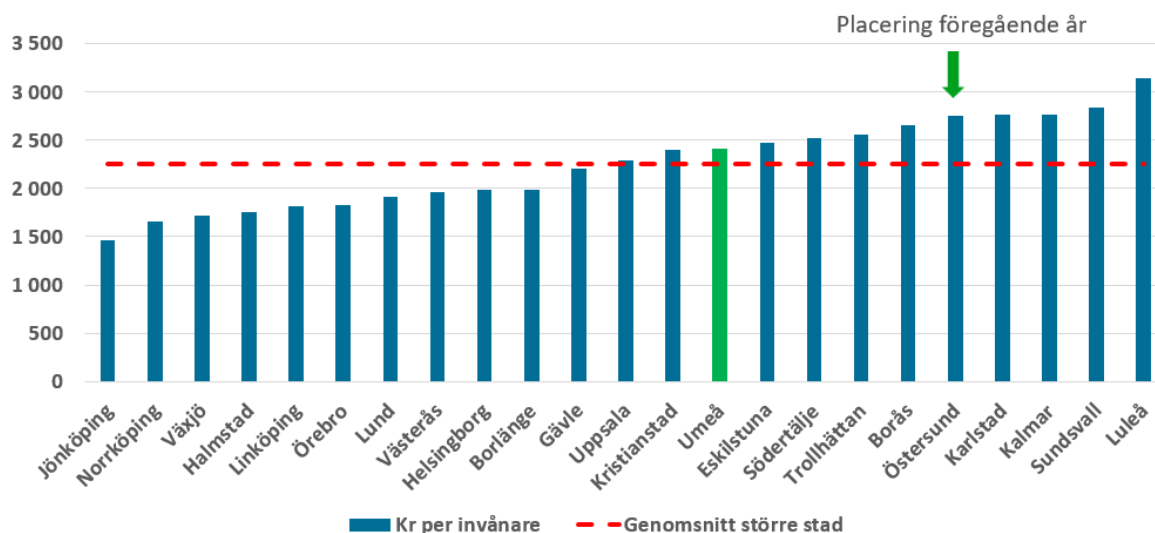
De senaste fem åren har Umeå haft en högre nettokostnad per invånare jämfört med gruppen större stad.

Umeås nettokostnad har ökat med 22% under perioden, från 1 975 kr/invånare till 2 407 kr/invånare. Motsvarande ökning för gruppen större stad är 24%. Den procentuella avvikelser mellan Umeå och större stad har minskat en aning, från att Umeå var 9% högre år 2020 till att vara 7% högre år 2024. Åren däremellan var dock Umeå 16–18% högre.

Av de 23 kommuner som ingår i gruppen större stad var det nio som hade en högre nettokostnad för fritidsverksamhet än Umeå år 2024 (året innan var det endast fyra kommuner med högre nettokostnad). Lägst nettokostnad för fritidsverksamhet hade Jönköping med 1 463 kr/invånare, högst hade Luleå med 3 136 kr/invånare. Genomsnittet för gruppen större stad var 2 253 kr/invånare.

Nettokostnad per verksamhet

Fritidsverksamheten är indelad i tre verksamheter (idrotts- och fritidsanläggningar, fritidsgårdar samt allmän fritidsverksamhet). Fördelningen av kostnader mellan dessa visas nedan där procent inom parentes visar föregående års andel. Vid jämförelse mot större stad hade Umeå något lägre procentuell andel för idrotts- och fritidsanläggningar samt fritidsgårdar medan allmän fritidsverksamhet var något högre.

	Umeå	Större stad
Idrotts- och fritidsanläggningar	69% (67%)	71% (70%)
Fritidsgårdar	13% (13%)	14% (14%)
Allmän fritidsverksamhet	18% (20%)	15% (16%)

Idrotts- och fritidsanläggningar

Idrottsanläggningar, kr/inv	2020	2021	2022	2023	2024
Större stad	1 250	1 254	1 322	1 481	1 602
Umeå	1 344	1 507	1 605	1 654	1 660
Diff i kr	94	253	283	173	58
Diff i %	8%	20%	21%	12%	4%

Umeås nettokostnad per invånare gällande drotts- och fritidsanläggningar har varit högre än större stad under perioden 2020–2024. Skillnaden var störst åren 2021–2022 då Umeås nettokostnad var ca 20% högre, men har sedan sjunkit ner till endast 4% högre år 2024. Nettokostnaden för idrotts- och fritidsanläggningar i Umeå har ökat med 24% mellan åren 2020 och 2024, motsvarande ökning för större stad är 28%.

Det är dock svårt att jämföra nettokostnaden med andra kommuner då vissa kommuner har sina anläggningar i bolag, vilket innebär att kostnaden inte ingår i kommunernas nettokostnad som presenteras på kolada.se. Ett rimligt antagande till varför Umeå har en hög nettokostnad är att Umeå har ett brett utbud av anläggningar. Umeå har en mångfald av föreningsliv, både bredd och elit, vilket fordrar bra anläggningar sommar som vinter. Det finns ett starkt elitidrottsgymnasium samt idrottshögskola, dessa samt idrottsförbunden ställer också höga krav på anläggningarna.

Fritidsgårdar

Fritidsgårdar, kr/inv	2020	2021	2022	2023	2024
Större stad	264	275	299	307	323
Umeå	263	291	308	315	308
Diff i kr	-1	16	9	8	-15
Diff i %	0%	6%	3%	3%	-5%

Under perioden 2020–2024 har nettokostnaden per invånare gällande fritidsgårdar varit i ungefär samma nivå i Umeå som större stad. Umeås nettokostnad har varit som mest 6% högre och som lägst -5% mindre än större stad. Mellan åren 2020 och 2024 har Umeås nettokostnad ökat 17% medan större stads nettokostnad har ökat med 22%.

Umeå har 13 mötesplatser för ungdomar samt 1 för vuxna med funktionsnedsättning. Hur många mötesplatser och/eller öppettider andra kommuner har finns inte angivet i Kolada varför det är svårt att jämföra nettokostnaden. Fritidsgårdar är inte alltid organiserade under fritidsverksamhet, i vissa kommuner kan de tillhöra andra verksamheter så som utbildningsförvaltning eller socialförvaltning, vissa kommuner har även föreningsdrivna fritidsgårdar.

Allmän fritidsverksamhet

Allmän fritidsverksamhet, kr/inv	2020	2021	2022	2023	2024
Större stad	298	346	344	333	329
Umeå	368	407	410	500	439
Diff i kr	70	61	66	167	110
Diff i %	23%	18%	19%	50%	33%

Umeås nettokostnad för allmän fritidsverksamhet har varit högre än större stad under perioden 2020–2024, som mest hade Umeå 50% högre nettokostnad (år 2023 då Umeå anordnade SM-veckan vars kostnader bokfördes som allmän fritidsverksamhet). Mellan åren 2020–2024 har Umeå höjt nettokostnaden för allmän fritidsverksamhet med 19%. Motsvarande ökning för större stad är endast 10%.

I Umeå kommuns kostnader för allmän fritidsverksamhet ingår tex personalkostnader för föreningsbyrå/stab, all utbetalning av föreningsstöd samt vissa övergripande poster så som utbildning och marknadsföring.

Att jämföra nettokostnaden med andra kommuner är även i detta fall svårt då uppgifterna i Kolada inte visar nog mycket information, tex hur kommunerna är organiserade och struktur gällande föreningsstöd. I Umeå betalar föreningar subventionerad taxa för att nyttja anläggningarna och samtidigt kan de söka aktivitetsstöd som för år 2024 uppgick till 14 kr/deltagare och tillfälle. Vissa andra kommuner har i stället 0-taxa, vilket innebär att föreningar nyttjar anläggningarna gratis, men då är också aktivitetsstödet lägre. Exempelvis har Luleå kommun 0-taxa och ett aktivitetsstöd på 5 kr/deltagare och tillfälle (år 2024). Detta innebär att Umeå har högre intäkter, men samtidigt högre kostnad för aktivitetsstöd.

Summering

Umeå kommuns nettokostnad per invånare för fritidsverksamhet har varit högre än större stad senaste 5 åren, dock har den procentuella avvikelser mellan Umeå och större stad minskat en aning.

Att göra en korrekt jämförelse av nettokostnaden för fritidsverksamhet mellan Umeå kommun och gruppen större stad är svår, kostnader beror som tidigare nämnts i rapporten, på hur kommunerna är organiserade, vad som ingår i fritidsverksamheten, om anläggningar redovisas i kommunen eller i bolag, struktur för föreningsstöd osv.

Ett kallare klimat kan vara en orsak till högre nettokostnad, bl a ställs krav från elitidrottsförbund på säsongslängder, vilket tex kan innebära att konstgräsplaner behöver värmas upp tidig vår/sen höst till höga kostnader. Med ett kallare klimat kommer också ett ökat behov av inomhusanläggningar. En annan faktor som kan påverka nettokostnaden är avstånd till andra kommuner. Långa avstånd ger inte samma möjlighet att nyttja andra kommuners anläggningar, behovet ökar då att bygga egna kostsamma anläggningar.

Nettokostnadsjämförelse kulturverksamhet

Bakgrund

I samband med beslut om budget 2021 gav kommunfullmäktige i uppdrag till vissa nämnder att analysera nettokostnadsavvikelser samt nettokostnadsjämförelser enligt en anvisning från kommunstyrelsen. Dessa analyser har utgjort underlag fram till och med planeringsprocessen för 2023. I den nuvarande planeringsprocessen är dessa nettokostnadsjämförelser en del i den ordinarie planeringsprocessen.

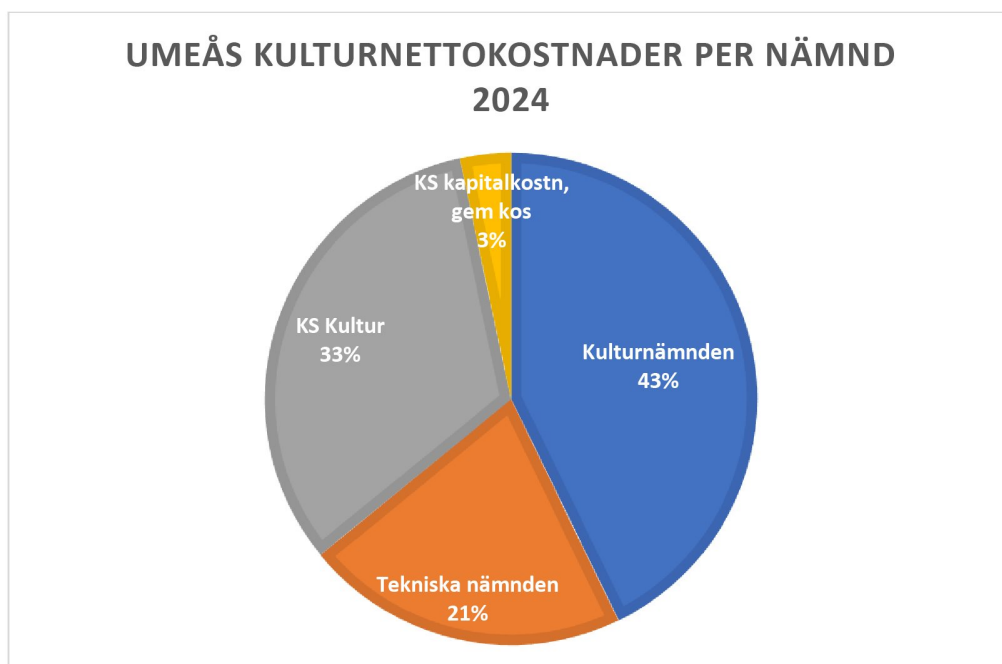
- Uppgifterna är hämtade från kolada.se förutom uppgifter om kostnadsslag och intäkter som hämtats från scb.se. Uppgifterna beskrivs i kronor per invånare (kr/inv.), procent och miljoner kronor (mnkr)
- Ingen kontakt med några kommuner har gjorts för att ytterligare jämföra redovisningen av kulturnettokostnader.
- Kulturverksamhet utgörs av allmän kultur, bibliotek, musik- och kulturskola samt stöd till studieorganisationer.
- Kommungruppen större stad består av totalt 23 städer. Umeås närmsta kuststäder Örnsköldsvik och Skellefteå ingår inte i gruppen större stad.

Nettokostnader/invånare Umeå 2024

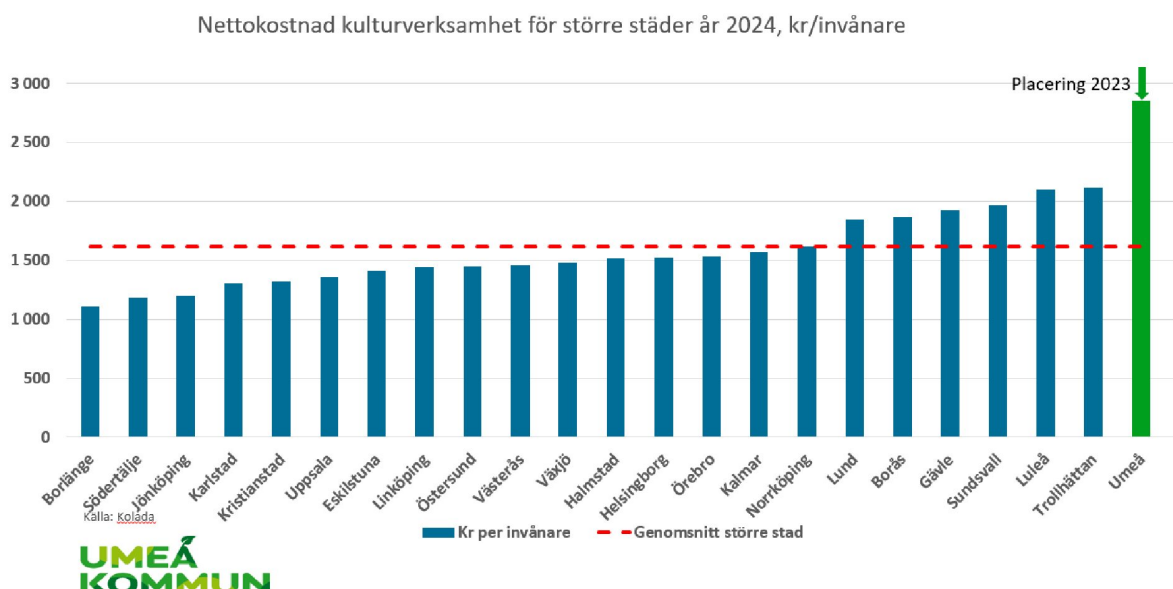
- Nettokostnaden uppgick 2024 till **2 851 kr/inv. (-382,7 mnkr)**. Dessa fördelades per verksamhet enligt:
 - Allmän kultur **1488 kr/inv. (-199,8 mnkr)**
 - Bibliotek **926 kr/inv. (-124,3 mnkr)**
 - Musik-och kulturskola **366 kr/inv. (-49,1 mnkr)**
 - Stöd till studieorganisationer **71kr/inv. (-9,5 mnkr)**
- fördelning per kostnadsslag/intäkt enligt:
 - Lämnade bidrag **839 kr/inv. (-112,7 mnkr)**
 - Personalkostnader **931 kr/inv. (-124,9 mnkr)**
 - Lokaler **834 kr/inv. (-111,9 mnkr)**
 - Övriga kostnader¹ **407 kr/inv. (-54,6 mnkr)**
 - Intäkter **-160 kr/inv. (21,4 mnkr)**

¹ Dessa kostnader utgörs av kapitalkostnader (avskrivningar på gjorda investeringar på exempelvis Väven), köp av huvudverksamhet (Jazzfestivalen), inköp av varor (exempelvis böcker, förbrukningsmaterial) och tjänster (exempelvis artistgager, bemanningstjänster), fördelade kommungemensamma kostnader, städ, IT, stödfunktioner för ekonomi, personal och kommunikation med mera.

Nettokostnaderna -382,7 mnkr för kulturverksamhet år 2024 fördelades mellan kommunens nämnder procentuellt på följande sätt:

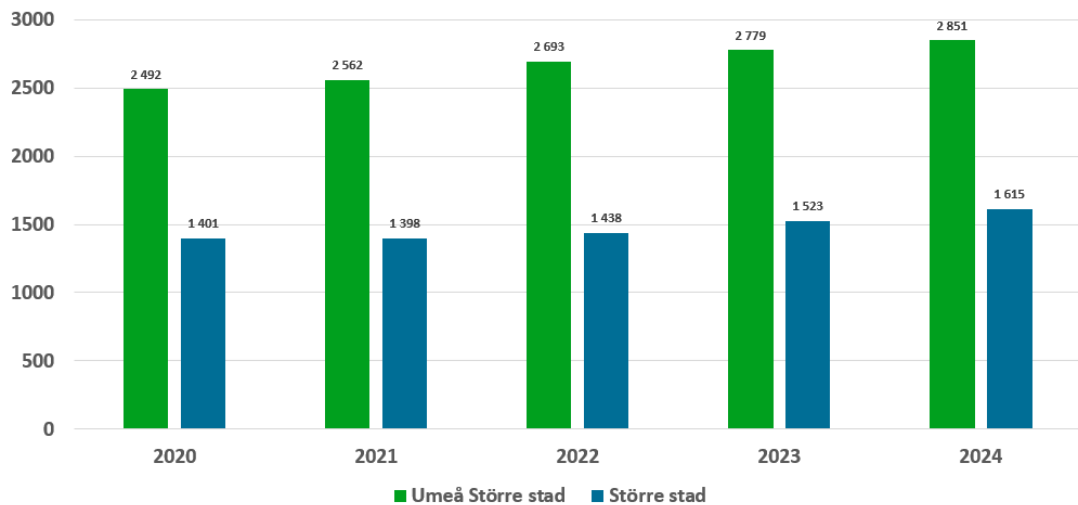

Nettokostnadsutveckling 2020-2024

- Umeå har högst nettokostnader för kulturverksamhet i jämförelse med större städer. Trollhättan samt städerna efter Norrlandskusten är de städer näst efter Umeå med högst nettokostnad.

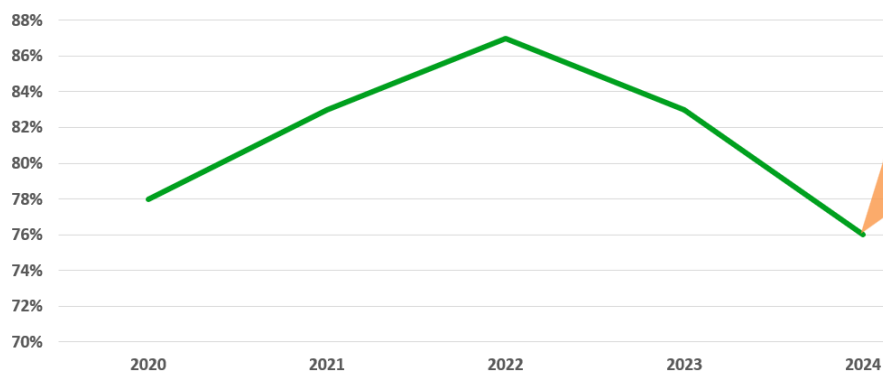
Nettokostnadens utveckling för kulturverksamhet i jämförelse med större stad de senaste 5 åren, kr/invånare

Källa: Kolada

- Nettokostnaderna har ökat med 14 % under perioden från 2 492 kr/inv. till 2 851 kr/inv. Motsvarande siffra för gruppen större städer är en ökning med 15 %.

Procentuell avvikelse i nettokostnad för kulturverksamhet i Umeå jämfört med större stad de senaste 5 åren

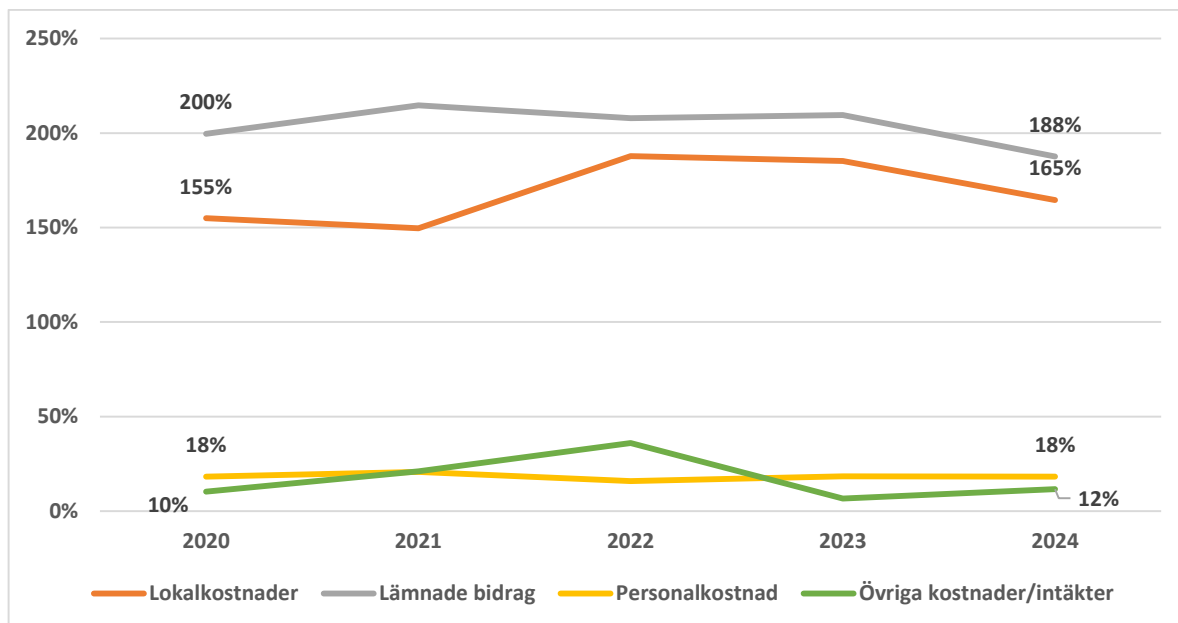

Källa: Kolada

**UMEÅ
KOMMUN**

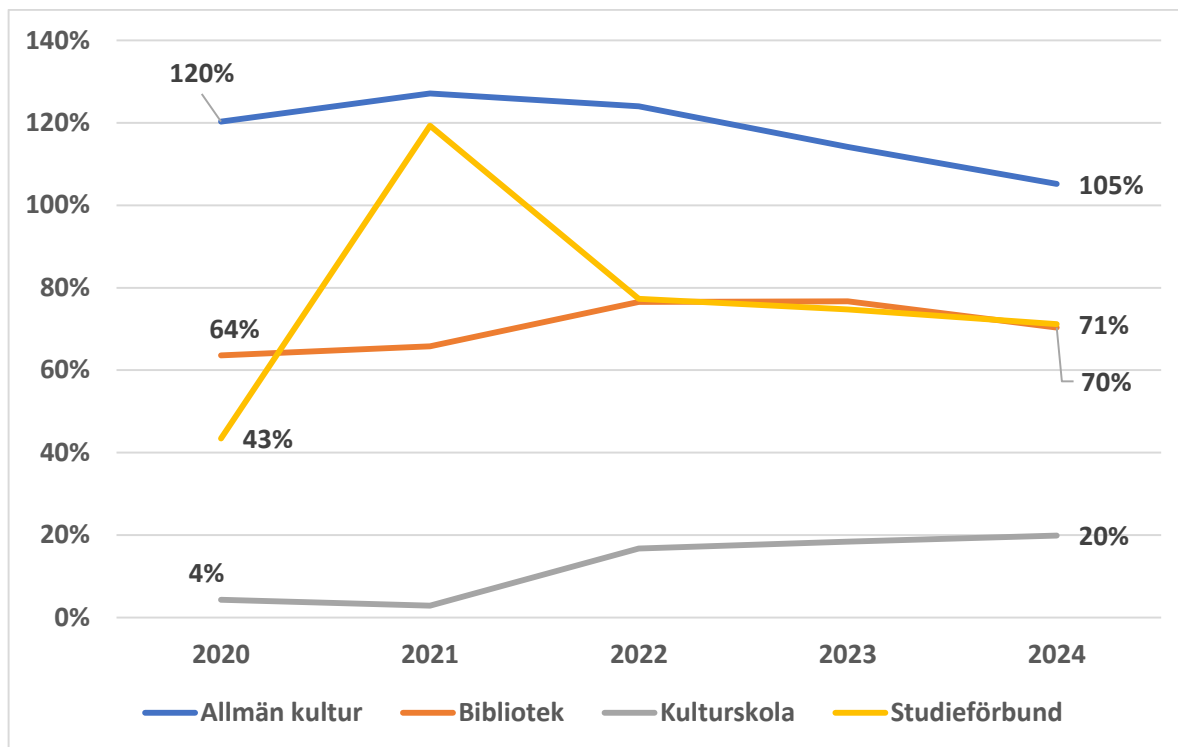
Avvikelsen motsvarar sista året 166 miljoner kronor varav
Lämnade bidrag 74 mnkr
Lokalkostnader 70 mnkr
Personalkostnader 19 mnkr.
Övr.kostnader, intäkter 3 mnkr

- Umeås nettokostnader för kulturverksamhet var 76% högre än gruppen större stad år 2024 (avvikelsen motsvarar cirka 166 mnkr). 2020 var den skillnaden 78% högre i Umeå.

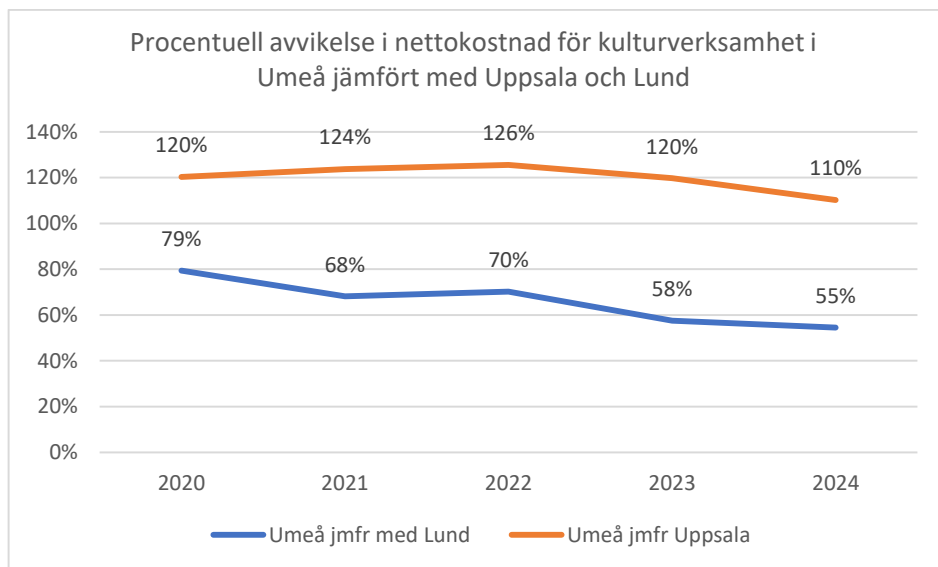

Diagrammet ovan visar procentuell avvikelse för olika kostnadsslag och intäkter. Umeå jämfört med större stad.

- Lämnade bidrag till kulturbolag, föreningar, festivaler, studieorganisationer och stipendiater är de kostnader som avviker mest. År 2024 hade Umeå 188 % högre kostnader för lämnade bidrag, avvikelserna motsvarar cirka 74 mnkr. 2020 var den siffran 200 %. Kommunstyrelsen lämnade 2024 bidrag på 81,6 mnkr till Norrlandsoperan, Umeå Folkets hus, Västerbottens museum och Bildmuséet. Kulturnämnden lämnade bidrag 2024 på 30,8 mnkr. Minskningen de senaste åren beror inte på lägre lämnade bidrag totalt i Umeå utan på att befolkningen ökat mer procentuellt än lämnade bidrag samt att jämförelsegruppen större stads lämnade bidrag ökat mer än Umeås.
- Lokalkostnaderna var 165% högre i Umeå år 2024 vilket motsvarar cirka 70 mnkr. Motsvarande siffra 2020 var 155%. Umeås lokalkostnader utgörs av Väven, alla folkbibliotek, depåbiblioteket, Kulturskolan (delar av Hamnmagasinet och Midgårdsskolan) med flera. Kvaliteten på redovisningen har under denna period förbättrats då samtliga folkbibliotek som är integrerade i skolor numera redovisas som en kulturkostnad och inte skolkostnad. Ett rimligt antagande är att Umeås höga lokalkostnader beror på att många av de jämförande kommuner saknar ett kulturhus av Vävens storlek. Under 2022 infördes dessutom ett nytt regelverk för redovisning av fastigheter. Vävens kostnader ökade från -75,5 mnkr 2021 till -90,6 mnkr 2022, -10,2 mnkr av den ökningen kan kopplas till det nya regelverket för redovisning av fastigheter. År 2024 uppgick lokalkostnaderna för Väven till -98,5 mnkr vilket utgör ca 26% av de totala kulturnettokostnaderna och 88% av de totala lokalkostnaderna.
- Personalkostnader var år 2024 18% högre i Umeå, vilket motsvarar cirka 19 mnkr. Motsvarande siffra 2020 var också 18%.
- Övriga kostnader och intäkter var tillsammans 12% högre 2024 i Umeå. Motsvarande siffra var 2020 10%. Eventuella finansiella intäkter som tillfaller Umeå kommun från det delägda intressebolaget Väven i Umeå AB redovisas inte som en intäkt under kulturverksamhet. Riktade statsbidrag är den största intäkten. Den har minskat under perioden.

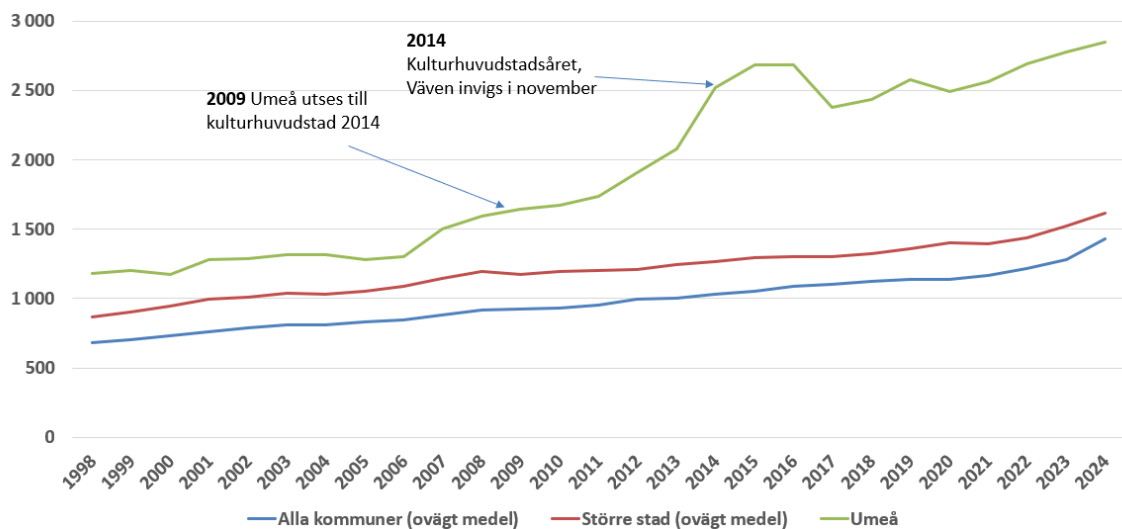

- Uppdelat per verksamhet (se diagram ovan) avviker Umeås kostnad jämfört med större städer mest för allmän kultur, 105% högre år 2024, motsvarande siffra 2020 var 120%. En orsak till minskningen är att stabsfunktioner på kulturförvaltningen, som tidigare redovisades på allmän kultur, numera fördelas ut proportionellt på respektive verksamhet. Musik-och kulturskola är den verksamhet som avviker minst. År 2024 var nettokostnaden 20% högre i Umeå, motsvarande siffra 2020 var 4%. Biblioteksverksamheten avvek med 70% 2024 och motsvarande siffra 2020 var 64%. Kostnaderna för stödet till studieförbund är 71% högre i Umeå 2024 , år 2020 var den siffran 43%.
- Kulturverksamhetens andel av Umeå kommuns totala nettokostnader har sedan 2020 minskat från 4,4% till 4,2%. För gruppen större stad har andelen minskat från 2,5% till 2,3%

- Om en väljer ut 2 städer, Lund och Uppsala i detta fall och jämför med Umeå ser man att Umeå har 110% högre nettokostnader än Uppsala 2024 och 55% högre nettokostnader än Lund. Det har skett en minskning sedan 2020 då Umeå hade 120% högre nettokostnader än Uppsala och 79% högre nettokostnader än Lund. Förklaringen till minskningen är att personalkostnaderna i Lund (28%) och Uppsala (27%) ökat mer än i Umeå (16%) under perioden och att i Lund har lokalkostnaderna ökat med 81% medan de i Umeå ökat med 26%.

Nettokostnad kulturverksamhet 1998-2024

Diagrammet visar att Umeå sedan 1998 har haft högre nettokostnader för kultur än övriga kommuner. Gapet till övriga kommuner ökade markant efter det att Umeå utsetts till kulturhuvudstad. 2014 invigdes Väven med betydligt högre lokalkostnader än tidigare samt nya verksamheter som inte funnits tidigare tillkom, vilket innebar att nettokostnaderna inte minskade. Ett antal nya festivaler som uppstod i samband med kulturhuvudstadssatsningen blev också kvar och är än idag verksamma (bland annat Littfest och Samisk vecka).

Summering/analys

- Umeå kommuns nettokostnad per invånare för kulturverksamhet har varit betydligt högre än gruppen större stad de senaste 5 åren. Den procentuella avvikelser mellan Umeå och större stad har minskat en aning de sista 5 åren från 78% 2020 till 76% 2024.
- Lämnade bidrag och lokalkostnader är de kostnader där Umeå avviker mest från övriga städer.
- Befolkningstillväxt påverkar kulturverksamhet och kulturkostnader men inte i samma utsträckning som skola och äldreomsorg.
- Geografiskt avstånd och politisk ambition kan nog förklara en större del av kommunernas kulturnettokostnader framför allt när det gäller lämnade bidrag och lokalkostnader. Kulturverksamheten i Umeå har ända sedan Norrlandsoperan byggdes på 70-talet och IDUN-kvarteret med Folkets hus och stadsbiblioteket på 80-talet varit politiskt en viktig verksamhet. Umeå samt övriga Norrlandsstäder efter kusten med geografiskt långt avstånd till storstäderna i södra Sverige ligger alla bland de städer som har högst kulturnettokostnader. Läger man till Skellefteå vars kulturnettokostnader 2024 var 1 968 kr /inv. och som också nyligen byggt ett kulturhus blir det ännu tydligare. Exempelvis Lund, som Umeå ofta jämförs med, ligger 2 mil från Malmö och 6,5 mil från Köpenhamn där kulturutbudet är stort så behovet av att bygga kulturhus och opera där kanske inte är lika stort som det varit i de norrländska städerna. Samma sak gäller städer som Södertälje och Uppsala som har nära till Stockholms kulturutbud. Trollhättan, som ligger relativt nära Göteborg, utgör ett undantag då de har de näst högsta kulturnettokostnaderna (2 115 kr/inv.).
- För att förklara skillnader i nettokostnaden för kulturverksamhet mellan Umeå kommun och gruppen större stad, utöver geografiskt avstånd och politisk ambition, krävs ett mer utförligt arbete för att ta fram information som inte finns i kolada.se och scb.se. Exempelvis vilka verksamheter respektive kommun har, kommunens organisation, bemanning, öppettider, redovisning av kulturbolag och storlek på bidrag till kulturföreningar, festivaler och studieförbund.

Relationstal - föreslagen ramtilldelning i förhållande till PKV och demografiska förändringar

Av tabellerna framgår ramtilldelning i budget 2025, budget 2026 samt förslag till planeringsdirektiv 1 för 2027 i relation till antal invånare respektive år.

Förslag till ramtilldelning i planeringsdirektiv 1 innebär att alla nämnder får en ramökning per invånare i relevant åldersintervall, i enlighet med SKR:s prognos för PKV 2027, dvs 3,2%.

Tabell 1. Ramtilldelning i relation till totalt antal invånare.

Nämnd	Kronor/invånare			Procentuell förändring		
	Budget 2025	Budget 2026	Plan. dir.1 2027	Budget 2025	Budget 2026	Plan.dir. 1 2027
Överförmyndarnämnd	-119	-123	-127	102,0%	103,0%	103,2%
Kommunstyrelse exkl åtaganden	-2 094	-2 148	-2 217	105,8%	102,6%	103,2%
Kommunfullmäktige	-29	-30		100,6%	101,0%	
Personalnämnd	-10	-10	-10	101,2%	102,9%	103,2%
Teknisk nämnd	-11 471	-11 981	-12 365	104,2%	104,4%	103,2%
Byggnadsnämnd	-464	-481	-496	106,9%	103,5%	103,2%
Miljö- och hälsoskyddsnämnd	-161	-166	-171	104,4%	103,5%	103,2%
Umeåreg. räddningsnämnd	-637	-766	-791	117,0%	120,2%	103,2%
Äldrenämnd	-10 308	-11 086	-11 502	103,7%	107,6%	103,7%
Individ- och familjenämnd	-13 098	-13 731	-14 145	104,1%	104,8%	103,0%
Fritidsnämnd	-1 171	-1 219	-1 258	102,4%	104,1%	103,2%
Kulturnämnd	-1 252	-1 303	-1 345	101,1%	104,1%	103,2%
För- och grundskolenämnd	-17 254	-17 453	-17 650	100,4%	101,2%	101,1%
Gymnasie-/vuxenutb.nämnd	-4 810	-5 031	-5 303	104,2%	104,6%	105,4%
IT kapacitetsnämnd		-14	-14		0,0%	103,2%
Umeåregionens nämnd för PA-system		-38	-39		0,0%	103,2%
Total	-62 879	-65 581	-67 434	103,1%	104,3%	102,8%

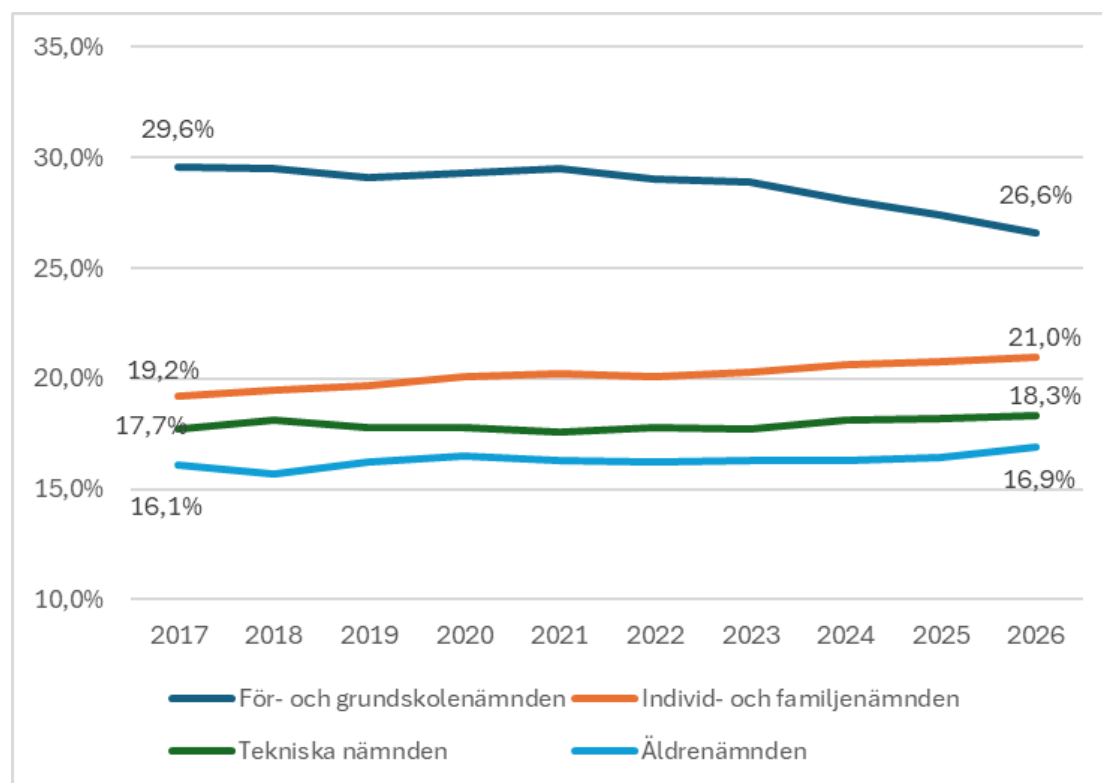
Tabell 2. Ramtilldelning i relation till relevant åldersintervall

Nämnd	Ålders-intervall	Kronor/invånare			Procentuell förändring		
		Budget 2025	Budget 2026	Plan.dir.1 2027	Budget 2025	Budget 2026	Plan.dir. 1 2027
Äldrenämnd	65-	-57 995	-61 331	-63 294	103,4%	105,8%	103,2%
Individ- och familjenämnd	1-65	-15 955	-16 771	-17 307	104,2%	105,1%	103,2%
För/Grundskolenämnd	1-15	-107 365	-111 312	-114 874	102,1%	103,7%	103,2%
Gymnasie/vuxenutb.nämnd	16-19	-103 494	-108 090	-111 549	101,4%	104,4%	103,2%

Ramtilldelning över tid

Diagrammen nedan visar respektive nämnds andel av den sammanlagda nettokostnadsramen för alla nämnder exklusive kommunfullmäktiges åtaganden i kommunstyrelsen budget, kommunfullmäktiges ram för kommunrevision samt valnämnden. Nämnderna har indelats i tre grupper; nämnder över 10%, nämnder 1,5%-10% och nämnder under 1,5% i andel av den sammanlagda ramen.

Diagram 1. Nämnder med andel över 10%

Nuläge inriktningsmål och program jan-aug 2025

Beslutad av:
Kommunstyrelsen

Dokumenttyp:
Rapport

Diarienummer:
KS-2025/00492

Datum, paragraf för beslut:
2025-10-14, §

Dokumentansvarig:
Stadsledningskontoret,
Ekonomi och styrning

Bedömning inriktningsmål

Överblick

Inriktningsmål 1	Gör vi tillräckligt?
Umeås tillväxt ska klaras med social, ekologisk, kulturell och ekonomisk hållbarhet med visionen om 200 000 medborgare år 2050	
Inriktningsmål 2	
Umeå ska växa hållbart utan några utsatta områden <i>Negativ påverkan från organiserad brottslighet och våld i nära relation men framsteg har gjorts i samverkansarbetet.</i>	
Inriktningsmål 3	
Umeå kommun ska skapa förutsättningar för kvinnor och män att ha samma makt att forma samhället såväl som sina egna liv <i>Jämställdhetsarbetet pågår och är väl inarbetat. Det finns ett behov av nya goda exempel för att ej tappa position.</i>	
Inriktningsmål 4	
Umeå ska vara klimatneutralt till år 2040	

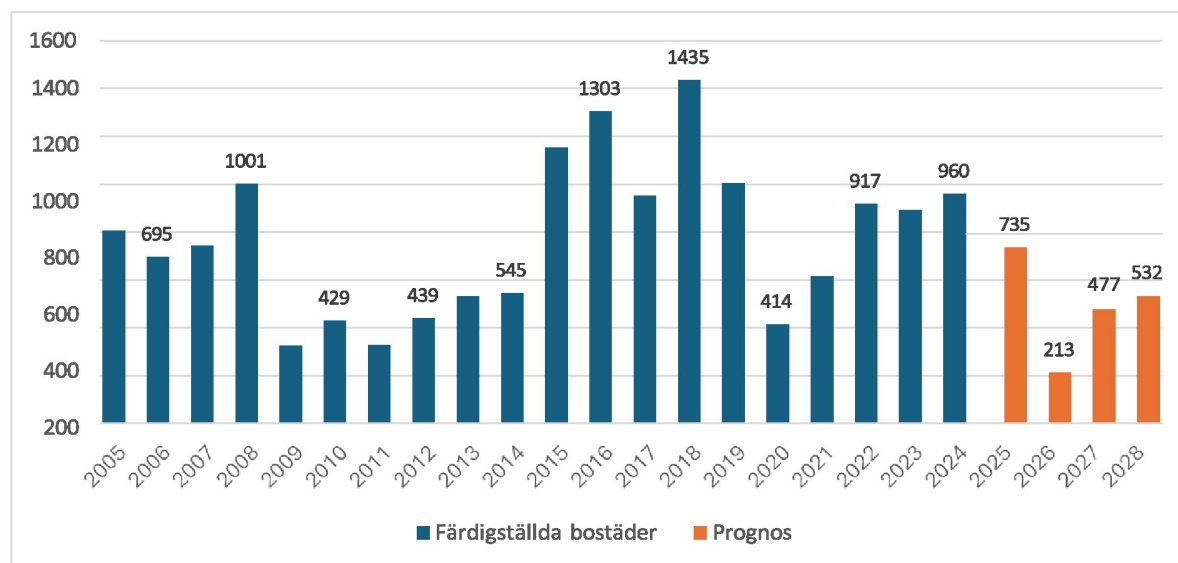
I kolumnen "Görs det tillräckligt" har bedömning gjorts utifrån de senaste årens utveckling och den önskvärda utvecklingen. Bedömningen är antingen grön, gul eller röd. Färgförklaring finns till höger.

- = Ja, det görs tillräckligt
- = Nej, mer arbete krävs
- = Nej, det behöver göras mycket

Program tillväxt

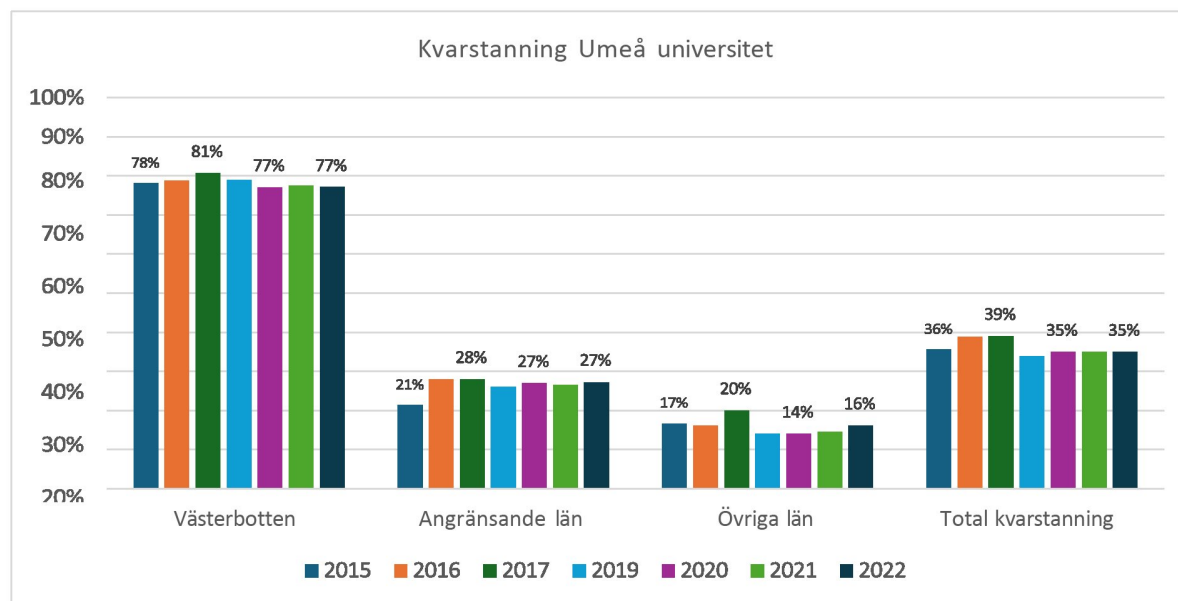
Bostadsbyggande och attraktiva livsmiljöer

Umeå har fortsatt stark befolkningstillväxt och boende- och livsmiljön står sig väl i jämförelse med andra kommuner. Planeringskapaciteten har stärkts och den kommunkoncernövergripande samplaneringen förfinats, men bostadsbyggandet ligger fortfarande på en låg nivå. Detta gäller alla bostadstyper och följer en nationell trend. Den demografiska utvecklingen de senaste åren har tydliggjort barnfamiljernas betydelse.

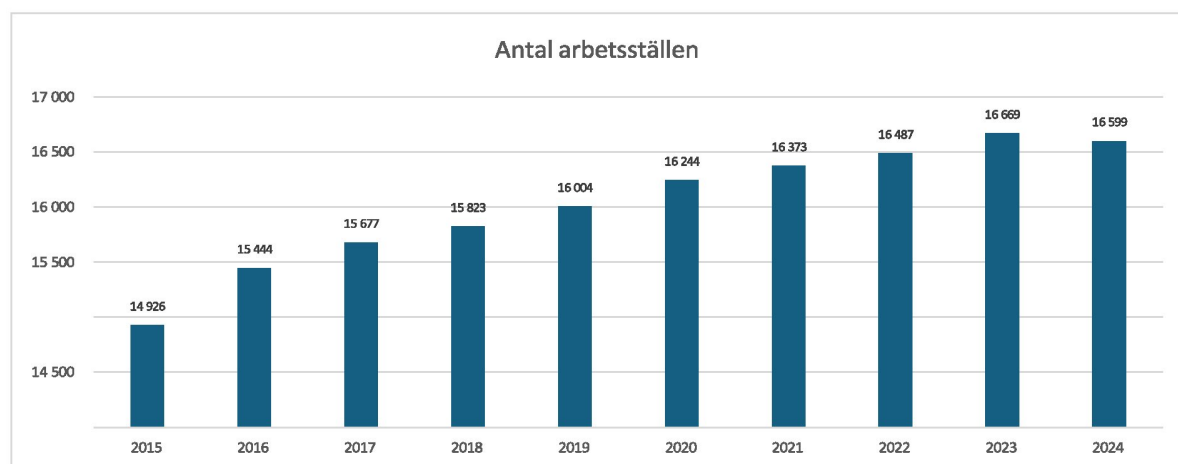
Universiteten som tillväxtmotorer

Umeå universitet är fortsatt ett av landets mest attraktiva lärosäten. Höstterminen 2025 antogs flest studenter i hela landet. Kvarstanningsgraden behöver dock öka, och kunskap om framtidens arbetsmarknad är en nyckelfaktor. Utvecklingen av Universitetsstaden mot en mer levande och attraktiv stadsdel är påbörjad.

Etableringar och företagens tillväxt

Företagens tillväxt i Umeå är fortsatt stark med både fler anställda och en växande andel invånare i arbetsför ålder även om vi ser en viss nedgång i antalet företag under år 2024. Utvecklingen innebär omlokaliseringar, expansioner och nyetableringar, vilket bidrar till ett näringsliv i ständig förändring. I en tätare stad kan mycket hanteras inom befintliga strukturer, men på sikt riskerar bristen på mark för framför allt industri och handel att bli en begränsande faktor.

Utblick

Framåt lyfts behovet av en fördjupad analys av bostadsutbudets sammansättning, ett karriärcenter som stärker kopplingen mellan universitetet och arbetsmarknaden samt fortsatt utveckling av Universitetsstaden, där samsyn finns men mycket arbete återstår.

Läs mer om program tillväxt på www.umea.se/programtillvaxt

Program social hållbarhet

Sammanfattning

Umeå kommun har en gynnsam position i arbetet med social hållbarhet. Sverige och Övre Norrland, där Umeå är största stad, rankas högt vad gäller social hållbarhet i EU-kommissionens *EU Social Progress Index*. Umeå kännetecknas av hög tillit mellan människor. Det främjar deltagande i demokratiska processer och socialt engagemang. Samtidigt syns tendenser till splittring och ökade klyftor. Det förebyggande arbetet av största vikt för att minska dessa problem.

Kommunens arbete för social hållbarhet grundar sig i värden som trygghet, tillit och gemenskap. Segregation, där människor med olika förutsättningar lever åtskilda, utgör därmed ett problem. Planeringen för socioekonomiskt blandade områden är dock en prioriterad fråga och arbetet med att främja trygga, tillgängliga och inkluderande boendemiljöer fortgår.

Umeå har generellt ett bra utgångsläge med låg brottslighet, låg otrygghet och relativt hög tillit till myndigheter. Det finns heller inga stadsdelar i Umeå som klassats som utsatta av polisen. Utmaningar kvarstår dock. Organiserad brottslighet är ett växande problem. Antalet ärenden gällande våld i nära relationer ligger på en fortsatt hög nivå, vilket kräver bättre samordning och ökade resurser.

Vad gäller ungas livsvillkor är det en fortsatt hög nivå av avhopp från gymnasiet. Många avhopp kopplas till dåligt mående. Framför allt unga tjejer är ofta stressade och har problem med psykosomatiska symptom. Barnfamiljer har även generellt sett fått det svårare ekonomisk under de senaste åren.

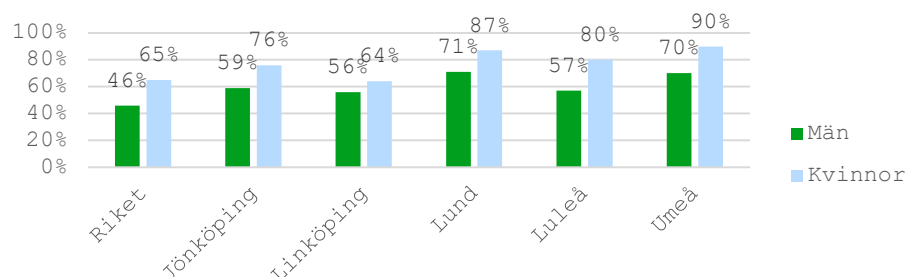
Kommunens arbetskraftsdeltagande har minskat något och det finns grupper som har svårt att ta sig in på arbetsmarknaden. Kompetensbristen i Umeå förblir också en utmaning. Flera verksamheter inom Umeå Kommun arbetar för att minska antalet personer i långvarigt utanförskap men det behövs bättre kännedom om situationen för dem som varken arbetar, studerar eller är arbetssökande.

Uppföljning inriktningsmål och program jan-aug 2025

2025-09-15

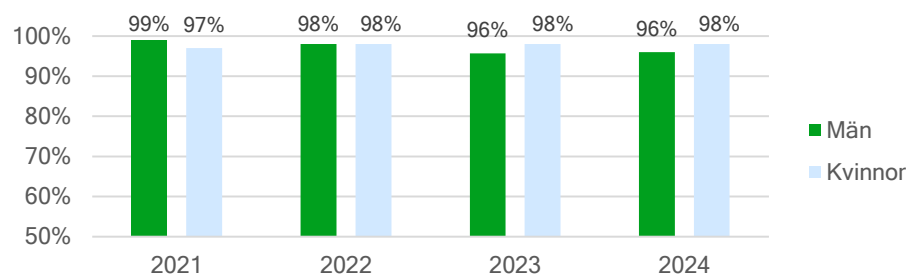
Umeå kommun strävar efter att vara en bra plats att växa upp på, där alla ska ha jämlika villkor oavsett bakgrund. Mycket pekar också på att Umeå är en plats med goda förutsättningar att leva och verka. Fortsatt arbete behövs dock för att bibehålla och stärka kommunens sociala hållbarhet. Det är av stor vikt att fortsätta utökat samarbetet mellan kommunen och andra samhällsaktörer.

Sociala relationer och tillit - index 2024¹

Källa: Tillväxtverkets beräkningar, baserat på uppgifter från MUCF och Fohm

Kommunen är en bra plats att bo och leva på, andel, 2024²

Källa: Medborgarundersökningen, SCB

Fokusområden program för social hållbarhet - sammanfattning

Umeå ska växa hållbart utan några utsatta områden

- *Umeå växer tryggt och säkert:* Tydliga tecken på att rekrytering av barn och unga pågår. Fördjupad samverkan behövs i det sekundär- och tertiärpreventiva arbetet.

¹ Indexet baseras på indikatorerna: Invånare 16–24 år som varken arbetar eller studerar, Invånare 16–84 år med avsaknad av tillit till andra, Invånare 16–84 år med avsaknad av emotionellt stöd och sammanvägs till ett nyckeltal på en skala från 0 till 100.

² Andel som har svarat "Mycket bra" eller "Ganska bra" på frågan "Vad tycker du om din kommun som en plats att bo och leva på?" i SCB:s medborgarundersökning.

- *Ett Umeå fritt från våld:* Våldsförebyggande arbete är fortsatt prioriterat, med särskilt fokus på våld i nära relationer och unga i riskmiljöer, där stärkt samordning bedöms som avgörande för framgång.
- *Motverka segregation och framväxten av utsatta områden:* Fortsatt problem med misstro mot myndigheter och utanförskap. Behov av bättre underlag och samverkan i arbetet mot segregation.

Umeå kommun ska skapa förutsättningar för kvinnor och män att ha samma makt att forma samhället såväl som sina egna liv

- *Fortsätta arbetet med jämställd stadsplanering:* Arbetet pågår och är väl inarbetat. Behov av nya goda exempel för att flytta fram positioner.
- *Systematiskt utmana och ifrågasätta könade maktrelationer i arbetet med hållbar utveckling:* Arbeta med att medvetandegöra förutsättningar för kvinnor och män samt dess konsekvenser är ständigt pågående.
- *Mäns våld mot kvinnor ska upphöra:* Yrkesverksamma som arbetar med våldsutsatta upplever ett stort behov.

Barns uppväxtvillkor:

- *Barns och ungdomars rätt till delaktighet och inflytande i kommunens utveckling ska säkerställas:* Arbeta pågår med dialog och demokratiutveckling. Det finns behov att fortsätta arbeta med att stärka ungas inflytande och delaktighet i skolan.
- *Motverka barnfattigdom:* Lägre andel barn i ekonomisk utsatthet än i riket. Barnfattigdom kräver fortsatt uppmärksamhet, särskilt i utsatta socioekonomiska grupper.
- *Förebyggande folkhälsoarbete:* Umeå ligger väl till nationellt, men ungas hälsa, rörelse, stress och våldsutsatthet kräver fortsatt fokus för stärkt folkhälsa

Boende och bebyggelsemiljö:

- *Fortsätta arbetet med strategier för hållbar tillväxt för att stärka den sociala hållbarheten:* Planering har fortsatt för blandade miljöer och hållbara flöden utifrån stadsbyggnadsprinciper som främjar social hållbarhet i hela kommunen.
- *Stärka mötesplatser och överbrygga barriärer:* Arbeta med mötesplatser och lokal service som främjar social sammanhållning och motverkar barriärer i både stadsdelar och landsbygd har fortsatt.

Uppföljning inriktningsmål och program jan-aug 2025

2025-09-15

- *Främja en socialt hållbar bostadsförsörjning och motverka hemlöshet:* Andelen barnfamiljer och unga som lägger en stor del av inkomsten på boendekostnader har ökat senaste åren.

Arbete och försörjning:

- *Skapa förutsättningar för en ekonomisk jämlikhet och en högkvalitativ välfärd för livets alla skeden:* För att stärka ekonomisk jämlikhet krävs fortsatt fokus på utrikesföddas etablering, ungas skolgång och förebyggande insatser mot studieavbrott.
- *Särskilt stöd till de personer som står långt från arbetsmarknaden:* Fortsatta insatser krävs för att förbättra situationen för de som står långt ifrån arbetsmarknaden.
- *Åtgärder för att förhindra diskriminering och säkerställa jämlika möjligheter måste fördjupas och breddas:* Arbete pågår med syfte att skapa arbetsplatser som är lika och tillgängliga för alla.
- *Motverka framväxten av ett skuggsamhälle och en ökad arbetslivskriminalitet:* Det finns behov av ökade insatser kopplat till skuggsamhället och den arbetskraftskriminalitet som finns.

Läs mer om program social hållbarhet på www.umea.se/programsocialhallbarhet

Program klimatneutrala Umeå

Sammanfattning

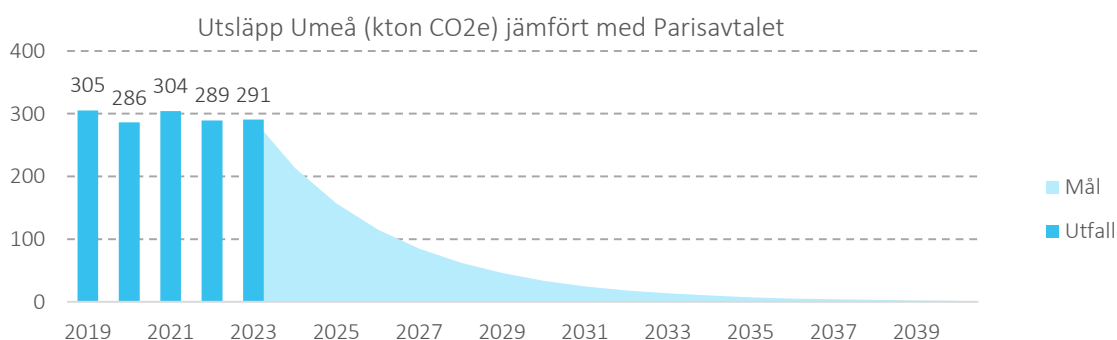
Det är tydligt att omställning pågår men att takten behöver accelereras betydligt för att uppnå antagna klimatmål. Omställningen är samhällsekonomiskt lönsam och för att öka takten krävs arbete med både strukturella förändringar och förändrade beteendemönster.

Under perioden januari–augusti 2025 har arbetet fortsatt med att konkretisera Umeås klimatambitioner genom att vidareutveckla åtgärdsförslag och projektportföljer som baseras på tidigare scenario- och konsekvensanalyser. Fokus har successivt flyttats från planering till genomförande, med ökad betoning på att identifiera och prioritera insatser, säkra finansiering samt att realisera projekt som kan accelerera omställningen av samhällssystemen.

Eftersom omställningen av samhällssystemen i stor utsträckning kräver insatser bortom Umeå kommuns egen rådighet, fortsätter Umeå att stärka sitt arbete med samverkan och partnerskapsbyggande. Arbetet sträcker sig från lokala mobiliseringar inom ramen för klimatfärdplanen till aktiv medverkan i internationella initiativ såsom EU:s mission för 100 klimatneutrala och smarta städer. Denna flerskaliga samverkan är en förutsättning för att långsiktigt uppnå målet om ett klimatneutralt Umeå 2040.

Territoriella utsläpp

Umeås utsläpp uppgick 2023 till 291 kton CO₂e, vilket innebär en ökning från föregående år men samtidigt en minskning med 32 procent jämfört med 1990. Transportsektorn är fortsatt den största utsläppskällan och stod för 57 procent av de totala utsläppen.

Källa:

För att nå målet om klimatneutralitet till 2040 behöver Umeå accelerera takten i utsläppsminskningen. Sedan 2019 har växthusgasutsläppen legat relativt konstant, vilket

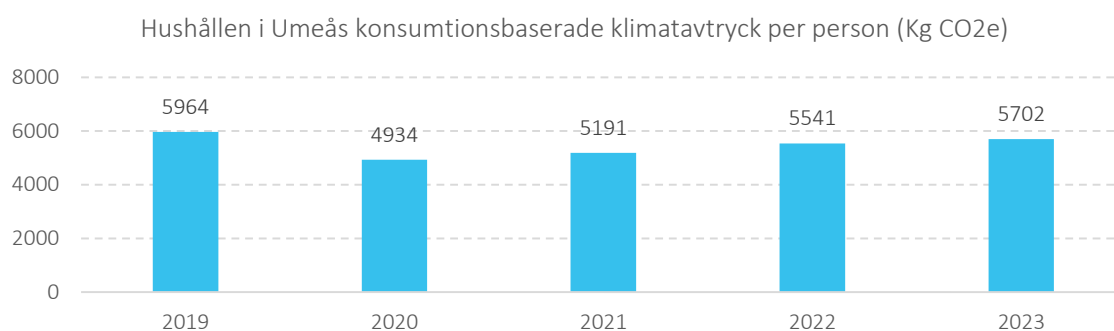
Uppföljning inriktningsmål och program jan-aug 2025

2025-09-15

understryker behovet av kraftfulla åtgärder. Insatser inom flera sektorer pågår och utgör en viktig grund för klimatomställningen. För att öka takten krävs fortsatt utveckling inom fossilfria transporter, hållbar mobilitet, cirkulära flöden och hantering av återstående utsläpp.

Konsumtionsbaserade utsläpp

Hushållens konsumtionsbaserade utsläpp ökar.

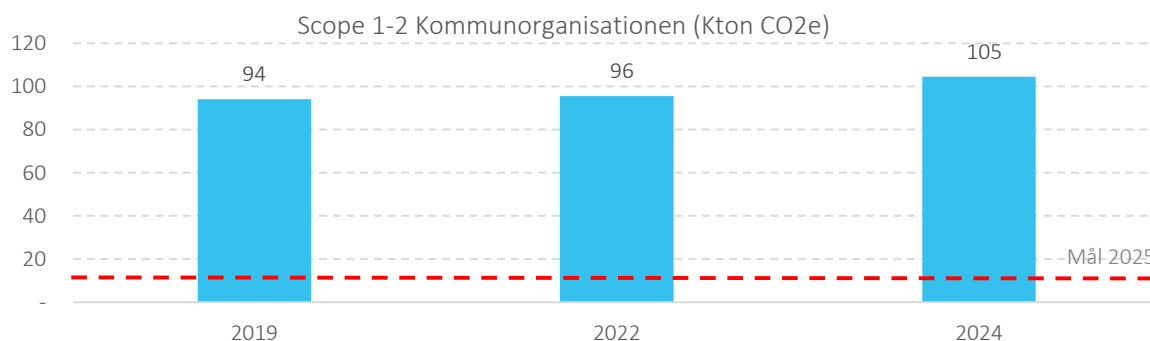

Källa: Konsumtionskompassen.se, (SEI Stockholm Environment Institute) 2025

Hushållens konsumtionsbaserade utsläpp visar en ökande trend, vilket understryker behovet av kraftfulla insatser för att vända utvecklingen. Det handlar bland annat om att öka kunskapen om både privat och offentlig konsumtions klimatpåverkan, samt att utveckla nya arbetssätt som stödjer mer hållbara konsumtionsmönster.

Kommunkoncernen

Kommunkoncernens utsläpp uppgick till 105 kton CO₂e under 2024, vilket innebär en ökning jämfört med föregående år. Ökningen berodde till stor del på att fjärr-värmesystemet behövde kompletteras med oljeeldning under den extremt kalla perioden i januari.

Källa:

För uppnå målet om en klimatneutral kommunkoncern krävs att existerande planer nu omsätts i praktiken och samtidigt förstärks med ytterligare åtgärder. Arbetet behöver

intensifieras med fokus på fossilfri uppvärmning, energieffektivisering och hållbara transporter, där minskade utsläpp från fordonsflottan är särskilt prioriterat. Det är genom en kombination av tekniska lösningar, styrning och investeringar som den nödvändiga utsläppsminskningen kan åstadkommas

Fokusområden program för Klimatneutrala Umeå 2040 - sammanfattning

- *Transporter:* Transportsektorn står fortsatt för den största andelen av Umeås utsläpp. För att uppnå klimatmålen behöver omställningen till fossilfria fordon och ökat hållbart resande accelereras ytterligare, genom exempelvis infrastruktursatsningar, beteendeförändringar och stöd till fossilfria transporter.
- *Bygg och anläggning:* Energianvändningen i bostäder visar en positiv trend, men fler indikatorer behövs för att följa utvecklingen inom hela sektorn. Framåt krävs kraftfullare åtgärder för att öka användningen av klimatsmarta material och minska utsläppen från byggarbetsplatser
- *Energi, el och fjärrvärme:* Umeås elproduktion är i stort sett fossilfri, men fjärrvärmens utsläpp ökade under 2024. Det krävs stärkt motståndskraft i energisystemet samt minskad användning av fossila bränslen per capita för att nå klimatneutralitet.
- *Cirkulär ekonomi:* Mängden avfall minskar och sysselsättningen i sektorn ökar, men återvinningsgraden förblir låg. Nästa steg är att främja resurseffektiva affärsmodeller och cirkulära flöden i samverkan med näringslivet.
- *Övergripande insatser:* För att öka takten i omställningen behöver Umeå kommun fortsätta utveckla finansieringsmodeller, portföljstyrning och fördjupa både den interna, tvärssektoriella samverkan och externa partnerskap på lokal, regional, nationell och EU-nivå.

Läs mer om program klimatneutrala Umeå på www.umea.se/programklimatneutral

Förslag viktiga datum för Umeå kommuns nämnder 2027

Observera att detaljerad information om nedanstående aktiviteter lämnas i separata anvisningar. Viktiga datum fastställs i juni 2026

Datum	Aktivitet
25-jan	Verksamhetsdagen i KF Förvaltningar lämnar information till KF om möjligheter/utmaningar 3–5 år.
05-feb	Underlag till Årsredovisning Förvaltningens förslag till KS-rapport från xxx-nämnden för perioden jan-dec 2026 ska vara färdigt och inskickat till ksrapportering@umea.se
23-feb	Underlag till Årsredovisning XXX-nämndens fastställda rapport till KS/KF för perioden jan-dec 2026 (direktjusterad vid sammanträde om så behövs) ska vara inskickad till ksdiarium@umea.se samt ksrapportering@umea.se
23-feb	Uppföljning Intern kontroll fg år Nämndens beslut om att Intern kontrollen under föregående år varit ändamålsenlig och tillräcklig samt nämnden godkännande av uppföljning av internkontrollplan för föregående ska vara inskickad till ksdiarium@umea.se
12-mar	Planering och budget nästkommande år Sista datum för nämnd att lämna yttrande på SLK:s förslag till planeringsdirektiv samt inkomma med information om avsikt att revidera av taxor och avgifter. Sista datum för Personalnämnden att lämna yttrande över löneutveckling och personalpolitiska mål
17-24 mars	Planering och budget nästkommande år Planeringsdialog - nämnder presenterar sina yttranden för KSnu
29 april	Förslag till förändring taxor och avgifter Sista dag för nämnd att lämna förslag till förändring av taxor och avgifter, i enlighet med kommunstyrelsens anvisning
13-maj	Förenklad rapport jan-apr Förvaltningens förslag till förenklad KS/KF-rapport fr nämnden för perioden jan-april färdigt och inskickat till ksrapportering@umea.se
24-maj	Förenklad rapport jan-apr Nämndens fastställda rapport till KS/KF för perioden jan-april (direktjusterad vid sammanträde om så behövs) ska vara inskickad till ksdiarium@umea.se och ksrapportering@umea.se
24-maj	Uppföljning Intern Kontroll jan-apr Nämndens uppföljning av internkontrollplan för perioden jan-april inskickad till ksdiarium@umea.se .
13-sep	Delårsrapport jan-aug Förvaltningens förslag till KS/KF-rapport fr nämnden för perioden januari-augusti färdigt och inskickat till ksrapportering@umea.se
30-sept	TN:s detaljbudget Sista datum för TN att lämna fastställd detaljbudget till KS, FGN och GVN
27-sep	Delårsrapport jan-aug Nämndens fastställda rapport till KS/KF för perioden jan-aug (direktjusterad vid sammanträde om så behövs) ska vara inskickad till ksdiarium@umea.se och ksrapportering@umea.se
27-sep	Uppföljning Intern kontroll jan-aug Nämndens uppföljning av internkontrollplan för perioden jan-aug innevarande år inskickad till ksdiarium@umea.se
31-okt	Investeringsplanering och budget nästkommande år TN lämnar fastställt förslag till investeringsbudget och plan samt 10-årigt investeringsunderlag till KS diarium ksdiarium@umea.se
20-nov	Verksamhetsplan och budget för 2028 Sista datum för nämnder att lämna nämndens fastställda Verksamhetsplan (inkl. detaljbudget). Plan för styrning och uppföljning av verksamhet som utförs av externa utförare samt Riskanalys och Internkontrollplan för nästkommande verksamhetsår till ksdiarium@umea.se
6 dec	Nuläge & framtid Presentation av planeringsförutsättningar och förslag till planeringsdirektiv för 2029.

Viktiga datum för Umeå kommuns bolag 2027

Observera att detaljerad information om nedanstående aktiviteter lämnas i separata anvisningar.

Datum	Aktivitet
12-feb	Underlag till Årsredovisning Bolag lämnar underlag till SLK ekonomi - rapportpaket Cognos/mail
23-feb	Underlag till Årsredovisning Bolagets förslag till KS/KF-rapport från xxx-bolaget för perioden jan-dec 2026 färdigt och inskickat till ksrapportering@umea.se
22-feb	Bolagsdagen i KF
15-mar	Underlag till Årsredovisning XXX-bolagets fastställda rapport till KS/KF för perioden jan-dec 2026 (direktjusterad vid sammanträde om så behövs) ska vara inskickad till ksdiarium@umea.se och ksrapportering@umea.se
12-mar	Planering nästkommande år Sista datum för UKF/bolag att lämna yttrande på SLK:s förslag till planeringsförutsättningar samt inkomma med information om avsikt att eventuellt revidera taxor och avgifter.
17-24 mar	Planering nästkommande år Planeringsdialog – UKF och berörda bolag presenterar sina yttranden för KSna
7 april	Årsredovisning UKF Senaste dag för UKF att lämna signerat beslut om årsredovisning samt årsredovisning enligt beslutad anvisning till ksdiarium@umea.se och ksrapportering@umea.se
29 april	Förslag till förändring taxor och avgifter Sista dag för bolag att lämna förslag till förändring av taxor och avgifter, i enlighet med kommunstyrelsens anvisning.
10-maj	Underlag för KS uppsiktplikt Sista dag för UKF att överlämna underlag till KS för uppsiktpliktens verkställande
13 maj	Förenklad rapport jan-apr Bolagets förslag till KS/KF-rapport från xxx-bolaget för perioden jan-april färdigt och inskickat till ksrapportering@umea.se
14 maj	Förenklad rapport jan-apr Bolag lämnar underlag till SLK ekonomi - rapportpaket Cognos/mail.
24-maj	Förenklad rapport jan-apr UKF:s rapport (verksamhetsberättelse/underlag) till KS/KF för perioden jan-april ska vara inskickad till ksdiarium@umea.se och ksrapportering@umea.se
13-sep	Delårsrapport jan-aug Bolag lämnar underlag till SLK ekonomi - rapportpaket Cognos/mail.
13-sep	Delårsrapport jan-aug Bolagets förslag till KS/KF-rapport från xxx-bolaget för perioden jan-aug färdigt och inskickat till ksrapportering@umea.se
27-sep	Delårsrapport jan-aug Styrelsen för Umeå folkets hus skickar fastställd rapport till ksdiarium@umea.se och ksrapportering@umea.se
27-sep	Delårsrapport jan-aug Av respektive bolagsstyrelse fastställd rapport till KS/KF (direktjusterad vid sammanträde om så behövs) skickas till UKF för överlämning till ksdiarium@umea.se och ksrapportering@umea.se
6 dec	Nuläge & framtid Presentation av planeringsförutsättningar och förslag till planeringsdirektiv för 2029.

Remissfråga 1 - Vilka väsentliga förändringar påverkar utförandet av nämndens grunduppdrag under kommande år?

Inledning

Kommunens övergripande mål att skapa ett attraktivt, tryggt och hållbart samhälle genomsyrar samtliga verksamhetsområden. Nämnden har fortsatt tillväxt i fokus för att skapa förutsättningar för att säkra välfärdens utveckling. Stadsutveckling, god offentlig service och ett hållbart samhälle är centrala för fortsatt tillväxt och en god livskvalitet. Den tekniska utvecklingen och digitaliseringen möjliggör effektivisering och innovation, men ställer samtidigt ökade krav på anpassning av arbetssätt, kompetens och infrastruktur. Verksamheterna har ett uttalat ansvar att bidra till kommunens mål, exempelvis genom en effektiv organisation, olika hållbarhetsinitiativ, utveckling av mötesplatser och service samt införande av nya teknologier.

För kommande år finns stora ekonomiska utmaningar för tekniska nämndens verksamheter som måste hanteras. En ökad driftsram är nödvändig om inte en betydande anpassning av service och kvalitet ska bli nödvändig. Nya lag och myndighetskrav och stora kostnadsökningar inom vissa specifika områden kräver mer resurser för att möta behov, som inte är valbara.

En attraktiv stad och kommun

Stadens attraktivitet är en viktig förutsättning för fortsatt tillväxt och en god livskvalitet. Utveckling av service, mötesplatser, stads- och kommundelar och besöksmål är viktiga pusselbitar. Stad och land behöver utvecklas parallellt och ekonomiska förutsättningar behöver skapas för detta. En hållbar tillväxt kräver kraftsamling inom många områden, och kommunens inriktningsmål tydliggör dessa prioriteringar. Lika viktigt som att komplettera med ny bebyggelse är att vårda vår befintliga struktur.

Hela kommunen behöver utvecklas där t.ex. belysning på landsbygd behöver utökad finansiering och även bidrag till enskilda vägar där kommunens bidrag är relaterade till Trafikverkets ersättning som höjts kräver budgetförstärkning, i annat fall måste riktlinjerna revideras och ambitionsnivån sänkas.

Det vore också önskvärt att medel avsätts för utveckling av våra besöksmål, t ex Norrbyskär.

Demografi och förändrade behov

Förändringar i befolkningens sammansättning påverkar behovet av lokaler och tjänster och skapar förutsättningar för omställning och ändrat nyttjande. Behovet av nyproduktion minskar inom vissa områden, medan behovet av resurser för omställning och anpassning ökar. Lokaler måste anpassas i takt med demografiska

förändringar – exempelvis kan förskolor omvandlas till lokaler för daglig verksamhet eller hemtjänst.

Det minskande barnantalet i förskolan och skolan innebär inte alltid att enheter kan stängas, vilket ofta medför ökade kostnader per barn eftersom bemanningen inte kan minskas i motsvarande grad.

Nya behov som inte kan lösas inom befintligt lokalbestånd kräver avsatt finansiering för att ha förutsättningar att genomföras. Ett exempel på nya behov är utökade lokaler för Centrum mot våld, en viktig verksamhet som är mycket trångbodd idag.

Nya lagkrav, inom många områden

Inom ett antal områden har kommit/ kommer nya lagkrav och direktiv som inte är valbara, de kräver åtgärder.

NIS 2, EUs uppdaterade cybersäkerhetsdirektiv ställer helt andra krav som kommunen måste uppfylla. Cybersäkerhetslagen medför behov av betydande inköp och investeringar av tjänster, programvara och hårdvara för en proaktiv förmåga att identifiera hot och tecken på incidenter. Identitets- och behörighetshantering behöver stärkas och likvärdig säkerhetsnivå säkerställas inom samtliga verksamheter, exempelvis även skoladministration.

Nya krav på brandsäkerhet för våra befintliga särskilda boenden och vård och omsorgsboenden kräver sprinkling och i vissa fall även ytterligare åtgärder, t.ex. nya brandceller. Lagstiftningen är retroaktiv. Därtill kommer ökade krav för tillgänglighet och arbetsmiljö och samtliga krav måste åtgärdas för att boendena på sikt ska vara godkända, annars måste de ersättas. Brandmyndigheten kräver åtgärder i en takt av sex enheter per år. Åtgärderna är kostsamma och kräver dels investeringsmedel för våra egna fastigheter, dels driftmedel då många boenden är förhyrningar och behöver åtgärdas av fastighetsägaren och då åtföljs av en hyreshöjning.

Miljökrav för belysning är känt sedan tidigare men utbytet är fortsatt underfinansierat gällande både drift och investering. Detta gäller både inom Fastighet och Gator och parker.

Allt fler arter läggs till på EU:s lista utifrån förordningen om förbud att sprida invasiva arter och kommunen måste då agera för att bekämpa dessa.

Civil beredskap, säkerhet och trygghet

Samhällets utveckling, omvärldsläget och klimatförändringar ställer ökade krav på kommunens robusthet och krisberedskap. Nämndens uppdrag inom civil beredskap avseende inom reservkraft, reservdrivmedel, beredskapslager och livsmedelslager är viktiga, prioriterade områden för att minska samhällets sårbarhet. Därutöver är upprustning av skyddsrum enligt gällande lagstiftning (Lag 2006:545 om skyddsrum) prioriterat inom nämnden, likväl som förvaltningens egen krisorganisation och kontinuitetsplanering. Satsningarna kräver ytterligare resurser och långsiktiga

satsningar för att vara genomförbara, exempelvis anslutning av reservkraft i förhyrda vård- och omsorgsboenden och uppbyggnad av lager av olika slag.

Arbetet sker i nära samverkan med säkerhetsenheten och andra berörda aktörer, t.ex. de kommunala bolagen som ansvarar för andra delar av kommunaltekniken.

Klimatförändringarna medför mer extremt väder, såsom översvämningar, stormar, bränder och torka. Detta kräver viktig anpassning och ett långsiktigt arbete för att bygga en robust stad och begränsa skadorna av framtida händelser.

Säkerhetsfrågorna har fått ökad betydelse till följd av nya lagkrav, förändrat omvärldsläge och växande hotbild. Fysiska säkerhetskrav, t.ex. passagekontroll, ställs både på befintliga och nya lokaler vilket innebär stora kostnader i ett stort fastighetsbestånd. Hotbilden mot offentliga verksamheter ökar och kräver utveckling av tekniska lösningar, arbetsformer och regelverk. Samverkan med säkerhetsenheten är avgörande för att stärka tryggheten och minska sårbarheten och arbetet behöver ske i flera delar av den kommunala förvaltningen. Detta ställer krav på tekniska nämnden att utveckla nya tekniska lösningar, arbetsformer och regelverk.

Betydligt högre kostnadsläge och fortsatta kostnadsökningar

Under de senaste åren har kostnadsökningarna varit stora, byggkostnadsindex ökat med uppemot 30% och t.ex. licenser, hyror och livsmedel är andra områden med väldigt stora kostnadsökningar som nämnden haft att hantera. Utmaningarna har varit stora vilket ger begränsningar för att hantera ytterligare, kommande kostnadsökningar som inom många områden är fortsatt betydande, även om den allmänna inflationen mattats av. Tekniska nämnden bär stor del av de kostnadsökningar som kommunen haft att hantera de senaste åren. Det tär på utrymmet för utveckling.

Prisutvecklingen på licenser har varit kraftig, här finns också valutaeffekter. För 2026 bedöms licenskostnaderna öka med cirka 15 Mnkr, och denna trend väntas fortsätta. Kostnadsökningarna är svåra att påverka och riskerar att hämma nödvändig utveckling och säkerhetsarbete. Därtill ställs krav på utvärdering och komplettering av amerikanska molntjänster med alternativ som erbjuder högre datasuveränitet, vilket medför ytterligare behov av finansiering och kompetensförflyttning.

Färdtjänstens entreprenör har nyligen gått i konkurs och ett väldigt ekonomiskt fördelaktigt avtal kommer ersättas med ett avtal med en mycket högre prisbild. Kostnaden på årsbasis bedöms öka uppemot 20 Mnkr och ska servicenivån och avgifter bibehållas krävs utökad budget. I annat fall behöver en genomgripande översyn av Färdtjänstresornas villkor göras.

Utveckling

Parallellt med all viktig daglig drift är det av stor betydelse att nämnden har förutsättningar att säkerställa sin utvecklingskapacitet, som behövs inom en rad områden. Många gånger genereras nyttan av utvecklingen inom andra nämnder men stor del av kostnaden belastar tekniska nämnden.

Umeå kommun befinner sig i en omfattande digital omställning, där generativ AI och nya tekniska plattformar utforskas och implementeras. Erfarenheter visar att parallella initiativ har lett till fragmentering och ineffektiv resursanvändning. För att skapa en långsiktigt hållbar struktur krävs samlade riktlinjer, central kompetens och gemensam teknisk plattform för AI. Detta möjliggör skalbarhet och ökad kontroll över datahantering, samtidigt som ekonomisk effektivitet och minskad leverantörsberoende säkerställs. Utvecklingsbehoven omfattar även investeringar i data- och AI-plattformar inom Sverige, särskilt för hantering av sekretessdata. Kompetensbrist inom IT och digitalisering utgör en utmaning, liksom behovet av nya processer och arbetssätt för att efterleva lagstiftning och säkerhetskrav.

Utöver digital omställning behövs även annan ny teknik, t ex investeringar i teknik som främjar hållbarhet. Ny teknik erbjuder många möjligheter, och det är avgörande att kommunen hänger med i utvecklingen för att skapa en modern och attraktiv stad.

Utöver tekniska lösningar behöver också andra värden få utrymme. Fina och trygga, jämställda offentliga miljöer, förutsättningar för rekreation och mänskliga möten är exempel på områden som måste fortsätta att utvecklas likväl som en ändamålsenlig infrastruktur och god offentlig service. Allt för att Umeå kommun ska fortsätta vara ett populärt val av plats att leva sitt liv.

Tekniska nämndens verksamheter har ofta en avgörande betydelse för att kommunens inriktningsmål ska kunna nås. Det utvecklingsarbetet behöver kunna ske utan att alltför stor konkurrens uppstår med resursbehoven för den löpande verksamheten.

Avslutning

Sammanfattningsvis står nämnden inför omfattande utmaningar och behov utifrån samhällets krav. För att uppfylla kommunens mål och lagstadgade krav krävs prioriteringar, förstärkta resurser och samordning över verksamhetsgränser. De identifierade behoven och utmaningarna måste resurssättas och är avgörande för att skapa förutsättningar för en attraktiv, trygg och hållbar kommunal verksamhet framöver.

DoIT, bilaga

Inom DoIT finns kommande år särskilt stora behov av resurser, behov som riktas mot hela kommunen men behöver lösas inom DoITs verksamhet.

Därför beskrivs de samlat i bilaga.

Område	Kommentar	Behov av ramförstärkning
Säkerhet - Möta lagkrav (NIS2/CSL) - o Kostsamma åtgärder (GAP-analys gjord) - Samma säkerhetsnivå på administrativ personal inom skolan som övrig personal - Stärkt säkerhet passage och behörigheter	Svårt att uppskatta exakta kostnader. Bedömningen vi gjort som delas av kommuner i motsvarande storlek och situation är ett behov motsvarande 17 Mkr för att möta lagkrav. Detta är mestadels till licenser och verktyg för förebyggande övervakning men också behov av medarbetare med kompetenser vi idag inte har. Kostanden för att ha samma säkerhet för skolans användning av Microsoft är 2 Mkr. Passage och behörigheter estimeras till ca 1 Mkr. Vid centralisering av korthantering kan det behövas omfördelning av medel för att klara bemanning.	20.000 tkr Stor osäkerhet och en nivå som kommer behöva utökas ännu mer över tid.
Licenser	För 2026 har vi kostnadsökningar för licenser på nästan 15 Mkr vilket medfört att allt utrymme som skulle täcka indexuppräknings, lönerrevision, säkerhetsåtgärder och viss utveckling ätit upp av licenskostnader. Vi bedömer att kostnaderna kommer fortsätta öka och driva av omvärldsläget. Tekniska nämnden har tydliggjort att vi förväntas utvärdera, testa och eventuellt komplettera vår användning av amerikanska molntjänster med alternativ som har högre nivå av datasuveränitet. Vi ser ett behov av finansiering för att kunna möta denna förväntansbild.	15.000 tkr

Data och AI	Vi behöver utöka vår kapacitet men också vår förmåga, bland annat med data och AI-plattformar som ligger inom Sverige för att i större skala kunna använda tekniken inom alla kommuns verksamheter, också de med sekretessdata.	5.000 tkr
-------------	---	-----------

Remissfråga 2 - Bedömer nämnden att förslaget till investeringsbudget 2027 och plan 2028–2030 innebär direkta och väsentliga verksamhetskonsekvenser?

Tekniska nämnden ser behov av förändrade/utökade projekt inom fastighet, gator och parker samt DoIT, vilka redogörs för nedan per respektive verksamhet.

Totalt förändrade behov för Tekniska nämnden redovisas i nedan tabell

Tillkommande/ändrade behov Tekniska nämnden, mnkr			
2027	2028	2029	2030
-4,281	123,298	120,187	77,798

Nedan följer mer detaljerade beskrivningar per verksamhet

Gator och parker

Gator och parker, tkr	2027	2028	2029	2030
Bussgata Skolgatan	3 000	17 000		
Rödängsvägen		3 000	15 000	
Renmarkstorget	-15 000		15 000	
RMT – dagvatten / MCF	16 000			
Hållplats Skolgatan	4 000			
Renmarkstorget E-NORM		0		
Älvsvatten	11 000			
Fordon	2 300	2 300	2 300	2 300
Älgvägen		8 000		
Åtgärdsprogram Transporter Trafiksäkerhet och Hållbara färd sätt	5 000	5 000	5 000	5 000
Döbelns park/Vänortsparken		4 000	4 000	
Stadsutveckling innanför ringen (tidigare väg 503)				30 000
Utredningar inför investering	1 000	1 000	1 000	1 000
tot	27 300	32 300	42 300	38 300

I ombyggnaden av Renmarkstorget har behov av att hantera skyfall och dagvatten aktualiserats. Behoven avser inte enbart torget utan västra delen av centrumfyrcanten. Detta har ökat behoven av utredningar för att hantera dessa behov och åtgärder som både är nödvändiga och påverkar både Umeå kommun och Vakin/Umeva. Ansökan har lämnats in till både Tillväxtverket, där kommunen och Vakin beviljats 16 mnkr, och till Myndigheten för civilt försvar där ansökan skickas in under våren.

Renmarkstorget – 15,0 mnkr flyttas från 2027 till 2029.

Renmarkstorget-dagvatten, nytt projekt – ytterligare behov för 2027 på 10 mnkr för att klimatsäkra centrum och därför bygga en dagvattenledning tillsammans med Vakin/Umeva. Beloppet inkluderar medfinansiering från Tillväxtverket 16,0 mnkr (som beviljats) samt att förutsätter att ansökan om 39 Mnkr beviljas av Myndigheten för civilt försvar. Även resurser för genomförda utredningar behövs om 6 Mnkr. Tillkommande behov 16 mnkr.

Renmarkstorget E-Norm – Ökade kostnad av elektrifiering 4,7 mnkr, finansieras helt av stöd från Tillväxtverket 4,7 mnkr. Tillkommande behov 0 mnkr.

Hållplats Skolgatan behöver få ny, permanent placering som förbättrar kollektivtrafikens förutsättningar när Renmarkstorget byggs om. Tillkommande behov 4,0 mnkr.

För att skapa en långsiktigt hållbar lösning för bevattning av allmän plats i Umeå behöver älvsvatten användas. Lösningen bidrar även till ett mer robust samhälle och en ökad civil beredskap då älvsvattnet kan renas om behov skulle uppstå. Minskar också konkurrensen om dricksvattnet. Ett nytt pumphus och ledningar planeras under 2028. Tillkommande behov 11,0 mnkr.

För att förbättra kollektivtrafiken österut och skapa bättre förutsättningar att knyta ihop centrum med universitetsområdet behöver bussgatan på Skolgatan förstärkas mellan ÖK och Östra Esplanaden och en viktig byteshållplats vid Församlingsgården behöver tillgänglighetsanpassas samt skyfallssäkras. Kostnad för sträckan och hållplats beräknas till 3,0 mnkr 2027 och 17 mnkr 2028. Tillkommande behov 20,0 mnkr.

Rödängsvägen har behov av ombyggnad för att minska belastning på Tvärån samt förbättra för kollektivtrafiken på gatan. 3 mnkr 2028 och 15 mnkr 2029. Tillkommande behov 18,0 mnkr.

Älgvägen behöver byggas om för att skapa bättre förutsättningar för cykel och kollektivtrafik och ryms inte i befintlig pott. Tillkommande behov 8,0 mnkr 2028.

Döbelns park är en historisk park som där medel avsatts för ny scen, där även parken i sig behöver restaureras och utvecklas. Även Vänortsparken har stor potential att utvecklas som mötesplats och för lek i centrum. Tillkommande behov 4,0 mnkr 2028 och 4,0 mnkr 2029 för båda parkerna.

Stadsutveckling innanför ringen har nu nya förutsättningar då vi övertagit vägnätet innanför ringleden. Vi behöver utveckla den infrastruktur vi övertagit och skapa förutsättningar för byggande och tillväxt. Tillkommande behov 30 mnkr år 2030.

Åtgärdsprogram Transporter Trafiksäkerhet och Hållbara färdssätt är viktiga områden för att nå kommunens mål, särskilt miljömålen – behov av ökad årlig ram med 5,0 mnkr per år från 2027.

Utredningar behöver ske i tidigare skeden och har ökat behov, 1,0 mnkr per år från 2027.

Fordon ram – ökat behov för att köpa elektriska maskiner 2,3 mnkr per år från 2027.

Fastighet

Fastighet, tkr	2027	2028	2029	2030
Rödängsskolan nybyggnad en parallell F-3	-66 500	50 000	16 500	
Inv Rödängsskolan nybyggnad en parallell F-3	-2 000		2 000	
Gruppboende Stenmorgärdet 2024, 3		-13 496	6 496	7 000
Gruppboende Gimoplan	-8 864	8 864		
Lokalanpassning ej spec.	8 000	8 160	8 323	8 490
Åtgärdsprogram Energi				
Fastighetsinvesteringar	7 900	8 058	8 219	8 384
Ökad civilberedskap	5 300	5 406	5 514	5 624
Reinvesteringar	10 000	10 000	10 000	10 000
tot	-46 164	76 992	57 052	39 498

Tidplanen för **Rödängsskolan nybyggnad en parallell F-3** har förskjutits och budgetmedel behöver anpassas till ny tidplan. 50 mnkr från 2027 föreslås flyttas till 2028 och 16,5 mnkr från 2027 föreslås flyttas till 2029. Budgeten för inventarierna föreslås flyttas från 2027 till 2029 med 2 mnkr.

Gruppboende Gimoplan har försenats pga utdragen planprocess, 8,864 mnkr föreslås flyttas från 2027 till 2028.

Gruppboende Stenmorgärdet förskjuts ett år, 13,4956 mnkr föreslås flyttas från 2028 till 2029 och 7 mnkr flyttas från 2029 till 2030.

Det årliga ramanslaget **Åtgärdsprogram Energi Fastighetsinvesteringar (lönsamma)** föreslås höjas till 20 mnkr med start 2027, dvs en ökning med 8 mnkr framåt. Budget utökades till 17 Mkr för 2026. Behoven är stora och investeringarna ger gott resultat, vilket gynnar ekonomi och miljö.

Lokalanpassningar ej spec behöver utökas. Ramen är idag mycket låg i förhållande till beståndets storlek och nu ökar behoven då fler lokaler i sin helhet bör ställas om. Mindre anpassningar för verksamheternas behov behöver kontinuerligt ske exempelvis utifrån arbetsmiljö, lokaloptimering eller nya krav. Föreslås utökas med 8 Mkr med start år 2027. Viktigt är att även nämndernas behov av anpassning

uppmärksammas i respektive verksamhets investeringsplan, t ex medel för anpassning för brandkrav.

Ökade medel för **civil beredskap** och åtgärder i skyddsrum. De mer komplexa skyddsrummen som kräver mer ombyggnationer kvarstår och därför behövs ytterligare medel. En ökning med 5,3 mnkr år 2027. Fortfarande är behoven framåt oklara och posten kommer behöva revideras i framtiden.

Reinvesteringar behöver ytterligare förstärkas. Dels är budget/ kvm låg i förhållande till branschnyckeltal och därutöver ger bl a ökade säkerhetskrav nya behov av reinvesteringar och utbyte. Ett eftersatt område är också våra utomhusmiljöer där upprustningsbehoven är stora. Föreslås utökas med 10 Mkr årligen.

I kommande års budget- och planeringsprocesser behöver stora investeringsbehov i våra badhus hanteras och även ny ladugård vid Forslundagymnasiet.

DoIT

DoIT, tkr	2027	2028	2029
Bildskärmar och tillbehör	0	0	0
Datorer Umeå Kommun	0	7 333	10 342
Skrivare som tjänst	0	-7	-71
Ram It FG	4 369	0	0
Ram It GY	0	0	0
Utrustning servrar	4 130	5 369	6 980
Utrustning Nät	1 084	311	2 384
AI-hårdvara för kommunen	5 000	1 000	1 200
tot	14 583	14 006	20 835

I slutet av 2022 avrapporterades Uppdrag 19 till TN och KS där förvaltningarnas behov av datorer redovisades inklusive ekonomisk konsekvens för åren 2023–2026. I juni 2023 beslutade KF att utöka DoITs investeringsram för att möta verksamhetsbehoven. Inför 2027 har DoIT kompletterat ramen med behov för att klara återinvestering av den tidigare beslutade förtätningen av datorer. Siffrorna har uppdaterats efter dialog med övriga förvaltningar om deras behov samt att stora kostnadsökningar har tagits i beaktning.

Investeringsbehov i nät påverkas av en stor mängd accesspunkter som behöver bytas ut. Utrustning i form av servrar inkluderar 2,7 Mkr för IT-kapacitetsnämndens räkning då den nämnden saknar egen investeringsram.

Det finns en stor efterfrågan av AI inom kommunen. För att nå en hög grad av datasuveränitet och kunna nyttja tekniken också för storskaliga beräkningar av känsliga data behövs investeringar i kraftfullare hårdvara för AI-tillämpningar, 5 mnkr.

Remissfråga 3 - Bedömer nämnden att ett eller flera av fastställda program bör revideras, utökas eller avgränsas?

Arbetet med inriktningsmål och därtill hörande program är viktigt och centralt. Nämnden tycker det är bra att kommunens övergripande mål tydliggörs för hela kommunorganisationen på detta sätt. Det tydliggör vad som är viktigt och ger underlag för prioritering, även om grunduppdraget också måste vara i fokus. Nämnden anser den inriktning som finns i styrmodellen, att arbetet koncentreras enligt modellen och "sidospår" ska undvikas, ger förutsättningar för framdrift och konkreta resultat inom de områden som bedömts viktigast att åstadkomma resultat inom.

Att nämnderna har fått generella medel för detta arbete ger en möjlighet för verksamheterna att göra satsningar och prioritera utifrån kommunens övergripande styrning. Det ger möjlighet att växla upp planerade insatser, men, mer resurser behövs. Det är väldigt viktigt att det finns resurser där genomförandet ska ske så att vi kan leverera konkreta resultat. Givetvis är det viktigt att strategier och planering finns men minst lika viktigt att genomförande och framdrift sker. Resursfördelningen bör spegla detta.

Inriktningsmål 1 – Tillväxt

Nämndens främsta bidrag inom området är att säkerställa den infrastruktur som krävs för fortsatt tillväxt. Detta uppdrag är tydligt även utan ett programstyrt arbetssätt. De områden som programmet omfattar är både betydelsefulla och relevanta, och de föreslagna insatserna är väl motiverade. Samtidigt blir samhällets robusthet ett allt viktigare perspektiv. Den tillväxt som sker får inte leda till ökad sårbarhet.

Vi behöver utveckla livsmiljöer som ger invånarna goda förutsättningar att leva ett bra liv. Att väga olika perspektiv mot varandra är en ständig del av nämndens beslut, och för att stadsutvecklingen ska lyckas måste flera aspekter balanseras samtidigt.

Bland dessa avvägningar är ekonomisk hållbarhet en grundläggande förutsättning som måste säkerställas parallellt med övriga perspektiv. Detta behöver få större tyngd i det framtida beslutsfattandet för att planer och målsättningar ska vara genomförbara.

Programmen skulle kunna utvecklas ytterligare för att bli ännu mer konkret avseende fler områden som är viktiga för stadens fortsatta tillväxt.

Inriktningsmål 2 – Social hållbarhet

Inriktningsmål 3 – Jämställdhet

Program för social hållbarhet

Tekniska nämnden bidrar aktivt till genomförandet av Program för social hållbarhet genom att planera, utveckla och förvalta kommunens utomhusmiljöer med fokus på jämlikhet, jämställdhet och inkludering. Genom att stärka flöden och kopplingar mellan stadsdelar, utveckla attraktiva och trygga mötesplatser samt skapa tillgängliga och välfungerande boendemiljöer, arbetar nämnden för att minska skillnader i livsvillkor och motverka segregation. Arbetet omfattar även att stärka möjligheterna till dialog och delaktighet, så att fler invånare – oavsett bakgrund eller livssituation – kan vara med och påverka kommunens utveckling. Inom ramen för jämställd stadsplanering integreras ett jämställdhetsperspektiv i utformningen av det offentliga rummet, för att säkerställa att kvinnor och män, flickor och pojkar, har likvärdiga möjligheter att använda, påverka och känna trygghet i stadens miljöer. På så sätt bidrar tekniska nämnden till att bygga en hållbar, inkluderande och trygg kommun för alla.

Inriktningsmål 4 – Klimat

Fokusområdena för programmet är fortsatt relevanta då de speglar aktiviteter med stor klimatpåverkan i Umeå. Eftersom transportsektorn, bygg- och anläggningssektorn samt energianvändningen står för en betydande del av utsläppen behöver dessa områden fortsatt vara centrala i styrningen, detta tillsammans med cirkulär ekonomi som har stor potential att bidra till inriktningsmål 4. Fokusområdena behöver inte ändras.

Redovisningen av status för programmet beskrivs inte i planeringsdirektivet utan redovisas separat. Kvalitetsfaktorer och indikatorer har flyttats till redovisningen. Därför kan det vid jämförelse med exempelvis planeringsdirektivet 2025 framstå som att kvalitetsfaktorer och indikatorer inte längre finns kvar när de i själva verket återfinns i separat redovisning. Det är önskvärt att förtydliga i planeringsdirektivet var uppföljning av programmet sker.

När kvalitetsfaktorer och indikatorer inte presenteras direkt i planeringsdirektivet kan det upplevas svårare att få grepp om status för arbetet med inriktningsmål 4. Att inkludera en kort nulägesbeskrivning av klimatpåverkan i kommunen kan göra statusen tydligare skapar bättre förståelse för hur långt arbetet har kommit i förhållande till målet om klimatneutralitet 2040.

Samordning och stöd för nämndernas arbete inom klimat och miljöområdet behöver utvecklas. Nämnden har inför året, utifrån UKFs modell för styrning av miljöarbetet, arbetet fram en modell för styrning av arbetet. Nämnden ser gärna att det arbetet utvecklas och nämnden ser gärna också att stödet till nämndernas arbete förstärkas så vi kan nå ännu mer konkreta resultat.

Remissfråga 4 - Bedömer nämnden att det finns behov av revidering av nämndens taxor eller avgifter för verksamhetsåret 2027?***Taxor***

Tekniska nämnden föreslår att avgiften för uteserveringar som inte kräver bygglov justeras under vintersäsongen november – mars enligt nedan:

	<i>Sommarsäsong</i>	<i>Vintersäsong</i>
<i>Zon 1 arealavgift</i>	<i>5,01 kr kvm/dygn</i>	<i>2,5 kr kvm/dygn</i>
<i>Zon 2 arealavgift</i>	<i>2,34 kr kvm/dygn</i>	<i>1,17 kr kvm/dygn</i>
<i>Zon 3 arealavgift</i>	<i>1,67 kr kvm/dygn</i>	<i>0,84 kr kvm/dygn</i>

Motivering: se separat taxe-beslut, TN-2026/00099.

Nämnden har inga övriga förslag till revidering av taxor och avgifter för 2026.

Tjänsteskrivelse

2026-02-23

Tekniska nämnden

Diariennr: TN-2026/00008

Aktuellt från förvaltningen mars

Förslag till beslut

Tekniska nämnden beslutar

att med utgångspunkt från föredragningen ge förvaltningen i uppdrag att

.....

att konstatera att inga tilläggsuppdrag läggs med utgångspunkt i föredragningen

Ärendebeskrivning

Förvaltningschefen föredrar aktuellt arbete vid förvaltningen.

Beslutet ska skickas till

Tjänsteskrivelse

2026-02-23

Tekniska nämnden

Diariennr: TN-2026/00009

Kurser och konferenser mars

Förslag till beslut

Tekniska nämnden beslutar
att till protokollet notera att ledamöter och ersättare tagit del av
information om kurser och konferenser.

Ärendebeskrivning

Kurser och konferenser inom tekniska nämndens verksamhetsområden
presenteras.

Beslutsunderlag

Inga kurser har inkommit.

Tjänsteskrivelse

2026-02-20

Tekniska nämnden

Diariennr: TN-2026/00005

Delegationsbeslut och anmälningsärenden mars

Förslag till beslut

Tekniska nämnden beslutar

att godkänna redovisning av delegationsbeslut och anmälningsärenden.

Ärendebeskrivning

Redovisning av ärenden beslutade med stöd av tekniska nämndens fastställda delegationsordning samt anmälningsärenden.

Beslutsunderlag

Delegationsbeslut gatu- och parkärenden, februari 2026

- Upplåtelse offentlig plats – tillstånd, lokala trafikföreskrifter, tillstånd/dispenser, övrigt, avgivna remissvar samt yttranden. Bilaga.

Delegationsbeslut fordonsvrak

- Lagen om flyttning av vissa fordon, februari 2026. Bilaga.

Delegationsbeslut särskild kollektivtrafik/färdtjänst

1. Kommunal färdtjänst, februari 2026. Bilaga

2. Riksfärdtjänst, februari 2026. Bilaga

3. Parkeringstillstånd, februari 2026. Bilaga.

Delegationsbeslut skador

- Anmälda skadeärenden samt beslut. Bilaga.

Delegationsbeslut fastighetsärenden

- Extern förhyrning av lokaler, beslut om antagande av konsulter, entreprenörer och leverantörer för underhålls- och investeringsobjekt inom Fastighetstekniks verksamhetsområde och igångsättningstillstånd, rivning av bebyggda fastigheter, februari 2026. Bilaga.

Anmälningsärenden

- KS Protokollsutdrag 2026-02-10 uppföljning. Bilaga.
- 4. Uppföljning inriktningsmål och program 2025. Bilaga.

Tjänsteskrivelse

Dnr: TN-2026/00005

Beredningsansvariga

Ulla Nilsson, Tommy Johansson, Martin Nylander, Anna Bugaeva, Frida Herbeck, Åsa Larsson och Annika Kjellsson Lind

Umeå kommun
Kommunstyrelsen

Protokollsutdrag
2026-02-10

§ 23

Diariennr: KS-2025/00492

Uppföljning kommunstyrelsens verksamheter januari – december 2025

Beslut

Kommunstyrelsens beslutar

att godkänna uppföljningen för 2025

att godkänna uppföljning av internkontrollplanen för 2025

att den interna kontrollen är ändamålsenlig och tillräcklig.

Ärendebeskrivning

Alla nämnder, inklusive kommunstyrelsen, ska göra en uppföljning tertialvis. Uppföljningen består dels av en fördjupad uppföljning av verksamhetsplan, dels en sammanfattad rapport som är den formella uppföljning som ligger till grund för styrelsens uppsiktsplikt. Då kommunstyrelsen har det samordnande ansvaret för inriktningsmål och program ingår även den uppföljningen i kommunstyrelsens rapportering.

Uppföljning och rapportering kring kommunstyrelsens tillväxtanslag redovisas separat.

Beslutsunderlag

Bilaga 1. Kommunstyrelsens rapport till kommunstyrelsen 2025

Bilaga 2. Fördjupad uppföljning av verksamhetsplan 2025

Bilaga 3. Uppföljning internkontrollplan 2025

Bilaga 4. Uppföljning inriktningsmål och program

Beredningsansvariga

Urban Blomdal, Malin Degerman, Dan Gideonsson, Sara Nordström

Näringslivs- och arbetsutskottets beslutsordning

Umeå kommun
Kommunstyrelsen

Protokollsutdrag
2026-02-10

Näringslivs- och arbetsutskottet beslutar enligt tjänsteskrivelsens förslag.

Kommunstyrelsens beslutsordning

Kommunstyrelsen beslutar enligt näringslivs- och arbetsutskottets förslag.

Beslutet ska skickas till

-

Uppföljning inriktningsmål och program 2025

Beslutad av:
Kommunstyrelsen

Dokumenttyp:
Rapport

Diarienummer:
KS-2025/00492

Datum, paragraf för beslut:
2026-02-03 §

Dokumentansvarig:
Stadsledningskontoret,
Ekonomi och styrning

Bedömning inriktningsmål

Överblick

Inriktningsmål 1	Gör vi tillräckligt?
Umeås tillväxt ska klaras med social, ekologisk, kulturell och ekonomisk hållbarhet med visionen om 200 000 medborgare år 2050	
Inriktningsmål 2	
Umeå ska växa hållbart utan några utsatta områden	
Inriktningsmål 3	
Umeå kommun ska skapa förutsättningar för kvinnor och män att ha samma makt att forma samhället såväl som sina egna liv	
Inriktningsmål 4	
Umeå ska vara klimatneutralt till år 2040	

I kolumnen "Görs det tillräckligt" har bedömning gjorts utifrån de senaste årens utveckling och den önskvärda utvecklingen.

Bedömningen är antingen grön, gul eller röd. Färgförklaring finns till höger.

- = Ja, det görs tillräckligt
- = Nej, mer arbete krävs
- = Nej, det behöver göras mycket mer

Program tillväxt

Inriktningsmål 1	Gör vi tillräckligt?
Umeås tillväxt ska klaras med social, ekologisk, kulturell och ekonomisk hållbarhet med visionen om 200 000 medborgare år 2050	
Fokusområden	
1. Bostadsbyggande och attraktiva livsmiljöer	
2. Universiteten som tillväxtmotorer kvinnor	
3. Umeå ska vara klimatneutralt till år 2040	

I kolumnen "Görs det tillräckligt" har bedömning gjorts utifrån de senaste årens utveckling och den önskvärda utvecklingen. Bedömningen är antingen grön, gul eller röd. Färgförklaring finns till höger.

- = Ja, det görs tillräckligt
- = Nej, mer arbete krävs
- = Nej, det behöver göras mycket mer

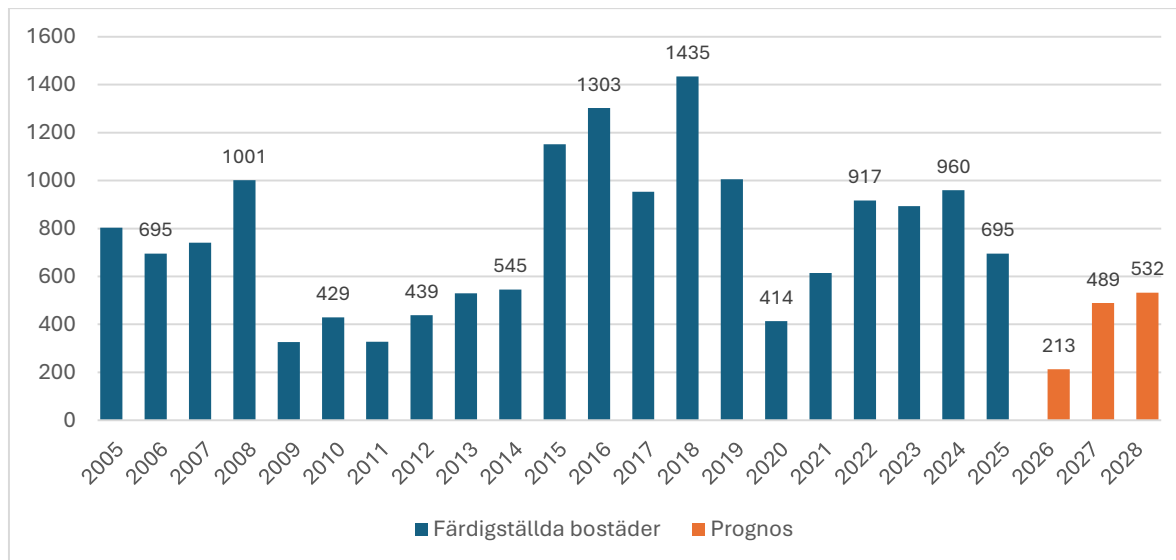
Bostadsbyggande och attraktiva livsmiljöer

Umeå uppvisar fortsatt stark befolkningstillväxt och goda boende- och livsmiljöer i jämförelse med andra kommuner. Samtidigt som planeringskapaciteten har stärkts och den kommunkoncernövergripande samplaneringen utvecklats, ligger bostadsbyggandet fortsatt på en låg nivå inom samtliga bostadstyper, i linje med den nationella trenden. Den demografiska utvecklingen under senare år, med avtagande befolkningstillväxt och lågt barnafödande, tydliggör vikten av att planera för barnfamiljer, både ur ett bostadsförsörjningsperspektiv och som en förutsättning för den långsiktiga kompetensförsörjningen.

Sammantaget bedöms tidigare insatserna inte vara tillräckliga för att bemöta behovet av rätt bostadstyper och tillräcklig byggnivå i relation till tillväxtmålet och demografisk utveckling.

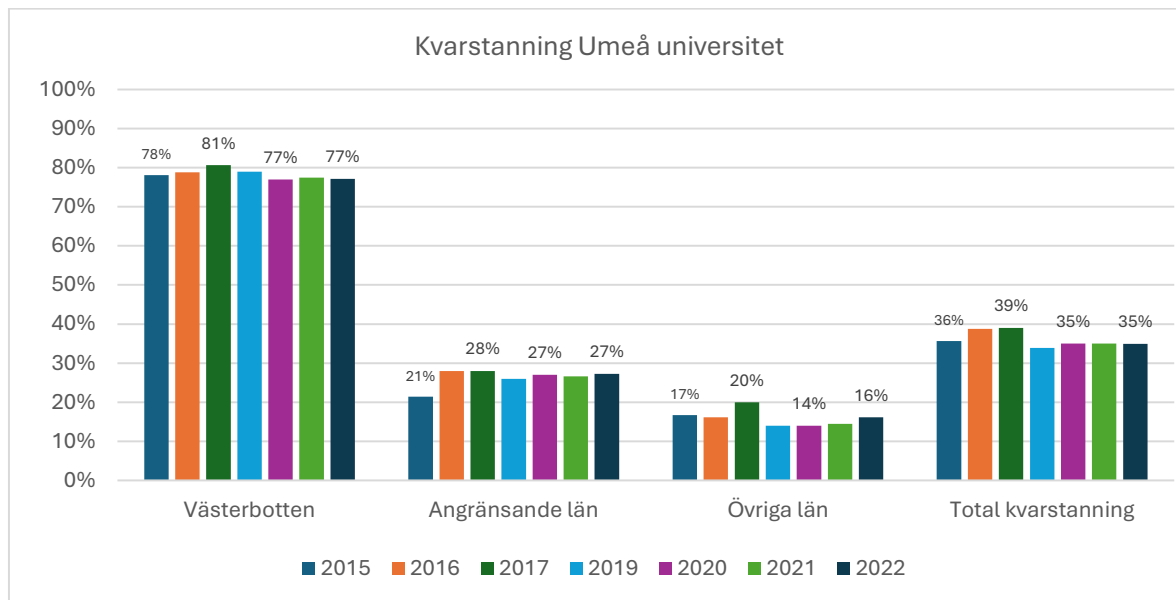
Uppföljning inriktningsmål och program 2025

2026-01-15

Universiteten som tillväxtmotorer

Umeå universitet är fortsatt ett av landets mest attraktiva lärosäten och hade höstterminen 2025 flest antagna studenter i Sverige. För att fullt ut stärka universitetets roll som tillväxtmotor behöver dock kvarstanningen efter examen öka, där tydligare kopplingar mellan utbildning och framtidens arbetsmarknad är en avgörande faktor.

Utvecklingen av Universitetsstaden mot en mer levande, integrerad och attraktiv stadsdel har påbörjats och är en viktig del i arbetet med att behålla och attrahera kompetens. Universitetet fungerar därigenom som en central tillväxtmotor genom att attrahera kompetens, stärka matchningen mot arbetsmarknaden och bidra till innovation.

Trots hög attraktivitet i studentrekryteringen bedöms kvarstanningen efter examen och koppling till arbetsmarknad ännu inte vara tillräckligt stark för att fullt ut realisera universitetens potential som tillväxtmotor.

Etableringar och företagens tillväxt

Umeås näringsliv visar fortsatt styrka genom ett växande antal företag och en långsiktigt positiv demografisk utveckling i arbetsför ålder. Samtidigt har antalet anställda minskat något under 2025, vilket speglar en period av omställning snarare än försvagning.

Minskningen sker parallellt med nyetableringar och företagsförflyttningar och kan delvis kopplas till effektiviseringar, förändrade kompetensbehov och konjunkturella anpassningar. På kort sikt ryms mycket av utvecklingen inom stadens befintliga strukturer, men bristen på mark för industri- och handelsetableringar riskerar på sikt att begränsa Umeås tillväxtkapacitet. I ett längre perspektiv är utvecklingen av strategisk infrastruktur en grundförutsättning för tillväxt.

Trots ett växande antal företag bedöms tillgången till mark, strategisk infrastruktur och samordningen i etableringsarbetet ännu inte vara tillräckliga för att säkra långsiktig tillväxtkapacitet.

Utblick

Arbetet är nu i gång inom ordinarie processer för såväl utvecklingen av ett karriärcenter som den fortsatta utvecklingen av Universitetsstaden. Båda i linje med målet att stärka kopplingen mellan utbildning, arbetsmarknad och platsutveckling.

Programarbetet har konkretiserat behovet av ett koncernövergripande arbetssätt, med gemensam riktning, tydligare prioriteringar och fördjupad samverkan. Detta arbete har påbörjats och tar särskilt sikte på frågor om kvarstanning efter examen samt bostäder för barnfamiljer som strategiska förutsättningar för Umeås långsiktiga tillväxt.

Parallellt utvecklas samverkan inom tillväxtavdelningarna för att arbeta mer samlat och strategiskt med etableringar. Sammantaget innebär detta att flera av de identifierade utvecklingsområdena redan är under genomförande, där fortsatt samordning, uthållighet och gemensam prioritering är avgörande för att nå de övergripande tillväxtmålen.

Läs mer om program tillväxt på www.umea.se/programtillvaxt

Program social hållbarhet

Sammanfattning

Umeå kommun har en gynnsam position i arbetet med social hållbarhet. Sverige och Övre Norrland, där Umeå är största stad, rankas högt vad gäller social hållbarhet i EU-kommissionens EU Social Progress Index. Umeå kännetecknas av hög tillit mellan människor. Det främjar deltagande i demokratiska processer och socialt engagemang. Samtidigt syns tendenser till splittring och ökade klyftor. Det förebyggande arbetet av största vikt för att minska dessa problem.

Kommunens arbete för social hållbarhet grundar sig i värden som trygghet, tillit och gemenskap. Segregation, där människor med olika förutsättningar lever åtskilda, utgör därmed ett problem. Planeringen för socioekonomiskt blandade områden är dock en prioriterad fråga och arbetet med att främja trygga, tillgängliga och inkluderande boendemiljöer fortgår.

Umeå har generellt ett bra utgångsläge med låg brottslighet, låg otrygghet och relativt hög tillit till myndigheter. Det finns heller inga stadsdelar i Umeå som klassats som utsatta av polisen. Utmaningar kvarstår dock. Organiserad brottslighet är ett växande problem. Antalet ärenden gällande våld i nära relationer ligger på en fortsatt hög nivå, vilket kräver bättre samordning och ökade resurser.

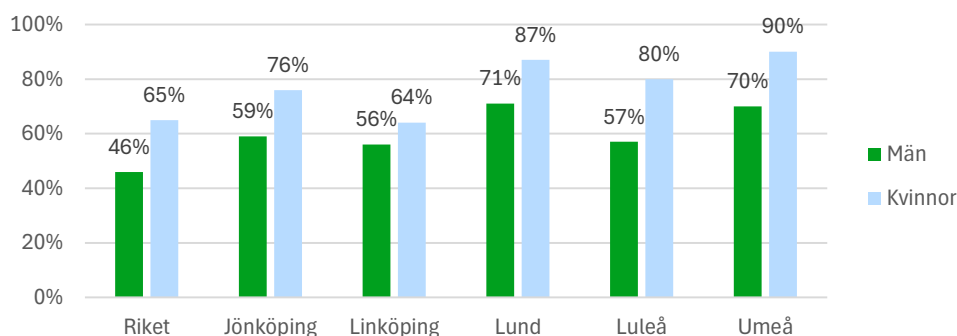
Vad gäller ungas livsvillkor är det en fortsatt hög nivå av avhopp från gymnasiet. Många avhopp kopplas till dåligt mående. Framför allt unga tjejer är ofta stressade och har problem med psykosomatiska symptom. Barnfamiljer har även generellt sett fått det svårare ekonomisk under de senaste åren.

Uppföljning inriktningsmål och program 2025

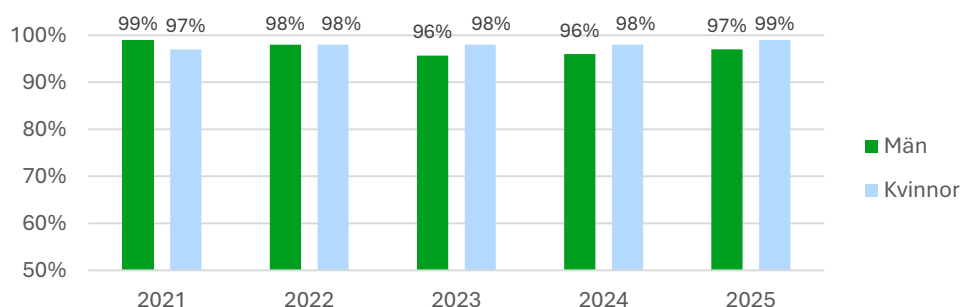
2026-01-15

Kommunens arbetskraftsdeltagande har minskat något och det finns grupper som har svårt att ta sig in på arbetsmarknaden. Kompetensbristen i Umeå förblir också en utmaning. Flera verksamheter inom Umeå Kommun arbetar för att minska antalet personer i långvarigt utanförskap men det behövs bättre kännedom om situationen för dem som varken arbetar, studerar eller är arbetssökande.

Umeå kommun strävar efter att vara en bra plats att växa upp på, där alla ska ha jämlika villkor oavsett bakgrund. Mycket pekar också på att Umeå är en plats med goda förutsättningar att leva och verka. Fortsatt arbete behövs dock för att bibehålla och stärka kommunens sociala hållbarhet. Det är av stor vikt att fortsätta utökat samarbetet mellan kommunen och andra samhällsaktörer.

Sociala relationer och tillit - index 2024¹

Källa: Tillväxtverkets beräkningar, baserat på uppgifter från MUCF och Fohm

Kommunen är en bra plats att bo och leva på, andel, 2025²

¹ Indexet baseras på indikatorerna: Invånare 16–24 år som varken arbetar eller studerar, Invånare 16–84 år med avsaknad av tillit till andra, Invånare 16–84 år med avsaknad av emotionellt stöd och sammanvägs till ett nyckeltal på en skala från 0 till 100.

² Andel som har svarat "Mycket bra" eller "Ganska bra" på frågan "Vad tycker du om din kommun som en plats att bo och leva på?" i SCB:s medborgarundersökning.

Källa: Medborgarundersökningen, SCB

Fokusområden program för social hållbarhet

Umeå ska växa hållbart utan några utsatta områden

- *Umeå växer tryggt och säkert:* Tydliga tecken på att rekrytering av barn och unga pågår. Fördjupad samverkan behövs i det sekundär- och tertiärpreventiva arbetet.
- *Ett Umeå fritt från våld:* Våldsförebyggande arbete är fortsatt prioriterat, med särskilt fokus på våld i nära relationer och unga i riskmiljöer, där stärkt samordning bedöms som avgörande för framgång.
- *Motverka segregation och framväxten av utsatta områden:* Fortsatt problem med misstro mot myndigheter och utanförskap. Behov av bättre underlag och samverkan i arbetet mot segregation.

Umeå kommun ska skapa förutsättningar för kvinnor och män att ha samma makt att forma samhället såväl som sina egna liv

- *Fortsätta arbetet med jämställd stadsplanering:* Arbetet pågår och är väl inarbetat. Behov av nya goda exempel för att flytta fram positioner.
- *Systematiskt utmana och ifrågasätta könade maktrelationer i arbetet med hållbar utveckling:* Arbeta med att medvetandegöra förutsättningar för kvinnor och män samt dess konsekvenser är ständigt pågående.
- *Mäns våld mot kvinnor ska upphöra:* Yrkesverksamma som arbetar med våldsutsatta upplever ett stort behov.

Barns uppväxtvillkor

- *Barns och ungdomars rätt till delaktighet och inflytande i kommunens utveckling ska säkerställas:* Arbeta pågår med dialog och demokratiutveckling. Det finns behov att fortsätta arbeta med att stärka ungas inflytande och delaktighet i skolan.
- *Motverka barnfattigdom:* Lägre andel barn i ekonomisk utsatthet än i riket. Barnfattigdom kräver fortsatt uppmärksamhet, särskilt i utsatta socioekonomiska grupper.
- *Förebyggande folkhälsoarbete:* Umeå ligger väl till nationellt, men ungas hälsa, rörelse, stress och våldsutsatthet kräver fortsatt fokus för stärkt folkhälsa

Boende och bebyggelsemiljö

- *Fortsätta arbetet med strategier för hållbar tillväxt för att stärka den sociala hållbarheten:* Planering har fortsatt för blandade miljöer och hållbara flöden utifrån stadsbyggnadsprinciper som främjar social hållbarhet i hela kommunen.
- *Stärka mötesplatser och överbrygga barriärer:* Arbete med mötesplatser och lokal service som främjar social sammanhållning och motverkar barriärer i både stadsdelar och landsbygd har fortsatt.
- *Främja en socialt hållbar bostadsförsörjning och motverka hemlöshet:* Andelen barnfamiljer och unga som lägger en stor del av inkomsten på boendekostnader har ökat senaste åren.

Arbete och försörjning

- *Skapa förutsättningar för en ekonomisk jämlikhet och en högkvalitativ välfärd för livets alla skeden:* För att stärka ekonomisk jämlikhet krävs fortsatt fokus på utrikesföddas etablering, ungas skolgång och förebyggande insatser mot studieavbrott.
- *Särskilt stöd till de personer som står långt från arbetsmarknaden:* Fortsatta insatser krävs för att förbättra situationen för de som står långt ifrån arbetsmarknaden.
- *Åtgärder för att förhindra diskriminering och säkerställa jämlika möjligheter måste fördjupas och breddas:* Arbete pågår med syfte att skapa arbetsplatser som är lika och tillgängliga för alla.
- *Motverka framväxten av ett skuggsamhälle och en ökad arbetslivskriminalitet:* Det finns behov av ökade insatser kopplat till skuggsamhället och den arbetskraftskriminalitet som finns.

Läs mer om program social hållbarhet på www.umea.se/programsocialhallbarhet

Program klimatneutrala Umeå

Sammanfattning

Det är tydligt att omställning pågår men att takten behöver accelereras betydligt för att uppnå antagna klimatmål. Omställningen är samhällsekonomiskt lönsam och för att öka takten krävs arbete med både strukturella förändringar och förändrade beteendemönster.

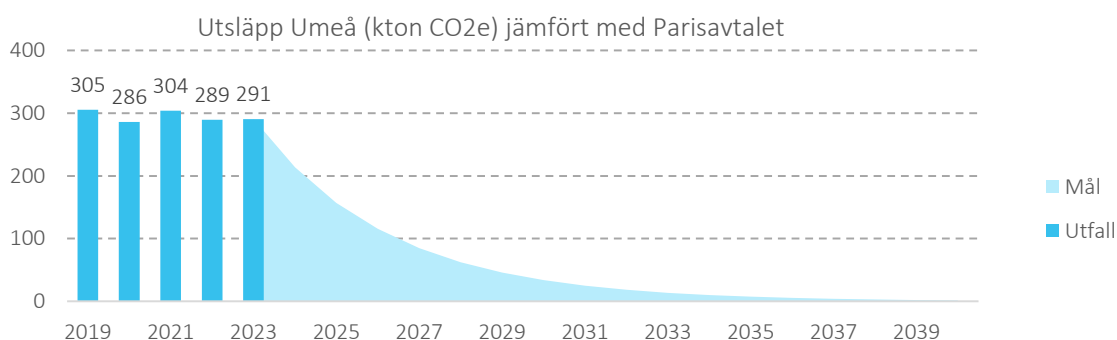
Under perioden januari–december 2025 har arbetet fortsatt med att konkretisera Umeås klimatambitioner genom att vidareutveckla åtgärdsförslag och projektportföljer som baseras

på tidigare scenario- och konsekvensanalyser. Fokus har successivt flyttats från planering till genomförande, med ökad betoning på att identifiera och prioritera insatser, säkra finansiering samt att realisera projekt som kan accelerera omställningen av samhällssystemen.

Eftersom omställningen av samhällssystemen i stor utsträckning kräver insatser bortom Umeå kommuns egen rådighet, fortsätter Umeå att stärka sitt arbete med samverkan och partnerskapsbyggande. Arbetet sträcker sig från lokala mobiliseringar inom ramen för klimatfärdplanen till aktiv medverkan i internationella initiativ såsom EU:s mission för 100 klimatneutrala och smarta städer. Denna flerskaliga samverkan är en förutsättning för att långsiktigt uppnå målet om ett klimatneutralt Umeå 2040.

Territoriella utsläpp

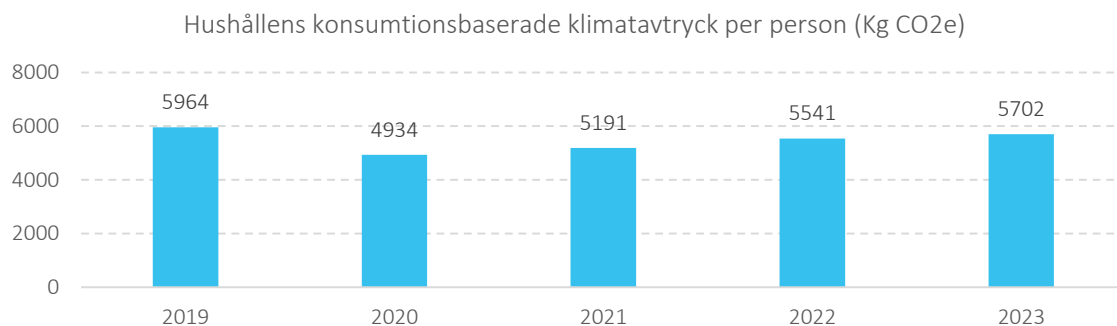
Umeås utsläpp uppgick 2023 till 291 kton CO₂e, vilket innebär en ökning från föregående år men samtidigt en minskning med 32 procent jämfört med 1990. Transportsektorn är fortsatt den största utsläppskällan och stod för 57 procent av de totala utsläppen.

För att nå målet om klimatneutralitet till 2040 behöver Umeå accelerera takten i utsläppsminskningen. Sedan 2019 har växthusgasutsläppen legat relativt konstant, vilket understryker behovet av kraftfulla åtgärder. Insatser inom flera sektorer pågår och utgör en viktig grund för klimatomställningen. För att öka takten krävs fortsatt utveckling inom fossilfria transporter, hållbar mobilitet, cirkulära flöden och hantering av återstående utsläpp.

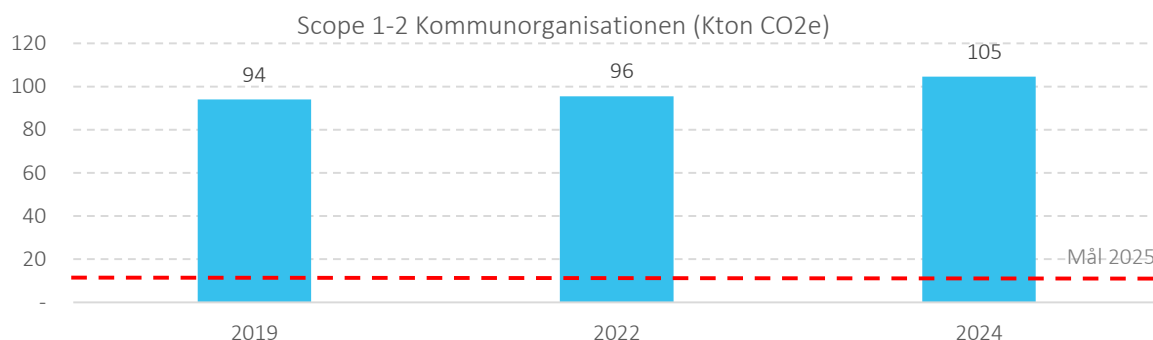
Konsumtionsbaserade utsläpp

Hushållens konsumtionsbaserade utsläpp ökar.

Hushållens konsumtionsbaserade utsläpp visar en ökande trend, vilket understryker behovet av kraftfulla insatser för att vända utvecklingen. Det handlar bland annat om att öka kunskapen om både privat och offentlig konsumtions klimatpåverkan, samt att utveckla nya arbetssätt som stödjer mer hållbara konsumtionsmönster.

Kommunkoncernens utsläpp uppgick till 105 kton CO₂e under 2024, vilket innebär en ökning jämfört med föregående år. Ökningen berodde till stor del på att fjärr-värmesystemet behövde kompletteras med oljeeldning under den extremt kalla perioden i januari.

För uppnå målet om en klimatneutral kommunkoncern krävs att existerande planer nu omsätts i praktiken och samtidigt förstärks med ytterligare åtgärder. Arbetet behöver intensifieras med fokus på fossilfri uppvärmning, energieffektivisering och hållbara transporter, där minskade utsläpp från fordonsflottan är särskilt prioriterat. Det är genom en kombination av tekniska lösningar, styrning och investeringar som den nödvändiga utsläppsminskningen kan åstadkommas

Fokusområden

Transporter

Transportsektorn står fortsatt för den största andelen av Umeås utsläpp. För att uppnå klimatmålen behöver omställningen till fossilfria fordon och ökat hållbart resande accelereras ytterligare, genom exempelvis infrastruktursatsningar, beteendeförändringar och stöd till fossilfria transporter.

Bygg och anläggning

Energianvändningen i bostäder visar en positiv trend, men fler indikatorer behövs för att följa utvecklingen inom hela sektorn. Framåt krävs kraftfullare åtgärder för att öka användningen av klimatsmarta material och minska utsläppen från byggarbetsplatser

Energi, el och fjärrvärme

Umeås elproduktion är i stort sett fossilfri, men fjärrvärmens utsläpp ökade under 2024. Det krävs stärkt motståndskraft i energisystemet samt minskad användning av fossila bränslen per capita för att nå klimatneutralitet.

Cirkulär ekonomi

Mängden avfall minskar och sysselsättningen i sektorn ökar, men återvinningsgraden förblir låg. Nästa steg är att främja resurseffektiva affärsmodeller och cirkulära flöden i samverkan med näringslivet.

Övergripande insatser

För att öka takten i omställningen behöver Umeå kommun fortsätta utveckla finansieringsmodeller, portföljstyrning och fördjupa både den interna, tvärsektoriella samverkan och externa partnerskap på lokal, regional, nationell och EU-nivå.

Läs mer om program klimatneutrala Umeå på www.umea.se/programklimatneutral

Anmälan av delegationsbeslut

Rubrik/ärendemening:		Beslut på delegation under perioden 2026-02-01—2026-02-28			
Ärendetyp		Diarienummer	Beslutsdatum	Delegat (namn och befattning)	
Markupplåtelse			Se nedan		
Beskrivning av ärendet					
Ärende	Sökande	Avser	Plats	Period	Beslutsdatum
			Västra Kyrkogatan 21, byggetablering		
MU_20260211_10150	AR Bygg AB	Taxor och avgifter: Bygg och renovering: Arealavgift zon 2	Västra Kyrkogatan 12, 14, 23 Västra Norrlandsgatan 23	2026-03-02 – 2027-10-02	2026-02-24
			Rådhusorget, arbetarpartiet	2026-02-28 – 2026-02-28 2026-03-07 – 2026-03-07 2026-03-21 – 2026-03-21 2026-04-11 – 2026-04-11	
MU_20260205_10134	Arbetarpartiet	Markupplåtelse	Kungsgatan 59		2026-02-11
MU_20260202_10106	Fastighetsutveckling i Umeå AB	Taxor och avgifter: Bygg och renovering: Arealavgift zon 3		2026-03-01 – 2026-03-31	2026-02-02
			Rådhusorget, People For Future	2026-02-13 – 2026-02-13 2026-02-20 – 2026-02-20 2026-02-27 – 2026-02-27 2026-03-06 – 2026-03-06 2026-03-13 – 2026-03-13	
MU_20260213_10161	Jens Rundberg	Markupplåtelse	Kungsgatan 52-53, 55, 63 Renmarkstorget 7-8, 10, 12 Rådhusplanaden 1-2		2026-02-13
			Västra Rådhusgatan 7, uteservering Basta		
MU_20260223_10197	Basta Norr AB	Taxor och avgifter: Uteserveringar: Arealavgift zon 1	Västra Rådhusgatan 7	2026-04-02 – 2026-11-01	2026-02-26
MU_20260204_10125	Umeå Kommun	Markupplåtelse	Brogatan 1, vinterkul i Broparken	2026-02-27 – 2026-03-10	2026-02-11

Brogatan 1					
MU_20260126_10081	Placeholder myndighet GoP	Markupplåtelse	Ridvägen 12	2026-05-01 – 2026-07-31	2026-02-26
			Renmarkstorget, marknadsföring Österbotten		
MU_20260204_10127	Wesander Marketing	Taxor och avgifter: Evenemang: Arealavgift zon 1, 0-1000 kvm	Renmarkstorget 7 Storgatan 49, 52, 54	2026-05-23 – 2026-05-23	2026-02-06
			Skeppsbron, foodtruck festival		
MU_20260223_10198	Street Food Skandinavia AB	Taxor och avgifter: Evenemang: Grundavgift	Västra Strandgatan 9	2026-04-30 – 2026-05-03	2026-02-26
			Rådhusstorget, manifestation med marsch		
MU_20260224_10207	Vän i Umeå	Markupplåtelse	Kungsgatan 59 Rådhusplanaden 1	2026-03-14 – 2026-03-14	2026-02-25
			Rådhusstorget, internationella kvinnodagen		
MU_20260225_10211	Kommunistiska partiet i Umeå	Markupplåtelse	Rådhusstorget 1	2026-03-08 – 2026-03-08	2026-02-25
			Vänortsparken, demonstrationståg Rebellmammorna		
			Kungsgatan 47-77, 44-66 Nabbvägen 4 Västra Kyrkogatan 9		
MU_20260219_10181	Privat	Markupplåtelse	Östra Kyrkogatan 2, 6	2026-03-21 – 2026-03-21	2026-02-25
			Renmarkstorget, litteraturvagnar	2026-03-06 – 2026-03-07 2026-03-13 – 2026-03-14	
MU_20260224_10200	Mattias Karlsson	Markupplåtelse	Kungsgatan 53	2026-03-20 – 2026-03-21	2026-02-24

2026-03-27 – 2026-03-28					
MU_20260219_10177	Kvinno- och tjejjouren i Umeå	Markupplåtelse	Renmarkstorget, 8 mars demonstration		
			Nygatan 19 Renmarkstorget 7, 10 Rådhusplanaden 1, 3, 5, 7, 11 Västra Norrlandsgatan 29 Östra Kyrkogatan 7	2026-03-08 – 2026-03-08	2026-02-24
MU_20260223_10194	Privat	Markupplåtelse	Rådhusstorget, manifestation Rebellmammorna		
			Kungsgatan 63 Rådhusplanaden 1-2	2026-05-23 – 2026-05-23	2026-02-24
MU_20260219_10179	Bostadsrättsföreningen Ran 2	Taxor och avgifter: Bygg och renovering: Grundavgift	V Kyrkogatan 3, byggställning		
			Västra Kyrkogatan 3	2026-02-23 – 2026-03-13	2026-02-23
MU_20251027_9776	Visit Umeå AB	Taxor och avgifter: Evenemang: Grundavgift	Döbelns park Bioduk placeras på befintlig scen, samt mixplats		
			Residensgatan 1 Storgatan 56, 65, 67	2026-08-28 – 2026-08-28	2026-02-20
MU_20260220_10184	KARLA GONZALEZ CHAVEZ	Taxor och avgifter: Torghandel: Tillfällig Torghandel	Kungsgatan 53 Renmarkstorget 7	2026-05-01 – 2026-05-01	2026-02-20
				2026-05-07 – 2026-05-09 2026-05-12 – 2026-05-12 2026-05-15 – 2026-05-15 2026-04-09 – 2026-04-11 2026-04-14 – 2026-04-14 2026-04-16 – 2026-04-16 2026-04-23 – 2026-04-25 2026-04-28 – 2026-04-28	
MU_20260218_10174	Socialdemokraterna i	Markupplåtelse	Rådhusstorget, sossekaffe	2026-03-27 – 2026-03-27	2026-02-19

Umeå			Kungsgatan 52-53, 55 Renmarkstorget 7-8, 10, 12		
MU_20260211_10152	Homerun Festivals Sweden AB	Taxor och avgifter: Övriga avgiftsbelagda upplåtelser (ej kvm): Banderoll	Kungsgatan 52, banderoll Kungsgatan 54	2026-05-18 – 2026-06-07	2026-02-17
MU_20260213_10164	Socialdemokraterna i Umeå	Markupplåtelse	Rådhusetorget, sossekaffe Kungsgatan 54, 57, 59 Rådhusplanaden 1 Västra Rådhusgatan 7	2026-03-13 – 2026-03-13 2026-03-20 – 2026-03-20 2026-04-03 – 2026-04-03 2026-04-10 – 2026-04-10 2026-04-17 – 2026-04-17 2026-04-24 – 2026-04-24	2026-02-18
MU_20260114_10034	The Bishop Arms	Taxor och avgifter: Uteserveringar: Grundavgift	Renmarkstorget 8, uteservering Bishops Renmarkstorget 8	2026-04-28 – 2026-09-20	2026-02-16
MU_20260105_9998	Points65 Sweden AB	Taxor och avgifter: Bygg och renovering: Grundavgift	Kvarnlunden, Uppställning av Kayakomat	2026-05-01 – 2027-04-30	2026-02-10
MU_20260202_10118	Försvarmakten SkyddC Umeå Garnison	Markupplåtelse	Döbelnsparck, veterandagen Storgatan 63, 65, 67	2026-05-29 – 2026-05-29	2026-02-04
MU_20260126_10075	VNB Byggproduktion AB	Taxor och avgifter: Bygg och renovering: Grundavgift	Renmarkstorget 10, container Renmarkstorget 10	2026-02-02 – 2026-07-03	2026-02-06
MU_20251216_9951	Idrottsvetenskapliga Föreningen	Markupplåtelse	Välgörehetsflåset Johan Bures Väg 15, 17 Universitetstorget 20	2026-05-09 – 2026-05-09	2026-02-03

MU_20260202_10114	Fastighetsutveckling i Umeå AB	Taxor och avgifter: Bygg och renovering: Arealavgift zon 3	2026-11-01 – 2026-12-01	2026-02-02
MU_20260202_10113	Fastighetsutveckling i Umeå AB	Taxor och avgifter: Bygg och renovering: Arealavgift zon 3	2026-10-01 – 2026-10-31	2026-02-02
MU_20260202_10112	Fastighetsutveckling i Umeå AB	Taxor och avgifter: Bygg och renovering: Arealavgift zon 3	2026-09-01 – 2026-09-30	2026-02-02
MU_20260202_10111	Fastighetsutveckling i Umeå AB	Taxor och avgifter: Bygg och renovering: Arealavgift zon 3	2026-08-01 – 2026-08-31	2026-02-02

Anmälan av delegationsbeslut

Rubrik/ärendemening:		Beslut på delegation under perioden 2026-02-01—2026-02-28			
Ärendetyp		Diarienummer	Beslutsdatum	Delegat (namn och befattning)	
Lokala trafikföreskrifter			Se nedan		
Beskrivning av ärendet					
Ärende	Sökande	Avser	Plats	Period	Beslutsdatum
TF_20260211_10153		högsta tillåten hastighet på	Bölevägen	2026-02-12 –	2026-02-11
TF_20260204_10129		förbud mot trafik med motorfordon på	Verkstadsgatan	2026-02-05 – 2026-03-31	2026-02-04
TF_20260202_10119		förbud mot trafik med fordon på	Tegsvägen	2026-02-03 – 2026-02-23	2026-02-03

DELEGATIONSBeslut 2026-02-01--2026-02-28

UPPLÅTELSE AV OFFENTLIG PLATS

Yttrande enligt allmänna lokala ordningsföreskrifter §2, upplåta offentlig plats för hithörande ändamål och torghandel

Se ISY-Case MU

Meddela lokala trafikföreskrifter för Umeå kommun enligt TrF 10, kap 1, 3 och 14 §§ och TrF 3 kap 17 §

Meddela undantag från lokala trafikföreskrifter för Umeå kommun enligt TrF 13 kap 3, 4 och 5 §§

Se ISY-Case LTF

Beslut om dispens för motorfordonstrafik på Strandpromenaden 20260203-20260204	TN-2025/00680
Beslut om transporttillstånd gällande bred transport inom Umeå kommun	TN-2026/00114

Angivna remissvar och yttranden

Remissvar transportdispens gällande bred och tung transport inom Umeå kommun	TN-2026/00119
Remissvar för wheels 2026	TN-2026/00132
Remissvar transportdispens gällande tung transport TRV2026/2134, Boden-Skövde ToR	TN-2026/00113
Remissvar TRV2026/4401, Umeå-Skellefteå	TN-2026/00107
Remissvar TRV2026/6339, Umeå-Piteå	TN-2026/00118
Remissyttrande del av Ersmark 6_37 och 21_1 BN_2020_00255	TN-2026/00020
Remissyttrande Verkstaden 19 BN 2025-001444	TN-2026/00020

UMEÅ KOMMUN Fastighet	
2026 -02- 11	
Dnr. TN-2026/00112	Dpl. 167

Delegationsbeslut

Umeå kommun 2026-02-09

Diariennr: SK-2026/00072

Beslutsfattare:

Med stöd av skollagen (2010:800) kap. 6a om säkerhetsarbete i brottsförebyggande syfte meddelas följande beslut.

Beslut:

För- och grundskoleförvaltningen beslutar att låsa entrédörrar till Maja Beskow grundskola i enlighet med beslut om låsning avseende Maja Beskowgymnasiet.

Ärendet:

Maja Beskow grundskola och gymnasieskola delar utbildningslokaler, skolbibliotek, skolrestaurang och har gemensamma entréer. Lokalerna tillhandahålls av fastighetsförvaltningen, via Tekniska nämnden.

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden har den 21 maj 2025 beslutat (SK-2025/00167 § 61) om att samtliga gymnasieskolor ska utrustas med låssystem, samt att låsning av skolorna ska ingå som en del i implementeringen av skolsäkerhetslagstiftningen.

Mot bakgrund av ovanstående beslut avseende Maja Beskowgymnasiet, behöver samma åtgärd vidtas för Maja Beskow grundskola.

Önskemål om verkställande av låsning för in- och utpassering är under februari månad 2026.

Rättsliga utgångspunkter

Av skollagen kap. 6 a om säkerhetsarbete i brottsförebyggande syfte 4 § framgår att en huvudman ska se till att det på varje skolenhet vidtas åtgärder för att obehöriga personer inte ska ges tillträde till enheten under tid när verksamheten pågår.

Umeå kommun

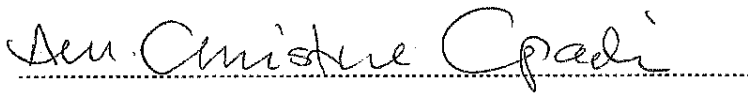
Postadress: 901 84 Umeå

Besöksadress: Skolgatan 31A

Telefon: 090-16 10 00 (växel)

Webbplats: www.umea.se/kommun

För för-och grundskolenämnden, Umeå kommun

A handwritten signature in black ink, reading "Ann-Christine Gradin", written over a horizontal dotted line.

Ann-Christine Gradin
utbildningsdirektör

Kopia på beslutet skickas till

Rektor Maja Beskow grundskola

Fastighetsförvaltare Teknik och fastighet - Tekniska nämnden

Beslutsdatum	BeslutsID	ÄrendeID	Ärendetyp	Utfall	Antal
2026-02-02	389396	457173	Färdtjänst	Avslag	1
2026-02-02	389399	457208	Färdtjänst	Avslag	1
2026-02-02	389419	457055	Färdtjänst	Avslag	1
2026-02-02	389430	457022	Färdtjänst	Avslag	1
2026-02-02	389479	457281	Färdtjänst	Bifall	1
2026-02-03	389431	456494	Färdtjänst	Avslag	1
2026-02-03	389482	457287	Färdtjänst	Bifall	1
2026-02-03	389506	457251	Färdtjänst	Bifall	1
2026-02-03	389508	457306	Färdtjänst	Bifall	1
2026-02-03	389520	457270	Färdtjänst	Bifall	1
2026-02-04	389336	456732	Färdtjänst	Bifall	1
2026-02-04	389397	457207	Färdtjänst	Bifall	1
2026-02-04	389416	457221	Färdtjänst	Avslag	1
2026-02-04	389491	457295	Färdtjänst	Bifall	1
2026-02-04	389495	457293	Färdtjänst	Bifall	1
2026-02-04	389498	457299	Färdtjänst	Bifall	1
2026-02-04	389509	457310	Färdtjänst	Bifall	1
2026-02-04	389516	457316	Färdtjänst	Bifall	1
2026-02-04	389517	457317	Färdtjänst	Bifall	1
2026-02-04	389518	457319	Färdtjänst	Bifall	1
2026-02-04	389527	457326	Färdtjänst	Bifall	1
2026-02-05	388897	456770	Färdtjänst	Bifall	1
2026-02-05	389378	457201	Färdtjänst	Bifall	1
2026-02-05	389422	457228	Färdtjänst	Bifall	1
2026-02-05	389489	457298	Färdtjänst	Bifall	1
2026-02-05	389503	457302	Färdtjänst	Bifall	1
2026-02-05	389505	457296	Färdtjänst	Bifall	1
2026-02-06	388435	456433	Färdtjänst	Återtagen ansökan	1
2026-02-06	389526	457224	Färdtjänst	Bifall	1
2026-02-06	389531	457288	Färdtjänst	Bifall	1
2026-02-09	388438	456437	Färdtjänst	Återtagen ansökan	1
2026-02-09	389515	457180	Färdtjänst	Bifall	1
2026-02-09	389544	457340	Färdtjänst	Bifall	1
2026-02-10	389454	457235	Färdtjänst	Avslag	1
2026-02-10	389528	457325	Färdtjänst	Bifall	1

2026-02-10	389529	457304	Färdtjänst	Bifall	1
2026-02-10	389553	457356	Färdtjänst	Bifall	1
2026-02-12	389383	457203	Färdtjänst	Avslag	1
2026-02-12	389472	457276	Färdtjänst	Bifall	1
2026-02-12	389473	457279	Färdtjänst	Avslag	1
2026-02-12	389533	457331	Färdtjänst	Bifall	1
2026-02-12	389550	457345	Färdtjänst	Bifall	1
2026-02-12	389558	457360	Färdtjänst	Bifall	1
2026-02-12	389559	457361	Färdtjänst	Bifall	1
2026-02-12	389561	457358	Färdtjänst	Bifall	1
2026-02-12	389569	457345	Färdtjänst	Bifall	1
2026-02-13	389492	457286	Färdtjänst	Avslag	1
2026-02-13	389532	457328	Färdtjänst	Bifall	1
2026-02-16	388488	456479	Färdtjänst	Bifall	1
2026-02-16	389466	457268	Färdtjänst	Avslag	1
2026-02-16	389507	457309	Färdtjänst	Bifall	1
2026-02-16	389573	457347	Färdtjänst	Bifall	1
2026-02-16	389576	457372	Färdtjänst	Bifall	1
2026-02-17	389511	457312	Färdtjänst	Bifall	1
2026-02-17	389583	457382	Färdtjänst	Bifall	1
2026-02-18	389584	457383	Färdtjänst	Bifall	1
2026-02-18	389586	457386	Färdtjänst	Bifall	1
2026-02-18	389593	457379	Färdtjänst	Bifall	1
2026-02-18	389597	457355	Färdtjänst	Bifall	1
2026-02-18	389599	457400	Färdtjänst	Bifall	1
2026-02-19	389557	457354	Färdtjänst	Bifall	1
2026-02-19	389562	457359	Färdtjänst	Bifall	1
2026-02-19	389567	457363	Färdtjänst	Bifall	1
2026-02-19	389572	457368	Färdtjänst	Bifall	1
2026-02-19	389600	457403	Färdtjänst	Bifall	1
2026-02-19	389605	441742	Färdtjänst	Bifall	1
2026-02-20	389474	457277	Färdtjänst	Avslag	1
2026-02-20	389552	457351	Färdtjänst	Bifall	1
2026-02-20	389598	457399	Färdtjänst	Bifall	1
2026-02-20	389606	457381	Färdtjänst	Bifall	1
2026-02-23	388442	456439	Färdtjänst	Avslag	1
2026-02-23	389379	457195	Färdtjänst	Bifall	1

2026-02-23	389461	457264	Färdtjänst	Bifall	1
2026-02-23	389579	457371	Färdtjänst	Bifall	1
2026-02-23	389591	457391	Färdtjänst	Bifall	1
2026-02-23	389604	457353	Färdtjänst	Bifall	1
2026-02-23	389607	457405	Färdtjänst	Bifall	1
2026-02-23	389610	457407	Färdtjänst	Bifall	1
2026-02-23	389619	457412	Färdtjänst	Bifall	1
2026-02-23	389622	457395	Färdtjänst	Bifall	1
2026-02-23	389623	457420	Färdtjänst	Bifall	1
2026-02-24	389023	456883	Färdtjänst	Bifall	1
2026-02-24	389608	457327	Färdtjänst	Bifall	1
2026-02-24	389611	457365	Färdtjänst	Bifall	1
2026-02-25	389612	457408	Färdtjänst	Bifall	1
2026-02-25	389627	457423	Färdtjänst	Bifall	1
2026-02-25	389634	457418	Färdtjänst	Bifall	1
2026-02-26	389339	457155	Färdtjänst	Bifall	1
2026-02-26	389512	457313	Färdtjänst	Bifall	1
2026-02-26	389621	457416	Färdtjänst	Bifall	1
2026-02-26	389637	457431	Färdtjänst	Bifall	1
2026-02-27	389624	457415	Färdtjänst	Bifall	1
2026-02-27	389641	457428	Färdtjänst	Bifall	1
2026-02-27	389656	457446	Färdtjänst	Bifall	1
2026-02-02	388749	456641	Parkeringsstillstånd	Bifall	1
2026-02-02	389272	457103	Parkeringsstillstånd	Avslag	1
2026-02-02	389300	457130	Parkeringsstillstånd	Återtagen ansökan	1
2026-02-02	389401	457193	Parkeringsstillstånd	Avslag	1
2026-02-04	389432	457238	Parkeringsstillstånd	Bifall	1
2026-02-05	389493	457095	Parkeringsstillstånd	Bifall	1
2026-02-10	389549	457344	Parkeringsstillstånd	Bifall	1
2026-02-12	388344	456349	Parkeringsstillstånd	Avslag	1
2026-02-12	388432	456431	Parkeringsstillstånd	Återtagen ansökan	1
2026-02-16	389568	457364	Parkeringsstillstånd	Bifall	1
2026-02-18	389587	457387	Parkeringsstillstånd	Bifall	1
2026-02-19	389560	457362	Parkeringsstillstånd	Bifall	1
2026-02-23	389235	457068	Parkeringsstillstånd	Bifall	1
2026-02-23	389487	457285	Parkeringsstillstånd	Avslag	1

2026-02-23	389540	457335	Parkeringstillstånd	Avslag	1
2026-02-23	389589	457389	Parkeringstillstånd	Bifall	1
2026-02-24	389441	457246	Parkeringstillstånd	Avslag	1
2026-02-24	389590	457390	Parkeringstillstånd	Avslag	1
2026-02-24	389601	457402	Parkeringstillstånd	Bifall	1
2026-02-27	389536	457333	Parkeringstillstånd	Avslag	1
2026-02-27	389632	457430	Parkeringstillstånd	Bifall	1
2026-02-03	389510	457311	Riksfärdtjänst Tillstånd	Bifall	1
2026-02-05	389530	457322	Riksfärdtjänst Tillstånd	Bifall	1
2026-02-06	389539	457337	Riksfärdtjänst Tillstånd	Bifall	1
2026-02-10	389504	457308	Riksfärdtjänst Tillstånd	Bifall	1
2026-02-10	389545	457341	Riksfärdtjänst Tillstånd	Bifall	1
2026-02-11	389541	457338	Riksfärdtjänst Tillstånd	Bifall	1
2026-02-11	389546	457342	Riksfärdtjänst Tillstånd	Bifall	1
2026-02-11	389548	457348	Riksfärdtjänst Tillstånd	Bifall	1
2026-02-12	389476	457283	Riksfärdtjänst Tillstånd	Bifall	1
2026-02-18	389582	457380	Riksfärdtjänst Tillstånd	Bifall	1
2026-02-19	389592	457392	Riksfärdtjänst Tillstånd	Bifall	1
2026-02-23	389575	457369	Riksfärdtjänst Tillstånd	Bifall	1
2026-02-23	389615	457409	Riksfärdtjänst Tillstånd	Bifall	1
2026-02-25	389594	457396	Riksfärdtjänst Tillstånd	Bifall	1
2026-02-26	389646	457434	Riksfärdtjänst Tillstånd	Bifall	1
2026-02-27	389649	457440	Riksfärdtjänst Tillstånd	Bifall	1
					131

Total

131

Observationstyp	Adress	Flyttningsgrund	Marktyp	Diarienummer
FORDONSVRAK	Gunnismark 401	Ett fordonsvrak (2 § 1 st 7.)	Tomtmark	UK260114-100746120
FORDONSVRAK	Gunnismark 401	Ett fordonsvrak (2 § 1 st 7.)	Tomtmark	UK260114-100821475
FORDONSVRAK	Norra Obbolavägen 103	Ett fordonsvrak (2 § 1 st 7.)	Gatumark	UK260205-073146798

Ärendenr.	Ärendetitel	Kommentar
TN-2026/00098	Klövervägen 3, skadad postlåda vid snöröjning	20260210 Godkänd
TN-2025/04:26809	Tisdagsvägen 5, träd fallit på tak	20260210 Godkänd

2026-03-02 Dnr: TN-2026/00005

Tekniska nämnden

Delegationsanmälan för februari 2026 avseende byggprojektledarnas, fastighetsförvaltarnas, teknisk direktörens m.fl. delegationsbeslut enligt fastställd delegationsordning för tekniska nämnden, TN-2026-01-29 (version 2)

Bilagor:

1. Delegationsbeslut – yttrande till Polismyndigheten.
2. Beslut om antagande av konsulter, entreprenörer och leverantörer för underhålls-och investeringsobjekt inom bygg- och fastighetstekniks verksamhetsområde

Anna Bugaeva

Handläggare

Umeå kommun

Postadress: 901 84 UMEÅ

Besöksadress: Skolgatan 31 A

Telefon: 090-16 10 00

Webbplats: www.umea.se

Fastighet

Handläggare: Anna Bugaeva

Telefon: 090-16 23 49

Mejladress: anna.bugaeva@umea.se

Bilaga 1

Delegationsanmälan till tekniska nämnden

Anmälan avser antagna delegationsbeslut om tillstyrkan av ansökan om upplåtelse av fastighetsmark genom yttrande som delges Polismyndigheten.

Ärende:	Datum:	Beslut:	Beslutsfattare:
Guldskrinet 1, Stadsli- den 5:1, 5:2, 5:3, 5:5, Sömmen 1, Umeå 4:1 m.fl. - Ansökan om tillstånd för begag- nande av offentlig plats m.m., SM - Veckan 2026, Umeå, 2026-03-25--2026-03- 29, ärende nr A343.674/2025	2026-02-18	att tillstyrka ansökan i den delen som berör kommu- nens mark	Jonas Sixtensson Fastighetsförvaltare Erik Lindberg Fastighetsförvaltare Jenny Vindegard Mark-och exploate- ringsingenjör Dnr: TN-2025/00635

Bilaga 2

Delegationsanmälan till tekniska nämnden

Anmälan avser delegationsbeslut om antagande av konsulter, entreprenörer och leverantörer för underhålls- och investeringsobjekt inom bygg- och fastighetstekniks verksamhetsområde för februari månad 2026.

Ärende:	Datum och tid för uppdrag:	Konsult/Entreprenör/Leverantör:	Beskrivning:
Championjonen 1 - Fasadåtgärder, ärende nr by 01, projekt nr 312300	2026-02-06 Start: v. 7/2026 Slutförande: v. 9/2026	Fönster och Fasad-konsult i Sundsvall AB	Fönsterbeklädning, totalt 111 st. fönster, ABT 06 Handläggare: Jonas Nilsson Dnr: TN-2026/00169
Hörneå 8:3 - Takbyte, Hörnefors Centralskola, projekt nr 312041	2026-02-12 Start: v. 10/2026 Slutförande: september 2026	Contractor Bygg i Umeå AB	Takomläggning av hus 02 och 04, ABT 06. Handläggare: Roger Marklund Dnr: TN-2024/00376
Sävar 67:1 - Takbyte by 04, 06 och 08, projekt nr 312320	2026-02-20 Start: v. 13/2026 Slutförande: v. 25/2026	Contractor Bygg i Umeå AB	Takarbete, ABT 06 Handläggare: Roger Marklund och Jonas Nilsson Dnr: TN-2026/00170
Älvan 1 - Sjöfruskolan utemiljö, projekt nr 800 735	2026-02-24 Start: 2026-02-17	Säkerhetspartner Norden AB	Konsultuppdrag, säkerhet i brand och byggnader 22118 Handläggare: Helena Törmä Dnr: TN-2024/00449
Sävar 67: 1 - Ersättning av paviljong vid Sävar skola, projekt nr 803031	2026-02-20 Start: 2026-02-20 Slutförande: 2 veckor efter starttid	Bricon AB	Konsultuppdrag, säkerhet i brand och byggnader 22118 Handläggare: Helena Törmä Dnr: TN-2026/00173